VECINUL CEL BUN

un roman de

Corneliu Leu

REALITATEA - 2008

Corneliu Leu

VECINUL CEL BUN

- roman -

REALITATEA
2008

LEGENDA PROLOGULUI ÎNTÂMPLĂRILOR NOASTRE

Istoria nescrisă, păstrată și transmisă ca amintire la această sobră curte regală – curte organizată mai degrabă ca un detașament de căpetenie al luptătorilor din micile regate cu aceeași religie și aceeași limbă, sau ca o administrație armată aspră și smerită în regulile ei, decât ca un fastuos protocol imperial cu cancelarii înrăite, mari puteri împărțite sub cea a absolutului și ceremonii zeificatoare pentru tiranul în mâna cu inel a căruia stătea puterea – istoria transmisă de oștenii care erau țărani în timpul lor liber și memorată ca o taină de inițiere de către preoții altarelor sacre cărora regele le lăsa altă stăpânire, pe alte locuri decât cele ale curților sale, istoria păstrată aici ca un imaterial tezaur național spune că, atunci când s-a întors de la Roma, după doi-trei ani de petrecere în care-și tot prelungise solia pentru care tatăl său-regele îl trimisese la vecinul lor-marele frate latin, tînărul principe avea schimbată nu numai expresia feții, ci chiar și comportarea de fiecare zi, oricât ar fi încercat el să și-o ascundă în spatele ritualurilor sobre ale curții și armatei regale pe care le deprinsese în inițierile din adolescență.

Dar vremea petrecută în marea țară a veninului celui bun care aducea pe lume cele mai rele obiceiuri, îi completase cu alte deprinderi această inițiere: Când părea straniu, când părea a tânji după ceva, când era prea drăgăstos, când prea credincios zeului lor căutând paraclisul în care să i se închine și să-i ceară iertare, când

prea impulsiv și-l apucau furiile. Atunci, spre a nu-i fi văzute la curte asemenea comportări labile, pornea să pedepsească triburile mici dinspre nord și răsărit aflând prin limbile lui că dușmanul cel mare dintr-acolo, cel pe puterea căruia se bizuiau în hoțiile lor și triburile mici, era angajat în alte lupte și nu le putea veni în ajutor neprietenilor.

În orice caz, în cele mai multe dintre situații nu dovedea o comportare de rege chibzuit, cum se obișnuiseră a avea luptătorii și tot poporul lor. Își petrecea în lupte și răzbunări sângeroase toată vara; iar toamna, când dădea arama frunzelor iar soarele se apleca mai spre câmpie, pornea pe direcția acestei aplecări a astrului și, după cum spuneau însoțitorii lui, străbătea toate bărăganele, ajungea la vadurile știute traversând apele aurii ale fluviului și ajungea tocmai în provincia pe care hărțile romanilor, ca dovadă că se pregăteau să o ocupe, îi dăduseră denumire pe limba lor: *Scitia Minor*.

Acolo, cu toate că regatul tatălui său avea mai mulți regi clientelari, rude, prieteni și acoliți ai familiei domnitoare, el nu se oprea la aceștia, ci traversa ținutul cu dealuri de cretă, de granit și de aramă, ca trei elemente care se înfruntau în perenitatea lor ridicând pe platoul nivelat de ploi și vânturi colți hiperboreeni și stane de piatră, piscuri de cremene abia văzute, îngropate de munții mai noi care se răsculaseră în calcar ridicându-se deasupra străvechilor creste granitice și chei tăiate adânc de fierăstrăul apelor. Toate acestea fiind sacre urme menhirice asupra cărora lucrase și natura, dar și mâna acelor strămoși despre care aceeași istorie spunea că erau de două-trei ori mai mari decât oamenii ce se cunoșteau acum pe lume, renăscându-se din ceilalți uriași pe care-i ucisese ghiața sau îi înghițise potopul topirii ei, aici, pe malurile cu multă hrană ale mării care, așa cum se retrăgea oceanul lumii, se retrăgea și ea ca parte a aceluia, lăsându-le viețuitorilor aerului maluri însorite, pline de viață.

Către malul mării, într-acolo unde se retrăsese oceanul lăsând pământurile între granița adâncă săpată de fluviul prin care apele ce mai rămăseseră printre puste și bărăgane se vărsau în el, se îndrepta și principele devenind tot mai nerăbdător, tot mai neatent și mai lipsit de înțelegere pentru cei din jur, ca și tot mai de neînțeles pentru ei, pe măsură ce simțea în nările-i de armăsar tânăr briza adusă de aceleași vânturi care stârneau spuma valurilor. Stârneau și-n el o neostoială și-un impuls de-a-și grăbi năbădăios mica oștire însoțitoare. Poruncea călăreților să biciuie caii și galopau stârnind nori de praf sau stoluri de păsări ascunse-n ierburile stepei coborâtoare, până ce ajungea la piatra albă, cioplită cu fețe drepte, din care se ridicau zidurile cetății de la țărmul unde începeau verzui undele strălucitoare ale oceanului lumii, așa cum se-ntindea el, împingând mări și golfuri printre toate pământurile continentelor.

Cetatea îl întâmpina cu atracție și mister așa că, oprit în fața înaltelor ei turnuri îmbrăcate-n lespezi cu urme de cochilii marine, principele își lăsa suita la oarecare depărtare, ca să facă tabără pe câmpul cu marile gorgane ale religiei și strategiilor înaintașilor săi, iar el, singur, scoțându-și insemnele și lăsându-le scutierului, bătea în poarta de bârne, striga străjilor de deasupra acesteia o parolă prin care i se deschidea și intra înăuntru ca-ntr-un ritual secret pe care cei din *extra muros* nu trebuiau nici să-l știe, nici să-l vadă. Supuși poruncii de a nu se apropia dincolo de gorgane, ei așteptau liniștiți hrănindu-se cu azime și mămăligi făcute din meiul rămas pe câmpuri, cu strugurii stafidiți din viile culese, cu vânatul îngrășat de toamnă ce le cădea în capcane, cu câte-o pasăre săgetată din stolurile ce desenau frumos cerul în zborul lor precis dirijat spre țările mai calde. Din când în când, adus de vânturile de pe mare, zvonul unor muzici și unor veselii din *intra murosul* cetății ajungea până la ei, dar preoții-ofițeri care comandau îi îndemnau la cântecele lor de luptători, așezând steagurile cu guri de lup împotriva acelor

vânturi ca să le facă să șuiere acoperind zvonul câtecelor potrivnice, de deșănțată petrecere.

Peste mai multe zile, cam atunci când se-mplinea săptămâna, scrâșnind în groasele lor ferecături porțile se desprindeau una de alta deschizându-se, iar principele apărea în bolta lor cu doi străjeri dinainte-i netezindu-i calea și dându-i onor lângă uriașele turnuri de piatră ce pășeau odată cu el, parcă, înafara zidurilor, în vreme ce alaiul, mai marele alai care-l însoțise de la amfiteatrul de pe malul mării și până acolo, se simțea doar prin chuiturile și muzicile din intra muros.

Ca un adevărat zeu strălucind de plăceri satisfăcute, încă purtând coroana dionisiacă ce înlocuia laurii prin vița de vie, cu fața luminată și plăcută oboseală în mișcări, cu blândețe și chiar dorință de glumă în glas, cu înțelegere și răbdare acum, pentru cei care-i spuneau ceva, ca și cu un fel de leneș-dulce pierdere de sine parcă plutind deasupra lucrurilor, el venea la mica sa cohortă, primea cu neatenție și înțeleaptă răbdare ovațiile ei, își săruta calul care-i ieșea singur în întâmpinare cu harnașamentele-i aurite, îl încăleca și, făcând semn, porneau. Făcea semn larg și de pornire către unii și de adio către alții, cu dreapta-i plină de brățări, așa cum învățase la Roma să poarte iar, prima dată văzându-l, îi supărase pe bătrânii tarabostes din consiliul regal. Dar apoi, oameni de arme fiind, pricepuseră că, la hainele de luptă, o brățară bine înfășurată pe braț poate evita multe lovituri ale tăișurilor de săbii și, datorită lui, făcuseră din ea uniformă, turnându-se pentru neamul regesc grele spirale de aur, iar pentru ceilalți, din bronz și fier.

În fruntea alor săi, începea drumul de întoarcere prin peisajul acela cu gorgane și stejari pitici și pante mari de mei cosit târziu, al cărui pai semăna cu argintul, ajungea la stâncile menhirice a căror cioplitură făcută de mâna omului celui mare căpătase ștergerile lucioase ale vânturilor și ploilor și la piatra muntelui cu perete din calcar și rugină tăiat de fluviu până-n adâncurile unde apa lui își

făcuse albie, trecea înapoi prin vadul cu unde aurii lăsând în dreapta insula mare pe care-o-nconjurau acelea urmându-și cursul, traversa bărăganele cu dropii mustăcioase, grele la zbor dar mai iuți la alergătură decât caii, trecea și de satele cu livezi și stupi unde-și avea câteva cetăți din lemn gros întărite cu palisade, ocolea drumul spre curțile domnești care dominau dealurile și urca tocmai sus, spre templele de piatră ale munților, până pe sacerdotalele înălțimi vecine cu cerul, care aparțineau marelui preot.

Acolo devenea smerit descălecând la oarecare distanță de pietrele sacre, se descălța și se lepăda de orice insemn rămânând în cămașa de cânepă groasă precum a fiecărui plugar sau oștean, sau oștean-plugar pentru care daca cea ascuțită era și secere și armă de luptă și, cu piept dezvelit, în picioarele goale pe zăpada muntelui, înainta spre soborul preoților ce-i ieșeau în cale, urca împreună cu ei treptele marelui calendar cu stâlpii ca niște soldați înșiruiți pe cercul ce se-mpărțea astfel în sutele de zile ale anului, în vreme ce duhul intonat al cuvintelor sacerdotale urca la cer ca un abur de invocare pe tot timpul serviciului divin astfel îndeplinit. Apoi abia, după această rituală invocare, cetele de slujitori formând soborul se dădeau într-o parte și-ntr-alta, făcând loc principelui lor purificat prin slujbă să urce spre altar și să se așeze lângă marele preot care-i punea pe umeri mantia sa din blăni de lup și alte jivine mai rare.

Atunci, toată lumea – cohortă de soldați, sobor de preoți și adunare de oameni veniți cu daruri la locurile sfinte, aclama dualitatea frățească a unei singure mantii ce-l învăluia pe voievod și pe sacerdot, ca un semn simbolic al acestei etnii mari și mult diferite față de toate etniile din jur, ca dovadă respectul de care se bucura chiar din partea Romei. Viitorul rege asculta sfaturile celui ce-l înfășura în mantia sa, marele preot primea de la el veștile noi din lume spre a le chibzui în legătură cu credința lor sau a formula întrebările prin care avea de cerut sfatul zeului și părintelui

lor Zalmoxis cel atoateînțelept care-i ajuta în toate cele ale trupului și ale sufletului. Și, împreună, trimiteau la zeu un mesager care avea să-i comunice întrebările. Mesagerul era ales greu, pentru că mulți tineri se înghesuiau cerând această favoare, marele preot le atrăgea atenția că Zeul nu primește decât un om foarte curat la suflet, care s-a pocăit de toate păcatele, iar unii începeau a se-ndoi hotărând a mai rămâne să se izbăvească de cele rele, viața pentru ei fiind oricum veșnică și aici ca și acolo. Apoi, dintre cei și mai curați era tras la sorți unul care devenea fericit și mândru aflând toată taina întrebărilor pe care marele preot le trimitea Zeului, voinicii îl ridicau cât mai sus spre a-l arunca la cer, iar sulițașii se-nșiruiau jos ținând fiecare câte trei sulițe în multele ascuțișuri ale cărora să se sfârtece trupul pământesc ce nu era, după învățătura lor, altceva decât închisoarea sufletului. Eliberat astfel, sufletul trebuia să rămână acolo, la scaunul zeului pentru că, dacă cel aruncat mai dădea semne de viață pământească după ce trupul îi cădea în sulițe, era blestemat spunându-i-se că avea păcate de care nu se pocăise, iar Zeul nu-l primise ca mesager.

După acest ceremonial, preoții rămâneau să aștepte și să interpreteze răspunsurile, iar principele se întorcea la curțile sale unde, supus bătrânului său tată, celebra cu el toate sărbătorile de iarnă ale neamului lor, sărbători cu alaiuri de săteni, de militari, de săpători din ocnele de aur și de sare dar, mai ales cu alaiuri de copiii care-și făceau astfel intrarea în viața obștilor. Copiii purtând pe ger straie din țesătura flocoasă în dungi de lână albă cu lână seină și opincuțe cu inele de fier colțat ca să se-nfigă-n gheața drumurilor bătute-n cântec spre a primi daruri de turtă făcută dulce cu mierea albinelor. Din ceara acestora, pe care lipeau urechile și colții animalelor vânate, staroștii cetelor își făceau măști cu care alungau spiritele rele, iar din miedul lor amestecat cu vin oamenii se-nveseleau cu toții; dar nu prea mult, nu ca-n dezmățatele petreceri de jos, din cetatea de la malul mării.

Principele era sobru și lua în serios toate acestea, stătea ca un monument sfios pe locul din stânga tatălui său și primea nimbul pe care sărbătorile iernii îl așeza asupra capetelor lor și a obiceiurilor lor. Dar, după ce treceau toate acestea, pentru a se obliga la pocăință în continuare, își lua armatele și bătea granițele țării lui rotunde. Cu acribie, răzbunându-și tatăl și neamul pe nord-răsăritenii care, în sălbăticia lor amenințau mereu iar, la timp fix, din vreme-n vreme, jefuiau cetățile de margine, ocupau satele bogate și tânjeau mereu să intre-n trupul țării furând hrana pentru care ei nu se pricepeau a munci câmpurile sau a îngriji staulele. Bătea toate granițele lovind și-n vecinii aliați ai romanilor, sau în castrele legiunilor prin care marele imperiu înainta și el la fel de apucător, dar ascunzându-și prin politici șirete intențiile de a ocupa. Atunci supărarea ajungea la Roma, iar pedeapsa tot de acolo amenința să vină cu mult mai multă asprime.

Ascultător la sfaturile preoților săi, așa cum erau tradițiile regatului acestuia, bătrânul rege își mustra în zadar fiul, uneori chiar părându-i rău pentru faptul că, după întoarcerea de la Roma, îl urcase pe tron alături de el, ceea ce nu mai însemna supunere decât așa, doar dintr-un respect filial pe care l-ar fi simțit. Dar viața misterioasă a fiului său ce se-ntorsese parcă altul din cetatea trufașă, către care se spunea că luminează toți sorii lumii, îl tulbura foarte în simțirile lui de părinte ce-i distingea mai bine molipsirile recente iar, pe deasupra, îi aducea necazuri în cârmuirea regatului. Fapt pentru care, prima dată doar între ei doi, l-a pus să-l asculte și i-a spus:

- Știi prea bine că am fost și eu în tinerețea mea la Roma, dar nu m-am molipsit de lucrurile de acolo. Adică m-am molipsit de cele bune, nu de cele rele. Da, am fost și mai departe de Roma, la Aquileea, acolo unde au marile cuptoare în care topesc fierul și toarnă din el săbii oțelite, mai tari decât făceam noi pe atunci. Am fost ca să cumpăr, dar m-am molipsit de felul în care lucrau ei fierul, am adus

și alții ca să-l deprindă, iar acum facem noi, aici, tăișuri la fel de bune... Ce noroc, însă, că pe tine te-am trimis singur la învățătură, nu cu alții; fiindcă tu ai învățat stricăciunile lor. Dacă le-ar fi învățat mai mulți, am fi fost un popor pierdut !...

- Mărite, nu mă judeca prea aspru; eu îți apăr granițele. Eu mă lupt cu ei.

- Nu te lupți cu ei cum s-ar lupta un dac; te lupți cum se luptă ei între ei la Roma ca să se omoare să-și ia puterea. Ei se luptă din stricăciune și ambiții deșarte !... Tronul meu...

- Tronul tău îți aparține iar eu n-am să ți-l clatin - si-a permis principele să-l întrerupă, iar tatăl său a devenit mai vehement:

- Ți-l clatini pe al tău – tună el cu nemulțumire – pentru că ți-am dat armată care să fie a ta și ți-am ridicat scaun alături de al meu; iar scaunul tău clătinându-se lovește și-ntr-al meu, lovind în întregul neam de oameni drepți; adică, reajunși a fi drepți, fiindcă ne-a mai pedepsit odată zeul și a trebuit să tăiem viile ca să reajungem limpezi la minte !... – Și, spre a-și face datoria învățându-l chiar și la vârsta aceea, îi aminti: Cunoști rugăciunea prin care noi îl întrebăm pe zeul nostru de ce ne-a făcut mai mici decât strămoșii Hiperboreeni și recunoaștem în fața Lui că am primit o pedeapsă pentru păcatele noastre pe care nu mai vrem să le repetăm ?

- Cunosc.

- Romanii nu au o asemenea rugăciune și nu fac o asemenea penitență; ei sunt trufași așa cum au rămas: mici și neputincioși față de strămoșii uriași care au ajuns și la ei și la greciii care-i numesc Pelasgi. Știi ce-nseamnă dacă nu au o asemenea rugăciune ?

- Înseamnă că nu se pocăiesc, așa cum mă pocăiesc eu.

- Înseamnă că sunt inconștienți ! – tună din nou regele ne prea crezându-l apt de a se izbăvi – Își duc viața-n petreceri și sunt inconștienți cu viitorul lor care-i va

pipernici și mai mult până îi va distruge.

- Dar eu știu. Tu m-ai inițiat în peștere aceea cu oase de uriași. Tu m-ai dat la călugării care încă sunt mult mai mari decât restul oamenilor !

- Și tot eu am avut nechibzuința de a te lăsa trei ani în stricăciunile Romei, crezând că vei deprinde doar cele bune ale învățăturii lor – spuse regele cu o supărare vinovată; mai moale, care-i dădu tânărului puțin curaj în a interpreta lucrurile:

- Dar, tată, eu petrec și apoi mă pocăiesc; Zeul mă iartă, așa cum îi iartă pe toți care, chiar dacă greșesc, își amintesc de învățătura lui...

- Învățătura lui a fost să tăiem viile ! Chiar tatăl meu a făcut-o !

- Tatăl tău, a fost bunicul meu, așa că nu pot să nu-l respect, oricât de aspru a fost !... Dar oare, nu avem dreptul să ne întrebăm: Dacă el a dat o interpretare greșită poruncii zeului ?... De vreme ce Zeul ne-a dat vița de vie, putea el să poruncească să o distrugem complet ? !

- Ne-a poruncit să scăpăm de molipsirea perdiției; iar tu, la Roma...

Atunci, principele deveni foarte grav, ca-ntr-un jurământ, întrebându-l:

- Chiar dacă mă dedau uneori petrecerilor, crezi că e mai tare ce-am învățat la Roma decât ce-am învățat la călugării unde-am stat în inițiere ? !... Eu cred că înțelepciunea e pocăire, nu neatingerea de păcat...

- A crede ce-ți convine, nu-nseamnă a cunoaște adevărul !

- Și atunci: Dacă bunicul, tăind viile, a crezut ce-i convenea ?... Călugării m-au învățat...

- Vorbești de călugării uriași – îl întrerupse regele – știi de ce sunt aceia călugări ? !... Pentru că a dispărut familia lor de oameni hiperboreeni de dinaintea noastră. Mai ales femeile. Femeile care trebuie să nască și să-și crească copiii în familie, au dispărut odată cu familia mare. Așa a fost

blestemul păcatelor lor, iar aceștia, ultimii, sunt făcuți cu femei mici, care mor la naștere și ei ajung în sihăstrie, unde-i îngrijesc ai lor.

- La Roma n-am văzut așa ceva.

- La Roma ? – își arătă regele oprobiul – la Roma e mult mai grav !... La Roma merg spre decădere și oamenii mărunți, așa cum suntem toți astăzi !... Religia noastră știe și ne învață să ne ferim; ne poruncește să ne ferim, să nu ne lăsăm stricăciunii !... Ești primul ce cunoaște legile pe care eu le pun la cale cu preoții mei și tocmai tu le încalci cu năravuri romane !

- Dar una dintre poruncile cu care m-ai trimis la Roma a fost tocmai să învăț cum fac ei legile.

- Pentru că Roma a avut, chiar la bărbații scunzi care am rămas astăzi pe lume, minți luminate care le-au făcut legi temeinice ale ocârmuirii. Dar ascultând numai de aceste legi pământești, și-au pierdut alte legi: legile zeilor ! Au căzut în stricăciune, așa că și-au pierdut repede și acei bravi bărbați mici care aveau suflete mari. A rămas din ei numai răul pofticios și acaparator care-i duce spre decrepitudine. Ai mai auzit, de la Caezar, de vreun împărat mare al lor ?... Numai decrepiți !... Iar după August au început să prefere marionete care, decât imperatori, sunt mai mult actori, aplaudați la spectacole, pentru ca din umbră, să conducă țara pe căi secrete, militare, niște oameni necunoscuți, nevăzuți la față. Adevărații puternici stau nevăzuți, iar, dinaintea poporului pun niște histrioni din teatru, care să joace roluri așa cum le suflă aceia ! Tu nu trebuie să fii așa ceva; tu...

Principele înțelese. Își dădu seama de vinovăția sa, de păcatele care-i îndulceau viața și, atât din respect pentru părintele său, cât și din faptul că, poate, nu dorea să ajungă la jurământul că n-o va mai face, puse punct discuției sărutând mâna aceluia ca o demonstrație a înțelegerii.

Așa că, înmuind sentimentele dintre tată și fiu, porunca ce urmă, fu una mai blândă decât cea care ar fi trebuit să

vină din pornirea unei asemenea discuții:

- Să nu afle nimeni ce-am vorbit între noi !

- Așa va fi, mărite - promise tânărul.

Dar oricât de solemn a fost ținută acea promisiune, fiind vorba de o curte regală către care ochii și urechile serviciilor spioane ale dușmanului nu-și slăbesc atenția, despre o înfruntare sau o neînțelegere între tată și fiu, chiar dacă ei o aplanaseră, tot nu se putu să nu se afle.

Asta făcu să apară prin preajmă, cu tot cu pungile de bani și carele gata aduse spre a-și demonstra neschimbătoarea hotărâre de a le cumpăra toată marfa, acel negustător de miere, ceară, lână, sare și alte cele, care tot bătea locurile având multe calități prin care se împrietenea cu oamenii și un singur defect: punea prea multe și prea iscoditoare întrebări.

Prin cealaltă meserie a lui, cea ascunsă printre cele mai ascunse falange ale instituțiilor imperiului, el prezentase stăpânilor săi un mare raport în care vorbea în primul rând despre bogățiile de aur, care se spunea a fi dintre cele mai mari ale acestei părți a lumii, bogății la care, de multă vreme tânjea Roma, dar se temea de răspunsurile ferme și dure primite în repetate încercări ale armatelor ei de margine, care tot presau granițele de sud ale acestui neam, dar nu îndrăzneau mai mult. De fapt și temându-se, dar și ascultând de mintea acelor chibzuiți bărbați pe care-i mai avea Roma în Senat, ea putea să profite mai degrabă de faptul că un asemenea regat puternic era așezat ca o pavăză între el și sălbăticiunea asiatică. Așa că imperiul tânjea, dar nu îndrăznea; iar dacii, cunoscuți ca urmași ai acelor oameni uriași care înfruntaseră potopul, se închideau și mai mult în granițele lor și, mai ales, în credința lor care avea un singur zeu, mai degrabă înțelept decât setos de putere. Încrederea în acesta îi făcea să fie închiși, ostili la influențele altora. Nu primeau nimic de la alții, chiar dacă era vorba de lucruri mai înaintate în civilizație, iar tinerii și-i fereau de tentațiile vieții libertine care făceau din imperiu o mare

întindere de plăceri și vicii satisfăcute prin averi și trezind pofta de mari averi. Încăpățânați în învățătura lor, dacii își refuzau asemenea plăceri retezându-le rădăcina, cum au făcut cu vinul de nu l-au mai băut și au ajuns cu toții oameni siguri de sine și de țara lor care mereu se întregea; dar bogățiile nu le luau mințile, ci stăteau ascunse undeva unde Roma le va găsi o dată și o dată... Cam așa suna raportul care-i interesa pe strategii acelor secrete încrengături romane șimai degrabă îi dezarma când aflau, așa cum s-a spus, că unul dintre regi i-a convins chiar să distrugă vița de vie spre a nu-i mai face pe oameni să se îmbete și să-și piardă simțurile. De atunci, luciditatea, mintea întreagă și trupul harnic, trup capabil oricând de fapte și de luptă, le dădea o mândrie prin care chiar ajungeau să refuze unele progrese ale lucrurilor de folosință noi cu care îi îmbiau negustori ca el. Iar cetele lor, satele lor, garnizoanele lor, chiar dacă erau în preajma unor cetăți sau așezări străine, se țineau la distanță ridicându-și gorganele între ei și cei de alte neamuri, în vreme ce vânzarea grâului și mierii și cărnii și lânii către alții era pentru ei tot o treabă de negustorie cinstită, luând banii de la cumpărători și retrăgându-se fără să se amestece cu ei la petrecerile târgului... Îi descria neguțătorul a fi aparte de ceilalți oameni, mai convinși decât cei din Latium și de pe malurile unde fusese răpită Europa că se trăgeau din acei uriași pe care unii îi numesc Hiperboreeni, alții Pelasgi, alții Menhirieni, alții în alte feluri, dar nimeni nu le-a văzut altceva decât oasele, sau pietrele cât o casă pe care le puteau ridica, în vreme ce acolo, în munții lor, la fel de ascunși ca și aurul, se spune că mai există încă sămânță de asemenea oameni de la care se trage și limba asemănătoare pentru toate populațiile vechi ale continentului hărăzit a fi dominat de Pax Romana. Dar, din păcate, tocmai această Pax Romana se realiza fără ei. Fiindcă ei aveau această mândrie comună care-i lega laoparte de imperiu și, astfel, arătau puternici în voința lor chiar dacă, întrutotul cu bună știință,

se privau de plăceri. Se privau de cele ce, în lumea marii cetăți și a celorlalte așezări înnoite de puterea romană se chema că este viața trăită din belșug și cu ușurătate, prin bunuri deosebite și plăceri evoluate aduse din toate colțurile lumii cosmopolite, tot așa cum fuseseră aduși cu nemiluita și zeii cosmopoliți, care mai de care cerându-și ofranda lui prin preoții stricați și apucători care îl slujeau. Iar faptul că acești daci aveau tăria să se ferească și să reziste, chiar dacă lucrurile se făceau cu o anumită ascultare față de autoritatea bătrânilor și a preoților lor care aveau un altfel de duh, le dădea acestor oameni un anume sentiment de încredere în sine și neîncredere în alții, care se dovedise în decursul vremurilor a-i feri de multe rele...

Făcând o asemenea prezentare total nepromițătoare în fața secreților strategi prin care imperiul trebuia să meargă înainte oricât de nebuni, de impulsivi, de lași sau de proști împărați ar fi avut, neguțătorul își pregătea de fapt recunoștința acelora pentru soluția pe care el le-o oferea ca o cale unică de dezbinare și pătrundere, întrucât, după cum se lăuda: prin reîntoarcerea la viciu, putea produce o ruptură între armatele fiului și cele ale tatălui regesc fiindcă, urcându-l alături pe tron, regele îi dăduse principelui și o armată prin care să se învețe a fi bun mânuitor de oști cu știința lor de pândă, atragere-n capcane și atac rapid pe care o aveau din străvechime.

... Deoarece – explica raportul – avându-și principele armata sa, chiar și față de o asemenea învățătură restrictivă cum deprindeau dacii, chiar și față de supravegherea riguroasă din partea tatălui său și a preoților acelora încuiați, neobișnuiți cu zburdălniciile zeităților romane, cei trei ani petrecuți la Roma în fastul plăcerilor marii cetăți, toate prieteniile legate acolo tocmai în fierberea chefurilor, toate subtilele vicii practicate în mijlocul cetelor cu cheflii care de care mai simpatici, nu se putea să nu-i fie retrezite făcându-l independent, dacă nu chiar potrivnic vechilor lor legi. Principele suferea mult în mijlocul vieții aceleia

uscate de sobrietate și abstinență iar, când nu mai rezista, fie își năvălea furiile peste străinii de la granițe, ceea ce putea fi oricând prilej de a se veni cu o armată mare împotriva lui intrând astfel mult în țară și, poate, chiar cucerind-o, fie se călătorea către mare și intra singur în cetatea unde grecii băutori de vin îl serbau cu destrăbălate chefuri pe Dyonisos, care nu era altul decât cel ajuns la Roma cu numele de Bacchus, zeul vinului celebrat cu bacante fierbinți și muzici zornăitoare. Așa că se putea profita și de această slăbiciune din pricina căreia, mustrările tatălui său duseseră la o ruptură care, bine folosită cu iscusite provocări, ar putea duce la o înfruntare dintre rege și principe care să pună în aplicare priceputa strategie a lui „*divide*" ca să ajungi a „*impera*"...

Cam asemenea lucruri se puneau la cale folosindu-se informația că, prin obiceiuri, principele devenise de-a dreptul roman și că au trebuit mai multe măsuri voluntare din partea tatălui său pentru a-l readuce, chiar și ca asociat la tron. El nici nu bănuia aceasta și își ducea viața căutând să dea cât mai puțin ochii cu regele. Pentru că mintea, gândirea, memoria lucrurilor și a obiceiurilor, adică tot ce se deprinde în copilărie și tinerețe erau treze în capul său, așa cum se înrădăcinaseră, dar și viața de petrecere veșnică în splendoarea stricăciunii și a viciului, în compania unor strălucitori convivi lipsiți de prejudecăți față de acestea, ba chiar făcându-și un merit de concepție nouă din practicarea lor în mijlocul splendorilor și alintăturilor prin care fastuoasele grădini și case de petrecere ale Romei te atrăgeau înzecindu-ți plăcerea, printre oameni de seamă ai imperiului, oameni cu gândire vie, făcând chiar o filosofie din această viață de perdiție, ca și printre bogații timpului, oameni care strânseseră aurul fără să le pese prin ce mijloace... Ei bine, cam dintre acești oameni trebuiau aleși, după socotelile strategilor, unii cu care principele legase mai strânsă prietenie. Apoi urma a se hotărâ asupra aceluia care avea să fie trimis să-l influențeze în

continuare, să-l tragă la petreceri și la o viață de desfrâu care să adâncească prăpastia dintre el și tatăl său. Pentru că orgia din care gustase era dulce și cuceritoare făcându-l să se rupă de cel care i-ar fi luat-o, să-l atace pe acela și să-și asigure puterea întru prelungirea unui asemene trai pentru tot restul zilelor sale... Trebuia pregătit un om care să-l readucă la petrecerile unor nopți întregi de nevisat, a căror nostalgie îl chinuia și-l făcea mai rău, pe măsură ce-și amintea de viața nepăsătoare în care cădea beat și epuizat de femei și, trezindu-se apoi în toată moleșeala plăcerilor satisfăcute, se îmbăia și se lăsa uns tot de ele cu cele mai fine arome, până ce trupul îi era iarăși bun de petrecere și ieșea din nou în lumea aceea fascinantă în care, veseli sau îndârjiți, toți căutau cu frenezie deliciul și o luau de la început. Dorindu-și asemenea plăceri, el se putea îndârji să vrea să fie liber să le facă. În vreme ce bătrânii care ar fi vrut să-l oprească s-ar fi opus, pornind astfel o luptă care să le macine țara și pe ei între ei, până ce Pax Romana se va putea instaura și asupra bogățiilor lor.

Pentru asemenea calcule, negustătorul și-a primit plata tocmai în banii cu care avea să se prezinte la curtea regelui unde era cunoscut ca un serios cumpărător, în vreme ce un altul avea să-l întîlnească pe principe în alte părți, să-i recâștige prietenia în mai multe feluri, să-i întărească armata și să ajungă a petrece cu el după ce se vor închide între zidurile cetății cu destrăbălări dionisiace.

Și, cu toate că în drumul pe mare, până ce ajunseră la Gurile Danubiene ale fluviului-tată ce aducea aici apele tocmai din părțile occidentale ale munților Hercinici, cei doi veniseră împreună, poposind la țărm ei se despărțiră, ducându-se fiecare spre direcția câte unuia dintre cei pe care voiau să-i despartă. Negustătorul luă cai îndreptându-se spre munții cu sanctuare unde încă nu reușise să afle în ce ascunzători se ținea aurul, iar celălalt, știind că principele, ca să nu stea aproape de curțile domnești, făcea incursiuni spre sălbatecii din răsărit bătându-le toată vara

stepele spre a trece mai repede vremea până-n toamna cu bucurii dionisiace, continuă cu corabia drumul prin limanul fluviului Tyras ce aducea apele din nord, căutând la vadurile aceluia calea hiperboreică pavată cu lespezi pe care nu le-ar fi putut ridica nici douăzeci de oameni ca el: Calea despre care se spunea că uriașii locuitori de altă dată o construiseră prin stepa de deasupra mării, ca să ajungă la țara de piatră de pe înălțimile căreia Prometeu apucase să fure focul din ceruri. Într-acolo, unde legendele spuneau a se fi dus și Argonauții căutând lâna de aur, găsi și popasul clădit tot cu pietre uriașe pe care nu le-ar fi putut ridica oamenii vremurilor lor, în care principele își făcuse cetatea sa de strajă către pustiurile reci și prăfoase de unde veneau năvălitorii și Crivățul. Se-mbrățișară ca buni prieteni din tinerețea romană, iar noul venit îi oferi drept daruri tot felul de arme de luptă noi, născocite de inginerii legiunilor romane, spunându-i că-i poate aduce și oșteni din aceste legiuni, care să-i instruiască pe ai lui în mânuire.

Cu altfel de daruri, formate din arme obișnuite dar de mare mândrie, se înfățișă neguțătorul în fața regelui-tată, oferindu-i minunate săbii cum se făceau întotdeauna la Aquileia, dar al căror oțel era mai nervos, mai vibrant, mai încordat și mai iute tăietor în ascuțișuri, arătând marea meserie a secretelor turnătorilor lui, ceea ce știa că-l interesa pe rege încă din tinerețe. Se petrecu un protocol întreg în care neguțătorul primi însoțitori regali pentru toate mărfurile pe care avea să le cumpere în toamna aceea, iar, când ajunseră a vorbi despre ce se mai întâmpla la Roma, acela se arătă foarte vesel asigurându-l pe rege de marea faimă și prietenie de care se bucura fiul său printre tinerii romani cu care fusese coleg și prieten, de încântarea acelora și a altora care auziseră că principele adusese aici obiceiurile romane și chiar continua să le practice când ajungea la cetățile cu greci latinizați sau latini grecizați de pe malul mării.

Regele se întunecă. Mai întâi se abținu să întrebe sau să

ceară mai multe amănunte, așa cum ar fi avut impulsul. Dar când romanul pomeni pentru a doua oară de cetățile acelea pontice locuite de greci latinizați și de latini grecizați, își aminti deodată de tot amestecul acesta de învățături sceptice și ironice și cinice și epicureice care, în vremea din urmă, încurcau cele zeiești cu cele omenești, încurcau oamenii cu diverse zeități ce le aduceau plăcere făcând din toți o apă și-un pământ. Care, și apă și pământ, nu puteau reprezenta decât viața de aici și nu mai avea nimic din viața ideală spre care-i învăța zeul lor, părintele lor. În numele înalt al acelui zeu, regele preot si filosof îi atrase veneticului atenția:

- Pytagoras, care era tot un fel de latin grecizat sau grec latinizat cum spui tu, fiindcă stătea lângă Latiumul vostru, în Magna Graecia, a învățat de la părintele nostru Zalmoxis ce înseamnă nemurirea, iar Platon care i-a urmat preluând de la Pytagoras cunoașterea lumii ideale de dincolo, lume care se mai descrie astăzi numai la noi, prin numerele noastre sacre ce dau echilibru universului, spune limpede că trupul nu e decât temnița sufletului. Dar voi ați uitat aceste învățături !... În tinerețea mea, părintele meu care m-a inițiat într-ale noastre, nu s-a sfiit să mă trimită și acolo, în Magna Graecia, să aflu urmele filosofiei lăsate de dicipolii lui Pytagoras, tocmai pentru că Pytagoras purtase urmele lăsate de părintele nostru Zalmoxis. Le-am găsit pe acelea, așa cum găsisem și la Atena urmele lui Platon scrise chiar în cărți. Dar și la Atena și la Roma, discipol în filosofie fiind, am văzut cum voi, cu filosofii voștri nebuni de astăzi care explică mai mult de ce se iartă stricăciunea trupului decât cum se câștigă înălțimea sufletului, dați acestei temniți toate plăcerile înjosind sufletul !...

Rostite mai mult ca o lecție sau ca o amenințare, vorbele lunecară însă prin abila întorsătură pe care o dădu celălalt, având bine fixată ținta interesului său și arătând orice fel de înțelegere doar pentru a și-o atinge:

- Întrutocmai, mărite; înțeleg credința voastră că trupul

e temnița sufletului și nici eu, fiind un om mai bătrân și mai umblat, nu aprob întrutocmai ahtierea aceasta carnală. Dar, de vreme ce ea face însuși miezul vieții stăpânilor mei, trebuie să mă supun ei; pentru că astfel mă supun poftelor lor, ale celor puternici de astăzi; ale tinerilor în vigoare care vor să și-o simtă. Și de asta sunt bucuros pentru unirea țărilor noastre printr-o asemenea înțelegere între fiul vostru și fiii strălucitori ai Romei. Faptul că ei petrec împreună, iar principele vostru este iubit și apreciat la aceste petreceri, poate aduce mari apropieri între noi. Iar eu sunt un negustător care de apropiere și concordie am nevoie ca să-mi fac negoțul fără războaie. Asa că, pe de o parte mă închin în fața ideilor voastre și a măriei tale ca filosof al lor, iar pe de alta mă închin la zeii care v-au dat un fiu ce știe să facă plăcere imperiului petrecând cu stăpânii mei atotputernici și cu trimișii lor. Asta înseamnă înțelegere între popoare chiar dacă noi nu mai înțelegem generația care vine. Fiul vostru e un dar pentru o asemenea înțelegere și o șansă pentru Pax Romana care stă numai și numai în puterea imperiului. E vesel, e petrecăreț, nu ține seama de prejudecăți, iar asta place foarte mult stăpânilor de astăzi ai Romei. Ei sunt bucuroși și spun că au aici un om de nădejde, când le vin vești despre petrecerile și chefurile pe care fiul vostru le face în cetățile de la Pont, cu grecii și cu romanii slăvindu-l laolaltă pe Dyonisos al lor care la noi e Bachus și beau în cinstea lui, poartă femeile pe aripile lui, cântă și se îmbrățișează și se iubesc în petrecere dionisiacă, mai bine decât s-ar lupta în războaie...

Regele ar fi ucis în clipa aceea, dar își dădu seama că era mai bine să tacă; și pentru a afla totul, chiar dacă erau lucruri neplăcute urechilor sale, dar și pentru a nu-i da aceluia prilej de a spune la Roma că el s-a înfuriat din pricina propriului său fiu și principe așezat alături pe tron. Ceea ce, era pentru negustător prilej deosebit de a-și duce planul până la capăt și, cu glas plăcut, ca și cum ar fi spus povești încântătoare, își făcu temeinic datoria descriindu-

i regelui cum, în toamnele care veneau chiar ca atunci, în acele zile, principele își lăsa liberă armata pe care el, regele, i-o dăduse spre a păzi depărtările dinspre răsărit, își lua cea mai mică suită pe care i-o permitea rangul, pornea prin bărăgane și peste bărăgane, peste fluviul auriu și colții hercinici care se mai ridicau numai în câteva locuri de pe continent, se oprea la gorganele dinspre mare unde aprindea ultimele focuri în cinstea zeului lor lăsându-și oștenii să se închine și intra singur pe poarta acelei albe cetăți unde se încingeau petreceri ce erau invidiate și la Roma. Da, sublinia el: Se dusese faima-n Roma despre asemenea năbădăi cu petrecerile de acolo, încât nobilimea romană ajunsese să-l admire și să-l invidieze pe principele care le dădea acest avânt și chiar se străduiau să ajungă in Pont tocmai în toamnele când era el acolo, ca să se bucure de nemaipomenita petrecere...

- Nemaipomenita petrecere... – mormăia regele ascultând și străduind să-și ascundă zvâcnirile din suflet.

- Nemaipomenite, mărite ! – îi confirma perfidul ca o laudă – atât de nemaipomenite încât fiul vostru este pomenit cu mare admirație la toate petrecerile prin care romanii se străduie să-și facă viața dulce, toată nobilimea marii cetăți considerând că viața principelui vostru este și mai dulce !

Iar nepătrunderea pe care și-o impunea regele cedă:

- Se știe asta ? !

- Mărite – se făcu negustătorul a nu observa și a-și aduce în continuare elogiul – acum toată lumea e convinsă că Dyonisos s-a născut ca zeu aici. Simpaticul, copilărosul și perversul Dyonisos, așa cum îl văd grecii, sau pofticiosul Bacchus, așa cum îl vedem noi, de aici și-a luat coroana viței de vie !... Fiți mândru: Toată lumea s-a convins că e zeul vostru.

- Zeul nostru este înțeleptul și atotștiutorul Zalmoxis, care l-a inițiat pe Pytagoras în toată magia numerelor ce țin și dețin echilibrul lumii ! – proclamă bătrânul rege

convins de toată filosofia inițierii celor aleși din neamul lor.

Dar subtilul trimis știu să-l convingă a vedea cum, chiar și atunci, la puțina vreme de după tăierea viilor, era celebrat Dyonisos în acele cetăți cu zidurile așezate pe teritoriul regatului său. Era celebrat atât de zgomotos, iar năbădăile principelui dădeau atâta strălucire petrecerii, încât golful se umplea de corăbii cu pofticioși bogați veniți să chefuiască alături de cel care a început a fi numit „Regele Dionisiac al Pontului”...

- Regele Dionisiac al Pontului ? !

- Da, mărite; această faimă îl face foarte iubit pe fiul vostru la Roma !

Când regele a poruncit nobilimii de tarabostes pileați să se strângă, negustătorul a și transmis vești la Roma și vesti celui care venise împreună cu el, ca să se pregătească ajutoare spre a-l încuraja pe principe să-și înfrunte tatăl.

*
* *

Negre și mari, asemenea unor cămile uriașe îngenuncheate pentru somn, gorganele își desenau conturul tăcut sub luna plină. În umbra unuia dintre acestea, ghidându-și stăpânul pe care-l însoțise, regele clientelar al acestor locuri le făcu semn să oprească: de partea cealaltă era tabăra unde așteptau oamenii principelui. Dinspre zare, unde se ridicau lăptoase zidurile cetății, venea ca un zumzet continuu de muzici prin care chiotele pătrundeau ritmic ridicându-se și mai ascuțite decât ele. Scântei îndrăcite țâșneau uneori deasupra turnurilor, iar luminile unui foc întețit de briză se ridicau spre cer, parcă l-ar fi tivit cu o dungă subțire de flacără. Răpit din somn și adus în spatele gorganului, comandantul escortei tânărului prinț căzu cu fața la pământ când se văzu dinaintea regelui celui mare. Și îi mărturisi supusa sa așteptare pentru ca principele să

revină la ei, cei care nu se apropiau mai mult decât atât de porțile cetății, jurându-se că el nu știa nimic din ce se petrecea dincolo de ziduri, că nu avusese niciodată curiozitatea de a privi printre crenelurile cetății ca să știe de unde veneau cântecele, și chiotele și flăcările, dacă erau oameni aceia care petreceau, sau vietăți ale mării, sau jumătate oameni-jumătate vietăți ale mării, sau cine mai știe ce...

Regele clientelar însă știa și confirma cele spuse de negustătorul care plecase înainte, spre a-l tocmi pe șeful strajei. Așa că fură primiți cu tăcută cinste și urcați discret în turnul pentru care se plătiseră bani grei, după cum spunea tot negustătorul care acum îi primea cu altfel de expresie-n ochi fiindcă, între timp, fusese primul care-și aruncase privirile dincolo.

Dar banii fuseseră dați degeaba. Regele nu stătu decât o clipă deasupra imaginii de lupanar cu colcăială de nerușinată petrecăreață perdiție, cu nimfe bete și bacante gălăgioase, cu bețivani incitați înghesuindu-le ca niște satiri, cu trupuri goale și rușinile devenite mândrii, mirosind totul a amețeală cu vin și fum de cânepă, a împerechere-n sudori și-n zgomotoasele muzici ale unor vicioase ritualuri falice în care nuntirea devenea beție nebună și isterică.

Coborâ, încălecă și porunci trâmbițașilor săi acel sunet de chemare la luptă din cornurile lungi ce trezeau de obicei munții din jurul curților sale, iar acum se lovea doar de cele două turnuri de piatră spărgându-se parcă asupra zgomotelor dinăuntru. Până ce, tăiată-n cele mari, din bârne ferecate, o poartă mică se deschise și, pe ea, într-o sperietură tembelă apăru principele, a cărui clătinare îl făcea în special pe negustător să se simtă îngrijorat. Întru speranța aceluia, însă, la mijlocul podului de peste șanțul cu apă în care luceau zorii, fiul regelui filosof care privea cu durere acest spectacol se opri și se înălță puternic, fruntea i se lumină scuturând părul, gestul îi deveni solemn reașezându-se parcă pe osul regesc și căpătând bărbăție. Bucuros,

negutătorul constata că nu numai el urmărea cu înfrigurare înfruntarea ce stătea deocamdată neclintită în ochii cu care aștepta regele ci, de undeva, dintre crenelurile zidului, alți ochi care, cunoscând ca și el urmarea, așteptau să dea semnal de intervenție oștenilor aleși înadins pentru aceasta, precum se alegeau doar pretorienii Romei.

Reușiseră. Oprobiul era prea puternic în toată atitudinea regelui aflat călare, iar principele care se înălța trezit complet în fața înfruntării, traversa sigur podul spre calul care-i venise ca de obicei în întâmpinare depășind cu galopul său galopul cavaleriei nobiliare pileate ce urcase-n șea răspunzând semnalului regesc. Apucându-i căpăstrul, principele nu încălecă, ci veni cu el, ca și cum și l-ar fi adus martor, în fața calului tatălui său, înfruntându-l.

- Da, am păcătuit – spuse el fără tăgadă și fără căinare – judecă-mă și hotărăște !

- Păcatul e prea greu, iar amenințarea lui prea mare ca să hotărăsc eu – spuse însă regele arătând că mai dinainte hotărâse – Fiindcă neamul nostru întreg este amenințat cu păcatul ăsta, dacă însuți tu, fiu de rege, te-ai putut molipsi.

- Te temi că se va rupe țara ?

- Ea s-a și rupt. De când te-am urcat pe tron am știut că se va rupe – rosti regele spre întristarea nobililor săi pileați și bucuria urechilor dușmane.

- Nu mai e nici o cale, tată ? !...

- Nu !

În vreme ce negutătorul își dădea seama că deocamdată va fi o despărțire fără luptă, o despărțire între bătrânul rege filosof al lui Zalmoxis și cel pe care-l denumise chiar el Regele Dionisiac al Pontului, o despărțire care lor, romanilor, le va pune apoi la încercare priceperea de a atrage unul sau de a învrăjbi două regate, principele făcu un gest de înfruntare strigând spre a fi auzit și de ceilalți tarabostes:

- Mai e și hotărârea Zeului, tată, nu numai a ta !... Marele Zeu trebuie să știe asta; tu m-ai învățat ! Trimite-mă la el.

- Să te trimit pe tine ? ! – se-nfurie regele – Dar știi prea bine cum ne respinge zeul mesagerii lipsiți de curățenie !...

- Trimite-mă, mărite; fii sigur că, oricât de necurat aș fi, învățătura ta eu n-am uitat-o. Am păcătuit, dar n-am uitat. Tu m-ai învățat că zeul nostru înțelege și pocăința.

Iar regele nu-l contrazise, ci doar chibzui, alese și îngădui:

- Să-i spui tot răul care te-a molipsit și să-i ceri să ne-nvețe cum să ne ferim ! – Apoi amenință: dar știi ce pățești dacă nu ești destul de curat ca să te primească !

- Nu sunt curat, dar învățătura despre El am primit-o de la tine, așa că, împotriva trupului, ea trebuie să fi rămas temeinică în sufletul meu ! – mai spuse principele mărturisindu-i pentru despărțirea întru iertare: De asta eram atît de tulburat și de nesigur pe mine, mărite !

... În vreme ce sulițașii sacri își așezau rândurile ridicând fiecare câte trei sulițe spre cer, principele se pleca într-un mare semn de recunoștință în fața regelui care avea el acum emoții pentru hotărârea luată. Emoția lor dintotdeauna. A întrebării dacă Marele Părinte le va primi mesagerul. Și se liniștiră toți: regele înconjurat de credincioșii lui bărbați cu sânge de tarabostes, numai când în trupul căzut pe suliți văzură semnul ceresc: Acela că Zeul se aplecase luând sufletul celui aruncat către el, iar vârfurile de fier primiră doar trupul din închisoarea căruia sufletul scăpase. Zeul lor era bun, înțelept și înțelegea pocăința. Regele, cu întreaga lui suită, înțelegeau și ei această bună înțelegere.

Numai romanii, cu toate sofisticatele lor politici, nu mai înțelegeau nimic. Erau complet depășiți și nu pricepeau unde greșiseră în strategia lor perfectă.

Din pricina asta, despre neguțătorul de lână, miere, ceară și alte cele se spune că i-a fost teamă, sau silă, sau nevolnicie să se întoarcă la Roma și a rămas bându-și banii cu stricatele de pe malul Pontului. Dar când se îmbăta prea rău făcea urât blestemând un zeu care nu numai că-l învățase pe Pytagoras niște numere a căror secretă

îngemănare asigurau echilibrele lumii, dar umpluse și mintea principelui cu o învățătură mai încăpățânată decât toate dulcile perdiții ale Romei.

În drumul de însoțire a regelui lor spre curțile sale din munți, nobilii pileați aprinseră mereu sfara pe toate gorganele pe lângă care trecură, spre a da semn mulțimii, în vreme ce preoții vesteau adunările acesteia că Marele Zeu și Părinte poruncise rămânerea întreagă a regatului în granițele peste care niciodată nici unul dintre ei nu va trece decât ca să le apere, dar nici vreunul dinafară nu va putea pătrunde molipsindu-i cu sticăciunea de care ei trebuiau să fie complet izolați, iar țara să rămână curată pe vecie.

Nu a fost să fie pe vecie, dar vreme de o sută de ani porunca aceasta a fost ținută cu dinții de către toți cârmuitoii regatului, în toată rotunjimea lui. Un veac întreg de mare izolare.

CAPITOLUL UNU

Bătrânul doctor cu mare rang de preot tămăduitor apăruse în lumina intrării cercetând prin aburul și semiîntunericul hrubei în care fiul său își făcea cu meticulozitate îndeletnicirea și mistică și fiziologică, dirijând respirațiile celor proaspăt operați, pentru ca emanațiile pereților de stâncă să le grăbească însănătoșirea. Era încă îmbrăcat de drum, așa cum călătorise.

Văzându-l, înafară de respectuoasa bucurie filială a sentimentelor manifestate cu sobrietatea castei lor, doctorul cel tânăr deveni și asistentul disciplinat ce se pregătește să-i prezinte raportul saptămânii în care răspunsese de starea pacienților, venind spre el nu înainte de a-i pregăti șorțul cu care să-l îmbrace în acel ritual al primirii la altarul său medical a celui care oficia asupra anatomiei trupurilor încinse de boală și a mădularelor cu răni sângerânde.

Era o adevărată mistică a îmbrăcării șorțului de vindecător cu care marele doctor se apropia de trunchiul special dăltuit pe care se afla cel supus operației, îmbrăcare în timpul căreia, cu toții, tămăduitori și slujitori mai mici, cereau binecuvântarea zeului-părinte a cărui invocare tradiția o impunea a se rosti la acel moment. De data aceea, însă, lăsând fruntea fiului să i se aplece peste o mână, bătrânul îndepărtă cu cealaltă șorțul și-l trase pe tânăr din aburul vindecător amestecat cu miros de cărbune și pucioasă, ieșind cu el afară, între solemnitatea brazilor a căror înălțime majestuoasă atesta vechimea acelui loc stăpânit de familia lor.

De atunci, de la acel moment de gravă comunicare, de câte ori tânârul doctor își amintea de părintele său, și-l

amintea astfel: Cu statura-i impunătoare și o tristețe atentă, cercetătoare, pe chipul dăltuit de aspre trăsături în expresia adânc conturată. Purtată cu el oriunde, încă din copilăria în care îi dusese dorul, imaginea paternă se conturase atunci mai evident în memoria sa rămânând fixată așa cum îi apăruse pe deschiderea luminoasă a bolții de la intrare, distanțat de el în neclaritatea aburului ce-i iriza conturul și chemându-l cu glas ferm pe numele său mic, negrecizat:

- Zanes !

Apoi, plimbarea în taină și căutarea singurătății printre copacii înalți, groși cât trupul omului și drepți ca și catargele ce se făceau din ei, până sus, unde le ajungea vârful în înaltul cel înalt și albastru, plimbare ce și-a fixat în memoria tânărului iarăși un loc însemnat, îmbinându-se și suprapunându-se cu imaginea de mag a celui care-l veghease și ca părinte îmbinând atoritatea de cap al familiei lor importante cu o duioșie care, pe cât era de reținută pe atât era de profundă, dar și ca maestru atoateștiitor al științelor organonului trupesc în îmbinarea lor cu cele ale intuițiilor și înălțărilor sufletului. Ea s-a desfășurat tot sub semnul acelei apariții prevestitoare, ca un contur de curcubee celeste în contrastul dintre lumina de afară și aburul dinăuntru, cu care bătrânul lui tată și maestru avea să-i apără și după trecerea sa din această lume, atunci când Zanes îl evoca având nevoie de sprijinul și înțelepciunea lui. Ba, chiar mai mult, chiar și atunci când nu-l evoca pe el, ci pe Zeul-Tată, sprijinitorul transcendent al neamului lor, chiar și acela, tot sub același chip, al unui contur definit doar de aura strălucitoarelor culori ale luminii, îi apărea. Ceea ce, cu timpul, devenind el capul familiei ce stăpânea acel colț de țară și somitatea priceperii vindecătoare a vestitelor bolnițe de aici, îi aduse înțelepciunea interpretării religiei lor care credea în Zeul Primordial ce le fusese și le rămânea tată sfătuitor, drept religia unei dragoste și ascultări filiale în care zeul are, pentru fiecare, chipul și amintirea înțelepciunii bătrânilor săi: Un zeu care, în

momentele cruciale, nu are alt scop decât acela de a grăbi să vină la tine, mânat de ceea ce-ți aduce bun și dăruitor, așa cum grăbise bătrânul doctor, mânat de ceea ce câștigase pentru fiul său:

- Vei merge la Roma ! Am obținut asta pentru tine. Tumoarea regelui e de durată, dar e mai sigur să i-o taie acolo; nu că nu mi-aș putea mânui eu inciziile, însă, pentru vindecarea rănii, au ei loțiuni secrete, făcute pentru imperatori și cei bogați, din ierburile africane. E un prilej să le-nveți și, poate, să le căutăm asemănarea prin pădurile noastre.

Aceasta era vestea mare, adusă dintr-o răsuflare acolo, sub bolta aburită și aburindă. Restul, plimbarea prin discreția arborilor solemni ce strecurau lumina soarelui printre acele lor verzi dându-i mai mult mister și mai multă mângâiere decât în impactul direct al ochiului cu astrul de pe cer, era doar comentariul și sfaturile:

- Regele trebuie însoțit; nu doar pentru ceremonii, ci și pentru a avea oameni pricepuți în jur. E și nevoia de a fi operat, dar și un prilej de a reface mai strâns legăturile cu Roma. Vei deprinde astfel și îți vei arăta învățătura în cealaltă tradiție pe care nobila noastră familie o are, pe lângă harul vindecării rănilor omenești: comunicarea către străini în numele neamului nostru, purtarea soliilor regale și găsirea de aliați regelui nostru. În jurul lui vor fi mulți romani, așa că voi, cei care-l însoțiți, trebuie să vi-i apropiați pe cei de seamă cu multă atenție, pentru că și ei au interesele lor, iar slujirea voastră va fi ca regele să aibă câștig pentru interesele noastre. Pesemne că-i vor face chiar onoruri în Senat proclamând o alianță care să ne-ntărească la granițe; de asta ar fi vrut să-l însoțesc eu. Dar, pentru că doctorii de acolo se vor ocupa de el, l-am convins să mergi tu în locul meu. Nu numai pentru că veți intra în legături cu mulți bărbați de care ai vârsta mai apropiată, ci și ca să înveți de la medicii lor ce știu mai nou. Tu ai viața în față și sper să aduci de acolo ceea ce este bun... E bine să vezi Roma,

acum când ni se ivește ocazia. S-o cunoști și cu luminile și cu întunecimile ei, iar mintea ta să discearnă, să aducă aici, chiar pentru alții de-ai noștri, o părere actuală, dezvăluind ce e acuma și nu ce e prejudecată pentru că s-a gândit astfel cândva. Tare-aș fi vrut să văd cu ochii mei, dar pentru neamul nostru e mai bine să vada unul din generația ta. Eu n-am avut norocul sa cunosc, dar nu cred nici în prejudecațile habotnice ale celor care ne-au despărțit total de ei. Lumea se mai schimbă; fie în bine, fie în rău, e de datoria minților înțelepte să cunoască... Nouă, știi că religia ne interzice, de mai bine de o sută de ani ne interzice drastic orice amestec cu obiceiurile lumii străine; iar Roma, cu toate că vorbim aproape aceeași limbă, e locul pe care nu trebuie să calce picior de-alor noștri, sau de unde nu trebuie să se-ntoarcă picior ce-a călcat. Limba ne e aproape, dar obiceiurile și credințele ni sau îndepărtat; ne-a confirmat-o și Cerul, când a urcat la el tânărul rege pervertit în luxuria și viții le Romei, iar Zeul-Părinte s-a cutremurat de ticăloșiile pe care le deprinsese acela acolo. Tu să fii atent. Noi suntem neamul înțelept al acestor locuri. L-am convins pe rege să facă el primul pas, cu toate că sunt unii habotnici care ne-ar lapida pentru asta. Dar eu cred în mintea mea, nu în habotnicia lor care, ai să vezi: din ura de azi, mâine se va preface-n slugarnicie și-n copiere totală a perdițiilor. Eu nu le acuz total si nici nu mi le voi însuși total, pentru ca nu sunt răzoinic să am nevoie să-mi înrăiesc luptătorii împotriva altor credințe. Familia noastra este de oameni învățați care vor pacea neamului lor prin înțelegerea credințelor altuia. De asta nu-mi satisfac mie curiozitatea de a merge, ci te duci tu, fiindcă vei avea viață mai lungă. Dar, bagă de seamă: Păstrează-te cum te-am crescut eu. Înțelegerea altuia, nu-nseamnă nici să te îndemne la ceea ce are el prost. Am încredere că-ți vei păstra credința în care te-am crescut. Suntem o veche familie a unui neam străvechi, legați de zeul nostru aspru și drept, încă de pe vremea în care, pe locurile lor, ale marelui popor

care se dau astăzi romanii, li se aflau de-abia înaintașii aceia uriași despre care se spune că ajunseseră acolo de pe locurile noastre. Dar părintele nostru a rămas zeu aici, păstrându-ne-n înțelepciunea noastră modestă, în vreme ce la ei, topirea fierului învațată de la acei uriași le-a crescut ambiția de a face armele cele mai scumpe. Așa a crescut la ei pofta îmbogățirii din războaie iar, la impărtirea jafurilor, zeii au coborât în piață amestecându-se cu oamenii și cu păcatele lor. Au cucerit apoi întinderi, dar i-au cucerit pe ei zeii acelor întinderi, pervertirile acelora, adunătura năravurilor lumii și pofta de bogăție. În vreme ce noi ne-am înrădăcinat pe acest loc și ni l-am apărat întărindu-ne credința, ei au strâns laolaltă științele, dar și poftele deșarte, ambiția militară, dar și perfida ucidere între ei, măreția conducerii lumii, dar și rușinea cinstirii necinstei; acolo, până și zeii încurajează păcatul ! În vreme ce strâng averi, templele zeilor se aseamănă în deșertăciune cu palatele oamenilor, iar nevoia de aur, de sclavi, de mirodenii le ațâță și nevoia de război. Au cele mai înalte clădiri și cele mai josnice obiceiuri pentru că și-au pierdut sentimentul de frăiție unul pentru altul... În fine, nu-ți spun mai multe, eu nu le-am văzut ci doar le-am învățat din explicația pentru ce ne este inchis drumul într-acolo printr-o palisadă ce apără străbuna noastră lege morală. Dar mintea mea nu mă lasă să cred în habotnici, chiar dacă sunt de neamul nostru. Cine-i prea habotnic împotrivă, va deveni si prea slugarnic pentru. Noi suntem frunti drepte, cu spinarea dreaptă și nu ma tem sa cred că poate să se fi schimbat ceva acolo. Tu vei vedea și vei trage învățăminte pentru viața îndelungă pe care o ai înainte... Să nu-i respingi, să le arăți prietenie, să-nveți tot ce se poate învăța, dar să nu te amesteci cu ei. Va fi cu voi și vicarul marelui preot, dar nici el nu știe mai multe decât din auzite. De când s-a-ntâmplat ce știm cu toții și însuși principele viciat a fost trimis prin sulițe la Tatăl ceresc, răspunsul divin ne-a venit categoric: Nici un contact, nici o legătură; tot ce

vine de-acolo trebuie purificat și abia apoi cunoscut mulțimii. Să-i ceri sfatul vicarului când e vorba de religia noastră, pentru că ea ne ajută să rămânem curați.Dar să afli și tu mai bine ce-i face să se simtă atât de puternici pe niște oameni care, acum șapte sute de ani, deabia sentemeiau ca neam. E ceva ciudat: Ca un dar și un blestem al zeilor, în același timp !... Roma e și splendoarea, dar și pierzania lumii. E locul vieții celei mai înnoitoare, dar și al plăcerilor celor mai sângeroase și mai degradante. Așa sentâmplă cu cetățile care ajung repede la trai bun. Noi trebuie să ne păstrăm traiul nostru și nimeni să nu te vadă că ai înclina vreo clipă spre al lor, pentru că familia noastră n-ar mai putea fi dintre cele apropiate regelui și cele binecuvântate de cinul preoților. Am vrut, pentru tine, să vezi. De-o sută de ani nimeni n-a mai văzut, sau nimeni n-a mai împărtășit ce-a văzut. Ai viața-nainte și trebuie să cunoști cât mai multe, dar fără să-ți strici sufletul în pofida legilor noastre. Mă înțelegi ?

- Te înțeleg, tată – se aplecase el din nou asupra mâinii aceluia, ca și cum ar fi făcut să coboare în juru-i mărturia verde-argintie a brazilor ce-i înconjurau.

- Bine; atunci te voi duce înaintea convoiului la răspântia cu drumul mare dinspre curțile regești. Ai grijă: regele are în partea stângă o tumoare nu prea mare, dar care poate da în creștere. Am să-ți arăt ce-am făcut până acum. Cu ce ți-am pregătit, fețele, leacurile și metalele ce le-am folosit și eu în săptămâna aceasta, tu îi vei ține în loc această creștere; îi vei îngriji hrana cu uleiuri și sâmburi ce resping boala prin sângele lui și, astfel, va putea face drumul. Tatăl Ceresc a răspuns că e posibilă însănătoșirea, prin solii pe care i-am trimis să anunțe că Marele Preot rămâne regentul tronului. Îl duci doctorilor de acolo în starea în care ți-l voi da eu la despărțire, le atragi atenția asupra a tot ce-ți voi spune despre organele trupului său și leacurile noastre, asiști la tot și le folosești pe acestea atunci când ei îți vor spune că le poți amesteca cu ale lor. Fii

deschis cu doctorii, ca-ntre oameni cu aceeași știință; arătându-le tu lor ce știm, îți vor arăta și ei ție ce au nou. Știința lor e mare, chiar dacă se spune că sufletul le e mic. Suta asta de ani de ruptură, n-a fost folositoare învățăturilor noastre. Vicarul merge cu voi fiind, ca și tine, un tânăr instruit. Eu îți spun acum și tainele marelui sfat: Împreună cu regele, am hotărât ca, prin acest prilej, generația voastră să-ncerce apropierea pe care ei o doresc de mult. Vor să ne vândă arme și mașini de război al căror meșteșug i-a împătimit. Nu ziceți nu și, mai ales, nu vă lăudați că avem și noi făurarii noștri, fiindcă obișnuiesc să-i atragă la ei pe cei buni din toată lumea. Când vine vorba de arme, militarii din suită știu ce au de făcut. Or să le comande ceva, ca să-i plătească; poate că le vor promite chiar luptători de-ai noștri în părțile dinspre prădători, că lor le place să lupte alții pentru ei, iar drumul ăsta de vindecare poate fi și de solie. Tu fii atent la doctori, fă-ți prietenii în știința care-i mai trainică decât politica; află leacurile noi, ia câte una din sculele lor, sau desenează-le. Cândva, în tinerețe, mi-a căzut în mână un pergament cu asemenea desene, pe care știi că le-am perfecționat; dar, de atunci, pesemne că și ei au făcut același lucru... Fii binecuvântat !... Hai, du-te și te pregătește !

CAPITOLUL DOI

De ce și-o fi adus aminte tocmai acum de apariția majestuoasă, dar puțin aferată, a marelui doctor, vindecător și sfetnic regal, care fusese tatăl său ?... Apariție majestuoasă ca întreaga persoană a acelui nobil învățat din care se trăgea, figură aparte chiar și printre sfetnicii regelui, stâlp de seamă al familiei lor de stăpânitori, bani și sarabi, sau taraboști, pe aceste locuri de la marginea regatului, unde muntele coboară spre a fi fierăstruit de apele fluviului: o cârcă de stânci metalifere de pe care lunecă într-o parte și-

ntr-alta livezile ca niște covoare ale dealurilor și câmpiile șesului întinzându-se până-n lunci.

Poate fiindcă privea la bolta încăperilor pe care le lărgise și le înălțase pentru folosul oștenilor apărători bătrânul doctor, făcând bolnițe și mari lăcașuri de tratament între munții aceștia ce respirau și ozon din înalt, și pucioasă din miezurile încinse ale pământului și alți aburi vindecători ridicându-se din apele fierbinți cărora, cu știința sa, tot tatăl său le descoperise efectul tămăduitor și le făcuse prima dată captarea.

În deschiderea boltită – alta, chiar frumos ornată acum, ca un adaus al lui la ceea ce făcuse părintele său, cu acante cioplite precum aveau termele romane – trebuia să apară și de data aceasta cineva. Iar, când omul apăru, emoția lui fu la fel de mare sau, poate, chiar mai mare. Deoarece, la apariția de atunci a tatălui său, nu știuse ce avea bătrânul să-i spună; în vreme ce, acum, era vorba de sentimente, de amintiri, de întrebări care se aflau deja în sinea lui și-l emoționau: Venea vechiul său prieten ajuns astăzi general, împuternicit al Romei de a fi rezident în locurile din această vecinătate - *praefectus orae Danubii* – comandant al trupelor și stăpân al zonelor de la granițele imperiului ajunse lângă regatul lor. Regat bogat, poreclit chiar de romani cu invidioasă poftă de a-i cuceri bogățiile: *Felix*. Dar, indiferent de asperitățile diplomațiilor reluate în relațiile dintre state, omul acela era prietenul tinereții lui, prezența pregnantă, care nu se uită chiar dacă ai petrecut cu ea un timp scurt; pentru că nu lungimea, nu durata unei prietenii te marchează, ci faptul nou și trăirile nemaiîntâlnite ce le aduce în viața ta apariția unei noi persoane care ți se apropie, îți demonstrează interes și-ți dezvăluie unghiuri necunoscute din care privește el criteriile, nevoile, obiceiurile și plăcerile trecerii prin această lume. Sinceritatea sau dăruirea cu care un asemenea om, apărând brusc și neașteptat alături de tine, faptul că el îți dezvăluie atâtea dintre cele necunoscute ție și nu se-ascunde cu nimic,

cu toate că deabia te cunoaște, poate statornici sentimente cât unul care ți-e alături din copilărie și până la bătrânețe și, cu care, legăturile devin o obișnuință, iar atașamentul lui ți se pare ceva firesc. Chiar dacă trecerea precipitată prin viața ta a unei asemenea persoane rămâne doar o amintire, tu ți l-ai așezat și-l păstrezi în galeria marilor amiciții. Acestea sunt prieteniile fierbinți, cu ardere scurtă sau intensă pe care ți le leagă mai ales tinerețea și, care, chiar dacă persoana dispare apoi din drumul tău, prezența ei îți rămâne într-un loc foarte special al memoriei sentimentelor, făcându-te să știi că ai undeva un suflet care ți-e aproape.

Bărbatul acesta de viță nobilă romană ce se-mprietenise cu el înainte ca țările să le fie prietene, își continuase, pesemne, relațiile și cu alții, perseverase pe această cale deschisă tocmai atunci, când cu călătoria regelui și a alaiului său spre a fi operat de chirurgii Romei.

Apoi, prin demersurile unor solii ulterioare ale celor două curți - cea strălucitoare în perdiții cu zeii destrăbălați ai Romei și cea austeră, ferecată în inițieri ascunse din munții Kogaionului și ai lui Zalmoxe - după o sută și mai bine de ani de ruptură se refăcuseră legăturile și, general ajuns, prietenul lui fusese trimis de Roma să-și instaleze comanda legiunii în apropiere. În fruntea unor impunătoare cohorte imperiale, pentru prima dată nestingherite de oști bărboase care să le oprească sau să li se opună, acela parcursese drumul din câmpia marelui fluviu venerat, până în munții cu zeul adorat pentru tainele inițiatice în care-și păstrase norodul. Cu fast roman, însoțit de o numeroasă solie purtătoare de daruri, se prezentase în fața noului rege flancat de sobrii bătrâni sarabi ai neamului. Și, acceptând plin de respect ritualul orfeic în care mesajul diplomatic al acestui regat era transmis prin cântec, el primise până la urmă acordul regelui într-un pact așa cum imperatorii marii lor armate îl făceau cu alte armate ale țărilor ce li se alăturau. Iar, pentru statornicire, cumpărase de la regatul lor o veche

palisadă construită spre veghe peste apa de legătură sfântă a neamurilor de pe aceste locuri, Istrosul pe care latinii îl numesc Danubiu, lărgind-o și întărind-o cu zidărie de pietrari aduși din părțile Damascului sau Babilonului și așezându-se să locuiască, să conducă cohortele și să administreze plaiurile pe care le cucerise imperiul tot mai spre regatul lor, transformând fluviul, din legătură venerată în hotar.

Vremurile se schimbaseră, nu mai erau stabile deloc, nici măcar ca pe vremea tinereții lui ca fiu și învățăcel al bătrânului doctor. Soliile circulaseră și, chiar dacă ei nu se apropiaseră de Roma, Roma se apropiase de ei, iată, până la Istru. Se vedeau la față acum, cu acei latini simpatici și buni tehnicieni ai războiului, amestecați prin cuceriri cu multe neamuri de la care-și îmbogățiseră și tehnicile și mărfurile de pe piață. Tehnicile lor ajunseseră la arme noi și la zidiri uluitoare, mărfurile se-nmulțiseră puzderie ajungând a se oferi mult peste trebuința omului, dar și perdiția în luxuri cu sclavi perverși și leneviri orientale se-ntinsese-n palate, ba chiar în locuri publice pervertind și plebea. Corăbiile sau caravanele aduceau bogății și animale și neguțători și aventurieri și militari și prizonieri înrobiți din toate colțurile lumii, iar imperiul ajunsese o colcăială de neamuri fierbând într-o singură oală instinctul ager latin cu încăpățânarea ursuză a nordicilor, cu zgomotoasele obiceiuri africane, perfidiile grecești și misterele satrapiilor de peste Eufrat și, poate, chiar de peste decăzutul imperiu al perșilor. Spiritul activ de truditori și luptători stabili în așezările lor europene, spirit care-i înrudise cândva pe cei din văile Latiumului cu ei, muntenii și câmpenii austeri de aici, de la vărsarea Istrosului, se transformase înr-o levantină amestecătură de stăpânitori trufași plini de bogății și de stricăciune. Pe atunci, pe vremea tinereții lui, el urmașul capabil și învățat al nobilei lor familii, meritând încrederea tatălui-stăpân, era primul cetățean al țării și primul credincios al religiei lor care avea să reajungă, după

multe zeci de ani de ruptură în numele acestei credințe care îi ferea de stricăciune, la Roma - cetatea visurilor oricărui muritor al lumii acesteia. Pentru că doar ei, nemuritorii lui Gebeleizis, așezați temeinic pe aceste locuri, încă din ascunse istorii știute și transmise doar între inițiați, refuzau să viseze la așa ceva.

Se schimbaseră mult vremurile, nu pentru că și-ar fi pierdut ei aici din credință și ar fi făcut concesii la viața austeră cu care-i învățase Zalmoxe. Ci, mai ales, din pricina unor succesive năvăliri de mare agresivitate pe care le scuipase Asia vreme de câteva zeci de ani. Neamuri nomade, sălbatece care, atâta cât se puteau ele așeza, se așezaseră tocmai în coasta regatului înconjurându-l de la Miază-Noapte și de la Răsărit iar, uneori, când furiile lor spre obsesia aurului european îi zminteau cu totul, chiar mai desprindeau câte un principat mic și făceau harcea-parcea locuitorii. Or Zanes, prin nobila sa familie, era banul stăpânitor al unor asemenea locuri de graniță, mai stimat decât alții pentru că, pe lângă cușma de stăpân luptător ce-o purta prin neamul său de taraboști sau sarabă, mai era și învățatul vindecător al regatului, neputându-se lăsa desprins de trupul acestuia. Iar năvălitorii, neștiind a râvni decât la jaf, erau neostoiți în sălbăticia lor pânditoare: Lăsau oamenii să semene, să-și îngrijească animalele casele și livezile, apoi loveau, ucideau, tâlhăreau sau ocupau. Aproape împrejur aici, dar la fel și mai spre marginile de nord ale continentului, acolo unde se-nvecinau direct cu imperiul, armatele acestuia putând face față cu greu la a le pedepsi fapta ucigașă și jăcuiala.

Dușmanul comun, așadar, îi apropiase; adică mai scăzuse și din agresivitatea imperiului față de atitudinea sfidătoare a unui vecin mândru și închis în el, ca și din cea pe care, credința lor de nemuritori o impunea oamenilor aspri ai acestor locuri. Romanii deveniseră vecinii de peste fluviu ai Dacilor, iar comandanții castrelor și garnizoanelor Moesiei, vecinii direcți ai domeniilor lui Zanes. Ba, chiar

mai mult, deoarece faima lui de vindecător și faima așezămintelor lui cu bolnițe de îngrijire îi făcea să se simtă în siguranță cerându-i ajutorul. Astfel, un vraci pe care-l aveau oștirile pe acolo, bun cunoscător al ierburilor și mineralelor tămăduitoare, dar nepriceput în a tăia răni și a lipi oase, tot la Zanes apela, aducându-i schilodiți sau, uneori, chiar căruțe cu cei tăiați în măruntele lupte din jur. Era un personaj ciudat, ca un vrăjitor cu două smocuri de păr într-o parte și alta a cheliei, care i se adresa cu „Strălucitorul meu confrate și coleg" și îi vindea orice secret despre vreo plantă vindecătoare, dacă putea obține de la el două. Acesta îi tot aducea pacienți și-i spunea că-l va invita și la Roma să opereze, dar era la fel de îndemânatec a-și face legături și printre ostași, și printre negustori știind să lege lucrurileîntr-un mod cam dubios. Se perindaseră astfel mulți; dar de data asta avea emoții. Sincere emoții.

Nu doar pentru că solia militară și politică a Romei căpătase rezidență permanentă la locurile de graniță stabilite și-i vizita ades ținând legătura cu capitala regală din munți; ci mai ales pentru că solul principal, comandantul întregii misiuni și trimisul atoateîmputernicit al marelui imperiu era chiar acel Vincențius al tinereții sale. Era prietenul pe care-l așteptase cu fervoarea dulcilor amintiri și pe care-l vedea acum ajuns în deschiderea boltită a intrării refăcută de el după model patrician.

Îmbrăcate-n grele brățări șerpuitoare, brațele întinse ale aceluia îl cuprinseră, îl atraseră, îl învăluiră în mirosul de pomezi rare, în vreme ce buzele lui de bărbat pofticios, cu expresie de cinică veselie exclamau ca și cu ani în urmă:

- Zanes, băiatul cel înțelept și pur; curatul meu ostil la toate tentațiile vieții, bine te-am găsit !

- Fii bine venit ! – îl cuprinse la rându-i doctorul amestecând cărunțeala bărbii sale cu cărunțeala frizurii scurte a aceluia.

Și, pentru câteva clipe rămaseră astfel, ca un simbol ce poate reprezenta prietenia adevărată prin îmbrățișarea a

doi bărbați vânjoși, la vârstă matură: unul purtându-și somptuoasa uniformă iar altul impozant în învăluirea pânzelor albe ce îmbinau înveșmântarea de sacerdot cu cea medicală; unul cu degete prelungi, făcute a mânui subțiri instrumente de operație, altul cu palma puternică pentru ținut spada; unul ajuns de pe drumul străbătut cu atracția prieteniei, altul ridicându-se dintre bolnavii săi și venind în întâmpinarea prietenului. Descoperindu-le capetele, un coif închipuind înaltul grad militar și o cucă de tarabostes făcută spre a încununa rangul pileat nobiliar, cădeau așezânduse alături și lăsându-le în voie creștetele care-și amestecau căruntul păr de oameni în puterea vârstei.

- Aici îți duci viața de schimnic, va să zică ! – îi spuse ca-ntr-o șotie generalul arătând înapoi cu degetul mare spre a preciza: Am văzut eu afară... Am văzut cohorta de femei care te ajută !... Sunt diaconesele tale de zeu al sănătății și al speranțelor de viață !...

- Nu sunt zeu; sunt doar un slujitor; sunt, cel mult, preotul speranțelor celor ce vin căutând tămăduirea.

- Ești zeu, pentru că ești deasupra tuturor - insistă acela - toți oamenii caută tămăduirea; orice muritor are speranțe de viață mai lungă.

- Dar noi ne socotim nemuritori; religia noastră așa spune.

- Așa spune ?... Măi ce povești frumoase știți voi ! – se minună Vincențius cu neîncrederea firilor prea mult legate de cele lumești.

Iar Zanes pricepu ceea ce învățase de mult de la ai săi, dar nu prea meditase la semnificațiile învățăturii: Pricepu că lor, acestor oameni atât de ahtiați de plăcerile zilnice ale trupului, chit că e vorba de înfruntarea mușchilor în pofta de luptă, sau de mulțumirea simțurilor în pofta de petrecere, le e greu să înțeleagă sufletul nemuritor al marii comunicări cu neamul tău dintotdeauna. Așa că, fără a se strădui să-l convingă, se mulțumi să spună:

- Nu sunt povești, generale. Vei trăi aici și ne vei

înțelege... – pentru a trece ușor peste lucruri cu care ei, slujitorii acestui regat nu glumeau și a redeveni protocolara gazdă: ... Pot să-ți spun general, nu ? Cred că ești general, sau cum se cheamă asta în armata voastră !

- Se cheamă grad, se cheamă onoruri, se cheamă orice vrei; totuși, prietene dragă, nu se mai cheamă tinerețe... Regret să ți-o spun, dar asta-i viața !... Când m-ai cunoscut eram doar centurion, însă eram tânăr !

- Tânăr, frumos și mi-ai devenit dintr-o dată prieten !... M-ai purtat o zi și-o noapte prin toată Roma și prin toate splendorile ei pe care le mai visez și astăzi... M-ai purtat, m-ai răsfățat și mi-ai dat de toate; tot ce mi-a dorit sufletul sau, poate, chiar mai multe... Mi-ai arătat o lume; mi-ai deschis ochii față de cele mai neașteptate lucruri pentru mintea mea; mi-ai dat să gust din toate splendorile ce existau pe pământ fără ca eu să le fi cunoscut – se-ncinse el – și chiar dacă nu voiam, chiar dacă nu mai puteam, tu-mi aduceai și-mi descopereai alte și alte plăceri care mi-au îndulcit și mi-au înfrumusețat tinerețea... Mi-ai rămas în amintire drept cel mai generos prieten, prin cel mai sincer mod de a dori să-mi produci plăceri. Ai fost pentru mine cel care, nu din vreo obligație, ci din propria ta plăcere, ceea ce, în prietenie este lucru mult mai important, mi-ai pus la picioare, chiar și dacă numai pentru o zi și-o noapte, toate fascinantele îndulciri ale vieții romane !... Da, prietene – se avântă el cu sinceritate într-un asemenea discurs prin care simțea nevoia să mulțumească pentru aceeași sinceritate ce o simțise pe vremuri – mi-ai dăruit totul, m-ai purtat și mi-ai dat de toate în așa fel încât, pornind pe drumul întoarcerii, am tot dormit în șea visând în continuare splendorile Romei și veselia tinerească a petrecerii cu tine !

- Și nu te-ai trezit nici acum ? – întrebă și glumeț și încântat celălalt.

- M-am trezit, dar uneori reintram în visul acela și te-așteptam ! – îi făcu Zanes marea plăcere a întâmpinării – te așteptam, prietene, chiar dacă atunci, în șea fiind, m-am

trezit din visarea cu care continuam petrecerea noastră... M-am trezit când cornul suna oprirea alaiului pentru înnoptare. M-am trezit dându-mi seama că nu mai eram in luxurianta Romă; eram într-o pădure prin care începuse prea repedea mea îndepărtare de ea. De-abia după ce o atinsesem; de-abia după ce, datorită ție, tocmai apucasem să o ating !

- Ți-am adus o fărâmă din ea - spuse frumosul bărbat al cărui trup punea în valoare toate zalele și paftalele aurite ale uniformei.

Și, de mărimea unei potcoave dar cu toată înălțimea proporțională a zidurilor sale turnate masiv în argint, îi puse în palmă un Coliseum în miniatură, o machetă-bibelou de mare meșteșug, cu încrustații de flori și arcade de aur incizate în modelul de argint reprezentând colosala arenă ridicată recent în miezul Romei.

- E Circus Maximus care se ridică deasupra Forumului pe care l-ai văzut cu temple și palate; cam pe unde am peregrinat noi atunci – mai adăugă Vincențius – pe vremea aceea era în construcție. Acum e terminat și e mândria Romei. Dacă-mi pare rău că acum sunt departe, îmi pare rău numai după spectacolele și petrecerile noastre de acolo... Dar îmi fac și eu unul, e apoape gata,mai pe măsură, aici, în garnizoana mea – adăugă el consolându-se cu conștiința celui care știa că-i este în putință.

Emoționat, doctorul Zanes îl îmbrățășă pe general și, luându-l camaradereşte pe după umeri, îl purtă spre încăperile palatului său, traversând rotonda mare, cu ape clipocind în mari jgheaburi de piatră ce-o încercuiau lateral și statuia tatălui său în mărime naturală ridicată-ntre ele, desigur, după obicei roman. Apele limpezi mângâind ciopliturile pietrei se scurgeau înspre stânga unde, printre arcade, se vedeau încăperi mai mari cu bazine în care mișunau oameni – pesemne pacienții săi, printre care se amestecau asistenții ce-i învățau să se trateze. Dar înspre dreapta, încotro își îndemna el oaspetele, se deschidea,

mult mai măiestrită, arcada spre o curte mică, de factura patio-urilor romane, dar cu un anume specific local în stâlpii de lemn și într-un anume acoperiș din plăci subțiri de marmură translucidă, prin care lumina zilei se prefira într-o culoare dulce, uneori ca miezul de alună, alteori ca mierea, ca un adaus față de frigul din acest miez al continentului pe care nu-l mângâie brizele mării.

- Ai văzut cum, din curtea mare, clădirile noastre se-mpart în două - îi spuse el - unul este spațiul bolniței, celălalt aparține preoților cu altarele și chiliile lor. Într-o parte oamenii se roagă, în alta se vindecă. Eu mi-am ales locuința la mijloc: între înălțările rugăciunilor și coborârea la instrumentele care inră în carnea trupului. Și, știi de ce-am făcut aceasta ?...

- Ai descoperit ceva, la mijoc, între rugăciune și chinurile cărnii. Știu, mi-ai spus asta de mult, când ne-am întîlnit prima oară.

- Nu eu. Ai noștri au descoperit-o. Părintele nostru Zalmoxis, atunci când și-a întâlnit strămunii, sub formă de înțelepciune, pe muntele Kogaion.

- Știu; mi-ai dat o lecție atunci, când refuzai plăcerile în care ne vedeai pe noi petrecând.

-Îți amintești ? – veni întrebarea cu un fel de bucurie a constatării.

- Mi-am amintit tot. Mai ales când mi-au căzut sorții să vin să comand în părțile astea. Trebuie să cunosc firea locurilor și a oamenilor, nu ?... – se plecă acela cu eleganță dezvăluindu-și scopul – m-am gândit mult că tu-mi vei fi cel mai bun profesor al secretelor voastre.

- Secretele sunt secrete. Ele țin de inițierea prin care noi transmitem de la suflet la suflet ceea ce voi scrieți pe toate pietrele. Noi nu scriem; noi știm.

- Aș vrea să știu și eu – se arătă mai mult decât interesat generalul – mă-nveți ?

- Asta nu se-nvață așa, asta e ca un cântec ce însoțește viața fiecărui om și fiecare om îl fredonează înțelegându-

se cu celălalt. Ai ascultat cântecul solilor noștri când vin la Roma, sau chiar aici, când te-au primit în palatul regal ?

- Da.

- Și ce-ai înțeles ?

- Că ei vorbeau între timp cu mine, dar vorbeau și ei între ei, vorbeau și cu altcineva.

- Exact: pentru că noi vorbim și cu trecutul și cu prezentul și cu viitorul, deoarece credem că omul, cuprinzându-le pe toate acestea, este nemuritor.

Bine, dar tu ești medic, tu știi că atunci când nu mai are carnea, atunci când i se scurge sângele, atunci când inima nu-i mai bate, omul nu mai este nimic pentru noi.

- Pentru alții, care nu-l cunosc, poate; dar pentru cei care-l cunosc el rămâne. Rămâne chiar în ei, rămâne în meditația lor; da, noi îl simțim, pentru că ne-o îmbogățește pe aceasta așa cum singuri nu ne-o putem îmbogăți. Așa că, poate să nu mai fie trup, dar ființă este...

- Dar tu, ca medic, tu ca fiziologos, cum ar spune grecii...

- Eu, ca fiziologos - răspunse Zanes arătând înconjurul încăperilor sale - caut și tot caut în trupul omului locul unde sălășluiește meditația; meditația aceea care vine de la alții, din străvechime și nu se pierde odată cu trupul ci merge mai departe la cei din viitor dându-ne nouă credința că suntem nemuritori... Vezi, eu mi-am ales lăcașul sălilor mele aici, la mijloc, între înălțările rugăciunilor și coborârea la instrumentele care intră în carnea trupului. Pentru că aici undeva, la mijlocul dintre cele două, eu caut locul, sau organul, sau inefabilul spațiu unde sălășluiește meditația prin care omul își depășește trupul și ajunge mai aproape de cei nemuritori cărora li se adresează. Iar unii dintre oameni, care au locul sau organul acesta mai bine constituit, mai puternic, așa, ca o voce stentorială care ajunge mai departe decât altele, acela vede mai bine înțelepciunea pe care i-o transmit cei care n-au murit, ci doar s-au dus de la noi în alte sfere. Sau ajunge chiar și

mai departe, la părintele nostru, la cel care ne-a făcut pe toți și ne păstorește purtându-ne grija tuturor.

- Tu asta cauți chiar în trupul ăsta muritor al omului ? – se minună cam neîncrezător celălalt iscodindu-l.

Iar Zanes îl atrase într-o sală ca de operații, cu multe instrumente de argint și de bronz și de fier călit albăstriu, așezate pe măsuțe înfășate în pânză albă ce înconjurau un podium scund, ca de răstignire pe orizontală:

-Aici eu lucrez asupra trupului. Am instrumente lăsate de tatăl meu, am instrumente făcute de mine și de argintarii pe care-i dirijez spunându-le cam ce-aș mai avea nevoie ca să pătrund acolo, ți-am explicat eu unde - în locul acela dintre atomii care ne alcătuiesc, unde nu mai suntem doar noi, ci vedem în urmă prin ochii celor care au fost și vedem înainte prin ochii celor care vor veni.

- Chiar crezi că există un asemenea loc ?

- Există ! – răspunse cu convingere preotul-doctor – am înțeles eu că-l caută și doctorii voștri și cei pe care ia-ți adus din lumina orientului. Iată, pe lângă ce ți-am arătat am această trusă cumpărată cu aur greu la Roma, de la meșterii hirurgilor la care tu m-ai purtat împreună cu regele meu de atunci. Pe modelul lor, eu am făcut altele, uite, până la această dăltiță care trepanează creștetul omului lăsându-mă să extrag tumorile de pe creier. Tumorile care apasă și-i fac să nu vorbească, sau să nu se miște. Iar eu le îndepărtez și văd omul cum iarăși vorbește, sau se mișcă, deci ele au apăsat pe ceva nevăzut, care-i undeva, acolo, și-i aparține numai lui, sau voinței lui de a fi în contact cu ceilalți...

- Câte operații din astea ai făcut ? - întrebă foarte interesat generalul.

- Am făcut multe; pe unii nu i-am putut salva.

- Câte ai făcut salvându-i ? – insistă acela

- Am făcut douăzecișișase. Douăzeci la oameni loviți în luptă, cărora le-am scos cheagurile; dar șase la oameni neloviți, cărora le crescuse de la sine ceva pe creier.

- Dacă douăzecișișase ai făcut pe creier, înseamnă că pe restul trupului ai făcut sute.

- Poate chiar mii... Socoti Zanes ca o îndatorire, fără urmă de laudă.

La aceasta, străinul care-i strângea cu căldură mâna deveni moale, aproape topit. Și, urmărind cu privirea luciul instrumentelor în formele lor neobișnuite, scăpă un geamăt moale la care adăugă:

- Poate, dacă vor zeii, mă vei scăpa și pe mine !

- Zeii ?... Zeii vor. Zeii vor binele nostru; de asta sunt zei: Ca să ne vrea bine și, mai ales, să ne-ndrume spre bine - rosti încrezător doctorul Zanes, mândru sau, mai degrabă sigur pe valoarea instrumentelor acelora în mâna sa, dar și pe legătura sa de preot-doctor, slujitor al unui lăcaș de însănătoșire considerat sfânt, cu Părintele Ceresc a cărui veghe îi ocrotea neamul. Și-i spuse, jucând între degete un scalpel strălucitor: Zeul nostru cel Mare m-a ajutat să privesc înăuntrul creștetului unui om, acolo unde viața trupească se leagă cu viața sufletească și ne face nemuritori. După ce am văzut la Roma cum hirurgii voștri au făcu gaură în osul creștetului regelui nostru și i-au absorbit de acolo cheagurile provenite din loviturile războaielor, eu am continuat propria-mi experiență, am învățat, am încercat și am reușit să tai un capac întreg din creștet, să văd cu ochii mei unde sunt cheagurile și tumorile care se pot curăța și să-i închid apoi omului creștetul la loc redându-i viața normală. Să știi că e cea mai mare fascinație să poți privi creierul prin care se coboară Dumnezeirea în om și-i îndrumă faptele trupului acestuia pe care eu încerc să-l vindec continuând harul tatălui meu.

- Sunteți, cred, unicul neam care v-ați produs singuri vracii curților regale; de asta, pesemne, sunteți atât de înaintați – rosti cu admirație și un anume soi de speranță-n glas, generalul.

- Suntem preoții unui zeu care iubește oamenii - răspunse doctorul Zanes nu lipsit de orgoliu.

- Iubește !... Îi iubește, iar ei sunt convinși că-i apără atunci când se înfruntă cu noi; știu asta de pe câmpul de luptă.

- Tu, ca general, i-ai studiat în luptă. Eu în viața de zi cu zi.

- Și ești de altă părere ?

- Nu. Dar cred că zeul nostru ne ajută să ne limpezim gândurile. Oricând, nu numai în luptă. Să ni le limpezim spre bine. Prin meditație. O meditație pe care o învățăm de la începuturile inițierii și, în timpul căreia, el ni se așează alături și ne ajută.

Era voios vorbindu-i deschis, ca-ntr-un îndatorat răspuns la modul în care, cândva, cu multă vreme în urmă, latinul acesta cu bust puternic îi dezvăluise, la fel de sincer, comportările lor libertine de mândri locuitori ai Romei. Era un mod princiar de a-i oferi din inimă orice informație, de a-i arăta atenția și onorurile cu care-l conducea ca pe un oaspete de seamă. Și intrară astfel în corpul propriu zis al locuinței lui, mai îndepărtată, cu mai puțin iz spitalicesc și mai puțin freamăt al aburilor ce proveneau de la vindecătoarele bazine ce rămâneau în urmă. Era o încăpere rotundă, cu o difuză lumină venind tot prin transparența unor marmure laterale, plus a unui spot, un trunchi de raze năvălind prin cercul rămas gol în înălțimea bolții. Dirijat oblic, acesta lăsa în penumbră celelate obiecte - de data asta, pare-se, de cult - căzând pe un desen în relief, o dăltuire măiastră pe fața unei tăblii din piatră moale de tuf, închipuind o înșiruire de temple, de palate, de arcuri, porticuri și colonade care lăsau să treacă prin mijlocul lor, într-un mod în care perspectiva și îndepărtarea erau mai mult sugerate decât construite exact, o majestuoasă cale marcată cu machete de statui bine reliefate. Sigur de surpriza pe care i-o va face oaspetelui său, Zanes întinse mâna în care ținea argintul greu al cadoului ce i-l adusese generalul și puse imaginea noii construcții printre evocatoarele amintiri romane ce se aflau în acel colț de

mărturie.

- E plasat cam pe-aici, nu ? – întrebă el așteptând cu plăcere reacția.

Iar romanul, surprins și cuprins de mulțumită mândrie, așează bibeloul de argint ornat cu aur cam exact unde ar fi trebuit să se afle față de celelalte dimensiuni ale construcțiilor imperiale ce făceau mândria cetății sale. Sincer emoționat, îi mulțumi venerând imaginea templelor, mângâind cu degetele reproducerile cunoscutelor statui; și exclamă admirându-le:

- Forul !... Forul sfintei noastre latinități !

- L-am făcut din memorie. L-am făcut după cum mi l-am amintit... Poate că tu...

- Știu ce vrei – îi veni în completare oaspetele – când vom avea vreme vom sta împreună și vom așeza lucrurile exact cum sunt acolo !... N-ai făcut mari greșeli, iar Coliseumul ți l-am pus chiar acum pe locul lui adevărat.

- Am făcut totul din memorie – se scuză Zanes – după cum mi-am amintit. Să ierți greșelile, pentru că doar o dată am trecut pe acolo cu tine; iar, a doua oară, când plecam și eram legat de cortegiul regal... Dar, doar o dată am privit ce se vedea de pe treptele înalte ale Senatului și doar o dată am bătut calea asta imperială cu pasul, de la un capăt la altul.

- N-ai făcut mari greșeli; ți-ai amintit destul de bine.

- Sunt minuni nemuritoare. Sunt din piatră, în vreme ce cetățile noastre din lemn se trec sau se ard. Poate de asta m-au impresionat; mi-au rămas întipărite exact așa cum le-am întipărit și eu pe pietrele astea; fiindcă dăinuie în mine drept cea mai plăcută amintire a vieții mele.

- O arăți multora ? Întrebă cu un anume scop generalul.

- Nu prea. Încăperea asta am făcut-o pentru gândurile mele cele mai intime; e altarul meditațiilor mele și locul unde mă retrag după ce mi-am consultat bolnavii, ca să mă consult cu mine însumi în privința lor !... Și – adăugă el – să-l evoc pe Zeul-Părinte când mă tulbură cazurile

cele mai complicate, cărora nu le găsesc singur leacul.

Ascultându-l spunând acestea, generalul se plimba printre obiectele care umpleau camera descoperind tot mai multe ce aminteau de Roma. De la animale de figurație sacră, până la arme și insemne militare; de la mobilier asemănător spațiilor romane, până la obiecte de uz propriu; de la scrijelirea în piatră a unor cunoscute frontoane, la țesături ce aminteau de draperiile vilelor din Latium... O mare nostalgie a Romei, sau o mare nostalgie după Roma, pe care el, Vincențius, prea bine o-nțelegea, sau chiar o și trăia prin propriile sale sentimente, se demonstra în existența acestui matur bărbat cu rang sacerdotal în împrejmuitorul ținut bogat și sobru. Se simțea aceasta în starea lui Zanes, ca și în lucrurile intime cu care se-nconjurase, ca și în straturile unor lumini mătăsoase ce se cerneau deasupra acelor obiecte. Privindu-le, o undă de speranță, cea cu care venise până acolo, se înfiripă în sufletul generalului.

- Se pare că n-am bătut atâta drum degeaba ! – rosti el criptic pentru ca, deodată, să-l îmbrățișeze pe doctor: Viața e dulce și de neprețuit chiar și pentru un militar obișnuit a-și privi moartea în față ! – spuse el ca și cum și-ar fi justificat frământările. Și rosti deslușit: Leacul ce-l caut la tine, nu e doar pentru ființa mea. Am văzut multe ființe atinse de aceeași boală, doctore ! Cu aceleași simptome și același sfârșit tragic pe care, mai bine-l provoc eu cu lama cuțitului. E mai mult un blestem, decât o boală, doctore !... Mai mult un blestem !... Spui că zeii voștri vor binele oamenilor. Poate că-l vor și pe al meu. Prin mâna ta, doctore; prin iscusința ta, prin comunicarea ta cu ei !... Spune-mi: ce jertfe trebuie să le aduc ?...

CAPITOLUL TREI

Studiase totul despre Roma. Și avusese chiar norocul să o pipăie. O săptămână, doar; mai bine zis orele libere dintr-o săptămână. Nu prea multe, dar deajuns ca să o vadă, să o asculte, să o pipăie în așa fel, cu atăta curiozitate și ardoare, încât să-i rămână pentru totdeauna în simțuri. Trei zile întregi privise marea așezare doar de pe înălțimea unei coline unde se aflau așezămintele doctorilor, având deaface doar cu aceștia, cu ceilalți slujitori, cu mâncările și fructele acestor locuri meridonale, cu frunzișul deosebit al arborilor, forma monumentală a zidurilor și culoarea lor de cărămidă arsă, cu mișcarea oamenilor ce se vedeau mărunți pe străzile de la poalele colinei. Stătuse mereu la căpătâiul regelui său în timpul pregătirii și după reușita operației. Ceasuri întregi asistase la aceasta urmărind cu atenție meșteșugul hirurgilor din cetatea-lumină, cercetând întăritoarele pe care le dădeau ei bolnavului și instrumentele fine cu care știau să umble printre organe fără a strica ceva din alcătuirea lor în trupul omenesc.

Era vorba de un braț care-i rămăsese strâmb regelui din loviturile unei lupte. Tatăl său, bătrânul doctor i-l îndreptase, îi legase venele și nervii în cusătura alcătuirii lor dintodeauna, făcându-l să se miște în toată arcuirea dinainte. Dar forța deplină în mânuire a armelor, tot nu i-o redase. Regele nu mai avea aceeași lovitură puternică, iar doctorul nu se dorea a fi mulțumit decât știind că-l refăcuse în întregime. Mare vindecător de boli dar, mai ales salvator de răni grele primite-n războaie, el devenise faimos de tânăr recuperând oasele frânte-n luptă, vindecând rănile grele ale mușchilor și dându-le din nou forța de mișcare, ba chiar refăcând cele ce, pînă la el, se obișnuia a fi lăsate doar ciuntitură. Participase la cele mai însemnate bătălii alături de scutierii regelui, vindecând pe loc ceea ce era ușor sau preluându-și apoi cohorta de răniți pe care-i oblojea cu

harul preoțesc și știința doctoricească pe care o moștenise. Pentru că, meșteșugul deprins și harul căpătat în practica sa veneau dinspre cinul preoțesc, tămăduitor de suflete din care, cu vremea se desprinseseră tămăduitorii de dureri și răni ale trupului, ei devenind o tagmă separată. Iar tatăl lui, acel doctor bătrân și venerat, o separase și mai mult prin știința celor fiziologice ale trupului încărcată prin vreme de cunoștințe noi. Cunoștințe la fel de bogate și de complicate precum ale celorlalte îndeletniciri preoțești, precum cititul în astre și-n alte semne ale cerurilor, ale scoarței pământului și ale roadelor acesteia, sau alcătuirea calendarului ca numărătoare a lunilor și anilor sau de întâmpinare a pragurilor în muncile pământului, sau de petrecere a sufletelor omenești printre cele îndatoritoare față de viața ce le fusese dată nemuritoare. Erau tainele sau, mai bine zis, nu atât taine cât cunoștințele inițiatice pe care ei, odraslele sarabilor, ale celor deosebiți în rang, de la banii cei mari, cum era familia lor până la orice pileat care purta cușma nobiliară, fiecare după mintea lui ale cărei praguri se cerneau în timp, le căpătau petrecându-și vremea tinereții în taberele e inițiere din jurul lăcașurilor preoțești, sau cele ostășești ale regelui, unde învățau să lupte. Care era destoinic, deprindea ambele direcții; care nu, măcar una, dar tot se maturiza format în convingerea că el trebuie să știe și să țină numai pentru urmași învățătura acelor inițieri dintre care multe erau ca un cântec ce-l știe cânta doar sufletul tău între puținii oameni aleși, rămânând astfel nemuritor, tot atâta vreme cât răsuna din tată-n fiu și cântecul pe plaiurile acestea ale regatului lor ce cobora din munți înspre apus și miază-zi spre Istros și înspre răsărit, prin câmpurile acelea cu ierburi înalte cât călărețul, până în părțile mării pontice de unde venea Crivățul.

Destoinic tânăr printre cei aduși la învățătură, tatăl său atrăsese dragostea multora dintre preoții care-l inițiaseră și deprinsese mai mult decât alții și cele ale trupului și cele ale sufletului. Astfel, având la îndemână oamenii ciopârțiți

în lupte, el studiase ființa lor dată de mișcarea sângelui în trupul acesta omenesc ce se leagă singur într-un tot alcătuit din mii de fibre și organe. Și ajunsese a le deprinde pe fiecare, a le ști locul, îngemănarea și comunicarea dintre ele, a putea face tăieturi sau cusături sau oblojiri pentru vindecarea lor. Le știa la fel de bine, așa cum știau ceilalți preoți slujbele, datinile sau meșteșugul aritmetic al legăturii dintre plimbarea astrelor pe cer și zilele calendarului înscrise în stanele de andezit ale marilor cercuri rituale. Așa își definise și mai bine meșteșugul, tot sacerdotal, dar aplecat spre alt domeniu decât al celorlalți preoți: Spre țesuturile și vasele de sânge și oasele tari și organele elastice și nervii abia văzuți și măduvele tremurânde din care se emană un fel de forță cum n-are nici o altă materie. O forță ce provine din îngemănarea văzută a tuturor acestora, dar și dintr-o îngemănare nevăzută cu fluxurile prin care Părintele Atoatefăcător vorbește cu noi din depărtările Sale.

Aici, când era vorba de transcendența către Cel Atotputernic, abia aici, știința lui ce divagase printre mădularele fizicului omenesc pe care învățase să le repare, reajungea la cea generală, a întregii preoțimi care, indiferent de preocupările fiecăruia în parte, forma o castă și un întreg. Fiindcă cinul preoțesc era creierul de comunicare a obștei cu Părintele Prea bun care le dăduse Legile și veghea asupra lor din depărtările lumilor la care se ajungea trecând prin gaura neagră a peșterii în care se spunea că el se retrăsese. Adăpostea oare peștera chiar lăcașul Lui, sau era aceasta doar o trecere convulsionată ca și apele subterane, un loc de prefacere care oprea timpul sau chiar îi schimba scurgerea căpătând alte și altfel de dimensiuni ? Acest adevăr îl știa, sau doar îl căuta și-l slujea cinul lui, al celor inițiați în sacerdoțiul lor, tot așa cum oștenii erau inițiați în îndemnarea luptelor sau țăranii cei pletoși în meșteșugurile pământului.

Și, totuși, cu toată știința lui și cu inspirația pe care i-o dădea duhul invocat al marii zeități, chiar dacă a străduit

îndelung asupra fiecărei fibre și fiecărui os cu îndemânarea lui și cu instrumentele lui, brațul regelui, cel mai însemnat braț din țară, nu-și recăpăta vigoarea după lovitura primită.

Bătrânul doctor s-a închis în încăperea sa de meditație, aceeași pe care astăzi o folosea Zanes, rămânând singur cu sine și cu comunicarea spre Înalt. Ieșea din când în când și cerceta scheletele pe care le făcuse de la oasele adunate, sau lua câte un braț amputat pe care-l desfăcea în fibrele subțiri ale mușchilor, le căuta alinierea dată de dumnezeiescul mecanism al ființării și descifra mersul filiform al nervilor care, prin aproape nevăzute lăcașuri subțiri se strecurau în os, ori veneau din os aducând cu ele minunea mișcărilor dirijate de o voință unică. Apoi se închidea din nou, numai el cu zeul său, încercând să afle de la Acela misterele prin care plămădise omul.

Iar când, prin transcendența comunicării ce-o reușise le află pe toate, luminat de bucuria de a fi descoperit adevărul, îl luă pe Zanes și urcă larga cale pietruită cu lespezi mari de andezit ce ducea la așezările regale, cerându-i regelui permisiunea să-l consulte din nou. Dar nu se apropie de brațul aceluia, ci de creștet căutând urmele altei lovituri primite tot atunci, în aceeași luptă, dar căreia el nu-i dăduse atenție fiindcă se vindecase repede, după puține oblojeli. Cu o știință sau o deducție la care ajunsese tocmai prin acea meditație, a început a cerceta locul, a-l palpa, a apăsa cu atentă căutare. Iar când, la o asemenea apăsare acolo, sus, pe creștet, jos, chiar mai jos de cot, brațul regelui a avut o tresărire, cu lumina mare a satisfacției confirmării celor gândite, bătrânul doctor i-a vorbit mai mult fiului său, arătându-i ce era de făcut ca medicină, decât regelui căruia îi era obligat din supunere:

- La Roma se scot asemenea cheaguri. Au ace de argint găurite ca niște țevi, sau țevi ca niște ace, dar și știința de a găsi exact locul, pe care trebuie so-nveți și tu.

Apoi abia, cu acest gând îi explică regelui:

- Rana de la cap s-a vindecat repede, dar a lăsat

dedesubtul ei un cheag a cărui apăsare se răsfrânge tocmai în braț.

Era concluzia care ducea spre toate complicațiile politice pe care le-au avut de rezolvat ca să fie primiți la doctorii imperatorilor. Așa a ajuns Zanes la Roma și a văzut cu fascinație altceva decât satele lor de lemn și lut, sau lemn și piatră, cu oameni cuminți și harnici pentru care noaptea era noapte iar zilele respectau calendarul muncilor agricole sub grija înțeleaptă a unor preoți cu morală simplă. O morală simplă și dreaptă, știind ca din harnici să-i facă viteji, tot prin aceeași perseverență cu care plecau la lupte ca și la munci. Și tot cu același trai sobru, cumpătat sau hărțuit, dar păzit de ei pe-ntinderile acelea frumos-liniștitoare, cum poate fi doar muntele, câmpia și pădurea moștenite de la tatăl zeiesc, fiecare așa cum este plămădit dintru începuturi.

Roma era cu totul altceva.Era o vrajă continuă de nebunie asaltatoare, o gheenă strălucitoare și plină de flăcările vii ale petrecerilor, o disperare întru a chefui și a te dezmăța venind parcă din neliniștile în legătură cu ce va fi mâine. Așa interpreta el, muntean sobru și liniștit în conștiința nemuririi neamului său, acel *carpe diem* - să ne bucurăm de ziua de azi - cu care te întâmpinau toți petrecărețiii Romei, oameni îmbogățiți pesemne atât de repede, încât nu mai credeau decât în prezentul bunăstării pe care o pipăiau și o voiau în permanență pipăită, ca să fie siguri că o au. Dar viitor, tocmai acel viitor spre care învățase să gândească Zanes, ne mai existând pentru ei.

Aceasta îi fusese prima reacție, primul impuls de a-și spune ceva despre splendorile nesăbuitei vieți pe care o vedea în jurul său. O viață de goană după bunuri și avuții, de marfuri cărate în disperarea de a fi consumate, de munci intense în înconjururile unde se cărau și se depozitau, de agitatie nebună după cumpărături și vânzări pe străzile cu negustori și meșteșugari care le umpleau cu marfuri strălucitoare sau în târgurile și emporiile dinafara zidurilor

cetății unde se descărcau corăbiile aducând și tot aducând din toate colțurile lumii, o foială de hamali, descărcători, marinari, negustori tocmind mărfurile și bogătași aruncând cu pungile de bani, misiți și vătafi care agitau munca mișunândă a încărcării și descărcării acestor mărfuri... O întreagă agitație pentru cărat, luat, cumpărat, vândut pe parcursul zilei, care se transforma în aceeași agitație pentru consumat, petrecut, lăudat cu ceea ce câștigaseși și bucurat pentru ceea ce dobândiseși sub luminile amiezii și după amiezii care încheiau socotelile acelei zile, amestecarea lor cu dezmățul și petrecerile pe care unii le începeau de-abia deschizând atunci ochii. Totul însă, și muncile și petrecerile agitate într-o nebunie care te grăbea, te forța, te zbuciuma și te-mpingea spre dorințe desfrânate, fie că erau de dobândit bani sau de bălăcărit în bogățiile petrecerii. O obsesie de a trăi prezentul, a și-l însuși sau chiar a-l smulge numai pentru plăcerile lor, la niște oameni pentru care viitorul sau nu exista, sau nu conta.

Așa gândise Zanes, în învățătura lui dobândită de la preoții sobri, când se lovise de acea lume. Dar, repede, foarte repede, pe măsură ce se obișnuia cu ea, simțea cum se afundă și el în plăcerile nemaipomenitei opulențe despre care nimeni nu se-ntreba cât va dura, nimeni nu făcea nimic spre a-i asigura viitorul, ci toți se-nghesuiau numai s-o guste, s-o devoreze, să simtă prezentul moliciunii, lenei și viițiului spre care ea te îndemna. Și nu se mai întreba nimic, ci se delăsa în veselia tuturor celorlalte mii de petrecăreți pentru care marea magistratură a cetății era recunoscută și aclamată pe unicul criteriu al lui *panem et circensis*, cu ore calme de odihnă lenește la soarele dimineții, când numai în emporiile extra muros se căra, se tăvălea, se jefuia, se tocmea și se transporta marfa, apoi cu împătimirea luptelor, întrecerilor și spectacolelor de peste zi, pentru ca, stropită din belșug cu vin, noaptea să atingă culmile veseliei. O veselie nebună și continuă printre bogății și spectacole, un trai de nesfârșite încântări nebunești prin care oamenii

parcă nu se mai săturau să celebreze fastul cu care se ridicau în jurul lor monumentele. Columne și arcuri de triumf mărginind lespezile savant repetate ale marilor căi imperiale. Trepte impresionante, multe, foarte multe trepte ducând spre înalt, tot mai spre înalt. Iar, din acel înalt, ridicându-se și mai sus coloanele, mirificele coloane ca niște dansatoare împietrite acolo, în azurul de deasupra colinelor Romei. Coloane imense și îndelung repetate ca întru sprijinirea cerului pe coronamentele lor. Havuze cu izvoare țâșnitoare și chipuri de copii, sau păsări, sau animale desenate-n mozaic spre a se legăna sub limpezimea apelor mărgineau grădini cu plante modelate după arta sculpturii. Și tot arta aceasta, prin clasicele ei meșteșuguri ale cioplitului în piatră de alegorii cu personaje, ghirlande și fructe, zeități călărind animale ale pământului sau altfel de vietăți închipuite, împodobea frontoanele caselor și frizele templelor. Zeii - mulțimea de zei opulenți, petrecăreți, iubăreți și irascibili, adică altfel, cu totul altfel decât înțelepciunea aceea părintească a zeului lor - își găseau la fiecare loc altare cioplite-n piatră și statui de marmură trandafirie, iar imperatorii tronau în bronz aurit pe socluri înalte. Teatre mari și terme publice făceau mulțimea să mișune între locurile de distracție și grădinile imperiale unde tuturora li se dădea mâncare ca unor drept merituoși de a huzuri fără muncă, iar printre terme, printre temple și printre teatre se strecurau străzi înguste cu zgomotoase locuri în care petrecerea era permanentă, ca o lungă beție și amețeală de viții dulci, într-o continuă nepăsătoare și îmbuibată inconștiență.

Era, parcă, sfârșitul lumii celebrat într-o veselie nebună și molipsitoare, ca o molimă a fericirii de care nu-ți vine să te desparți chiar și să vrei. Fiindcă ești om hărăzit cu slăbiciuni prin care nu poți scăpa de dulcea ei contaminare. Era ca o scânteietoare construcție perfectă căreia nu mai aveai ce să-i adaugi și, față de care, trăiai obsesia de a-ți folosi viața de huzur într-o petrecere prin care căutai cu

disperare noi plăceri. Și, încercându-le mereu pe cele vechi, te obseda gândul nimicniciei tale de om neînstare de a găsi noi vicii care să-ți biciuie trupul cu altfel de dulci arsuri decât cele cunoscute. Iar disperarea aceasta creștea prin pofta de a-ți face viața cât mai nebunească în apucăturile ei descreierate și cât mai descreierată în nepăsarea față de ziua de mâine, în înfrățirea coruptă cu zeii care deveniseră un fel de convivi cu care beai alături și te distrai și te sodomizai, nemaiavând nici o poruncă scrisă înafară de acel *carpe diem* ca unic exercițiu de a căuta plăcerea clipei în disperata idee că mâine vei pieri și nu-ți vor mai aparține aceste splendori.

Zanes vedea toate acestea ca frânturi, ca spărturi, în scurte fragmente de timp, ca niște cufundări într-o altă lume ce ți se întrerup brusc trăgându-te cineva înapoi în lumea ta, doar cât reușea să fie liber, o oră, două cel mult, de la căpătâiul regelui operat. Iar fragmentarea imaginilor pe care le înregistra aiurea, când într-o parte-când într-alta a orașului, când ziua-când noaptea, când printre plebeii care petreceau nebunește în distracții vulgare, când în opulența la fel de lenevită și mult mai detracată a celor care jucau cu zaruri de aur și înfigeau diamante în buricele femeilor de petrecere sau mângâiau băieți fragezi cărora le invertiseră bărbăția, când de departe - când de aproape, când ferindu-se în colțuri umbrite - când amestecându-se cu petrecăreții... Toate aceste șocuri scurte, după care revenea în austeritatea dureroasă, cu mirosuri doftoricești a bolniței regale unde-și avea îndatorirea, erau ca niște explozii în lumina cărora vedea frânturi scurte dintr-o cu totul altfel de viață, o viață care n-avea nimic de-a face cu certitudinile lui stabile ca o stâncă atotconvinsă de nemurirea ei, convingeri pe care le căpătase din religia moșilor și strămoșilor săi nemuritori.

Disperarea aceea a nebunei dorințe de a se distra era de neînțeles pentru liniștea cumpătată a unui nemuritor care-și duce senin viața tacticoasă, modestă dar continuă, plină

de siguranță în propriile-i mișcări și-n obiceiurile nepieritoare ale neamului său știind că, oricând, la nevoie, putea cere ajutorul bătrânilor săi prefăcuți în Înțelepții Înaltului. Pentru că, prin rangul preoțesc pe care-l avea și ca demnitate dar și ca inițiere, gândurile lui, care erau totuna cu el însuși, învățaseră să circule fără stavilă între acei înțelepți din Înalt și oamenii de jos. De la aceia, cu sfaturi de ascultare către cei de pe pământul de jos, iar de pe pământ, purtând întrebările obștești până la înaltul înțelepciunii lor, circulând astfel prin libertatea gândului într-o lume unică în care se amestecă stămoșii cu moșii, cu fii, cu nepoții și cu strănepoții, trăind în nemurirea naturii lor desăvârșite de Dumnezeul care le-o dăruise și foarte puțin modificată de oameni.

Dintr-o asemenea gândire, făcută mai ales să înțeleagă și să adâncească firea, decât s-o schimbe, era de neînțeles pentru el dorința acolor romani mânați de ambiții și pofte de a se arăta mai înțelepți decât dumnezeiasca natură, de a ridica mereu monumente care să înfrunte munții acelei naturi, de a face bazine care să imite mirificile ei lacuri și, mai ales, de a inventa distracții potrivnice, care să întoarcă pe dos firea ei. Si nu avea cu cine comenta, cu altcineva, decât cu acel tânăr centurion care-i arăta prietenie și-l lua, în scurtele-i răgazuri, ca să-i arate minunile și plăcerile cetății sale. Cu generoasă grijă superioară, ca un profesor căruia-i era milă de nepriceperea învățăcelului său, dar se străduia să-l înțeleagă: Să nu râdă nici de întrebările lui neștiutoare în arta petrecerii vieții, nici de bosumflările lui rușinoase când îl îndemna să guste din plăcerile care lui i se păreau firești. Nu. Îl lua în ușor, cu zâmbetul său superior de cunoaștere a tuturor perdițiilor de care era sigur că se va linge pe buze oricine care va pune botu-n ele. Îl împingea și-l lăsa să ricaneze și nici nu-l persifla atunci când îl vedea că-ncepea să-i placă. Ci doar se-afunda el în acele plăceri, li se dăruia total și fără jenă față de reținerile celuilalt, tocmai astfel demonstrându-i cât i se păreau de

firești.

- Hai, intră cu mine-n lumea asta și veselește-te așa cum nu te vei putea veseli niciodată în lumea ta ! – Îl îndemna Vincențius tachinându-l ușor cu promisiunea că nu-l va spune nici regelui, nici vicarului preoțesc ce făcea parte din suită: Tu ești doctor, tu vindeci cele lumești; de asta trebuie să cunoști toate cele lumești !...

Ce amintire frumoasă și ce prietenie strânsă, legată în puține zile, așa cum se întâmplă numai în frăgezimea sentimentelor tinereții !... Vincențius devenea pentru el un diavol frumos și priceput, inteligența și spiritul spumos al căruia nu avea cum să nu te fascineze, iar generozitatea și sinceritatea dorinței de prietenie a căruia nu avea cum să nu te cucerească. Își permitea toate capriciile de pe lume într-o firească inconștiență de copil bogat și încălca toate prejudecățile lumii acesteia cu atâta seninătate în convingerea că lui i se cuvine orice și poate plăti orice, încât nici nu se mai punea întrebarea dacă se cade să-l urmezi. Era în toată purtarea lui de cuceritor și-n toată mișcarea de trup agil, instruit militărește, atâta convingere c-a ajuns stăpân pe lume și poate răscumpăra orice de la ea, încât lăsa impresia că trăiește o vreme fără sfieli și intrebări, ca a celor ce nu ajunseseră încă oameni ca să aibă conștiința dumnezeirii de deasupra dar, în același timp, și cu puterea celor mai perfecționați dintre oameni, care știu că la ei e aurul cu care-i domină pe ceilalți.Candoare și putere, nepăsare și poftă, nici o rezonanță la cele spirituale și nici o abstinență la cele trupești. Iar, din toate astea, țâșnea numai generozitatea unei sincere voluptăți de a-i arăta tânărului prieten toate plăcerile de care poate să se bucure:

- Lasă altele, veselește-te de cele lumești că prin ele o să-i vindeci și pe alții !...

Spunea dracul glumeț ce-i oferea cu gesturi elegante toate tentațiile lumii; și chiar așa, în toată acea explozie de veselă și dulce perversiune, se întipărise de mai bine de

douăzeci de ani în amintirea sa, ca un sol risipitor al unei dărnicii neînțelese, venită dinspre o lume la fel de neînțeleasă, dar care nu putea să nu te fascineze. O altă lume, care-l făcea uneori să râdă sau să se indigneze, dar niciodată să vrea să se lepede de ea. O lume plină de atracția pe care, cu toate că el nu o acceptase decât în tangența unei scurte ieșiri din lumea sa, o mai simțea și acum. Îi străfulgerase sufletul marcându-l cu o permanentă nostalgie de care nu avea cum să scape și, atunci, și-o legăna reconstituind mereu, pe macheta aceea a sa, câte unul dintre palatele Romei. Fără a dori să-și verifice memoria, se trezea uneori cu câte un amănunt luminându-i-se neșteptat în minte - o pasăre de piatră sau o himeră de pe vreun fronton, sau gestul vreunui sclav la petrecerile unde fusese, iar reconstituirea lui, mentală ori scrijelind bucățile de cărămidă ale machetelor, îl fixau undeva, ca pe-o corectură ce-o faci pentru totdeauna pe pagina scrisă. Universul acela visat i se completa și, în clipele de meditație, chiar dacă avea cu totul alte gânduri, se apropia de machetă ca-ntr-o plimbare pe străzile miniaturizate, simținduse tânăr și alături de pasul milităros a lui Vincențius cu care peripatetiza.

Si, dacă Roma rămânea nostalgia tinereții lui, Vincențius se întruchipa ca imaginea vie a acestei Rome care-i asalta mereu și simțurile și judecățile și prejudecățile. Vincențius era demonul frumos și simpatic și afectuos al tinereții lui, prietenul-unicat pe care-l deosebești total de ceilalți prieteni, cel căruia-i iubești defectele și în legătură cu care suferi sincer pentru că nu-ți poate înțelege unele convingeri. Dar continui să ții la el și, mai ales, să-ți fie dor de el.

De când limesul imperiului ajunsese lângă granițele lor, iar comandanții castrelor romane aflaseră de efectele miraculoase ale bolniței lui și ale științelor lui, primise pe mulți acolo. În mod normal, de vecinătate. Ofițeri, persoane importante, și chiar terapeutul acela care se pricepea mult la plantele medicinale, dar nu la altele, apelau la ajutorul lui adcându-i pacienți. Dar asta nu-l impresiona

cu nimic. Venirea lui Vincențius, însă, era cu totul altceva; era însăși reîntâlnirea cu un sentiment puternic, așa cum poți trăi doar în tinerețe.

Vincențius nu era pentru Zanes doar un personaj; era însăși nostalgia după o lume care-l fascinase chiar și fără a se fi putut lega de ea, chiar recunoscându-i nevrednicia în fața credințelor solemne ce-i formaseră lui caracterul.

CAPITOLUL PATRU

Diagnosticul tatălui său fusese exact. Medicii Romei, care nu erau doar hirurgii și tămăduitorii formați în timpul marilor războaie, ci se împlineau cu știința celor aduși din Orientul unor îndeletniciri străvechi ce îmbinau funcțiile organelor văzute în anatomia omului cu cele nevăzute, care făceau parte din energia transcendentă cu care persoana lui fusese dăruită, l-au confirmat întrutotul: Brațul fusese vindecat bine de toate rănile și rupturile prin știința bătrânului doctor. Nu funcționa însă cum trebuie legătura dintre el și ordinele creierului, iar ruptura putea fi acolo, la cicatricea celeilalte răni, de la creștet.

Zanes a intrat în savanta atmosferă spitalicească din preajma palatelor Romei, a rostit împreună cu vicarul rugăciunile către zeul lor, în vreme ce medicii romani aduceau jertfă Aesculapului împrumutat de la grecii care-l numeau Asklepios și căruia i-o adăugaseră ca zeiță pe Hygeea. Apoi l-au introdus pe rege în fumul semințelor de cânepă amestecat cu aburul captat din cloroticele ape termale care adormeau simțurile atât de evident, încât și sclavii care, de la distanța unei alte încăperi suflau prin două guri de ceramică spre țeava în care se realiza amestecul, trebuiau schimbați din când în când fiindcă îi cuprindea o dulce moleșală căzând într-o beție pe care, ca slujitor credincios al regelui său, ascultând explicațiile romanilor, o încercase și el, cu o zi înainte, ca și cum i-ar fi

gustat din mâncare. Țeava aceea în care se realiza amestecul din două direcții de suflare, era așezată cu o botniță tot din ceramică pe gura și nările pacientului făcându-l să se îmbrățișeze cu zeii în vreme ce hirurgii, cu îndemânări de mânuire a unor scalpele strălucitoare, începeau operația.

Pentru Zanes, ca medic și tămăduitor, era un miraj să vadă mânuirea instrumentelor de către acei pricepuți doctori ai lumii: Căutarea cicatricei, îndepărtarea învelișului cu capilarități, executarea tăieturii cu mână sigură, acolo unde nu se atingea vreun vas de sânge, decopertarea osului frunții până la găsirea cicatricei lui, marcarea inciziei și executarea ei cu lovituri încete, grijulii, spre a nu se pătrunde osul deodată, apoi mirajul folosirii dăltițelor de aur și argint pe șira ce sudase fosta spărtură, până la deschiderea, ca a unei ferestre spre altă lume, deschiderea spre cele nevăzute și foarte puțin cunoscute ale creierului de pe care trebuia scos cheagul, adică tocmai deschiderea spre locul închis de Dumnezeu cu os puternic, în așa fel încât să cuprindă nu numai materie, ci și emanație divină.

Teoretic, cunoștea asta de la tatăl său și de la perseverenta inițiere pe care o făcea bătrânul nu numai pentru el, ci pentru toți cei care-l asistau devenind discipolii lui și supușii ritualului întru vindecare poruncit de zeul care le păzea viața. Dar de deschis cutia magică a înțelepciunii care-l definește pe om, nu deschisese decât pe cadavre, adică atunci când emanația se mutase în altă parte decât materia și nu mai coexistau. Văzuse materia aceea cenușie în contorsionările ce-i asigurau imense suprafețe față de spațiul mic și ușor ce trebuie să-l aibă creștetul trupului ca să poată alungi aspirația către cer a ființei umane, văzuse și pânzișul de vinișoare, nervi tresăritori și capilarități ce leagă și dezleagă circulația cunoașterii și ideilor, dar le văzuse atunci când această circulație, vibrația undelor ei, părăsiseră lăcașul lor de os al vieții acesteia înspre dincolo, unde era nemurirea de la

care, mai înainte, atrăgea înspre încoace iluminarea gândurilor. Tocmai această iluminare, adică, lipsea; se retrăsese către sursele ei înalte unde plutea nemurirea, lăsând materia inertă, în zvâcnete mici, pământești.

Acolo, însă, pe patul de marmoră, în somnul hipnotic a cărui provocare o și înregistrase bine în minte tânărul doctor, regele lor exista ca atare, cu toată înțelepciunea și vitejia lui, spre undele cărora, cu instrumentele lor strălucitoare, hirurgii își făceau cale. Iar el era atent, crispat, încordat ca o legătură de arc; pentru că datoria lui era ca nu cumva, prin vreun gest nesăbuit, această înțelepciune venită de la zeu să se diminueze, atunci când, prin operația ce se făcea, vitejia îi va fi ajutată să-și recapete forța. Sub ochii lui, dăltițele de aur deschideau o fereastră chiar spre locul unde se îngemănau cele două virtuți din care era făcută făptura unică a regelui său; asta constituia un miraj pentru tânărul doctor ale cărui simțuri trăiau o înaltă concentrare urmărind fiecare mișcare, fiecare poziție și rostul fiecărui instrument. Cu o voință de fier și încordarea extremă a tot ce putea însemna atenție, el supraveghea și învăța în același timp. Iar, uneori, atunci când, fie că mișcările îi erau cunoscute, fie că gândirea lui le descoperea intenția, fără voie, tocmai în virtutea acelei îmbinări dintre gestul fizic și voința emanată de centrii transcendentali pe care tocmai știința lui era cea care le studiase, brațul, ori mâna, ori degetele lui făceau aceeași mișcare, același gest și luau aceeași poziție cu a celui ce mânuia instrumentul asupra creștetului regelui său.

Era parcă și o teamă de acest eveniment necunoscut în legătură cu regala persoană ce-i fusese dată în grijă, dar mult mai mare era interesul pentru meșteșugul pe care îl urmărea. Ajunseseră tocmai la momentul decisiv. Gaura era făcută și, prin ea , se vedeau palpitațiile creierului din interior. Atunci, medicul trepanator se dădu laoparte și lăsă loc altuia mai în vârstă și cu chipul mai pronunțat asiatic. Un punct de cheag roșu se distingea deasupra strălucirii

argintii prin care creierul iradia materia cenușie a mișcărilor sale interioare. Doctorul ezită în încercarea de a mânui un scalpel fin, îl puse la loc făcând un gest ca de teamă, sau de pericol, sau de faptă la care nu-i este permis să se încumete, își plimbă mâna cu subțiri degete osoase asupra instrumentelor ce-i stăteau la îndemână și alese o țevușcă fină, de argint lățindu-și vârful ca un cioc de rață bine ascuțit. Și așezând-o la proeminența cheagului, o prinse între dinți încercând să aspire ușor ca și cum ar fi supt cu buzele... În concetrarea sa, parcă simțind și el nevoia să facă același lucru, Zanes îi înțelese efortul frânturilor abia perceptibile de mișcări crispate amplasând ciocul lățit și tăios tot mai dedesubtul cheagului, în vreme ce buzele creau în țeava subțire un vid absorbant. Ca martor și asistent repeta, dubla sau chiar premergea mișcările și crisparea prin care acela le ritma, având și el aceleași tresăriri abia perceptibile. Ca specialist, însă, trăia concomitent un mare sentiment de admirație față de ingeniosul procedeu și față de siguranța milimetrică prin care, concomitet cu buzele, doctorul lucra și cu ambele mâini, una mânuind tăișul țevuștei, iar alta trepanând fin, aproape invizibil, locul unde cheagul se mai lega de vasele ce-l produseseră. Atât de fin încât să le desprindă pe acelea ferindu-le de orice atingere.

Îl încălzi sau chiar îl încinse brusc sentimentul de admirație, ca atunci când te lași pradă unei intense trăiri artistice. Dar, tot brusc, printr-un act de lucidă voință, se obligă să fie mai puțin admirativ și mai mult atent, înregistrând cu minuție teribilele mișcări aproape neobservate, imperceptibile dacă n-ai fi ținut seama de schimbarea crispării. Era ca și cum ai fi vorbit de mișcarea încremenirii care atacă fin, mai mult printr-o forță de a atrage spre sine contrariul decât prin ireperabila sa înaintare. Întreaga ființă a doctorului era total concentrată asupra cazului pe care-l rezolva într-un savant tremolo de mare finețe care-l făcea să vibreze-ncontinuu, dar să pară nemișcat.

Zanes se obliga, însă, să nu admire, ci să vadă, să urmărească. Să urmărească lucid descompunând în cât mai multe părți posibile mișcările și așa abia perceptibile, înregistrându-le bine în memorie și, chiar, prin subtile mișcări, reproducându-le ca și cum ar fi operat el. De la încântare trecea la lucidul și practicul interes de a învăța secretele celuilalt, adică de a-l admira furându-i meseria. Rămase până la urmă la fel de concentrat și la fel de atent, ca și cum gesturile celui pe care-l urmărea înregistrau pe creierul lui fiecare mișcare pe care o făceau, de fapt, pe creierul regelui. Rămase astfel, până când o plăcuță subțire, de aur, acoperi locul osului dăltuit și, deasupra ei, cu ață din mat de pește, se cusu la loc pielea. Își urmă regele în sala cu abur adormitor care-i îndulcea durerile, îl așeză apoi în patul său regal și-i veghe somnul. Iar, când puternicul viteaz se trezi, făcu o glumă înțeleaptă și iscusită, care nu avea cum să nu-i producă mare încântare aceluia:

- De-acum, Măria Ta, ți s-a întors la supușenie singurul din țara noastră care nu te asculta pe deplin: Brațul tău !

Era, de fapt, o parafrazare a diagnosticului pe care-l pusese tatăl său când zeul îl luminase în legătură cu secretul bolii: Nu brațul lovit nu a putut apăra lovitura de la cap, ci aceea a făcut ca brațul să nu se mai supună comenzilor și să se lase lovit.

Înțeleptului rege îi plăcu formularea aleasă și meșteșugită.

- Zanes, îi spuse încercând să-și supravegheze mișcarea degetelor, te știu de copil că erai deștept și se spunea că vei duce faima tatălui tău mai departe. Am să fac pentru tine ceea ce, luptele în care el mi-a fost aproape, nu m-au lăsat să fac pentru tatăl tău. Am să-ți dau cea mai frumoasă vale din țară să faci acolo un loc de vindecare precum cel de aici și, poate, chiar mai mare !

Apoi, sub mrejile lui adormi somn odihnitor și calm eliberându-l și lăsându-l, astfel, să facă ceea ce voia mai

mult. Zanes apucă o făclie și porni cu ea pe întinsul sălilor spitalicești.

CAPITOLUL CINCI

- Ha, ia uite savantul nostru, marele doctor tămăduitor, cum își petrece nopțile ca un adevărat preot al zeului său !... Ce-i cu craniul ăsta asupra căruia te apleci ? !...

Centurionul care asistase la operație ca gardă acordată de Senat drept atenție pentru marele rege aliat, avea ochii jucăuși, plini de intenții bune și de pofte ciudat-scânteietoare, fără să știi în ce măsură erau malefice ori benefice. Simpatic, însă, era. O ironie îngăduitoare îi colora zâmbetul prietenos, iar siguranța de sine, generoasă, îi dădea o superioritate plăcută, nejignitoare.

- Îl imiți pe bătrânul vraci care șoptește creierului bolnav prin țevușca asta lucruri numai de el știute ! – constată el văzând uimirea cu care nu putea răspunde Zanes, surprins ca-ntr-o stare de vrăjitorie, aplecat asupra unui craniu și încercând a-și sincroniza mișcările țevuștei ținută cu buzele și mâna stângă, cu cele ale scalpelului pe care-l mânuia cu dreapta... Sau – se răzgândi el ajungând mai aproape de adevăr – vrei să-i furi meseria !... Pentru ca, râzând de imposibilitatea lui Zanes de a răspunde și de poziția ciudată a craniului care parcă lua parte la conversația dintre ei doi, să constate fără îndoială: ai vrea să faci și tu asemenea operații, nu-i așa ? ! O să le faci, doctore, după cât se spune că ești de priceput, o să le faci !

- O să le fac ! – confirmă Zanes cu ton puțin înciudat, reușind să scape de instrumente și acoperindu-le repede, ca și cum îi era rușine că fusese surprins acolo, asupra unui fapt pentru care nu ceruse îngăduință de la nimeni și-și permisese să umble în trusele celebrilor medici ai Romei.

- Te desparți greu de ele; ai vrea să fie ale tale !... Constată din nou centurionul cu acea certitudine asupra

intențiilor celuilalt pe care i-o dădea siguranța de sine... O să le ai; o să le ai dacă străduiești; văd că ți-ai și desenat unele pe tăblița asta cerată !

- Nu știam că nu e permis – se fâstâci Zanes trezind un hohot de râs; râs sincer și nu răuvoitor, din partea aceluia:

- Amice, veghea mea s-a terminat. Auzi cum sună-n toată Roma sfârșitul primei veghi ? Acum bătrânii și bolnavii dorm, proștii se culcă, iar adevărații latini încep marea petrecere !... Știu un loc nemaipomenit care, printre străduțele dintre Capitoliu și locul unde se construiește Circus Maximus, dă în grădinile unor doamne pe care le vizitează întreaga lume bună. Nici împăratul nu lipsește de acolo !... Mergi cu mine ?... Regele tău e salvat; merită să sărbătorim !...

Nu numai că era simpatic, dar volubilitatea lui avea și persuasiune. Când ajunseră în preajma termelor, gărzile strigau parolele dintre prima și cea de a doua veghe a nopții.

- Zici că numai proștii se culcă acum ? – își aminti Zanes amuzat.

- Numai ! – Răspunse acela cu modul său de convingere absolută, înaintând cuceritor prin orașul deasupra căruia se auzeau strigate parolele străjilor.

Dar, la un moment dat, strigătele acestea se estompară în alte ecouri. Deveniră chiote și râsete și zvonuri de muzici. Iar, printre copacii parcului pe care-l traversau, apărură niște lumini stranii care se legănau în ape. Ajunseră, astfel, pe malul unui lac, sau al unui mare bazin în luciul căruia se oglindeau flăcările torțelor ce luminau ca ziua în jurul unor dănțuitoare ale căror mișcări se oglindeau și ele în ape asemenea flăcărilor. Mirosea a trupuri îmbietor unse-n uleiuri parfumate, iar bărbații se vedeau deabia după aceea, cu trupurile întinse lasciv printre mișcările svelte și provocatoare pe care le făceau dansatoarele.

Li se aduseseră togi speciale, de petrecere, după obiceiul ospeției romane, iar vestalele îi dezbrăcară cu mișcări

îndemânatece plimbându-și degete cu finețe exact pe-acolo pe unde ar fi trebuit să ocolească. Apoi, chiar când bărbăția din ei începu să miște, făcând loc sclavilor care, după obiceiul grecesc, le turnau vin cu apă, vestalele dispărură printre dansatoarele care își continuau mișcările făcând volute aţâţătoare între ei și colțuri mai îndepărtate spre care i-ar fi îmbiat. Dar un satir cărunt cu falusul erect sau, poate, o imitație reușită de falus pe care o tot manevra, se repezea la câte una, o lua ca-ntr-o țepușă sau o făcea să-i încalece ditamai bărbăția lipindu-i-se de tors ca să-l lase de la distanța respectivă să-nțepe încă una. Spurcatul sărea pe ele bălăngănind niște testicole imense. Femeile chicoteau sau chiar dădeau strigăte isterice lasându-se străpunse. Sau se fereau una pe alta din calea lui împreunându-se ele între ele, în vreme ce bărbații amețiți, cei pe la care ele trecuseră dezbrăcându-i îmbrăcându-i și aţâţându-i, aruncau cu sesterți de argint în trupurile lor împreunate ca să le despartă și arătau pungi de aur ca să le îmbie spre ei. Unii le trimiteau băuturi scumpe, alții uleiuri parfumate pe care le vindeau negustorii ambulanți luând de zece ori mai mulți bani decât ziua, iar alții, deja beți, se lăsau păcăliți cumpărând bijuterii care să le atragă.

Înfrumusețate de noapte și patimă, fetele veneau caline și drăgăstoase așezânduse pe genunchii lor, dar le dădeau cu bijuteriilen cap când constatau că-s false. Refuzați brusc, după ce li se stârniseră toate poftele, bărbații dădeau cu mâna după săbii sau pumnale ca să se răzbune pe negustorii ce se făceau nevăzuți. Din pricina asta, pesemne, ca să nu se încaiere și nu ca să fie cinstiți ca la banchetele imperiale, hainele lor era schimbate în togele de musafiri lipsite de centuri și arme, iar femeile aveau timp să se regrupeze în jurul satirului care le punea să călărească pe falusul său, ori se-mpleteau ele-ntre ele gemând de plăcerile grecești inventate de preotesele insulei Lesbos și făcându-i tot mai mult pe clienți să poftească și să jinduiască la ele.

Când, însă, excitarea ajungea la punctul maxim, poftele

oamenilor făcându-i să nu mai fie în mințile lor, ele se respingea una pe alta și se răsfirau aducându-le acestora băutură de vin cu miere care-i îmbăta și mai rău, apoi fugeau tăvălindu-se cu satirul care tot încerca să le pătrundă. Pocit și bosumflat, acesta se ferea de loviturile lor, fugea undeva în spate de unde se întorcea cu câte un băiețel fraged, sau chiar câte o capră cu care-și făcea poftele ținând-o de coarne ca pe-o cârmă, spre uralele bețivanilor care se amuzau de semi-onania lui uitând de poftele proprii.

Muzici lente începeau în timp ce dansatoarele împărțeu mângâieri umplând cupele și sărutau genunchii oaspeților amușinând în sus insinuant cu răsuflările lor calde. Bărbații sencingeau din nou, iar cei mai sanguini nu mai răbdau plăcutul supliciu și răsturnau femeia-n iarbă încercând s-o încalece. Dar, tocmai când reușeau, satirul cel voinic îi apuca de fund trăgându-i înafară și nu-i lăsa să intre în fierbințeala dintre coapsele femeii până nu-i puneau în palmă moneta de aur cu efigia unui împărat trecut sau prezent. Întărâtat, omul făcea gestul repede și grăbit de-a se întoarce la ce începuse. Dar satirul îl mai ținea o clipă, parcă proțăpit în propriul său proțap până ce, cu dinți negri încerca metalul să vadă că nu-i calp. Când era eliberat, plăcerile întrerupte reveneau atât de înverșunat în cel pofticios încât, spre propria-i disperare, el se trezea slobozindu-se cu vehemență, surprins și neputincios în a-și opri spârcâitura, rămânând flasc și tembel ca și malafia gelatinoasă pe care și-o vedea stropită unde nu trebuie. Trupul îi era muiat și incapabil de mișcare, dorindu-și mai degrabă somnul decât femeia de sub el care se retrăgea cu îndemânare, dispărând.

Într-un târziu, când clientul se ridica păstrând din toate energiile numai furia, mutra-i bosumflată și gesturile cu care orbecăia după femeia pe care o plătise trezeau hohotele de râs ale tuturor. Și ale celor care avuseseră răbdarea de a aștepta situații mai bune, dar și ale celor care o pățiseră la fel mai înainte, iar acum se răzbunau pe necazul altuia. În

hohotele generale, satirul defila cu băiatul și cu capra de-o parte și de alta, sau călărea un măgar căruia i se băgase un pai în fund ca să-i miște mădularul negru într-o stare de semierecție, simbolizând, de fapt, starea tuturor. Iar hohotele și uralele, fie triumfătoare fie răzbunătoare sau consolatoare, izbucneau din plin, cu nepăsare față de rostul de somn al nopții. Satirul triumfa aducându-și toate dansatoarele în jur, iar zarafii mișunau schimbând galbenii cu pumni de bănuți de argint în afacerile bune ale nopții, pentru ca petrecăreții să aibă mărunțișul cu care s-arunce-n ele despărțindu-le, adică luând jocul de la-nceput în zornăiala muzicilor incitante.

- Așa pățesc fraierii, sau noii veniți - îi explică Vincențius peste hohotele tot mai mari – femeile astea știu să se păstreze pentru cea de a treia veghe, când fac amor adevărat și lung cu cei care știm să nu ne-nflăcărăm atât de ușor.

Lui Zanes îi venea foarte greu să comenteze.

Atunci începură muzicile vesele ale Romei, cele mai populare și mai gustate de vulg tocmai pentru că erau obscene și conduceau la gesturi incitante, oricât de disgrațioase s-ar fi părut. Ele căpătaseră mare vogă în vasta cetate pe măsură ce aceasta se umpluse de țigănia asiatică a noilor cetățeni ai imperiului. Iar acum, ca o molimă, nicăieri, la nici o petrecere, nu mai puteai scăpa de vulgaritatea ei lălăită și agresivă care răsuna peste tot ca o jignire la adresa incantațiilor vestiților poeți care constituiseră fiorul liric al adevăratelor arte romane. Arte astăzi călcate în picioare de mulțimile venetice care imigraseră cu toate obiceiurile lor primitive și plăcerile pornografe ale unei vizibile perdiții spre îndobitocirea obscenă. „Împărații sunt niște derbedei zeificați de taberele militarilor cărora le-au făcut mai multe plăceri păgâne, iar cetățenii loviți de decrepitudine nu mai știu să muncească și vor tot timpul pâine și circ" – își aminti el proclamația preoților care devenise lege pentru neamul lor. Și, fără voia sa, se trezi rostind cu voce tare ultima parte a versetului:

- Ignoranța celor decăzuți în vițiu !...

Se opri, surprins el însuși de riscul de a-și jigni prietenul și îl văzu pe acela râzând cinic sau chiar batjocoritor, ca dovadă că-l auzise prea bine.

-De ce te-ai oprit ?... Continuă !... Cunosc prea bine preceptele voastre, ale celor care vă pierdeți anii tinereții învățând prostiile lui Pitagora pe dinafară și memorând născociri savante ale unor astrologi de doi bani !...

- Mi-a trecut, așa, prin minte – se scuză Zanes arătând spre nebunia perdiției care începuse în dansurile falice la care îmbiau dansatoarele cu mișcări repezi de fereală, făcându-i pe bărbații beți să-și înfigă mădularul în câte-o scândură de gard sau în câte-o piatră de zid, râzând apoi și oblojindu-le zgârieturile care-i muiaseră lăsându-le doar plăcerea de a scânci sub mângâierea doftoricească a degetelor lor.

- Nu-i nimic, continuă ! Cunoaștem prevestirea voastră că vițiul și turpitudinea vor duce Latiumul la pierzanie, dar asta o spun din invidie neamurile neajutorate.

- „Toate vițiile lumii s-au strâns la Roma și toate vițiile lumii vor pierde Roma !"...*Luxuria et vitium...* – se trezi el rostind formularea exactă, ca și cum ar fi fost nevoie să-l corecteze pe acela.

Iar Vincențius, cu ochii înveseliți de bețiv, ceea ce dădea și mai multă insolență comporamentului său de om sigur pe sine, bău fără să-i pese că celălalt nu se lăsa îndemnat și-l bătu pe umăr ca pe unul mai mic și mai prost:

-Avem cea mai puternică armată din lume, avem cea mai înaintată tehnică, avem inginerii și arhitecții cei mai grozavi, cele mai teribile arme și cele mai bune drumuri, cele mai frumoase poduri și cele mai inexpugnabile bastioane; avem adunate aici averile și inteligențele lumii !... Putem, deci, avea și cele mai mari vicii; ni le putem permite și, de asta, putem fi nepăsători în fața oricui !... Salve !... Pentru amiciția noastră !... Sper că ești destul de deștept ca să mă înțelegi !

- Și dacă nu sunt ? – se trezi în Zanes o dorință provocatoare, cu toate că rațiunea nu-l îndemna la aceasta.

- Dacă nu ești, ai să mori prost ! – deveni Vincențius mai neiertător și mai vulgar – ai să mori fără să cunoști bucuriile vieții; ai să mori fără să înțelegi cea mai mare înțelepciune pe care Latiumul a adus-o în filosofia lumii și care, brevilocvent și elocvent în același timp – rosti el cu emfază citând din cine știe ce învățătură – se exprimă nu în „*luxuria et vitium”,* ci în: „*carpe diem” !...* Trăiește-ți clipa, băiete, că ea tot trece; ia uită-te-n jur, la fericirea celor care au învățat asta !

Și-ntradevăr, cu muzicile acelea țipătoare, primitive și zornăitoare, lumea se amuza de mama focului, într-o frenetică veselie, la scălâmbăielile unor pitici goi care-și agitau falusurile mari nu doar pentru proporția lor, ci chiar mai mari decât la oamenii normali. Lovindu-și-le cu genunchiul și făcându-și-le să se arcuiască până-i loveau în coșul pieptului sau în bărbie, ei alergau niște gâște mari și grase sărind pe ele și călcându-le ca gânsacii. În același timp, trăgeau din spate o caretă în care, jucând rolul mitologicei Leda, o fată căreia de-abia îi creștea părul pubian strângea în brațe un lebădoi apăsându-i târtița ca să facă amor cu ea si frecându-i ciocul negru-portocaliu cu sfârcurile mici ale sânilor până când lebădoiul i le ciupea și dădea întărâtat din târtiță, iar ea chicotea imaginând sau chiar trăind orgasmul.

În urma acestora, ducând de căpăstru măgarul pe care-l ținea în două picioare cu ajutorul unui trident, satirul ridica osanale și cerea ovații pentru cea mai stricată femeie a Romei, starosta detracatelor care, sulemenită până la a nu i se mai putea citi vârsta, se opintea înfiptă în mădularul negru al animalului, care devenea vinețiu prin sângele pompat în erecție.

Muzicile urlau paroxistice ritmuri de junglă, clienții colcăiau într-o bețivă excitare, bacantele mișunau printre ei mai fierbinți și mai incitate la pornografie, pentru că

erau îmbătate de-acum și-și ofereau fățiș pulpele albe într-o generoasă vulgaritate a deschiderii genunchilor până la vederea totală a ofertei ce palpita păros, piticii sufocau gâștele îndopându-le cu falusurile lor babane, iar măgarul se opintea cu mai multă furie în bătrâna detracată ce-i oferea fundul mișcat agil, ca și cum fesele-i crăcănate ar fi cernut ceva. Cu tot mai multă furie încăpățânat-măgărească, pe măsură ce satirul și slugile lui încercau să-l tragă de coadă și să nu-i mai lase sprijin de opinteală pe picioarele dinapoi.

Prin toată iarba grădinii, cupluri și grupuri se-ncârligau în cele mai diferite și mai plurale forme de a-și satisface libidoul, trupurile se frecau amestecând mirosurile uleiurilor parfumate cu cel al sudorii și cel al sexului fiecăruia, amestecând sunetele de la geamăt și gâfâială până la invocare, recunoștință, încurajare, amestecând imagini de busturi nedezlipite, fese și capete neliniștite, degete crispate bezmetic și picioare dezorientate căutând fericirea prin aer. Și doar cei care se sloboziseră mai înainte se lăfăiau în satisfacția de spectatori bând vinuri drogate cu anumite ierburi și susținând cu aclamații sau indicații mișcările de efort sexual ale participanților amestecați în pofticioasa lor înghesuială nesăbuită. Femeile păreau mai late în răsfirarea părului, strivirea sânilor pe stânga și pe dreapta și contraria direcționare a genunchilor spre unghiuri total diferite, în vreme ce bărbații se subțiau deasupra lor crispându-se parcă spre a-și face loc să intre de unde-au ieșit, se umileau dedesubt lăsându-se posedați de coapsele lor frenetice, sau se lăbărțau căpătând mutre surprinse ca-ntr-o uimire holbată când ele, perfide, îi sorbeau de bărbăție lăsându-i într-o tâmpenie nedumerită și scuipându-i cu propriile lor secreții.

Din când în când, doar câteun hoț se vedea zbughind-o cu punga smulsă de la brâul vreunuia care tocmai se-mperechea, iar acela rămânea mofluz deasupra femeii, neștiind dacă să strige a pagubă sau să-și continue plăcerea.

Sclavi discreți împrospătau făcliile și, în lumina acestora, toată colcăiala căpăta o și mai clătinătoare, și mai inconștientă, și mai dezorietată dorință disperată de plăcere.

„Așa ceva, pesemne, a văzut regele cînd a urcat pe zidul cetății de la mare în care petrecea principele" – își spuse Zanes cu gîndul la ultimul din neamul lor, până la el, care trăise așa ceva: Fiul de rege trimis prin suliți să-și mărturisească păcatul în fața zeului ceresc. Și nici nu-și dădea seama că o făcea cu glas tare, fiindcă spectacolul la care privea îi biciuia simțurile. Toate simțurile și altele, câteva în plus pe care cunoașterea despre om nu le înregistrase încă – „Asa ceva !"...

Tresări, totuși, atunci când își dădu seama de rostirea cu glas tare a gândurilor și se uită cu teamă la companionul său, fiindcă n-ar fi vrut să-l supere.

Dar acela, ca dovadă că nu venise degeaba la locul știut și răsștiut, nu mai era atent la el. Fremăta tot cu simțurile îmbătate de toate bețiile posibile și participând la toate bețiile posibile. Celulele lui trăiau întro libațiune ce clocotea și prin ce absorbeau ca băutură și prin ce le invada ca privire aţâţată de poftele ce se satisfăceau vehement în jur și prin ce adulmeca din transpirația epuizării altora. Și, chiar dacă îl auzea pe Zanes, el se uita în altă parte, urmărea cu atenție altceva și, de răspuns, răspundea la alte vorbe: cele pe care le auzea dinlăuntrul ființei lui.

- Așa ceva – îi preluă el vorba – am să le-arăt eu ce înseamnă într-adevăr fericirea !

Vorbea criptic, dar amuzat și atoateștiutor, arătând spre un cuplu care tocmai se-mpreuna la o oarecare distanță de ei, sub privirile mămoase ca îndemn și sadic-pofticioase ale unei matahale păroase, un găsan purtând pe el mult aur în brățări, lanțuri, fibule și chiar încheieturile sandalelor.

- Haide, haide ! – îl îndemna acela pe un tinerel blonziu și cu mușchii brațelor nu încă la fel de bine formați precum cei ai feselor, ca dovadă că acolo exersase mai mult – Haide, trebuie să-nveți și asta ! – îi spunea ca și cum l-ar fi giugiulit

și ar fi dorit nespus să se bucure de plăcerea aceluia.

Dar, în același timp, cu vârful sandalei o împungea pe bacanta bine plătită îndemnând-o libidinos și scrâșnind nemulțumit de serviciile ei:

- Hai fă, pune limba și gura-n mișcare, gâdilă-i mădularul și linge-i coițele; nu vezi că băiețelul e timid ? !...

Vincețius o făcea pe seniorul care privește peste acest fapt mărunt, dar se amuza copios chicotind pe ascuns și șoptindu-i lui Zanes povestea:

Matahala era un libert nerușinat, îmbogățit rușinos de mult. Avusese un stăpân la fel de venal care facuse cândva afaceri cu gladiatori și aranjări de lupte, treabă în care se băgase și libertul: Încet, tenace, pornind de la a-i crește stăpînului caprele și ajungând la a-și lua un palat plin de aurării de prost gust în Roma, caruia îi mai făcuse și o bordură de marmoră, dar încă nu îndrăznea să-și pună statuia în față. Pentru aceasta făcea sacrificii mari atrăgând mulțimea la altare și chiar construia unele chemând la el plebea să se-mbuibe, își plătea cu bani grei invitatiile la petrecerile împăratului și aștepta un act de bunăvoință al aceluia în momentul în care ar fi demonstrat că poate să cumpere asemenea gladiatori încât să câștige orice luptă...

Asta, i-o spuse Vincențius dintr-o suflare, așa, ca să știe cine-i omul !... Apoi însă, relaxându-se, degustând încet băutura și privind spectacolul zbaterii aceluia pe fundalul zbaterii tuturor celor ce se-mbătaseră, mândru în superioritatea sa de-a nu se năpusti la pofte tocmai ca să și le satisfacă mai profund, mai perfid, mai parșiv și mai cu deplină stricăciune, prinse chef de vorbă și începu povestea pe-ndelete:

Nobilul decrepit care-l crescuse și de la care preluase îndemnarea afacerilor cu gladiatori, le făcea pe vremuri de amorul artei, cum o fac nobilii ce au în instinctul lor dorința de a-și arăta măreția. El cheltuia bani cu sclavii luptători și cu spectacolele, ca să-i surclaseze pe alții, poate chiar și pe împărat; ca să devină popular și celebru în lumea

romană. Libertul, însă, furându-i patronului său câștigurile, transformase ambiția chiar într-o afacere; la început numai pentru a câștiga bani și de abia acuma pentru a-și plăti ajungerea pe treptele mai înalte. Nobilul degenerat avea și alte mari venituri, posedând mine de argint în nordul Iberiei încă de pe vremea când Senatul, ehe... Dar astea erau alte povesti. Era bogat, fiu de om bogat și vanitos pe care nu-l moștenise decât la avere și-n înverșunarea ambițiilor. Dar pe-o altă direcție, care-l făcea stricat până-n măduva oaselor, cum duc adesea copiii moștenirea ambițiilor în alte direcții și chiar mult mai fără rușine. Matahala asta cărea i se vedea netrebnicia oricât s-ar fi înzăuat în aur, își facuse el și-o biografie cum se purta la modă prin cetatea plină de parveniți, zicând că era un fiu de principe, sau așa ceva, căzut prizonier într-o luptă și vândut ca sclav care, la rându-i, găsise o sclavă și mai nobilă decât el la origine, așa că în venele lui, ale matahalei ăsteia borâte și flasce cum devin toți ăia care sunt în copilărie frumușeii bucălați, curg niște valuri de sânge nobil din diferite colțuri ale lumii – Poveste ticluită de vreun retor flămând căruia-i dăduse să bea și să mănânce; fiindcă, în fapt, el era rod de slugă puternică dintre neamurile sălbatice ale pădurilor de la nord, cumpărată spre a căra bolovani și trunchi grei, zămislit cu vreo târfă din alea unse cu toate alifiile levantine și decăzută-n piețele unde erau vândute tocmai ca să se vândă la rândul lor sclavilor tineri care trebuiau să aibă gâdul la muncă. O fi fost frumușel când era mic, moștenind ochii aceia albaștri care deveniseră acum apoși și având zulufi aurii sau roșii până să nu-i crească flocăraia încărunțită de pe piept... Oricum, îi fusese nobilului aceluia pe rând: sclav, iubit, libert, logodnic și moștenitor împins spre cetățeanul liber care putea deveni peste vreo generație dacă-și spăla bine cu bani urma jugului pe care îl purtase; și nu ca acum, când încă își mai acoperea cu aur bătăturile moștenite. Dar, astea toate, numai fiindcă-i căzuse cu tronc bătrânului decrepit și-i făcuse toate meremeturile

păstrându-i vie plăcerea sexului, a nonsexului, antisexului și parasexului, într-o dulce nebunie de extaziere a simțurilor lui ramolite, fabulându-i mai degrabă libidoul decât chiar trezindu-i libidoșenia, dar storcându-i și ultima spârcâială sau măcar lăsându-i impresia că mai poate face asta. Era, zice-se, un specialist în placebo sexual întreținându-i bătrânului paroxismul până la moarte; adică moartea provenită, pesemne, tot din motivul unor asemenea eforturi. Pentru că matahala făcea chiar și acum comerț rentabil cu niște ierburi asiatice care trezeau potența, sau părerea de potență, impresia de potență care menține cele mai scofâlcite făpturi, făcându-le să-și dea duhul odată cu celelalte secreții scoase din trupul istovit dar nesătul.

Din ierburile acelea pesemne că-i dăuse să bea și giugiulitului său băiat adus acolo, despre care zicea că-i timid. Dar, de fapt, Vincețius nu credea c-ar putea fi vorba de timiditate, ci de invertirea aceluia ce nu se mai răscolea la mirosul de femeie și nici la vederea a ce se deschidea dintre pulpele ei. Pentru că matahala îl luase de mic în patul său și, pesemne că, tot lucrând pofticios în fundul lui, îi atrofiase virtutea din față.

Iar acum tot ăla, matahala, suferea și se ruga de târfă să i-l repare. De: Și l-ar fi dorit întreg și dintr-o parte și dintr-alta; și ca activ și ca pasiv; și lăsându-se încălecat, dar și încălecându-l. Fiindcă mai îmbătrânise și el obosindu-i pofta de a tot poseda; îi reveniseră instinctele din adolescență când era mai mult posedat și, prin obsesia asta a lumii lor înnărăvite-n sex, voia iubire-n toate felurile de la puștiul pe care și-l școlise dar pentru care căpătase patimă. Însă junele, oricât de pătimaș ar fi fost iubit, pesemne că nu avea o trăire atât de puternică; se plafonase lăsându-se iubit și i se îndărătnicea într-un singur fel... Vezi, de asta credea Vincentius – și, nu numai credea, dar era sigur: de asta își adusese matahala puștiul la lubricul spectacol cu ciocurile gîștelor pe falusuri de pitici, excitarea măgarului la bătrâna parfumată cu mirosuri de măgărițe

ca să-i trezească pofte, cu perversiuni care mai de care și cu multe, multe împerecheri sau multiîmperecheri în grup, pe iarbă, în apă și oriunde își mai puteau zgândări poftele...

Îi pusese puștiului, pesemne, tot felul de ierburi în vin și o tocmise pe priceputa bacantă să-l provoace, să-l incite, să-l excite să-i facă toate poftele și chiar mai mult decât atât; adică să-i aţâţe chiar și pofte pe care, în neștiința lui, acela nu le poftea. Isteric în concupiscența care nu-i dădea pace, matahala îmbogățită prin satisfacerea plăcerilor altuia, își dorea acum toate plăcerile stoarse din trupul pubertului aceluia pentru care făcuse pasiune, dorindu-și-l amant universal, în care să intre el și care să-i intre lui în mădulare, după cum era moda chiar și la casa imperială.

Da, chiar și la casa imperială, după exemplul căreia, cu cât erau mai parveniți, cu atât opulenții ăștia libidinoși tânjeau să ajungă să guste și ei din plăceri ca ale imperatorului... Pentru că, nu de mult, chiar în aceste grădini Nero își celebrase căsătoria cu băiatul pe care-l plimba peste tot după sine, ținându-l îmbrățișat și sărutându-i mereu insemnele pubertății, adică perișorii aurii din jurul cocoșelului ce începea să-i miște. Iar toți mârlanii și vulgarii îmbogățiți ai Romei se grăbeau să facă la fel, îi călcau pe urme, își luau băieți fragezi, cu tuleiele abia crescânde și angajau aceleași vrăjitoare de sex care se dovediseră eficace în serviciul tiranului, prețul acelora crescând după priceperea care le era recunoscută iar tarifele ne mai având nici o importanță când era vorba de a ajunge și ei, bădăranii, la plăceri imperiale. Fiindcă ele dădeau rasol în strădania aceea plătită pentru a-ți întărâta poftele; accelerau, se precipitau ca să-și termine cât mai repede treaba, că aproape nu mai ajungeai să plătești atât serviciul făcut ca lumea, cât firma sau eticheta care dădeau marcă acelor târfe de lux. Adică prețul buzelor care atinseseră falusul divinului în viață; cu alte cuvinte omeneasca trezire prin îmbieri și săruturi a muiatei bărbății de sub pântecele principelui care, pentru romani, era singurul zeu făcut din

carnea ce-o puteau ele excita, întremându-l pentru plăcerile cu adolescentul. Sau prețul de după acea pregatire înfrigurată: prețul limbilor ce-i linseseră împăratului măscarile atârnânde în spate, în vreme ce, împipotat în față, el își încăleca iubitul adolescentin.

Din pricina aceasta, nerăbdător, matahala aurită o boscorodea pe bacantă cerându-i să-și sporească străduințele: „Mai cu foc, curva dracului; iubește-l, că merită drăguțul de el !... Na, freaca-te si de degetul meu, ca ți-l bag cu tot cu inel dacă asta te face să fii mai întărâtată; numai ține-l în fierbințeală, nu-l lăsa să se moaie !”... Și se răscăcăra să-i ciupească și ăleia fesele activizându-le, să ajungă și la obrazul imberbului său mozolindu-l cu sărutări și șoapte fierbinți: „Hai, inimioară, hai drăguțule, hai puiule; hai c-o să-ți placă !... Nu-i așa că-ți place ce ți-a pregătit tăticu ? !”...Pentru ca, epuizat el de epuizarea pe care i-ar fi dorit-o aceluia, să se răscoale din când în când ieșind din mângâierea buhăită și poruncind mânios: „Hai... puuuiuleee !... hai odată !... Înfige-te-n târfa asta nepricepută, că doar nu degeaba ți-o plătesc !”...

Spre râsul înfundat prin care Vincențius îi comenta mișcările la care trăgea cu coada ochiului. Rădea parșiv, ca-ntr-o șotie secretă pusă la cale de spiritul său cinic, prefigurând gândul ascuns ce-i încolțea în mintea ispirată de băutură. Și-i relata în șoaptă lui Zanes care nu avea o direcție prea bună de privit. Îi descria în soaptă amuzată desfășurarea mișcărilor din împătimita lucrare a trupurilor și sexurilor ce se încârligau în tufele din spatele lui:

- Cred că se lasă; cred că puștiului i se trezesc simțurile; cred că le reușește !... Văd cum femeia îl încolăcește mai strâns și lucrează insistent cu cracii... Îi freacă fundu cu călcâiele... Fundu, bine-nțeles; puștiu acolo-i sensibilizat !... Acum o să-și dea seama cum e dincoace, intrat în gaura fierbinte a femeii care zbârnâie ! Aha: a reușit, putoarea; și l-a înfipt și-l ține cu palmele de fund să nu-i scape !... Acum îl are și-l simte-n ea fiindcă îi face semn

matahalei să se îndepărteze !... Asta așteptam prietene ! – își proclamă el gândul încolțit, ridicându-se agil-tiptil, ca o felină și suflecîndu-și toga – Să vezi ce pocinog îi fac !... O să te amuze grozav povestea asta cu sexul dublu !

- Lumea voastră este preocupată doar de sex ?... Vă chinuie și vă roade ideea asta cu sexul, că mai mult vi-l doriți decât vă trebuie; mai mult vă face să tânjiți decât să iubiți !... Nu crezi că vă obsedează prea mult sexul ? ! – ar fi vrut, sau chiar încercă Zanes să-l întrebe.

Dar Vincențius nu mai era lângă el. Într-o clipă dispăruse printr-un singur salt iar, în următoarea clipă, i se și auzea strigătul ca de trimf, strigătul care-i confirma reușita saltului, strigătul care chema să fie văzut cum încălecase și cum călărea năbădăios, strigătul prin care-și proclama reușita intrare, înfigere, străpungere prin toate ațâțările sale răsculate !... Zanes rămase uimit privind spectacolul:

Matahala se îndepărtase, ca o mamă discretă care și-a făcut datoria. Fesele albe ale junelui, încordate că nu li se mai vedea rozeta neagră ce-l împătimise pe libert, se zbăteau voluptuos deasupra pulpelor creole pe care le deschidea larg și cu generoasă înfierbântare femeia cuprinsă de plăcerile străpungerii care-o făceau să răsufle gemete fierbinți, amușinâdu-l pătimaș pe puber într-o frenetică încurajare. La aceste îndemnuri căpătând glas oftat tocmai din adâncurile mustoase în care el pătrundea, pubertul se opintea tot mai mult în instinctele bărbătești ce-l făceau să domine femeia care, ca-ntr-un fericit triumf al nurilor ce-i reușiseră, se lăsa acum răsplătită în toate cărnurile ei de înfocarea trezită tânărului mădular agresiv și devastator prin încrâncenare.

Dar, deodată, deasupra lor, încălecându-i cu un chiot și nimerind cu îndemânare armăsărească gaura dintre fesele albe ale băiatului, sări Vincențius ca-ntr-o quadrigă-n mers, pe care-o preiei biciuind caii. Copulația reuși fulgerător iar pubisul său se lipi strâns de mușchii băiatului în timp ce pubisul aceluia se zbătea deasupra pulpelor femeii. Se

zbăteau toți trei, cu îndârjire, căutându-se unul într-altul pe dinăuntru. Pe dinafară, însă, păreau toți trei un singur animal cu împătimite mișcări, animal întrupat dintr-un mijloc de fese lipite, trei capete mișcând separat cu trei rânduri de expresii ale ochilor și trei feluri de strigăte ale gurilor, în amețeala cărora se agitau, se împeteau și se încleștau trei rânduri de mâini și trei rânduri de picioare, într-un ritm foarte potrivit cu muzicile sălbatice care urlau în jur, cu dansurile sălbatice la care ajunseseră cei încă trișați de dansatoare și cu gâgâitul sălbatic al gâștelor siluite de pitici...

Mai sălbatic, însă, decât toate acestea, se auzi deodată glasul matahalei. Urlând din toate ambițiile și disperările sale de libert bogat, acela năvălea disperat zornăindu-și lanțurile, brățările și paftalele de aur:

- Copilașul meu, băiețelul meu !... E-al meu, al meu; l-am luat virgin și e numai al meu !... L-am cumpărat pe bani grei !... L-am cumpărat de la părinți, nu ca sclav !... L-am cumpărat ca iubit al meu; să fie numai al meu !... Ticălosule !... – lovea el în Vincențius – scoate-ți scârbavnicul !... Scoate-ți scârbavnicul din copilașul meu !... N-ai tu voie să-ți bagi scârbavnicul acolo !... Locșorul ăla scump e numai pentru mine !... Eu i-am pus toate parfumurile de pe lume, iar tu mi-l spurci !...

Striga, se zbătea în jurul încârligării lor în trei încercând să le desprindă împletitura mâinilor, să le-ndrepte îndoirea încleștată a picioarelor, țopăia disperat ne ținând seama de faptul ca, prin magnetismul sexului, trupurile erau înșurubate unu-ntr-altul, dădea cu picioare-n femeie făcând-o curvă lașă și-n Vincențius acuzându-l că e violator al proprietății sale, că o să-i facă proces până la împăratul care știe ce-nseamnă să iubești un asemenea tânăr; iarăși dădea cu sandaua-n bacantă acuzând-o că-i place perversiunea și amenințând-o că, dacă nu dă din fund spre băiat, n-o mai plătește; și iarăși îl zgăria pe Vincențius trăgându-l într-o parte ca să vadă dacă flăcăiandrul se-

nfigea cu adevărat în femeie... Iar, când constată că acela, prin mișcările pe care le făcea, se dovedea a da mult mai multe răspunsuri de dragoste în spate, adică înălțându-și bucile și dăruindu-le mai cu foc celui care-l călărea, decât în față, femeii care-și străduia sexul să i-l mulgă pe al lui, ajunse la disperare și, înfigându-și mâinile pe sub pântecele lui Vincențius, începu să-l tragă înjurându-l:

- Blestematule, nu numai că-mi spurci curișorul lui scump, care era numai pentru mine; dar îi strici și bărbăția de care aveam nevoie la bătrânețe și voiam să-l deprind de pe acum !...Lasă-l, spurcatule ! Nu-ți dai seama că inhibi tot ce am plătit-o eu pe femeia asta să-i educe ? !... Nenorocitule, te omor !... Scoală de pe copilașul meu !... Eu vreau să-i las lui toată averea, iar tu-ți lași în el malafia !...

Dar Vincențius, întărâtat și el de cele două feluri de bețiii în care căzuse, cuprins de o răzbunătoare ură față de cel ce-i întrerupea plăcerea trăgându-l de burtă ca să-l scoată dintre fesele băiatului, își pierdu tot umorul cu care pornise la acest gest doar spre a-l batjocori pe libertul care credea că, prin averile lui, poate să-și permită orice. Se-ntărâtă uitând de glumă și de amuzament și, înfigându-se mai abitir în puști, se îndreptă o clipă, doar, cât înfundă un adevărat pumn greu, de luptător, în nasul matahalei, spulberându-i sângele pe trupul junelui său amant. Și-i nimeri apoi un alt pumn în viscere îndepărtându-l, pentru a călări pubertul creindu-i asemenea plăceri încât îl scoase de deasupra femeii făcându-l să se moaie complet dinspre partea aceea. Fără a se fi slobozit în femeie, sexul băiatului se muiase spre disperarea libertului care constata asta cu holbarea ochiului ce-i rămăsese sănătos. Cinic, Vincențius îi demonstră cum iubitului băiețel îi plăcea mult mai mult ce-i făcea el și îi strigă aceasta. Dar, scîrbit de întreruperea lucidă, ieși din fundul băiatului scuipând spre amantul-tutore al acestuia:

- Nu-mi las nimic în el, fiindcă mi-e scărbă că ai lăsat tu !... Zi mersi că i-am înnobilat puștiului tău fundul cu

osul meu nobil !... Și nu te scumpi la bani, cum faceți voi, parveniții !... Caută niște preotese mai pure și într-un loc de mai mare intimitate, dacă vrei să-i formezi amantului tău pe care-l pătrunzi azi, falusul cu care el te va ferici la bătrânețea care ți se și vede pe față !

Rosti asta cu multă superioritate; și științifică, și nobiliară, dar nu rezistă instinctelor care-l decădeau: Uitând șocul întreruperii plăcerii, năvăli triumfător înapoi în iarbă la puștiul care, atras de femeia ce voia să demonstreze strădanie, își reluase lucrul la încercuirile tentante făcute de torsul aceleia. Îl luă de ceafă ca pe un cățel și-l trase dintre cracii ăleia făcându-l să se-apuce cu mâinile de ce-i ieșea dintr-însa. Îl aruncă în brațele tremurânde ale puhavului bătrân îndrăgostit, apoi o încălecă el pe bacantă așa cum trebuie, bărbătește, înfigându-se-n ea cu asemenea meșteșug puternic, încât o aduse la pofte reale facând-o să strige invocare zeului zeilor:

- Ah, Jupiter !... Juu-pi-teer, se simte că mi-ai trimis focul tău cu un adevărat nobil roman !

CAPITOLUL ȘASE

Însă, acesta era mai mult geamăt. Strigătul adevărat, cel lipsit de satisfacție și fervoare, bântuia pe-alături de împerecherea lor:

- Și pe asta, tot pe banii mei o încaleci, ticălosule !... Hei, săriți !... Săriți !... Unde sunteți nenorociților ?... Nu vedeți ce jignire mi se aduce ! ? – striga matahala legănându-și în brațe odorul, dezmierdându-l cu săruturi dulci și masturbându-l ca să nu-și iasă din stare – Unde sunteți ? ! !...

Iar, când câteva matahale ca și el se prezentară la ordin încercând să se-mbrace ascunzând urmele desfrâului din care gustaseră și ei pe de margine, le făcu semn spre locul marii lui invidii: acela unde Vincențius o supunea pe

bacantă ca un adevărat învingător.

- Trăgeți-l din ea !

Cinci gealați se repeziră care cum putură, venind de-acolo cu Vincențius ca și cum ar fi adus un uriaș pește zbătător. Dar, exact ca la pește, fu deajuns să-l slăbească o clipă din strânsură pentru ca el, sărind și amestecându-i-se clocotul sângelui cu dorința de răzbunare, transformându-și poftele de mai înainte în urlet, să-și înfigă degetele în ochii și obrajii celui mai apropiat.

Zanes vedea la el colcăindu-i toate stupidele furii pe care ți le dă o asemenea stare criminală, vedea și gheata matahalei lovind cu botul în pulpele femeii care, dezgolite, tot mai mișcau lasciv nepăsându-le de pubertul care le era trimis la loc, dar vedea și celelalte matahale ridicând amenințător cuțitele. Patru cuțite gata să se-nfigă în trupul lui Vincențius, în vreme ce acela își înfigea nebunește degetele în ochii celui de al cincilea mardeiaș.

Și lupul din el se trezi. Agerimea luptătorului de pădure născu în sângele lui Zanes instinctul mișcării surprinzătoare în așa fel încât lovitura lui fu mai rapidă decât cuțitele criminale ale celor patru. Sări descumpănindu-i și făcându-i să se lovească unul de altul, îl smulse pe Vincețius de la victima lui așezându-și-l spate în spate, îl dezmetici în fața pericolului făcându-l să-și sincronizeze cu el loviturile bine țintite și, cu pumni, coate și picioare lovind precis, unde trebuia, reușiră să pună mâna pe două dintre cuțitele acelora devenind ei amenințători și simțindu-se puternici ca și cum, de când lumea, exersaseră să lupte împreună. Mișcările lor erau prompte și egal direcționate, răsuflările păreau să se completeze una pe alta, prin exclamații scurte se înțelegeau perfect, ca și cum ar fi fost parteneri dintotdeauna. Săreau prompt, loveau cu precizie, se redresau imediat revenind în poziția de apărare, spre ciuda matahalei care, apăsând cu o mână fundul băiatului spre pântecele bacantei, gesticula cu cealaltă blestemându-și simbriașii și ordonându-le să-i omoare.

În momentul acela se auziră semnalelele veghei a treia și mișcările patrulelor care se schimbau. Lucid, Zanes se roti ca o armă mecanică lovind și culcându-și pe nepregătite adversarii, îl smulse pe Vincențius și, cu toate că nu cunoștea drumul, alergă cu el printre gardurile străzilor înguste, sări câteva și dispărură în întunecimea împădurită a celei mai apropiate coline.

Adus la trezie de încrâncenarea cu care luptase, dar mai ales impresionat de dârzenia cu care celălalt îl apărase și-l dirijase în luptă, Vincențius se sprijini cu triumfătoare oboseală de zidul unui vechi edificiu și, gâfâind încă, exclamă cu admirație:

- Extraordinarule !... Viteazule !... Energicule !... – și recită hexametric: „*Spate în spate, noi doi am gonit toți dușmanii din preajmă..*." – pentru a exclama din nou: Ca Romulus și Remus !... Tu ești fratele meu: te-am descoperit în luptă !... Știam doar că părul tău e ceva mai deschis la culoare, dar vorbirea limbii tale e foarte aproape de cuvintele limbii mele. Știam că avem zei diferiți și năravuri diferite, dar nu știam că putem face față unei lupte chiar cu aceeași vitejie și cu aceeași știință !...

Zanes îi simțea din plin sinceritatea și prietenia. Erau doi bărbați tineri și obosiți de plăcerea luptei în care învinseseră, iar celelate amănunte, cele care duseseră propriu-zis la luptă, nu mai contau. Vitejia lor, prezența lor de spirit făcuseră față momentului critic. Mândri și nevătămați, ei pășeau alături de parcă ar fi fost camarazi în lupte de când lumea.

- Ești fratele meu de luptă – repetă Vincențius oprindu-se în fața unor porți discrete boltite în vechiul zid din vârful colinei – te voi răsplăti cu cele mai nobile și mai frumoase matroane ale Romei !... Și, văzându-i ezitarea, îl înghionti cu prietenie: Lasă sfiiciunea laoparte; aici și zeii se simt în largul lor ! Circul de jos e pentru îmbogățiții de acuma; spre Olimpul de aici te-au adus fără să vrei, pașii tăi... *Ignoti nulla cupido !* – nu dorești ceea ce nu cunoști, spune

dictonul. Tu, doar cu intuiția de frate al meu, ai apucat pe drumul colinei ăsteia. E colina marilor plăceri ale Romei; plăcerile rafinate și înălțătoare, care te spală de cele vulgare dar voluptuoase de jos. Ca viața: În culori pur-delicate și transparente, sau în vopseli stridente. Are nevoie de ambele, ca să fie cu adevărat viață. Ambele sunt plăceri, iar bogăția înseamnă să le ai pe ambele. Acolo jos se-ntărâtă animalul din tine, aici se moleșește filosoful amorului diafan. Trebuie să le cunoști pe toate ca să fii fericit. Nici cel care vine numai aici, nici cel care se duce numai acolo, nu e !... Ci eu sunt ! Acolo am trecere fără să dau nici a zecea parte din cât dau îmbogățiții; aici am venit cu îngăduință, dar acum am căutare !... Să știi că nu pătrunzi aici dacă n-ai acest inel – își arătă el degetul pregătit să bată-n poartă.

Dar Zanes îl opri:

- Vrei să-mi faci o plăcere ?

- Orice, pentru prietenia noastră !

- Și, vrei să-ți spun ce mi-a plăcut cel mai mult aici ?

- Plăcerea ta e și plăcerea mea !

- Termele; termele mi-au plăcut. De dușurile lor reci și de aburul lor înfierbântat cred că avem nevoie la ceasul acesta, înainte de a ne duce spre insula Tiberina.

- De ele vei avea parte ! – spuse concesiv Vincențius și porni mai departe afundându-l prin niște bolte până când ajunseră la o altă poartă unde trebui să arate străjilor inelul.

CAPITOLUL ȘAPTE

Stăteau amândoi, unul lângă altul, întinși pe lespezile fierbinți, lenevind frumos și discutând calm, cu atât mai calm cu cât trăiseră înainte trepidațiile și agitația nebuniei petrecărețe ce-l apucase pe Vincențius, ca și furiile bătăii pe care el o provocase.

Acum, în paza centuriilor ce apărau locurile senatoriale unde intraseră datorită inelului său, în tihna serviciilor

tăcute ale sclavilor dresați a urmări doar plăcerea celor pe care-i serveau, mângâiați moleșitor de abur și tresărind deodată la fiorul căldărilor cu apă rece aruncată peste ei, se simțeau prieteni de când lumea, apropiați ca de-o viață de încercări la care ar fi fost supuși împreună.

Zanes vorbea despre tatăl său, de copilăria sa în preajma preoților marelui calendar pe care-l citeau în stele și-n semnele matematice primite de la zeul-părinte, despre adolescența petrecută cu părintele său pe câmpurile de luptă unde venerabilul doctor alina suferințele celor răniți, despre o fată de rege din neamul barbarilor cu păr roșcat dinspre nord, adusă singură în tabăra învingătorilor după ce toți ai ei fuseseră uciși, a cărei dragoste a căpătat-o prin prefacerea urii ei înmuiate în disperare, în resemnare și, până la urmă, în privirile recunoscătoare ale unor ochi plini de albastră minune prin care-și înlocuia neputința de a vorbi pe limba lui. Despre această neputință a comunicării lor, care l-a făcut să nu-nțeleagă că ea își căuta moartea pe care, până la urmă, poate și-a dobândit-o aruncându-se în mijlocul jivinelor pădurii. Sau, poate, dimpotrivă: s-a alăturat acelora, nemaiavând din neamul ei cui să se alăture; și astfel a devenit zeița lor, sau regina lor, așezându-și pe frunte coarnele lor și îmbrăcându-și pielea roză în pieile lor, de unde îi vine și tradiția de răzbunătoare nimfă a pădurilor, care-și aduce haitele de jivine în satele de graniță pustiindu-le așa cum făceau altă dată neamurile ei.

Zanes și-a amintit cât de mult îl tulburase la ciudata și neașteptata lor prima și ultimă întâlnire. Cât de disperată, văzându-l atât de tânăr, sărise dintre soldații bărboși care-o aduseseră cu grijă, ca pe-o căprioară rănită, parcă cerându-i lui ajutorul, cu toate că nimeni nu-i făcuse nimic altceva decât s-o despartă de ai ei și de spectacolul în care acei sălbateci erau crunt pedepsiți. Cum, în vreme ce el îi scotea săgeata din umăr tăind în unghi drept, cu acea știință de-a deschide rana spre a o feri de otravă, tresăltase în plânset auzind invocările către Walhala pădurilor nordului

pe care le gemeau osândiții și cum, noaptea, când el s-a dus să vadă dacă-i trecuse febra, ca-ntr-un instinct de conservare, se aciuase ea la pieptul său adolescentin tresărindu-i pentru prima oară sentimentele bărbăției și făcându-l să se creadă stăpân pe trupul ei care i se dăruia cu cea mai firească fierbințeală. Dar și modul în care, sălbăticiune perfidă, dăruindu-i-se și epuizându-l în zbaterea lor plină de chemări și pofte, îi pândise doar momentul adormirii, ca să fugă goală în pădurile jivinelor ei. Acolo, s-a aflat de la cei multă vreme atacați, că își făcuse o armată din fiare ale pădurii pe care le comanda cu șuiere și scheunări din limbajul lor.... Iar el își mai aminti cum, după aceea, cu ani mai târziu, când se dusese undeva spre depărtările granițelor ca să vindece rănile soldaților ce luptaseră cu fiarele sălbăticiei ce se-ntindea dincolo de țara lor, căzând cu numai alți doi oșteni într-o ambuscadă și trezinduse înconjurat de sălbătăciuni, sub blana uneia dintre ele descoperise frumoșii ei ochi prelungi și recunoscuse strălucirea albastrei lor minuni. I-a țintuit cu privirile lui și i-a retrezit, pesemne, toată amintirea ghemuirii ei înfricoșate și fierbinți la pieptul lui pe care de-abia începuse să crească părul bărbătesc. S-au făcut, parcă, mai mari ochii aceia de minune albastră, iar blana capului de jivină căzând de pe creștetul ei, a lăsat să-i fluture mătăsoasele bucle roșcate. Mâna ei albă a ieșit de asemenea de sub blana cu labă descoperindu-i umărul și sânul într-un gest în care, sau ar fi vrut să i se dăruiască din nou, sau exprima dorința de a-l ucide. Atât: o străfulgerare a privirilor ei de frumoasă sălbăticiune și o tresăltare de vrajă sau de moarte a sânului ei alb, deasupra căruia, spre umăr, se descifra unghiul drept al cicatricei lăsate de hirurgicala lui îndemânare. Apoi, frumoasele ei buze senzuale deveniră de groază scăpând un sunet ca din gât de fiară, iar haita se-ntoarse zburând-o și pe ea pe spinările jivinelor, pierzânduse-ntr-o clipă în depărtările pădurii... În vreme ce ambii săi însoțitori se închinau minunii că scăpaseră,

vrăjit încă, Zanes rostea cu buze mute chemarea unei speranțe de-a o aduce înapoi. Țăranii din satele de fruntarii i-au confirmat prezența ei printre haite amușinând mereu prada de oameni și vietăți ce nu lăsau nici o urmă. Ba, unii chiar spuneau că fura copii și ajungea chiar la progenituri cu masculi din animalele cele mari, prin care voia să-și refacă neamul răpus în războaie.

La rândul său, Vincențius, ascultând cu uimită plăcere povestea și cerându-i cu pofticioasă curiozitate amănunte despre desfătările pe care i le dăruise regina-jivină, îi povesti despre copilăria lui într-o cu totul altă parte decât Roma cea a cărei trufie strălucitoare era atât de agitată. Cu toate că tatăl său era nobil roman, copilărise conform misiunilor militare ale aceluia într-o cetate a orientului a cărui strălucire era altfel orânduită, fără sclavi și liberți parveniți la eleganță, cu bogății și mizerii mai mari, sau mai evident împărțite, dar și cu altfel de legi. Acea lume mai plină de mistere și ascunzișuri, dar mai lipsită de impulsivități și fanfaronade îl adoptase cizelându-l, sau ungându-l cu toate mirurile ei, așa cum câștigau experiență mulți dintre cei care ajungeau apoi să domine la Roma, aducând asupra exuberanței și precipitării la pumnal a celor din Latium, fața calmă a fanatismelor mai profunde și a perseverențelor mai mari din alte lumi, opulența lor rafinată în degustări încete prin care Roma nu mai era de mult nici miezul cizmei italice, nici a zonelor iberice sau galice, ci a unei întregi omeniri căreia îi culegea și inițierile ascunse și nectarul de suprafață. Zig-zagul unui destin luptător al familei sale, îl adusese pe tatăl său comandant legionar în părțile trans-hispanice, cele de la oceanul cel mare care mai păstra sub forme insulare urmele strălucitoarei Atlantide și care, din pricina depărtării față de imperiu se numeau acuma Extremul Occident, cuprinzând o lume pelasgică ce dăinuise și-n părțile uriașilor dinspre care venea Zanes, unde și acum invocările muzicale aduceau importante mesaje, având pesemne aceeași limbă clară din care se trăgeau cele ale

lor. De acolo îi era mama, iar de la fruntariile dinspre oamenii blonzi lărgite de legiunea tatălui său, învățase apoi exprimări celtice mai complicate și mai puțin muzicale, așa cum intraseră în limbă odată cu oamenii recrutați acolo. Și, conform mișcărilor armatelor imperiale, aceștia se transferau tocmai la alte fruntarii, cele extreme spre orient, amestecând neamurile și făcând din contopirea sângelui atlantic, cu cel iberic, cel galic, cel italic sau grecesc, cel al egiptenilor străvechi, al iudeilor care se lăsau greu amestecați, până la al hitiților și al persanilor, un nou amestec, mai larg și mai mare decât al Vavilonului legendar. Un amestec de rase și de năravuri, de înțelepciuni și de vicii, de perfidii și de credințe, de mijloace de luptă și de altare zeiești înmulțite cu sutele, după sutele de neamuri ce se amestecau în căldarea imensă a imperiului care-i numea pe toți romani, făcea din toate aceste milioane de suflete deosebite prin obiceiuri altfel căpătate de fiecare și prin instincte altfel formate la fiecare, cetățeni ai Romei. Ai măreței și universalei Rome, care numai cu zidurile se mai afla acolo, înconjurată de Latiumul natal. Sufletul, însă, îi era exprimat de rigorile unei administrații universale și de capriciile unor imperatori stăpânind, poruncind și judecând, cu absolutul puterii de Zeus Maximus, asupra tuturor acelor milioane.

Iar gloria urbei crescuse înmiit latinizând lumea și delatinizându-se pe ea. Față de cei doi gemeni ajunși comananți ai micului grup compact de viteji latini, imperatorii de astăzi conduceau marea deslânare a omenirii. În cei vreo șase sute de ani, câți trecuseră de la întemeiere – *ab urbe condita* – Roma ajunsese stăpâna lumii, iar cetățenii ei, chiar dacă nu aveau cum a o stăpâni cu toții, se considerau a face parte dintre cei hărăziți să stăpânească. Oricât de răspândiți ar fi fost ei în întreaga lume, în orice provincie supusă oricărui fel de exarh, aveau mândria de a nu răspunde în fața aceluia și a oștenilor sau a tribunalelor lui. Fiind recunoscuți cetățeni ai Marii Rome, erau cu toții

supuși direct Senatului și primeau doar judecata Imperatorului. Prin aceasta, prin drepturile deosebite ale cetățenilor ei, Roma își arăta puterea și deosebirea față de toate celelate regate sau armate a căror administrație locală o îngăduia și-i lăsa la voia ei teritoriul. Teritoriul și cetățenii proprii, da; dar drepturile celor care ajunseseră a fi recunoscuți drept romani, drepturile familiilor care adusesesră servicii imperiului, primiseră recunoașterea Senatului și plătiseră taxe direct imperatorului, nu se aflau la cheremul oricărei judecăți locale, nici a satrapilor locali și nici a templelor ridicate pentru zeii acelora, ci numai Roma avea dreptul asupra lor: De a-i salva din mâinile oricăror trupe ale regatelor clientelare și a-i condamna sau nu după cum îi servise ei interesele. Vincențius relata asta cu plăcerea amintirilor de adolescent obraznic și provocator față de strălucirea curtenilor străjuiți de legiunea în care slujea tatăl său, convins ca oricare roman că tocmai legile Romei îi făcea pe cetățenii ei trufași și siguri pe superioritatea lor, oriunde s-ar fi aflat. Pentru că, după cum pricepea Zanes lucrurile, tocmai în măsura în care asigura drepturi cetățenilor ei, oriunde sar fi aflat, Roma dirija în interes propriu țările pe care ajunsese să le domine. Și își dădea seama mai bine de rezistența lor, cu zeul lor, regatul lor și obiceiurile lor, acolo, la marginile pe care le impuseseră marelui imperiu.

Medita înțelept în vreme ce frumosul tânăr militar își povestea odiseea de copil iber, sau chiar atlantic, trăit la antipod, în depărtarea orientului cu cetăți de aur unde ajunsese doar marele Alexandru, retras apoi mai aproape, în luxuria și viciile pentru care popoarele orientului mediteranian construiseră, ca o replică a Romei, cetatea Antiohiei și avansat mai tîrziu chiar în „*ombilicus mundi*”, în cetatea imperială a veșnicelor petreceri și libertinaje de pe malul Tibrului, spre a păzi togele cu distincție de purpură ale senatorilor, a avea dreptul să poarte caligele, adică ghetele roșii ale celor mai nobiliare insemne, să deschidă

porțile palatine cu simbolul inelului său și să se strecoare printre vălurile paturilor cubiculare ale celor mai faimoase curtezane. Cele mai frumoase, cele mai răsfățate și cele mai celebre în împătimirea femeiesc-disimulată a viciului suprem cu care-și disputau nurii în fața împăraților.

Curtezanele !... Când ajungea la ele cu povestea, lui Vincențius începeau a-i sticli ochii, iar nările lui fremătânde ca de tânăr armăsăraș, făceau să-i tresalte buzele într-un provocator zâmbet concupiscent menit să-nfrângă toate mailițiile femeiești și să le supună tremurătoare în fața încălecătorului viciu bărbătesc. Expresia lui avea o nerușinare frumoasă și dulce prin care se amuza de propriile sale dorințe, parcă pregustându-le din experiențe trecute. Mizând pe o sinceritate lipsită de pudoare și manifestând deschis îndrăzneala masculă, el nu putea să nu facă poftă și altora, mai ales femeilor sau tinerilor invertiți. Și persevera deschis într-o dulce nerușinare a ofertei, câștigând în fața celor care, timizi, se dovedeau până la urmă mânați pe ascuns de aceleași dorințe cu care el sfida. Cu acest mod direct, câștiga sigur dorințele împărtășite sau neîmpărtășite ale femeilor pe care le făcea să fie mai directe în chemarea către masculi, dar chiar și prietenia obiectivă a bărbaților cu care glumea pe temele vulgare ale poftelor soldățești.

Ăsta era farmecul lui de neînvins. Pentru că, pe lângă ținuta atletică de militar – ținută care putea impune, dar nu încânta – el învățase, așa cum învățau doar ofițerii de mare rasă cu adevărat romană, să-și sublinieze cu podoabe și arme purtate la vedere mișcările precise ale mușchilor. Dar agilitatea militară pe care mulți o deprinseseră fără a avea talentele lui de plăcută apariție, ajungea deseori a fi doar autoritară, chiar înfricoșătoare prin ce știau supușii că are misiune să facă un soldat. În vreme ce, la Vincențius, pe măsură ce soldatul era mai agil și mai bine legat la trup, pe măsură ce ofițerul era mai împodobit cu elementele decorative și cu armele uniformei, pe măsură ce gradul mare în ierarhia militară îi sublinia mai bine tinerețea, iar

eleganța mișcărilor îi punea în evidență noblețea, un atribut în plus i se dezvăluia tot mai simpatic, tot mai cuceritor, tot mai harismatic: Cel de armăsăraș în putere care nu-și ascunde deloc bărbăția, nu-i încercat în nici un fel de vreun timid sentiment de pudoare ci, sigur de sine și atrăgător-agresiv, plăcut-obraznic și putându-i-se citi pe față sau în gesturi însutitele experiențe de cuceritor dedat la orice pofte, nu se sfia în nici un fel de impudicele instincte ale plăcerii ci, dimpotrivă, le afișa cu un soi de amuzament care spunea: „Ăsta sunt, așa mă port și, în felul acesta mă simt mereu capabil să vă produc și vouă plăcerile pe care le doriți" !...

Totul cu un zâmbet cuceritor de superioară intimitate și plăcută impertinență sexuală care topea femei de toate categoriile: de la virgine care tremurau dorindu-l, la matroane versate care și-l disputau; de la rafinate care ar fi vrut să-l subjuge și până la vulgarele care și-l pofteau deschis măcar odată; și, din treaptă-n treaptă, la nobilele bigote care păreau de neatins. Sub văluri, sau măcar sub coborârea pleoapelor, ele își ascundeau pentru o clipă poftele trezite de el, pentru a strecura apoi, din umbra genelor printre care priveau, scânteierile instinctelor dornice pe care le trezea masculul acesta tânăr a cărui prezență simpatică atrăgea ca un potent magnet ce-ți umblă provocator pe la sex.

Femeile-l doreau, invertiții îl savurau, iar bătrânii militari – comandanți importanți glorificați cândva prin cuceriri de spații geografice și trupuri de femei suspuse, îl admirau cu un paternal sentiment al celor care se simt continuați, sau răzbunați, sau satisfăcuți prin alții, atunci când zeii le dăruiesc o senectute generoasă, lipsită de invidii.

Așa și-l amintea Zanes în vila aceea albă, așezată pe promontoriul unei coline de pe care se desfășura panorama de aur roșu a dimineții romane sub răsăritul soarelui, pe terasa căreia ajunseseră revigorați de aburii și dușurile termelor, readuși la vigoare și mirosind îmbietor a uleiurile

cu care sclavi uriași și docili îi masaseră.

O vilă ca o navă plutind pe cerul de deasupra măreței cetăți. O navă căreia – în loc de pânze, pe terasele unde, tatonându-se și îmbiindu-se, persoane importante își practicau ritualurile preludiului la amor carnal – îi fluturau vălurile de pe umerii curtezanelor sau togele unor însemnați bărbați de stat. Fluturau în jurul trupurilor care se căutau cu sexualitate-n priviri, se pipăiau cu lascive gesturi ascunse, se încleștau în câte-un sărut cu despărțiri bruște care lungeau savant pregătirea. Iar, când cuplurile se încingeau semnalând împătimirea bruscă a acuplării de dedesubt, vălurile se desprindeau de umerii trupurilor desgolite plutind singure în zefirul discret umblător prin pădurile răsăritului de soare.

Pe Zanes îl încânta siguranța de fecior răsfățat cu care Vincețiu își făcuse intrarea în petrecerea aceea selectă și impudică prin sex și vicii ridicate la mare rang nobiliar de prezența celor mai înalte figuri ale imperiului. Fie ei militari, senatori sau curtezane, se simțea o selecție făcută altfel, pe criterii de mult mai neîngăduitoare castă decât cele de pe malul lacului de jos, unde prima doar mărimea averilor sau a disponibilității de a arunca cu banii, favorizând astfel parveniții, liberții îmbogățiți și aventurierii veniți de aiurea. Aici se simțea funcționând o altfel de selecție, iar noblețea își demonstra rasarea și rafinamentul trăirilor instinctuale. Cu toate că, până la urmă, totul ajungea iarăși și iarăși la sex, în vreme ce dincolo poftele se-ngroșau și aveai mereu deaface cu întâmplările vulgare ale excitării lor permanente, aici, până la a se ajunge la aceleași gemete, îndemnuri, candori și invocări ale împreunării, desfășurarea bahică avea un ritual mai prețios și mai nobiliar, vibrația sexuală fiind, parcă, de o altă natură: Ca diferența dintre muzica însoțitoare a harpei, față de sunetele zgomotoase ale tamburelor și cornurilor.

Topit de-atâta cunoaștere, într-o singură noapte, a tot ce inventase ca perversă plăcere lumea care din altă parte

se vedea ca un Olimp, recunoscător pentru aceasta proaspătului său prieten care se dovedise atât de deschis și de generos, pe Zanes nu numai că-l încânta acea răsfățată siguranță de sine, plăcut-agresivă în bărbăție – siguranța pozei cu care-și făcuse intrarea Vincențius, - dar, simțind cum îi cad de pe umeri toate timiditățile educației sale austere, se trezi molipsit de acesta, imitându-l și manifestându-se ca un adevărat conviv de veche experiență romană: Luă femeile la rând, răspunse obraznic bărbaților, își permise gesturi mai mult decât senzuale față de grupuri întregi și se simți aparținând deplin lumii aceleia căreia îi savura din plin farmecul. A fost, aceea, noaptea unică în care a înțeles toate plăcerile unei alte lumi cu care, chiar dacă n-a mai avut apoi deaface, a rămas în suflet cultivând-o ca pe o dulce rezonanță ce l-a marcat definitiv.

A evoluat astfel alături de Vincențius, la fel de dezinvolt ca și acela. Pletele sale de culoarea bobului de grâu – nici aurii sau roșii, dar deloc negre, trezeau furori și chiar invidii. Se lăsa în voia femeilor cărora le plăcea să se joace cu ele și le clătina în fața bărbaților cu priviri mieroase. Iar, după îndelungi jocuri, trecând pe la diverse partenere, s-a simțit deodată apucat de mână într-o poruncă fierbinte: „Lupule tânăr, vino !”. Și și-a dat seama că se afla chiar sub privirile mărite de atracție ale stăpânei casei – frumoasa matroană căreia, puțin timp mai înainte, de-abia-i fusese prezentat cu politicoasă plecăciune. Atunci a simțit cum totul – marea din depărtările bănuite, vasta vilă albă ca un vapor ce spinteca norii, grădinile ei în care se răsfățau primele raze ale soarelui, terasele încă navigând între lumină și umbră iar, dedesubtul lor, al tuturor acestora, orașul – imensa cetate albă ca fildeșul, strălucitoare ca aurul, ondulând pe întinderile dintre coline și fluviu – toate acestea au început să se învârtă cu el. Într-un vârtej tot mai cuprinzător, tot mai tremurător, tot mai devorator; un vârtej nebun și dulce invadat de parfumurile de pe umerii, de pe sânii, de pe gâtul fin mișcând o bărbie catifelată deasupra căreia

ajungea răsuflarea fierbinte, de pe pântecele cu ombilic tresăltând ale torsului încântatei tinere matroane ce-l căuta din adâncurile ei acoperite de puf pubian, un vârtej total în care parcă se doriseră dintotdeauna... Odată cu ea, odată cu convulsiile, șerpuirile și fierbintele ei efort, acolo, sub cerul latin, se părea că întreaga Romă se dăruia acestui vânjos tânăr de seminție străină, dezbrăcat aici, întru libațiuni libere, de haina preoțească prin care slujea științelor medicinei între munții săi pădurоși. Munți viguroși ca și vigoarea trupului său din care, parcă năvălea acum, asupra Romei, tot melosul urletelor îndepărtate ale lupilor în călduri. Căldurile care-l făceau pe el să geamă frământând-o-n plăceri despre care ea îi pomenea tot prin gemete.

Iar el nu mai era preotul, ci bărbatul; nu mai era slujitorul auster, ci trupul tânăr. Tânăr și deținător al tuturor energiilor lumii, cu care poseda întreaga măreață Romă, prin trupul alb, cu brațe și pulpe mereu unduioase, cu pântece și coapse și sâni vibrând în tot mai adânci și repetate cutremurări, cu șuierate vorbe de plăcere care-l înfășurau ca și parfumurile trupului de sub el.

Și se simți deodată moale, parcă adormind și visând pe-o pernă legănată de cer.

CAPITOLUL OPT

Când se trezi – tinerească trezire voinică de soldat odihnit în minute puține – alcovul era pudrat auriu de lumini prefirate prin văluri, iar perna de lângă el mai păstra mirosurile de uleiuri dulci ale femeii. Dar el nu-și dădu seama de lipsa ei; adulmecă doar, cu ochii închiși, înfundându-și în acele mirosuri nările și buzele, în vreme ce mâinile și genunchii și instinctele mușchilor mișcători de dedesubtul pântecelui căutau cărnurile fierbinți pe care le frământaseră până dincolo de contururile văzute ale

trupului femeiesc ce se dezvăluie bărbatului prin sâni ce se strivesc și pulpe primitoare.

Însă, acel molatec început de întărâtare îi fu retezat de râsul cam răgușit – răgușeala urmelor de chef în care ți-ai perorat entuziasmele, prin care se distingea hispanica sonoritate din glasul lui Vincențius:

-Fii atent cavalere să nu găurești salteaua; că doamna nu mai e sub tine !

Se-ntoarse și deschise ochii ca un motan bosumflat, văzându-l pe centurionul cu ochi de drac ghiduș sub bretonul frunții și trup de luptător încins în pieptarul de piele cu paftale și fibule strălucitoare.

- Se pare că ți-ai făcut bine datoria – sună strengar ironia aceluia arătând spre o consolă de marmoră pe care se vedea împăturită o țesătură de stofă cu chenare de purpură și, tot spre culoarea purpurei, o pereche de calige – acele ghete din piele roșie care marcau rangul cavaleresc al celui încălțat cu ele – Îmbracă-le; sunt ale tale. Ți le-a dăruit nobila matroană.

- N-am nevoie ! – răspunse el cu un mahmur sentiment de jignire care-l făcu pe celălalt să înțeleagă fie că întrecuse măsura, fie să-l considere lipsit de umor.

Asa că îi explică deadreptul:

- Nu te speria ca un pudic ce ești ! Aici nu-i vorba să fii plătit pentru bărbăția ta; e, mai degrabă, o măsură de precauție față de ochii vecini în lumina dimineții: Togi romane intră și ies o mulțime prin aceste porticuri, în vreme ce hainele tale de tarabostes ar crea suspiciuni aparte la lumina zilei. Ți le vei lua la noapte, când ea te așteaptă din nou !... E, ce zici ? !

Și nu se abținu de la gestul acela glumeț-sfidător prin care-și sublinia zâmbetul cu înțelesuri de complice al plăcerilor dorite de frumoasele și perversele curtezane pe care el le domina și-n alcovurile cărora intra fără să se anunțe, mai intim decât intimii cu care ele se afișau.

- Cred că ar trebui să-ți mulțumesc...

- Nu. Nu trebuie să mi te arăți îndatorat... Te așteaptă. E prietena mea bună și i-am făcut prin tine un frumos cadou !

CAPITOLUL NOUĂ

Pe străzile ce coborau spre Forum, trecătorii și negustorii îi salutau sau se dădeau laoparte respectând dubla pereche de botine roșii ce mărșăluia în cadență tinerească. Iar toga în care era îmbrăcat Zanes, togă amplă, cu multe falduri și tiv de carouri purpurii înconjurat de linii frânte grecești, flutura prinsă pe umărul său în fibula ce închipuia un bot de lup. Superba matroană care, de plăcere își crispase degetele în părul său spunându-i „Lupule; lupule tînăr și frumos !", ținuse minte până și acest amănunt.

Printre tarabele, prăvăliile și speluncile străzilor de sub grădinile marilor vile, ei erau, evident, personajele cele mai importante ale acelei dimineți, traversând cetatea cu toată importanța pe care plebeii le-o dădeau... Până când ajunseră să constate că importanța aceasta se pierduse total. Oamenii își întorseseră atenția înspre o cu totul altă direcție și chiar începură să se îndrepte cu toții într-acolo, unii chiar luând-o la fugă. Iar Vincențius, când își dădu seama despre ce era vorba, exclamă:

- Eșiti favorizat de zei ! Ai norocul să fi gustat de noaptea până dimineața din toate plăcerile Romei, iar acum să ți le încununi cu una imperială.

- Dar ce se-ntâmplă ?

Printre aclamațiile, invocațiile sau, pur și simplu, chiar cuvintele de încurajare obscenă ale mulțimii, Vincențius îi explică:

- Trece Nero. De multă vreme petrecerile lui n-au mai prins zorii pe stradă. Când era mai tânăr avea obiceiul să iasă singur, să violeze ce-ntâlnea și să provoace scandaluri... A fost epoca noastră cea mai frumoasă !...

- Chiar așa, ca imperator ?

- Ce, imperatorul n-are voie să se distreze ?

- În plină cetate ?

- Tinere ascet, superba cetate de aur a Romei, pentru asta e făcută !

- Dar marii lui preoți ce ziceau ? – își aminti Zanes de întâmplarea cu prințul lor care fugea periodic spre cetatea mării.

- Marele lui preot este chiar el – îi răspunse Vincențius făcându-i loc prin mulțimea care părea mai mult amuzată decât entuziasmată – imperatorul cumulează toate comenzile militare, magistraturile romane și rangul preoțesc de *Pontifex Maximus*.

- Atunci, ca Pontifex Maximus, ar trebui să stea retras în convorbiri cu zeii !

- Ha !... Retras ?... De ce retras ? ! Dimpotrivă: El îi aduce pe zei la petrecerile sale, îi îmbată, le dă cele mai frumoase femei și cei mai cuminți băiețandri, fauni pentru felații și sclave pricepute în a le trezi excitarea. Ba, mai mult: Eu cred că se tăvălește cu ei în paturile nupțiale, acolo, în palatele pe care eu le păzesc pe dinafară. Noi pe dinafară, iar olimpienii, că și el e semizeu, ei între ei, înăuntru !... Nu-i grozav ? !...

Soldat îndemânatec, el vorbea dar și mărșăluia într-o direcție anume, cam câșă, spre a străpunge oblic mulțimea făcându-și loc mai ușor. Așa că, după ce văzură lecticile printre oameni, fiindu-le mai greu să privească îndeaproape obrazul dezabuzat, tăiară pe-o latură și ieșiră la o rigolă cu mult înaintea alaiului spre care se îmbulzeau toți acei gură-cască ce-și clamau imperatorul cu îndemnuri parșive de bordel și hedoniste osanale lumești de genul „*Nero, Nero, Nero – Sfânt zeu al plăcerilor !*”...

- Tu spui „ei între ei olimpienii”, aștia îl strigă „zeu și sfânt”, dar eu nu văd decât un bețivan care... – bombăni dacul obtuz în sobrietatea principiilor sale, fără să mai încheie ce-ar fi vrut să spună.

Iar mult experimentatul roman de la care cetatea a păstrat

până astăzi conceptul suprem de „*dolce vita*”, răspunse fără să-i pese că vorbea credinciosului unui zeu ce sihăstrea în adânci peșteri:

-Păi el, dacă-i imperator, e zeu care poate face mai multe pe pământ decât alți zei !... Are statuia de aur mai mare decât a lui Jupiter.

- Se poate așa ceva ? Uite, eu am alt zeu decât Jupiter și tot n-aș face-o !

- Se poate – răspunse cinic romanul. Caligula urca pe Capitoliu și stătea de vorbă cu Jupiter spunându-i „frate”. Iar, o dată, așezându-se lângă statuia aceluia, l-a întrebat pe actorul Apelles care din doi i se pare mai mare. Și, fii atent: Fără ca acela să-i răspundă, numai văzându-l că ezita, l-a biciuit lăudându-i vocea cu care acela striga de durere „Uite ce voce frumoasă îți dau eu și nu Jupiter” !

- Dar, cum a murit Caligula ? – întrebă cu un anume scop Zanes pentru ca, subliniindu-și râsul cinic, Vincențius să-i răspundă:

- Cum o să moară și ăsta !... La fel cum o să moară și ăsta !... Dacă imperatorii se proclamă nemuritori, noi ne permitem să-i omorâm. Cu cât se vor mai puternici și mai populari, cu atât mai multe pumnale îi amenință.

Astfel, alaiul începu să se apropie de locul pe care ei și-l aleseseră ca să privească și, odată cu alaiul, se apropiau și osanalele acelea pervers pofticioase care se părea că făceau plăcere personajului tolănit în lectica de aur: *„Nero, tu plutești în cer/ Să le faci la zei plăceri !”*... Sau, chiar mai flatant la adresa imperatorului, față de zeul care nu-i mai putea fi superior: *„Nero, tu pe Jupiter/ Îl înveți la noi plăceri/ Și-n Olimp e căutare/ Pentru falusul tău mare !*”...

- Obsedați de sex ! – rosti Zanes diagnosticul în silă, întrebând: Cine-i învață asta ? – Și adăugă tulburat de o asemenea amestecare a zeilor printre cele lumești: Cine face versurile astea stupide ? !

Iar răspunsul veni fără nici un fel de dubiu:

- Chiar el. Marea plăcere a lui Nero e să fie histrion. Să

joace pe scenă și să ia mai multe aplauze decât alții. Cu cât dovedește mai puțin talent, cu atât îi invidiază mai mult pe adevărații artiști. Pe cei care arată a fi mai talentați decât el și a obține mai multe aplauze, îi urăște ca și cum i le-ar fi smuls dintre cele meritate de el. Ba, pe unii i-a tăiat chiar acolo, în arena amfiteatrului. Actorii au învățat să se abțină și aplaudă ei primii la orice râgâitură a lui. Iar mulțimea a învățat de la ei că asta-i place: Să se considere alesul muzelor. Prostimea primește bani și îl aplaudă, sau îi scandează versurile. Nu prea mulți bani, ci firfirici din astea cum vezi aruncându-se, că e și zgărcit; dar îi obligă pe alții să completeze pentru faima lui.

- Iar tu vorbeai de epoca voastră frumoasă !

- Da: Când n-avea frică. Era tânăr și nebun. Se-mbrăca în piei de animale și se repezea la femei și bărbați înfigându-le-o unuia după altul. Pe atunci, toți făceam la fel cu el ținându-i isonul, iar plăcerea cea mare era să violăm vestalele virgine pe treptele templelor, ca să dăm exemplu zeilor cum trebuie să-și ducă viața.

- Adică să fie și ei obsedați numai de sex ! Să aibă mintea plină de sex și balele...

Dar Vincențius nu simți dezamăgirea sa dezaprobatoare, tocmai fiindcă și mintea lui se-nvățase a fi agitată de acele obsesii:

- Da; ăia au fost anii cei mai frumoși ai tinereții noastre !... Dansam toți dansuri falice în jurul unui imperator zvăpăiat.

- Și, acum s-a cuminți ?

- Nu, dar s-a însurat.

- Are nevastă ?

- Are. Are și o nevastă femeie și o nevastă băiat.

- Cum adică ?

- Normal. Așa cum se fac cununiile. Că l-a obligat Senatul să se cunune, ca să nu se-ncurce cu maică-sa.

- Cu maică-sa ?

- Da, Agrippina e încă o femeie pofticioasă; a fost

amantă și nevastă de împărat, iar el a încălecat-o când mergeau împreună în lectică. Sau, poate chiar ea l-a încălecat, pentru că nu s-ar fi sfiit să-i fie nevastă. Dar senatorii n-au acceptat pentru că e femeia dracului și ar fi căpătat prea multă putere. Au motivat că i-au mai dat o dispensă când s-a măritat cu celălalt împărat bătrân, căruia îi era nepoată, iar acum nu-i mai pot da ca să se mărite și cu ăsta tânărul căruia îi e mamă.

- Și ?

- Și l-au obigat să se însoare cu o fată de împărat; cu Claudia. Fiica lui Claudius care a fost și soțul Agrippinei, deci îi este și lui tată vitreg.

- Au făcut nuntă ?

- Mare !... Apoi, după ce a făcut nuntă cu ea, s-a căsătorit și cu un băiat de treisprezece ani, pe nume Sporus. L-a îmbrăcat în văl roșu, l-a purtat prin cetate, i-a dat dotă și l-a făcut soția lui în văzul tuturor, acolo, la o petrecere cum am fost noi asnoapte.

- Dar Claudia ce-a zis ?

- N-a zis nimic, pentru că a omorât-o.

- Pentru băiatul acela fraged ?

- Nu, pentru o altă femeie: Popeea, cu care trăiește acum.

- Dar legile permit căsătoria între bărbați ?

- Legile le facem noi; de ce avem Senat ? !

CAPITOLUL ZECE

Exact în momentul acestui răspuns - care-l lăsa mut, nedumerit și pe deplin derutat de toate alambicările unei asemenea nebune obsesii dominând și contorsionându-se printre pofte și vicii și ambiții ale poftelor și delicii ale viciilor și vicii ale poftelor ambițioase și pofte ale ambițiilor vicioase, toate petrecându-se și-n cer și pe pământ și la zei și la oameni și-n Olimpul nevăzut și-n Roma asta foarte concretă - pe vasta alee a cărei margine o ocupaseră, apăru

alaiul.

Saltimbanci de tot felul, năimiți dinainte sau ieșind din public, o precedau dansând, cântând sau făcând tumbe. Pe un cal cu harnașamente aurite, însuși Tigellinus, tribunul gărzii pretoriene și al tuturor spionilor imperiali, cam mahmur, cu figura bosumflată a celui trezit dintr-un somn scurt, conducea pâlcul de pretorieni blocați între scuturi ce deschideau drumul, iar începutul propriu-zis al coloanei îl formau sclavi și liberți apațînători, pesemne, după tunicile asemănătoare pe care le purtau, unei bogate și importante familii romane. Ei înconjurau targa îmbrăcată-n purpură care, așezată pe umerii a patru gladiatori, purta stauia de aur a unui mare falus – cizelat cu toate amănuntele anatomice, după cum remarca medicul din Zanes – care înainta triumfător deasupra alaiului și mulțimii din jur, purtând inscripția: „*Lui Nero, venerabilul zeu care mi-a făcut marea cinste să se mărite cu mine, sluga și bărbatul său iubit Doryphorus*”.

În urmă, după încă un patrulater de scuturi pretoriene, venea mult împodobita lectică în care se legăna un trup leneș sau obosit, ale cărui trăsături nu se vedeau încă la fel de bine ca mâna dreaptă ce atârna inertă, într-o lâncezindă nepăsare, pe marginea de aur a scaunului imperial.

Dar Zanes, în toate complicatele sale curiozități, întrebări și nedumeriri, fu mai grăbit să ceară explicații decât să privească și să cerceteze amănunțit urmele desfrâului care-i făcea cu atât mai multă plăcere împăratului cu cât era mai public:

- Doryphorus ? Cine e acest Doryphorus și în ce mod e el bărbatul lui Nero ?

- În modul că-l regulează oficial, adică s-a căsătorit cu el – răspunse firesc Vincențius.

- Păi n-ai spus că Nero s-a căsătorit cu băiețelul acela pe care l-a îmbrăcat în văluri roz ? !

- Ba da; cu Sporus.

- Deci, de căsătorit, e căsătorit cu Sporus.

- Exact.

- Păi n-ai spus că Senatul l-a căsătorit cu Claudia ?

- Claudia îi era soția femeie, în vreme ce pe Sporus l-a luat ca soție bărbat.

- A făcut nuntă oficială și cu ea și cu el ?

- Exact. Adică... chiar două nunți.

- Și atunci ?... Acest Dyophorus ce caută ?

- Cu Dyophorus a făcut a treia nuntă; dar inversă, adică luându-l de bărbat – răspunse Vincențius fără să știi dacă, în gravitatea afișată, era doar serios, sau își bătea joc de proaspătul său amic.

- Adică, cu Sporus s-a însurat, iar cu Dyophorus s-a măritat ?

- Bravo ! Începi să pricepi ! – îl bătu acela profesoral pe umăr: În vreme ce cu mă-sa s-a culcat, dar n-a luat-o de soție, pe Claudia a făcut-o nevastă, dar numai ca să-l excite să-l călărească pe Sporus în vreme ce Doryphorus îl călărește pe el... Nu te mai mira, omule și nu te mai holba așa, că e simplu: Pe Claudia a făcut-o nevastă ca s-o omoare și să se poată desfăta în vrăjile nemaipomenite ale sexului formidabil care știm mulți că-l are Poppaea; pe Sporus l-a făcut tot nevastă luându-l de soție, iar pe Doryphorus l-a luat de soț, ca să-l încalece acela cînd obosește la soții sau amante.

- Sunteți o națiune pierdută; obsedați de sex ! – repetă Zanes spre înveselirea arătosului său nou prieten care exclamă:

- Dacă el e zeul nostru și caută toate plăcerile lumii, noi trebuie să-l urmăm și să nu ne lăsăm mai prejos ! E un îndemn pentru noi.

- Mai prejos decât la gâtul Claudiei, la sexul Popaeii, la fundul lui Sporus sau la mădularul lui Dyophorus ? ! – atacă pentu prima dată Zanes.

Dar celălalt, fie din superficialitate nu-l luă în serios, fie din deșteptăciune nu dori să-i dea cuvenita dreptate.

- Ești nedumerit ! – îi spuse el ca și cum l-ar fi scuzat.

- Posibil. Cum să nu fiu nedumerit ? !

- Te nedumerește măreția lui zeiască ! – proclamă Vincențius arătând spre urâțenia buhăită din lectică, într-o solemnitate frizând, categoric, ironia – Altfel, ai înțelege un lucru simplu: În vreme ce cu Sporus, imperatorul nostru s-a însurat, cu Doryphorus s-a măritat. A făcut cu amândoi nunți imperiale, așa că unuia îi este soț, iar altuia îi este soție. Ce te mai poate nedumeri ? !...

Nodul întrebării sau al exclamării îi rămase lui Zanes în gât. Lectica imperială ajunsese chiar în fața lor și, pesemne, cu dreptul sau cu datoria sa de rang cavaleresc, Vincențius își întindea gâtul și buzele ca să sărute inelul de pe inelarul mâinii ce atârna inertă, precum o altă partea trupului care, când se învârtoșează – când se pleoștește fără vlagă.

Atunci îi răsări de-aproape chipul ticăloșit prin stricăciune al împăratului. Sub buclele presate de coroana frunzelor de laur văzu o față puhavă, obosită de pofte și niște priviri înrăite de mistuiala poftelor pe care nu mai avea putere să și le satisfacă. Un trup lâncezit în desfrâu trona lenevos sub haine pline de podoabe mai degrabă femeiești, iar palma lui pleoștea, în neatente balansuri meschine și penibile, gestul care ar fi trebuit să fie riguros-ostășesc: gestul brațului întins cu care salutau romanii.

Se afla față-n față cu stăpânul lumii; dar lumea pe care acela o stăpânea nu era, în nici un fel, cea a lui. Era o altă, o cu totul altă lume decât cea aspră și sobră a munților săi păduroși, a preoților austeri din rangul cărora făcea și el parte, a... Dar nu mai continuă cu enumerarea, pentru că îi veni în minte întâmplarea aproape mitologică în istoriile locurilor lor carpatice: Cea cu prințul care gustase din lumea aceasta levantină și mediteraneană; prințul care dispărea câte o săptămână spre a se desfrâna în libațiunile dionisiace din cetatea pontică. Acela o făcea o dată pe an, ca un ritual după care se curăța în postul peșterilor; se pocăia, fapt pentru care fusese iertat și primit la Zeu... Dar aici, viciul nu are nici sfârșit, nici limite. E perpetuu în toată

nebunească sa desfășurare; poate, doar la ceasurile toride ale amiezii, frenetica împătimire să mai lâncezească puțin în vreme ce trupurile obosite își caută odihna.

Acolo, la ei, cum s-a aflat, viciul a fost pedepsit, Aici, nebunească atâtare a poftelor începe chiar de sub aurul frunzelor de laur care acoperă creierii băloși ai imperatorului și se răspândește în toată cetatea, de la cavaleri la cetățeni, la liberți, la sclavi și chiar la animalele atrase deavalma în această beție obsesie sexuală. Aici colcăie drojdia care ar distruge toată înțelepciunea părintelui lor Zalmoxis dacă ei, acolo, la fruntariile lor, n-ar pune stavilă năravurilor care se lățesc și se întind ca o arsură de decrepitudine umană. Roma, strălucitoarea și atotputernica Romă, nu e altceva decât...

Nu-și mai continuă meditația în fața chipului puhav al obositei prezențe imperiale, din pricina ghiontului pe care i-l dădea Vincențius:

- Salută !... Grăbește-te să saluți; nu uita că porți îmbrăcăminte de nobil roman ! – îi șuiera acela la ureche ridicându-i cu mâna sa antebrațul în semnul salutului – zi „*Ave Caesar*" !

- Ave Caesar ! – rostiră fără entuziasm buzele lui în timp ce descifra parcă un fel de licăr în ochii adipoși și încercănați ai aceluia ce, nu numai că se pretindea zeu, dar chiar i se descifra acolo de față ca un zeu al perdiției.

Și, cine știe dacă, moliciunea glasului său sau vigoarea cu care i-l acompania de alături glasul lui Vincențius, sau alte reacții venite din glandele obosite ale imperatorului, treziră în ochii aceluia un soi de curiozitate. Curiozitate față de tânărul pletos îmbrăcat în togă romană. Curiozitate, sau poftă, sau cine mai știe ce reacție a imperialei minți încâlcite de băutură. Pentru că, într-o legănată turmentare, mâna cu inelul imperial se desprinse de pe brațul tronului umblător, iar degetele ei cam nesigure, într-o pornire de neputincioasă poftă, atinseră pletele lui de culoarea închisă a grâului copt. Și le mângâiară într-un mod respingător

pentru Zanes.

- Cine ești tu, că nu te-am mai văzut ? – întrebară mai mult din rutina instinctelor decât din vreo reală poftă momentană, buzele senzuale dintre obrajii căzuți ai împăratului, în vreme ce lectica trecea.

Iar Zanes îl văzu cum adormea mormăind un fel de poruncă în sensul de a-i fi adus diseară în alcov, după ce imperialul trup obosit își va recăpăta forțele.

- Ai scăpat ușor ! – îi spuse Vincențius cu veselia sa ironică – dacă ar fi fost mai în formă și nu l-ar fi obsedat gelozia lui Doryphorus, te urca lângă el în lectică și ți-o trăgea acolo, cum i-a tras-o mamei sale Agrippina.

- Ce vorbești ? !

- Vorbesc !

- Așa, în văzul lumii ?

- Astăzi da; că se simte atât de zeu încât poftele lui sunt sfinte și trebuie aclamate în văzul lumii; pe vremea aceea, însă, nu umbla în lectică, ci umbla în litieră acoperită. Pentru că făcuse mari dezmățuri ieșind mascat de unul singur și hoinărind prin lupanare. Ataca oameni și prăvălii furându-le, viola nevestele, virginele și băieții; iar noi, precum ți-am spus, veneam pe urma lui petrecând la fel. Era veselia tinereții, iar noi ne bucuram mult. Dar l-au bătut unii bine, gata să-l omoare până să-și dea seama că era împăratul. De atunci, se ducea la teatru numai în litieră închisă. Dar, când o lua pe Agrippina cu el, văzând că ea îl săruta incestuos și-l învăluia în mirosurile pomezilor cu care cucerise mai mulți bărbați și chiar un alt împărat, sencingeau în el poftele, iar începerea spectacolului întârzia până la sosirea litierei imperiale care se oprea pe drum ca să-și facă ei poftele...

Pe larga cale pe care se aflau, alaiul se îndepărta în uralele derbedeilor străzii și a celor plătiți de Doryphorus ca să scandeze versurile pe care și le făcuse chiar Nero cântându-le mascat la spectacolele în care se îmbrăca în vizitiu spre a-și începe petrecerea în mijlocul vulgarităților

acestora. Aclamat de golani el ridica osanale prostituției, pentru ca apoi, odată cu noaptea, s-o practice începând cu nevestele de nobili care n-aveau voie să părăsească lojile decât atunci când împăratul mascat o încăleca pe una dintre ele. Se spunea chiar că el le obliga pe nobilele matroane să învețe roluri obscene pe care să le joace acolo, în teatru, în fața lui și a tuturor celorlalți pentru ca să-l excite și să-l facă să se repeadă asupra lor stârnind aplauze care, la rându-le, îl stârneau pe el.

Așa că falusul de aur care se semețea pe targa ce deschidea alaiul, își merita din plin scandarea însoțitoare a mulțimii: „*Nero, tu, pe Jupiter/ Îl înveți la noi plăceri/ Și în Olimp e căutare/ Pentru falusul tău mare*" !...

Și, totuși, în ciuda acestei scandări care-l adormea în lectica lui ca un cântec de leagăn pentru un copil decrepit, simbolul care-i deschidea alaiul spunea altceva despre Nero. Prin dedicația inscripției purtate el nu sugera bărbăția împăratului, ci recunoștința de bărbat înrobit de plăcerile ce i se oferă, recunoștință pe care o manifesta soțul mult îndrăgostit de soția sa ce se lăsa penetrată oferindu-i fierbințelile dinlăuntrul trupului său imperial. Era o întreagă și totală invertire de roluri. Adică lui Nero, care trebuia adulat ca împărat, nu i se mai slăvea bărbăția ci feminitatea îndărătnică pe care și-o dezvăluia ca pederast în patul marital. Asta continua să-l nedumerească pe Zanes, în vreme ce, mereu voios-ironicul său atoateștiutor prieten, îi explica:

„Era acesta un mare tur de forță și de inteligență pe care îl făcea bogatul libert Doryphorus, jucând rolul de soț subjugat spre a se păstra în grațiile împăratului. Și se făcea publică această invertită calitate a lui Nero printr-o asemenea celebrare, tocmai pentru a i se slăvi omnipotența manifestată atât prin fierbințeli bărbătești cât și prin fierbințeli femeiești, omnipotență ce demonstrează originea sa divină și apartenența sa la înaltele sfere ale zeilor pe care oamenii de rând nu le pot atinge, ei fiind hărăziți să-

și ducă viața de ființe simple și stupide în nevolnicia de a fi ori bărbat, ori femeie, fără putință de alegere"... Cam așa sunase chiar discursul unui senator din armata de lingușitori ai împăratului, când senatul acceptase să-l celebreze, confirmându-i atât însurătoarea cu copilandrul Sporus cât și măritișul cu mai experimentatul Doryphorus.

Iar, cu toate că acest întreg circ senatorial avea drept scop să nu lase o femeie, sau un singur iubit să-l stăpânească pe împărat preluându-i cine știe ce atribuții fără știrea senatului, cu toate că strategia făcea parte tot din principiul „*divide et impera*" al acelor servicii secrete care manipulau existența imperatorului, Roma, cetatea cetăților, cu întregul gloatelor ei plebee și auspiciile rangurilor ei nobiliare, era obigată să celebreze și să aclame aceste neîndoielnice calități multiplu-sexuale, considerate de lingușitori drept calități de zeu ale imperatorului ei, numindu-l astfel, pe bună dreptate: „*Divinus*" !

- Divin, pe naiba !... E tartorul stricăciunii și nimic mai mult ! – răbufni Zanes. Dar Vincențius nu-l încurajă deloc:

- E divin, nu înțelegi ? !... Pentru că, dacă el e divin astfel, suntem și noi !...

CAPITOLUL UNSPREZECE

- Sunteți cu toții pierduți în trup !... Dincolo de trup, înălțimile nevăzute la care se poate ridica sufletul omenesc, nu le mai cunoașteți !

Cândva, în drumul lor urmând cortegiul fără prea mare încântare și meditând la scârbavnica mutră ce-i trecuse prin față, Zanes își aminti de învățăturile austerului său zeu și rosti așa, parcă nici nu i le-ar fi spus celuilalt. Dar Vincențius se consideră avertizat și îi atrase atenția:

-Suntem cuceritorii lumii; suntem stăpânii ei; suntem cea mai mare forță de pe pământul ăsta, cu cele mai bune arme și cea mai bine instruită armată !

- Adică mușchi și fier ! – păru Zanes fie să-i dea dreptate, fie să-l încerce.

- Mușchii soldaților noștri sunt de fier, fierul armelor lor este oțelit, strategiile generalilor noștri sunt cuceritoare, construcțiile strategilor noștri sunt de necucerit, averile lumii se strâng la noi !

- Dar stricăciune lumii, unde ?...

- Plăcerile lumii ! – îl corectă centurionul.

- Plăcerile negândite, plăcerile care îți stâlcesc sufletul. Plăcerile mușchilor, cum bine spui.

- Pentru că plăcerile mușchilor îi exersează pe cei mai buni luptători, iar cu ei cucerim lumea.

- Dar cei mai buni gânditori, cum îi exersați ?

- Gânditori ?... E plină lumea de-alde ăștia ! Până de curând îi aduceam din Grecia; acum vin de peste toate mările.

- Tot e bine, dacă ai voștri învață de la ei !

- Ai noștri n-au timp să-nvețe. Cine devine cetățean roman trebuie să lupte; iar ca să știe pentru ce luptă, în restul timpului trebuie să se desfete în plăceri. Îi învățăm să se desfete cum vor, ca să-i putem învăța și să lupte și să moară. Religia noastră e desfătarea !

- V-ați pierdut aripile cu care să urcați la zei !... – conchise Zanes într-un târziu, fiindcă mândria afirmației aceluia îl pusese pe gânduri – Ați uitat inițierile pe care le capătă omul din înaltul necunoscut !... În loc să vă urcați la zei, îi coborâți pe ei aici, ca să-i terfeliți în prostituția voastră !...

Dar și Vincențius se detașase de mândria bucuroasă cu care susținuse ideile de mai înainte. Nu-l combătu câtuși de puțin, ci îl bătu pe umăr convins de superioritate pragmatismului său:

- Dar le place; grozav le mai place zeilor ceea ce învață de la noi !... Uite: Nu e decât un veac de când cezarii Romei au cucerit omenirea și am înaintat atât de mult încât ajungem să-i cucerim și pe zei !

- Cu desfrânarea !

- Exact. Pesemne că ei, în Olimp, n-o cunoșteau atât de bine, cum am perfecționat-o noi – proclamă romanul, pentru a preciza cu modul său de obrăznicie simpatică în care nu-ți dădeai seama dacă glumea sau vorbea serios: Suntem cei hărăziți să perfecționăm lumea învățând-o să cunoască toate plăcerile perdiției !

- Sunteți pierzania.

- Suntem copiii plăcerilor lumii !

- Infantilism de minți crude, nepregătite pentru puterea mușchilor pe care i-ați căpătat !

- Minți crude, dar care știm să facem bani, să facem averi !

- Bogățiile la care ați ajuns prea repede, or să vă joace feste.

- Avem destule neamuri sărace în jur, care vor munci pentru noi.

- Iar voi ce le veți da ?

- Apărare. „*Pax romana*". O Mediterană care devine „*Mare nostrum*" ! Noi suntem cei care am putut tăia cu adevărat Nodul Gordian, iar armele noastre susțin și lărgesc ceea ce n-a putut susține Alexandru Macedon.

- El a ajuns prea tânăr la putere, iar voi sunteți un neam prea tânăr ajuns la putere.

- Posibil. Dar suntem mai mulți, mai voinici și mai bogați decât el !

- Necopți la minte și bogați. Asta vă face și copilărești și pofticioși și netemători de învățăturile celor mai vechi.

- Învățături ? ! – sări Vincențius insolent – Crezi că n-am auzit de prostul ăla de preot care l-a sfătuit pe regele vostru să taie vița de vie ? !... Păi, ce-i mai plăcut decât să bei și să te distrezi, cum, în ciuda lumii, face întreaga Romă ! ?... O face pentru că are oamenii cei mai bogați, care trăiesc cel mai bine și au ajuns la unica înțelepciune adevărată: Aceea de a plăti cel mai bine armatele care o apără și îi aduc bogățiile altora !... Plătim armatele bine, le

antrenăm, le facem arme cum trebuie, iar noi petrecem și facem bani !... – Strigă el într-o veselie, ducânduse spre scalvii ce încheau alaiul cu un butoi tras pe roți, purtând inscripția: „Beți pentru Doryphorus !", din care dădeau de băut în jur.

Și, smulgând cel mai mare corn care purta insemnele de argint ale libertului soț de împărat, îl bău până la fund făcându-și datoria să strige cu subînțeles, ca și cum ar fi corectat inscripția: „*Beți voi și pentru Doryphorus, care i-o trage; dar slăviți-l mai întâi pe divinul Nero, zeul tuturor plăcerilor pe care le avem pe dinăuntru și pe dinafară* !"...

În urma butoiului din care - oridecâteori turnau băutura în cornurile, cupele și cănile întinse de către cei pregătiți pentru asemenea ocazii, sclavii strigau cât îi ținea gura invocații forțându-și rărunchii ca să se audă în lectica din față - se-nghesuiau dansatori cu falusurile fardate și dănțuitoare bete cărora, de sus, de pe careta ce ducea butoiul, li se turna băutura în gură și pe despuiala dintre sâni, ele mișcând buricele fie ca s-o oprească pe pântecul de pe care le-o lingeau trecătorii, fie ca să-i dea drumul între picioare muindu-și sexul. Apoi veneau două rânduri de țimbale și, înconjurat de mulțimea străzii, înainta calul cu harnașamente aurite pe care, însuși Doryphorus, îmbrăcat după ranguri asiatice, deoarece ranguri nobiliare romane nu putea să aibă cu toată bogăția sa, călărea aruncând din când în când bani din punga de la brâu, obosit și fericit, jucându-și cu mândrie rolul de soț iubitor ce-și conduce epuizata soție la culcare.

- Vivat Nero, zeul plăcerilor noastre ! – striga Vincențius stimulând mulțimea să strige la fel odată cu el și, apropiinduse de călărețul în aurării, glumi cu amenințare: Călărețule care n-ai voie să fii cavaler, ferește-te c-am să-ți fur nevasta !

Apoi reveni râzând către Zanes care-l întreba:

- De ce n-are voie ?

- Pentru că e un pârlit de libert căruia, oricât i-am bea

noi vinul – răspunse Vincențius mai umplându-și cornul chiar de la sclavii aceluia – nu-i va permite nimeni să acceadă în ordinul cavalerilor romani !

Și, spre ciuda fălosului încălecat, îi strâmbă din nas șoptindu-i cu jumătate de gură:

- Am să-ți intru-n pat și am să-ți fur nevasta !... Apoi, însă, luându-și inteligent măsurile de precauție de a nu putea fi pârât, adăugă: Divinul nostru merită mai multă iubire decât îi poți da tu !... Mădularul tău păcătuiește muindu-se lângă o asemenea divinitate !... Da, nu te supăra; ce, ești capabil să fii într-o continuă erecție ? !...

- Astâmpără-te, te privește cu ochi de moarte ! – îl avertiză Zanes – dar frumosul centurion, plin de curaj în dulcea lui beție, reveni imediat la aclamația care-l apăra:

- Vivat Nero cu toate plăcerile lui !... Vivat Nero cu toate plăcerile care sunt numai ale lui !...

Și dirijă cohorta de bețivi, saltimbanci, gură-cască, ba îi dirijă chiar și pe scalavii care împărțeau vinul celui înjurat, mânându-i pe toți și asociindu-i pe toți la strigătele sale de glorie:

-Vivat Nero !... Vivat Nero !... Nero și numai plăcerile lui !... Vivat, vivat, vivat; iubire pentru împărat !...

Apoi, deodată, adevărat saltimbanc cu histrionic gest de amuzament, azvârli cornul băut, care zbură pe lângă urechile libertului, direct în mâinile sclavilor de pe butoiul călător. Dar, fandând, se-ntoarse drept spre Zanes venindu-i ochi în ochi, privire în privire și, cu un luciu de ascuns șiretlic în ele, din dorința de a i se dovedi lucid într-un frumos act de prietenie, i se mărturisi într-un confident șuier acoperit prin amestecul cu hohotele unui râs actoricesc:

-Ha-ha !... Pot să strige ăștia „vivat” cât vor... Haha !... El tot de moarte de câine o să aibă parte... Ha-ha !... Strigați „vivat”, ticăloșilor !... Beți vinul și aclamați Divinul !...

- Împăratul ? – se sperie Zanes întrebând tot în șoaptă, pentru a se minuna imediat de semnalul deosebit pe care

i-l dădea sinceritatea celuilalt – Despre Nero vorbești ?

- Dar de cine ? ! – șuieră acela cu un glas de-al doilea, discret, pe sub ovațiile străzii care se repezea la vin și la bănuții aruncați – Soarta lui de câine e pecetluită, oricât s-ar crede de zeu acuma. Nu l-ai văzut, în fruntea coloanei, pe Tigellinus, paznicul și călăul său, ce priviri înnegrite de nesomn avea ? !

- Și ce-nseamnă asta ?

- Că tot o s-adoarmă odată, dând șanse conjuraților.

- Există conjurați ?

- Un stat care se respectă, un stat modern, mare și puternic asupra lumii, cum este al nostru, din clipa în care își ridică un nou împărat, are și o nouă conjurație împotriva lui. Tradiția de a-i omorâ pe cei care devin prea puternici, face parte din legile nescrise ale marii noastre puteri.

- Există, deci, o conjurație... – constată Zanes cam dezamăgit față de dedesubturile meschine ale măreției ce i se arătase.

- Chiar dacă nu există – răspunse Vincețius cu atotștiutoare priviri jucăușe care-l arătau a considera firească această existență de pândă nesinceră și necinstită – se formează ea, de cum se ivește prilejul !...

Îl covârșea acel bărbat ironic și parșiv și sigur pe el; îl covârșea cu sinceritatea aceea aproape nejustificată în fața unui străin și, tocmai din acest motiv, Zanes care-l înfruntase mai înainte cu principiile învățăturii în care crescuse, simți nevoia să-l întrebe solemn:

- Sinceritatea ta e o dovadă de prietenie ?

Dar acela nu se dovedi sentimental, ci pragmatic:

- Poate că mă satur și eu din când în când de zeii ăștia perverși și simt nevoia să mă mărturisesc unuia drept ca al tău !

Atâta, doar, îi spuse; iar prietenia și-o manifestă prin brațul vânjos cu care-l cuprinse, pornind cu el pe urmele alaiului.

- Tu ai face parte dintr-o asemenea conjurație ? - insistă

Zanes întrebarea; însă acela îi răspunse tot indirect:

- Spuneai de romani că sunt neam tânăr și ajuns necopt la puterea lumii...

- Da: Niște copilandri răsfățați; uneori viteji, alteori chiar cruzi, mândri de armele lor moderne și de armatele ce-au căpătat întâietate față de restul neamurilor; buni la făcut averi lumești, dar încă navi și neștiutori față de înțelepciunile lumii acesteia – simți Zanes nevoia să fie cât mai explicit, pentru a-l răsplăti pe acela neascunzându-i nimic din ce gândea.

- Posibil – acceptă nobilul cavaler cu toată trufia celui obișnuit să decidă – Posibil să fim încă niște copilandri neștutori ai marilor învățăminte, dar ține seama că avem o tradiție ce se confirmă prin repetare.

- Ce tradiție ?

- Cea despre care m-ai întrebat chiar adineaori. Poate că n-avem alte tradiții, dar pe asta ne-am căpătat-o: Noi ne ucidem cezarii tocmai atunci când ei cred c-au ajuns în cea mai mare stăpânire și glorie.

Fu rândul lui Zanes să-l îmbrățișeze subliniind mersul lor voios de prieteni tineri, ritmând călcătura caligelor nobiliare în pielea roșie a cărora erau încălțați amândoi.

- Ești prietenul meu, îți mulțumesc ! – îi spuse el mai încolo – dar explică-mi, atunci, de ce ai vrut să-l umilești pe libert punând golănimea asta să strige că toate plăcerile sunt numai ale lui Nero ?... Ai vrut, cumva, să-l faci nevolnic în plăcerile lui ?

- Ți-e milă de Doryphorus ?

- Nu. Dar cred că tot alaiul e plătit cu banii lui;

- Bine-nțeles !... Un soț trebuie să-și întrețină soția. Crezi că de altceva s-a măritat cu el Nero ?

- L-am văzut și cum arunca bani ca să se dea mare.

- E mai bine să-i arunce el – spuse Vincențius cu tonul acela înțelept care-l dovedea mai profund decât vorbirea-i glumeț-ironică. – Mai bine să se bucure el risipindu-și averea, decât să i-o ia împăratul după ce, tot îl va tăia, îl va

strangula, îl va îneca sau îl va da la fiare !

- Crezi că asta-l așteaptă ?

- Neîndoielnic ! Nero nu condamnă la surghiun. El condamnă la moarte. Și nu doar pentru că iubește crima, ci și din rațiuni practice: Legea spune că doar averile condamnaților la moarte intră în posesia împăratului.

- În orice situație ?

- În absolut orice situație, fiindcă moștenitorii sunt bucuroși dacă scapă ei cu viață ! – deveni el ironic – Sunt oricum bucuroși, numai să scape cu viață. Și respectă legea romană care e sfântă. Om fi noi popor tânăr, de copilandri răsfățați, dar toată lumea recunoaște că avem cei mai buni legiuitori !

- Iar tu voiai să-i atragi lui Doryphorus atenția asupra acestui lucru, nu ?

- Nu... Nu lui Doryporus; puțin îmi pasă de penisul lui mânjit în rahatul lui Nero !

- Atunci ?

- Voiam să atrag atenția; ai dreptate !... Dar altcuiva: Voiam să atrag atenția spionilor Poppaeii.

- Poppaea nu e încă împărătească, nu ?

- E mai mult. Îi face toate poftele nesățiosului ăstuia și, în curând, va găsi ea calea să i le satisfacă și pe acelea pe care astăzi i le satisface Doryphorus.

- E o rivalitate între ei ?

- Doryphorus face parte dintre cei care luptă din răsputeri să-l împiedice pe Nero s-o facă pe Poppaea împărătească.

- Iar tu ești de partea Poppaeii !... Acum înțeleg: Ai strigat că toate plăcerile sunt ale împăratului, adică i le satisface ea.

- Cam așa, dar nu întocmai.

- De ce ?

- Să-ți explic: Nero este nesățios și de nesăturat în poftele lui sexuale. Are o disperare care, ca-ntotdeauna, vine din nu prea multă putință.

- Păi, asta cred că vă caracterizează pe toți. Ai spus foarte bine: Pofta disperată care vine din nu prea multă putință. Imaginația bolnavă cu care compensezi impotența – vorbi el ca medic, pentru a preciza: Faceți din sex spectacole chipurile ascunse, dar la care privesc sau participă și copiii, fiindcă nu mai știți cum să vă săturați poftele fără putință !...

Pe Vincențius nu-l jigni deloc acest diagnostic, atribuindu-l doar împăratului pe care, fie și în șoaptă, îi plăcea să aibă cu cine-l bârfi:

- La el e și mai și, mai ales când se îmbată. Iar asta pornește încă de la prânz când, chiar pe paturile din tricliniumul unde se servește masa, încalecă femeile oaspeților pe care i-a invitat. Apoi continuă la teatru, când centurionii trag perdelele lojii deîndată ce el despoaie vreo matroană. Iar noaptea, se maschează și bate lupanarele. Îl excită futaiurile lor vulgare și rareori ajunge în case mai nobile, cum am fost noi... Dar, vezi, asta-l obosește; adică-i obosește putința și-i lasă trează doar dorința. Așa că, la sfârșitul petrecerii, când în față îi atârnă doar o piele bleagă, îl cheamă pe Doryphorus care, oricât s-o fi săturat și el, trebuie să-l aștepte proaspăt și în putere, ca să-i lucreze fundul până când îl epuizează complet.

- E ca un vomitorium invers ! – conchise cu ton științific Zanes – Un vomitorium care-l obsedează să scape de toate secrețiile.

- Ăstai Nero ! Altfel nu adoarme !... – rosti Vincențius ca o explicație concesivă, pentru că adăugă: Și, zău că nu e rău !... Te sfătuiesc să-ncerci și tu. Să vezi ce bine-i să te turmentezi într-o totală dulce epuizare !... Nu l-ai văzut în lectică ?... Era stors tot, că nici nu mai știa la ce privește. Degeaba va ajunge acuma în patul Poppaeii ! Doryphorus i-a tras-o până l-a golit de orice energie.

- Poppaea se va răzbuna ?

- Păi, dacă s-a răzbunat ea pe Octavia, fată de împărat, punându-l pe Nero să-i taie venele, s-o înnăbușe în apă

clocotită și să-i fie adus capul tăiat în vreme ce ei doi se destrăbălau, crezi c-o să se-mpiedice de un libert ? ! Doryphorus, de fapt, e disperat. El, când îl prinde pe Nero și-l epuizează bine pândind să vină zorii, îl trezește pe Tigellinus plătindu-l să facă asemenea alaiuri – chipurile pentru că imperatorul nu poate trece prin cetate pe lumină fără garda pretoriană. De fapt, însă, el o face spre a demonstra celor ce se împotrivesc încoronării Poppaeii, că penisul lui mai are căutare la fundul împăratului. Dar toată lumea știe că Poppaea se pricepe într-atâta să-l domine pe Nero și are atâtea ascunse calități, poate chiar virtuți, am putea spune, încât atunci când vaginul ei va triumfa în fața penisului lui Doryphorus, acestuia îi va cădea și capul, chiar dacă Nero trăiește cu el de când îi era sclav; că el și l-a făcut libert... Asta-i povestea – conchise vesel de confidență centurionul, strigând baritonal după butoiul umblător: Hei, unde sunteți, mă, cei cu vinul lui Doryphorus ? !...

Dar nu mai ajunseră alaiul din urmă și intrară într-o tavernă cunoscută pentru vinurile aduse din Falern, cu vița crescută sub soarele Campaniei. Înălțând pocalul, Vincențius își recăpătă zglobia ironie, fără să-i pese că și-o adresa chiar sieși:

- Vezi, deci, dragă prietene că, toate cele clamate de mine, nu erau ca să-l înfrunt pe Doryphorus, ci ca să-mi servesc o veche prietenă și matroană pe care o cheamă Poppaea !

- O cunoști dinainte ?

- Eu i-am împins-o lui Nero – spuse el nostalgic – am cam regretat să pierd o asemenea femeie, dar îți jur că flăcările pe care ea le scoate, merită să ardă un împărat !

CAPITOLUL DOISPREZECE

Acum, pe aceeași fizionomie cuceritoare, cu trăsături

mai accentuate prin înăsprirea vârstei, parcă numai privirile rămăseseră la fel de zglobii în ironia lor inteligentă. În rest, avea în fața sa un Vincențius cărunt, cu trup tot de militar falnic dar mai aspru, ca un stejar îmbătrânit în fibră, nu încă și în vigoare; adică așezat mai bine pe os decât pulsând tinerește în contracția mușchilor. Insemnele de general îi aureau bogat, strălucitor și impunător pieptarul și mantia, iar suita lui de afară – oșteni bătrâni în uniforme scumpe, așezați pe trepte alături coifurilor pe care și le scoseseră de pe frunțile asudate la permisiunea unui centurion tânăr cu picioare lungi, spelbe, femeiești și verzui priviri vanitoase în ochii prea migdalați – îi arătau marele rang, nu numai de trimis imperial cu steag de metalice discuri zornăitoare, ci chiar de stăpân cu mult mai multe insemne, unic prefect răspunzător în fața zeilor Romei printre care se afla și împăratul. Exarh – în limba greacă - a acestei părți din imperiu, sau satrap după modelul asiaticilor, funcția lui de legat imperial, cum se chemau toți înalții trimiși ai Romei, încă nu avea denumire localizată doar ca să nu se mai întâmple încercări de independență ca pe vremea lui Antoniu; dar însemna cea mai înaltă împuternicire imperială, asemănătoare doar cu *Praefectus Aegipti*.

Iar răspunderea aceasta, sau conștiința ei, sau purtarea pe umeri și pe frunte a gloriei ei, îi oboseau puțin bătrânește obrazul, în trăsături mai dure, mai calme, mai satisfăcute decât neliniștea pofticioasă, la fel de vioaie, din ochii a căror ironie îngăduitoare îi colora frumos zâmbetul.

Zanes își aminti astfel de substanțiala lor convorbire în care, cu siguranța de sine care-i dădea o superioritate plăcută, nejignitoare, Vincențius îi dezvăluise atunci rostul său în propulsarea Poppaeii. Bând a doua carafă de Falern, el își amintise de triumfătoarea curtezană căreia, din amant îi devenise supus și, tânjind încă după așternutul în care ea i se așternea, după „flăcările în care ea te ardea" – cum, încântat, îi descrisese apetitul și voluptatea de sex,

mărturisea: „Am fost stăpânul și posesorul ei absolut. Am făcut-o femeie, adică i-am aprins focul care acum arde nebunește în trupul ei !... Iar, pe mine, chiar mă iubea; nu ca pe Nero pe care, cel mult - sic - îl divinizează doar pentru că murdăria împăraților e și ea divină... Dar a trebuit să i-o strecor lui, ca să-mi întăresc propria-mi poziție... Da, mi-am întărit-o și direct prin ea, de care prostul uneori ascultă, ca și prin forțele puterii secrete la care eu serveam. Am crescut în grad și în încrederea lor îndepărtându-l pe împărat de la alte femei și bărbați care lor nu le conveneau. A fost o datorie publică, pricepi ?... *Salus patriae suprema lex* ! – ar spune legiuitorul chiar dacă e vorba chiar și de cracii unei curtezane”... Pentru a adăuga apoi cu un regret destul de tânjitor: „Ți-am spus că am și eu anumite forțe deasupra mea; forțele care conduc cu adevărat imperiul manipulându-l pe împărat, sau scăpând de el, atunci când este cazul. Poate de asta sunt așa de năbădăios la asemenea petreceri desfrânate... Mi-e poftă de ea și sufăr că nu o mai pot avea !... *Vivit sub pectore vulnus* – spunea poetul !... Nu că ea nu m-ar primi; ea încă mă iubește, știu bine. Dar când m-aș înfige eu în ea, s-ar înfige și un pumnal în mine. Dacă nu dinspre Nero, oricum dispre partea stăpânilor mei pentru care există doar *salus*, ni și *falus*... Îți place cum sună retorica romană, nu ?”... Pentru ca deodată , recunoscându-și propria-i sinceritate, să se întrebe pe sine, mai mult decât să-l întrebe pe el: „Tu, fratele meu atât de îndepărtat, de ce-ți spun eu ție toate astea ? !”...

...Iar acum, peste ani, la vârstă respectabilă, Zanes îi răspundea cu constatarea:

- Te felicit. Văd c-ai urcat o carieră glorioasă, prin cele ce mi-ai făcut onoarea să-mi mărturisești ca unui confident de încredere.

- Poppaea, sărmana !... – înțelese acela exact – Și acum am rămas un desfrânat din pricina pierderii ei. A omorât-o, ticălosul, lovind-o-n burta unde-i purta copilul !... – pentru a încerca, apoi, să se consoleze: Mai bine; cine știe

ce fiară dementă ar fi ieșit din sămânța lui !

- O mai iubești încă ?

- Doar ție ți-am mărturisit. Tu plecai, nu rămâneai în lumea noastră, ca să-mi fii un rival folosindu-mi secretul.

- Și am băut vin de Falern ! Uite, am pregătit ceva asemănător care, la porunca mea, se face în viile de aici. Ia loc pe singurul pat roman pe care ți l-am așezat în fața mesii, iar eu voi sta pe jilțul de meditație al tatălui meu. Fii bine venit și să închinăm !... Pentru ce vrei să închinăm ?

- Pentru ironia care ne face să fim lucizi și să supraviețuim – rosti convins falnicul general; și, după ce, dintr-o înghițitură soldățească băură tot, îl întrebă: Câți regi ai schimbat, doctore ? – Dar nu așteptă răspunsul pentru că, prin rostul său de legat imperial în acele locuri, îl știa. Așa că vorbi tot el: Numai doi. Ei bine, eu am schimbat de atunci șase împărați; iar, dacă-l pun la socoteală și pe ramolitul de Claudius, la sufocarea căruia i-am asistat pe Nero și pe Agrippina, am la activ chiar șapte... Eh, noi să fim sănătoși ! Mai toarnă din vinul ăsta că-i bun; dar toastează și tu pentru ceva !

- Eu, cum ți-am spus și atunci, toastez pentru sufletul tău sentimental care se ascunde sub această ironie de care vrei să fii atât de mândru – rosti doctorul tot cu obiceiul său de a pune diagnostice.

- Chiar crezi că un suflet atît de hârșit mai poate fi sentimental ?

- Hârșit prin vicisitudini e trupul. Eu caut – e meseria mea – acele organe din el care ajung la inefabil și se consumă-n sentimente.

- Ești sigur că avem asemenea organe ?

- Tot așa cum sunt sigur că tu ai sentimente inefabile pe care le acoperi cu ironia. Dar și ironia asta, tot inefabilă e. Pricepi ? !... Diagnosticul meu e că ești un sentimental.

- Sunt un stricat ! – tună Vincențius dovedind o oarecare neliniște – Un stricat care are nevoie de doftoriceala ta la stricăciunile lui !... La stricăciuni și nu la sentimente ! De

asta am venit la tine, doctore.

- Am auzit eu că ești de mai multă vreme prin preajmă. Adică, am auzit de un legat imperial cu misiuni speciale; dar nu știam că ești chiar tu ! – îi spuse Zanes neascunzându-și informațiile și, poate, chiar cu un fel de imputare.

Dar acela pară vorbind lung și încurcat, ca unul ce, într-adevăr se simte vinovat și vrea să ocolească subiectul:

- A durat o vreme până să mă așez peste Istru. Am avut de ales între Ritiario și Oescus, dar am străbătut de vreo două ori întreagă această parte a fluviului fiindcă împăratul Vespasian făcuse flota numită cu propriul lor nume:"*Classis Flavia Moesica*", având gâduri mari cu această parte a lumii căreia eu puteam să-i ajung un fel de vice-rege. Dar Vespasian, cu toate că era împăratul pragmatic, știind să facă bani din orice, tot muritor a fost... S-a dus fără să mai facă toate din câte plănuise.

- Știu că era pragmatic – își arătă Zanes informația consecventă – romanilor le lua bănuțul la pisoare, iar nouă ne spiona aurul la care râvnea. Aveți specialiști în aurul nostru, nu-i așa ? Ne cercetează și fac mereu planuria !

- Avem specialiști în toate ! – ocoli generalul răspunsul; fiindcă un răspuns cinstit ar fi trebuit să recunoască și misiunea sa la care dacul făcea aluzie – Noi suntem puternici fiindcă avem cei mai mari specialiști. Vespasian i-a atras la Roma din toată lumea.

- Da, aveți și unii care lucrau în minele noastre și i-ați dus să caute aur în Spania – își sublinie Zanes încă o dată rostul nu numai medical, ci și politic printre slujitorii regelui său.

- Ți-am spus că avem tot felul pentru că-i plătim mai bine decăt alții – se dovedi și generalul abil în a da laoparte acest subiect – eu îți vorbeam de Vespasian, care a fost un om al banului și al marilor acțiuni, cum era și acea flotă care trebuia să poarte numele nou, al neamului lor de împărați, al Flavilor; el a ridicat banul și averea peste

noblețe. De asta l-am servit cu plăcere și nu l-aș fi trădat, orice funcție supremă mi-ar fi recunoscut !

- Deci tu erai acela care era pe cale să devină Exarh al neamului nostru de la sud de Dunăre !

- Vicerege ! – precizează cu trufie generalul; reușiserăm să-l convingem de această formulă de care Senatul se ferea. Dar...

- Dar ?

- Dar Vespasian s-a dus, iar fiul său Titus... Eh, ce să mai vorbim !... Un filosof cu capu-n nori ! Își critica tatăl că strîngea bani din pisoarele care astăzi, iată, chiar se cheamă „vespasiene" !

- Știu ! – se amuză și Zanes – e adevărat că bătrânul i-a dat să miroasă banii ?

- Da, spunîndu-i de la obraz că, de oriunde i-ai strînge...

- *Banii n-au miros* ! – rostiră deodată ambii, izbucnind în hohotele unei prietenii pe care le-o întărea această informație comună ce dovedea că nu fuseseră total despărțiți vreme de atâția ani.

Ciocniră și băură bărbătește, iar Zanes se demonstră într-adevăr și om de stat, la curent cu politicile din lumea care cuprindea alte neamuri:

- Se spune că e un filosof al binelui, că suferă pentru suferințele altora...

- Da: de copil era un zurbagiu, iar acum zicea „*diem perdidi*", adică a pierdut o zi, a trecut o zi degeaba, dacă n-a făcut un bine. O făcea pe filantropul, suferea pentru suferințele proștilor și zicea că vrea să facă fapte bune...

- L-o fi influențat religia cea nouă a lui Crestus sau Hrestus propovăduită de apostolii ăia pe care voi îi dați la fiare.

- Îi cunoști ? – deveni Vincențius deodată interesat – aveți și pe-aici din ăștia ?... Mi-ar trebui, fiindcă mi-am făcut și eu un circ pentru gladiatori și lupte cu animale. O să vii să-l vezi; o să fac o mare petrecere în cinstea ta ! Pun soldații să prindă cât mai mulți...

Zanes se abținu să-i atragă atenția că-și demasca anumite accente de cruzime bolnăvicioasă și încercă un altfel de protest:

- Dar împăratul tău cel nou înclină către ei...

- O să încline de tot și ăsta ! – prevesti Vincențius o răzbunare romană – Înclină către proști fiindcă și ei, Flaviii, sunt neamuri proaste !

- La voi e vremea neamurilor proaste cu bani ! – îi atrase atenția Zanes simțindu-se în el mândria nobiliară a acestei părți levantine a continentului, cu obiceiuri și așezăminte mai străvechi.

- E drept - confirmă generalul: Vespasian s-a ridicat dintre plebei, dar are măcar meritul de a fi pacificat Iudeea – ținutul acela din care porneau mari conflicte, iar imperiul tot trebuia să intervină. I-a liniștit. A terminat și cu tulburările lor de acolo, unde se băteau ca nebunii pentru fâșiile lor mici de putere și cu emisarii pe care tot trebuia să-i aducă la Roma ca să-i împace... Ierusalimul a fost întotdeauna, prin neamurile lui belicoase, o problemă pentru puterea imperiului nostru.

- Păi tocmai Titus l-a dărâmat !

- L-a dărâmat; a trecut chiar și cu plugul peste el, pe când conducea armatele tatălui său. Dar când a devenit el împărat, s-a prostit ca și cum l-a urmărit cine știe ce blestem al semințiilor Ierusalimului... Se temea de ceva, era laș, făcea filosofia milei...Bine c-am terminat-o cu el

- Poate că era altceva; astea se cheamă premoniții.

- Ei, premoniții la o familie provenită din plebe !... Sunt plebei care s-au îmbogățit, ți-am spus: Bătrînul a fost un mare cap făcător de bani, iar pe ăștia i-au tâmpit banii !...

- Familia Flavia e proaspăt apărută, nu ?

- Plebei dedați cu negustoria !... Vespasian a reorganizat Senatul și ordinul cavalerilor, tocmai pentru a înscrie familia lor, familia Flavia, în nobilime. Dar ăștia, fiind a doua generație, chiar se cred nobili !... Și-au luat-o-n cap și, acum, Domitian vrea să reducă nobilimea veche pentru,ha:

„virtute” !... Cu toate că taică-său, care venea din vulg, a pornit Circus Maximus, colosalul Colisseum, tocmai pentru a da petreceri vulgarilor săi, Titus l-a continuat dar n-a mai permis petrecerile vulgare, ca acelea cum ți-am arătat eu că făceau deliciul Romei și, pe deasupra, îi îndemna pe toți la fapte bune de parcă s-ar fi molipsit de la milogii aceia cu credința venită tot din Ierusalim, pe care Nero ni-i făcea spectacole vii sfâșiați de fiare... Nu mai sunt la Roma spectacolele de altă dată. Despre ăsta, cei ce l-au pus, n-au gândit că e fratele lui Titus !... Dar aici, unde am eu putere, am să fac la fel ca pe vremuri ! – căpătă el, iarăși, în ochii doctorului, acea expresie de bolnavă agresivitate.

- Te-ai fi vrut viceregе, nu ?

- Era cât pe ce ca Vespasian, care a trecut prin Senat noua lege a Cavalerilor, să facă și asta. Dar, despre moliciunea de apoi a lui Titus, toți credem că e un blestem iudeu. Domitian, la fel. Tot aurul strîns de Vespasian... eh, în fine, să lăsăm aurul, că voi îl aveți în munții ăștia. Voiam doar să-ți spun că de asta am întîrziat să te caut, iubite prietene. – găsi el o ieșire din vorbăria aceea prin care maturul doctor înțelegea că, de fapt, se scuza sau se ascundea: ...Mi-am căutat pe-aici un loc plăcut, cu adevărat rezidențial, unde să-mi fac și eu mica mea cetate, micul meu imperiu, mica mea Romă cu plăcerile ei. L-am căutat în mai multe zone și iată că acum l-am găsit chiar peste fluviu de tine !... Ești primul pe care-l vizitez după ce m-am așezat. Special am venit ca să te chem să fii invitatul meu de onoare !... Flavienii termină acum zidurile și treptele marelui teatru al Romei. Ei, eu n-o să am chiar un Coliseu, am pus piatră doar pentru zidurile de jos unde trebuie sa vedem sângele, dar din bârne și scânduri, să vezi ce frumoase-s balcoanele răsfățurilor noastre – îi apăru din nou acea ciudată scînteiere de boală nebună în priviri, proclamînd: Am să dăruiesc mari plăceri; mai mari ca acolo, celor care au venit aici cu mine, pe malurile Istrului, ca să nu uite cetatea mamă. Le voi face mai nerușinate și mai

crude, ca pe vremea adevăraților cavaleri ai perdiției; cu cât sunt mai departe de plebeul ăsta ajuns împărat filosof, cu atât voi fi mai lubric, mai destrăbălat și mai pofticios !... Dă-mi mie creștini din ăștia ca să am cu ce ațâța fiarele, că fauni și femei stricate care să ne desfete pe noi, am trimis două vapoare să aducă din Antiohia !... Decada următoare te invit să inaugurăm împreună un alt loc de pe lume unde să dăinuie plăcerile Romei din vremurile ei cele mai bune, fără pârlitul ăsta de Domitian care, da, ai dreptate, vă invidiază pentru aurul vostru !...

Excitarea lui verbioasă avea prea multă sămânță de palavră ca să nu bănuiești anumite ocolișuri manevrate cu o diplomatică îndemânare, sau chiar provocarea, dând vina pe altul pentru veșnicul spionaj cu aurul. Zanes se pregătea să-l întrebe tocmai despre asta, el perora în continuare într-o șireată verbozitate cu ascunzișuri... Dar care, deodată, i se poticni când, în cadrul ușilor pe care intrau servii aducând solemn, pe mari platouri, bucatele plutind în îmbietoare mirosuri, apăru figura tânărului centurion. Avea o expresie oarecum bosumflată, ca de nevastă pe care o neglijezi, ca de matroană austeră, atentă la nevoile dar și la abuzurile din familie.

- Ce este Dulcius ? ! – întrebă Vincențius cu glas gutural, de imputare sau neplăcere.

- Nimic – răspunse acela cercetând încăperea și pe Zanes cu niște priviri ciudate, pentru a adăuga: Nimic, stăpâne. Am vrut numai să văd dacă te simți bine.

Într-adevăr, vedea. Adică se uita la ei ca să vadă ceea ce, într-adevăr, venise să vadă: Dacă totul era în ordine cu stăpânul său. Privirile lui cam halucinate în adâncimea orbitelor și expresia intransigentă a obrazului spelb demonstrau o grijă suspicioasă, o neîncredere funciară, precaută și atentă, caracteristică gărzilor de corp ale marilor generali. Dar mai era la acel tânăr și o neliniște plină de invidii, sau altceva mai greu de definit. O stare pe care doctorul o intuia fără a avea timp să și-o precizeze

deoarece subiectul acestei observații făcu stânga-mprejur. La un semn leneș lansat de general doar din degetul cu inel și, cel mult, pe jumătate și dintr-un al doilea deget, el se făcu nevăzut.

- Tânăr neliniștit – spuse acela după ce ușile se-nchiseră – e aghiotantul meu și ține mult la mine...

- Păi, ar fi trebuit să-l reținem; să ciocnim și cu el un pahar – spuse Zanes cu sinceră politețe, dar oaspetele său îl liniști:

- Lasă-l. Să stea unde-i e locul: printre soldați și centurioni. Așa se cade; îl pregătesc pentru grade mari, iar gradele mari în armată le capeți dacă știi să fii pe placul celor pe care îi comanzi. Comandantul care duce armate înafară de țară, nu poate jongla cu vorbe și nesinceități trâmbițate, cum fac politicienii care se răsfață la tribunele din Roma. El trebuie ascultat, respectat și iubit, iar toate acestea le deprind oamenii doar dacă trăiești în mijlocul lor. Nu-i așa și la voi ?

- Noi punem accentul pe momentele când ne rugăm împreună, când ne îmbărbătăm împreună...

- Tot una-i; chiar dacă noi punem accentul pe momentele când ne îmbătăm împreună – se amuză Vincențius râzând copios, ciocnind zgomotos și bând voinicește – Te salut Zanes ! Ești un prieten bun și sunt convins că mă înțelegi chiar și cu tânărul ăsta cu ieșiri geloase... Vreau să-i fac un viitor strălucit și, pentru asta, trebuie să mă port aspru uneori – se justifică el, parcă nu față de doctor; și adăugă la gândul de mai înainte: Să fii pe placul celor pe care îi comanzi !... La noi legiunile, adică puterea oștilor, adică tot corul soldaților aleg chiar și împăratul. Dintre copiii sau favoriții împăraților au avut succes cei care petrecuseră printre cohorte și chefuiseră cu oștenii. Pe Caligula, oștile l-au pus în tron fiindcă de copil petrecea și dormea cu soldații; pe Nero, Agrippina l-a dus repede în tabăra militară ca să-l poată impune peste Britanicus, iar Vespasian, ți-am spus: L-au adus la putere oștirile fiindcă era plebeu, ca

majoritatea dintre ei... Așa că și pe tânărul meu lasă-l acolo ! – spuse el oarecum amenințător; mai degrabă drăgălaș-amenințător – Lasă-l să petreacă afară; să-l iubească soldații bătrâni care au un cuvânt de spus printre ceilalți !...

- Îl las – nu se-mpotrivi Zanes – au destul vin și afară, chiar dacă nu din soiurile astea sfinte cu care te cinstesc pe tine... Te cinstesc pe tine – repetă el meditativ tocmai pentru că, pe lângă intuițiile sale cărora nu le dăduse mare atenție – privirile suspicios-scormonitoare ale tânărului aghiotant căpătaseră un calificativ chiar din partea protectorului său: „Tânărul ăsta cu ieșiri geloase", scutindu-l pe el de concluzii: ...Te cinstesc pe tine iar, la urmă, îi vom împărtăși și pe ei cu câte un pahar din acesta, fiindcă sunt oștenii tăi credincioși și o merită !

- Sunt ! – confirmă mândru Vincențius – Ei îmi sunt credincioși, dar și eu le sunt un comandant pe cinste !... Prin mine, fiind cu mine, ei au mai mult decât au alții de la prostul meu de împărat antinobil, așa cum ți-am spus !... Să vii în tabără la mine, să vezi: Exact Roma pe care ai cunoscut-o pe vremuri !... Nu e arhitectura atât de bogată, am folosit, ca și voi, mai mult bârne în loc de ziduri; dar noaptea – tot așa cum noaptea nu mai interesează frumusețea femeii ci fierbințeala ei – petrecerile și libațiunile compensează această bogăție. Chiar dacă avem un împărat tâmpit, suntem romani și ducem peste tot, cu mândrie, spiritul perdițiilor Romei !... – rosti el falnic pentru a recunoaște un singur amănunt: Doar proști din cei de dat la fiare nu prea avem... Chiar, spune-mi: Am auzit că mișună și pe-aici credincioși din ăia pe care Nero i-a acuzat că au dat foc Romei. E adevărat ?

Zanes îl asculta politicos, fără a-i riposta, deocamdată, atunci când vorbele și intențiile aceluia îi încălcau lui principiile; iar generalul învigorat de vin și de imaginile Romei pe care le aflase aici miniaturizate, devenea din ce în ce mai volubil. Dar, de data asta era o volubilitate mai sinceră și pe măsura poftelor sale, poate tocmai pentru că

trecuse peste vorbăria de mai înainte, cea provenită din faptul că Zanes știa de existența lui mai veche în aceste părți și, poate, chiar de motivele pentru care până atunci îl ocolise sau nu simțise nevoia să-l caute. Relata ceva, tot despre niște pofte sălbatice de a vâna și de a chinui, iar Zanes avea înțelepciunea să nu se supere, chiar dacă celălalt îi atribuia modul său, cam nesimțitor, de a gândi, crezându-și-l confident în poftele astea sălbatice.

- Pot să fac un circ cu cele mai sângeroase lupte, tocmai pentru ca să-i întăresc în simțăminte crude pe oștenii mei ! Sub ochii lor animalele îi vor sfâșia pe cei din arenă. Nu-mi pasă că sunt departe de Roma și n-am fiarele lor aduse din Africa. Lupii voștri sunt foarte buni. Am o crescătorie întreagă; i-au prins oștenii mei iarna, când treceau flămânzi Istrul pe gheață, iar în iarna următoare am pus să se prindă din nou – gafă el iarăși, dezvăluind lungul timp de când se afla în zonă fără ca prietenia pretinsă să-l îndemne a-l căuta pe Zanes – sunt animale agere și sîngeroase, chiar mai inteligente decât fiarele africane. Nu degeaba stindardul vostru are simbolul de lup !... Iar, dacă mă gândesc bine, la începuturile noastre, când eram puri și sobri ca voi și nu ne pervertisem la toate stricăciunile Orientului și ale Africii, tot *Lupa-Capitolina* era mama noastră !... Da, ferocele lup e, ca și voi, viețuitor sobru al pădurilor ăstora aspre care v-au salvat de moliciunile cu care ne-a contaminat pe noi strălucitorul și bicisnicul orient !... Voi face cu ei spectacole mari; îmi trebuie numai milogi din aceia de adus în arenă. Unde aveți secte din astea pe-aici ?

CAPITOLUL TREISPREZECE

Întîi centurionul acela spelb, cu comportare stranie, apoi chiar privirile lui Vincențius, la fel de straniu contaminate când își dezvăluia plăcerile pentru un circ sângeros care-i excita simțurile de jivină și, peste toate astea, insistențele

lui cu acei oameni de altă credință pe care-i voia aduși în arena cu fiare, totul demonstra niște ascunzișuri nebune pe care Zanes nu putea deocamdată decât a le bănui. Îl zgâriau, îl oripilau și nu voia să se manifeste, chiar dacă-și dădea seama că prietenul său din tinerețe avea numai zburdalnice aparențe prietenoase, ascunzând mai mult decît perfidii. Poate chiar urâte fapte de oprobiu. Că nu venise el acolo din dragoste sau din plăcută amintire, era acuma clar. Dar scopurile acelea ascunse-n perversiuni chiar și evidente precum relația cu spelbul său aghiotant, obligându-l la o precaută diplomație, îi lăsau lui Zanes și gust amar și o batjocură pentru sentimentele frumoase cu care-l așteptase. Avea de multă vreme întrebarea: De vreme ce bolnița lui era cunoscută de comandanții armatelor romane din vecinătate, iar vraciul acela cu ochi spioni, chelie mare și două ciufuri de păr în părți care, mirare că nu-l însoțea și astăzi, venise insistent de nenumărate ori cerându-i să-l ajute în cazurile mai grave, cum de el, Vincențius, care i se pretindea prieten de tinerețe, nu se-ncumetase până atunci să calce pe la el ? Nu erau fățărnicii toate frumoasele invocații despre tinerețe ?... Nu era un semn de uitare, cum la el nu se petrecuse; semn de-așI fi amintit la nevoie ? !

Avea această întrebare, dar nu i-o puse. Pierdu numai, orice încântare din cele produse de emoția unei reîntâlniri prietenești și se simți, așa cum de fapt era: un om aproape bătrân cu gândurile sale, deranjat de răutățile altui bătrân care nu mai simțea nimic în ceea ce ar fi adus unda de sinceritate a întîlnirii lor tinere. Împovărat de dezamăgire, îi respecta aceluia, diplomatic, perorațiile, din ce în ce mai nesincerele perorații, în vreme ce gândul îl purta în alte spații, cele pe care încă tatăl său le pregătise pentru nevoia sufletească a limpezirii și unde, de curând avusese surpriza să afle ce-ar fi visat într-adevăr bătrânul doctor.

Trecuse pe-acolo chiar în ultimul drum făcut spre curțile regelui și își dăduse seama că, de oricâtă dragoste se bucura, faptul că-n tinerețea lui cunoscuse Roma, tot nu

era privit cu ochi buni. Însoțitorul său, un tânăr cu ochi deștepți pe nume Viezur, inițiat pentru prima dată pe un asemenea drum, nu-și ascundea emoțiile. Apucaseră pieptiș poteca de scurtătură dintre izvoarele fierbinți pe care tatăl său le captase aducându-le prin grotele ce nu lăsau firul apei să se răcească.

Acelea se vedeau acum jos, în valea cu brazi drepți ca niște hiperboreene lumânări slăvind cu scânteierile lor verzi lumina din cerul zeilor. Tot mai mici acei brazi verzi, micșorați de îndepărtare, pe măsură ce ei urcau sub clăile muncelelor învăluite-n aburul ca un duh al pământului. Duh tămăduitor de vreme ce, prin el, apa fierbinte a izvoarelor lua din stâncă atomi de metale, săruri și pucioase, topiri vindecătoare pe care tatăl său le folosea punând bolnavii, răniții, istoviții să le tragă-n piept prin răsuflare și-n trup prin aspirația tuturor porilor, întru înzdrăvenirea pe care le-o veghea cu nobilă știință.

Iar acesta era drumul lui secret. Drumul bătrânului doctor în laboratorul său cu pământuri și stânci din care luau putere apele de sub ele, cu ierburi care trăgeau aceste puteri în sus, prelucrându-le prin lumina soarelui, cu aer tare care aducea din văzduh alte forțe tămăduitoare, dar și cu scurtături necunoscute altora, care duceau direct spre locurile sacre ale regilor și marilor preoți, scurtături pe unde, la vreme de război, oștenii garnizoanei regale cădeau în spatele dușmanului ce înainta pe calea cunoscută de jos, cea care ocolea poalele muntelui. Îl adusese pe Zanes aici numai la vremea inițierii și-i arătase ultimii uriași din neamul lor – oștenii aceia sihaștri mai înalți aproape de două ori decât fiecare om cărora, din păcate, sihăstria le pierduse femeile și nu mai aveau urmași luând ucenici dintre localnicii văilor. Bătrânul doctor îi adunase de unde-i mai găsise pe dealurile din fostele maluri ale mării ce se retrăsese dincolo de Istru descoperind câmpia getică, încercând aici a le păstra hrana rădăcinilor și jivinelor de altă dată dar, mai ales, a peștilor aurii cu pistrui roșii, din vechea mare,

ce putuseră înfrunta schimbarea erelor făcându-și trupuri cu mult fosfor în ele, tot mai puternice pentru a învinge apa în suișul spre izvoarele ei. Câțiva din urmașii acelor oameni, făcuți cu femei ale locului - mai mărunți astăzi, dar cu forma osului încă păstrată, fapt de care el, ca anatomist, își dădea seama prea bine – păzeau și acum acest drum, spre a nu se face vreo stricăciune la izvoarele sfinte. Pieptiș, printre stânci, prin păduri tot mai cățărate și prin grohotișuri, dumul tăia în linie dreaptă, ca o rază, marele arc pe care-l făcea drumul de jos ocolind muntele așa cum îl ocolea și apa Diernei și alte ape ce curgeau dincolo, ieșind în câmpia Marisului – lenești și înțeleptul râu transilvan. Prin ocolul făcut, drumul se putea păstra larg, cum ei nu prea obișnuiau în această țară de oameni pașnici, tocmai pentru ca să nu poată intra năvălitorii. Dar devenise necesar pentru legarea țării încă de pe vremea marii uniri a regatelor de pe toată întinderea geto-dacă – de la munții de peste Crișuri și Tisa, până la cei de peste Istru, din Moesia unde străjuia Cavalerul, ca simbol al granței cu popoarele lui Alexandru Machedon.

Și astfel ajunseră sus, în căldarea munților ce ridicau deasupra unui fantastic perete alb coroana a cinci vârfuri: trei din piatră tot albă, cu crestături fie cenușii făcute de vânturi și șuvoaie, fie negre, desenate de jnepenii mici târâți prin văgăuni, iar două vârfuri mai depărtate, încheind încoronarea în spate cu pante mai largi, urcate de pini, larici și molizi ce le vopseau în valuri deosebite de verde. Era verdele păduros al unor munți ce începeau tocmai dincolo, ca un al doilea rând de întărituri cărora le urmau altele și altele, cale de zile-ntregi până la garnizoanele regale de pe apa grădiștelor ce coboară spre miază-noapte. Aceea era o altfel de apă, fără căderi limpezi precum cele de aici, repezișul ei trecând printre minele de fier și carierele de granit, andezit sau calcar, stingând varul în gropile de pe maluri și sfârâind spre a oțeli fierul încins de meșterii de pe marginea ei.

Ajunseră așadar sus, la acea perspectivă grandioasă spre depărtări, având la picioare izvoarele cu miros specific de metal și pucioasă al aburilor pe care, jos, în bolnițele văii a cărei proprietate și guvernare o moștenise de la tatăl său, ei le foloseau la minunile de curarisire.

- Ce repede am urcat, stăpâne – îi spusese Viezur cuprinzând în ochii săi inteligenți marea lucrare de arhitectură și captare ascunsă acolo, în creierii munților – nici o jumătate de zi nu ne-a luat, când, pe dincolo, am fi făcut două zile.

- Aici am urcat aproape drept. Suntem exact deasupra văii noastre; grotele sunt mai întâi mărunte, una sub alta; se succed până la cea mare de jos, iar apa cade prin ele.

- Tatăl vostru a făcut asta, nu-i așa ?

- El a săpat, a ajutat să nu se mai piardă apele căutându-și drumul, le-a făcut cale dreaptă și lăcașuri ascunse unde să rămână fierbinți; dar a moștenit și el de la înaintași cunoașterea acestei minuni.

- Dar drumul ăsta necunoscut de nimeni l-a făcut, sau l-a moștenit.

- Drumurile – se adresă Zanes băiatului cu ochi inteligenți învățîndu-l prin rolul său preoțesc – sunt secretul stpânirii unei țări. Multe drumuri trebuie să le știe doar locuitorii ei, ca să-l lovească pe dușmanul ce năvălește dar bâjbâie. Fiindcă suntem popor așezat și avem țara noastră care ne hrănește, trebuie să ne cunoaștem doar pentru noi scurtăturile și linia dreaptă prin care ajungem mai repede ca să-i alungăm pe cei neașezați și năvălitori care tânjesc după bunurile noastre. Garnizoane la drumurile mari și cunoașterea numai pentru noi a pânzișurilor potecilor dintre ele. De asta tatăl meu a pus pază acestui drum și l-a ținut de taină. Soldatul care știe drumurile de taină învinge.

- Acum pricep – spuse Viezur – de ce ne tot iscodesc romanii pe care-i primește în bolniță înălțimea voastră.

- Vă iscodesc ?

- Da, ei ne întreabă pe noi, apoi ăla mărunt, cu ciufuri de păr, care zice că-i doctorul lor și ți-i tot aduce, are o placă de lut ars și zgârie pe ea planuri. Fiindcă el tot vine și pleacă, întreabă mereu cum se ajunge într-un loc sau într-altul.

- Și voi ce le-ați spus ?

- Am priceput noi ce urmăresc; nu cred că le-a spus careva mare lucru.

- Așa să faceți; mi-au confirmat și alții că nu s-a spus nimic ! – porunci Zanes scârbit de perfidia pe care bine o cunoștea – eu îi ajut, le vindec bolnavii, iar ei spionează. Știm asta, și nici nu trebuie să ne așteptăm la altceva decât la înțelepciunea noastră...

... Aceste vorbe și le amintea și la masa unde generalul, pretins prieten din tinerețe, reușise să-i readucă în minte un asemenea adevăr dezamăgitor, care pe el nu-l împiedicase să-l aștepte cu emoțiile unor amintiri frumoase, păstrate-n sufletul său drept, așa cum îți păstrezi numai frumusețea unor vibrații tinerești, ce nu fac parte din meschinăria experiențelor de viață. La fel de frumos în aparență, Vincențius ba ocolea lucrurile, ba se făcea că se dezice de invidiile lui Domitian pe aurul lor, dar spioni și nesinceități ducea cu el cu nemiluita. Așa că, în vreme ce vinul îl făcea pe el mai vorbăreț, pe Zanes îl întrista cu adevărul- *vino veritas* - despre decăderea entuziasmelor și efuziunilor prin vârstă și interese. Dar, cum se aflau amândoi pe drumul înțelept spre bătrânețe, prefera să le uite, ascultînd indiferent palavrele aceluia și plutind în imaginile locurilor sacre ale inițierilor sale:

Nu mai continuase cu Viezur discuția despre acele iscoade pentru că, în fața lor, la adăpostul marelui perete al muntelui, cuprinzându-i latura de jos, o tot atât de mare potcoavă cu ghizduri și parapete făcute cu pricepere de mână de om aduna apele unei cascade ce aducea în vuietul ei hăurile înviorând aerul cu stropii pulverizați, iscând în jurul lor curcubee. Din lături, alte izvoare repezi își lățeau

apele pe stânci prăvălindu-se tot în marele bazin ce părea a se istovi într-un permanent clocot. Era o imagine unică: munți de piatră contorsionată ca o răscolire rămasă stană în nemișcate masive valuri și clocotul fierbător al apei ce izvodea mereu valuri în mișcare. Totul: piatra masivă, apele vuitoare cu străluciri și spume, curcubeele neobișnuite ce făceau salturi dintr-un loc într-altul printre razele soarelui care, la rându-le, se sfâșiau printre aburi în mirifica lor înaintare suflată cu scânteieri de aur, ca și cum ar fi adus duhul unui zeu bun – duh de înălțare ce te făcea ajuns, dacă nu în raiul unor suflete pline de forță, oricum prin preajma sau la intrările acestuia. Miracolul unui asemenea loc luminat, binecuvântat și zguduit de viguroase forțe benefice, amintea de hiperboreii care se spunea că ar fi viețuit în ozonul acelei păduri hercinice, crescând imenși și blânzi – copii puternici ai mamei Europa, încă neamestecați cu sângele ce-i micșora; sângele semințiilor mai scunde, venite din depărtări prăfoase, murdărite în nouri de țărână ce s-au așezat în câmpiile prielnice grâului. Iar, prin razele ce păreau uneori ajunse aici din răsuflarea cerului dar, alteori, păreau a se ridica de aici spre punctul de foc al zenitului sferei cerești, totul căpăta forță strălucitoare din amstecul ozonului albăstriu cu pulberea de aur, sub stropii explodând în toate culorile unui vesel dans de curcubee.

Îi trezi din admirație șuierul subțire, cu tremur metalic ce făcea să vibreze aerul, șuier de săgeată cu țintă sigură. Din instinct, tânărul duse mâna la daca de la șold. Dar doctorul îl opri. Și, aplecându-se pe locul fix țintit, la un pas în fața lor, acolo unde fusese trimisă dinadins săgeata, o smulse demonstrându-i:

- E fără venin și fără colț prea ascuțit.E pașnica noastră săgeată de semnal. De întâmpinare sau avertizare.

Apoi răspunse semnalului cu un șuier la fel de subțire și de pătrunzător ca și al săgeții.

Atunci, de după marele ghizd sau dintre cotloanele lui

de piatră arcuite ca la un înălțător templu, apăru minunea care-l uimi pe băiat: Cu cel puțin două capete mai înalți decât orice om și cu umeri mari, de ridicat pe ei butoaie, apărură acei preoți-oșteni cu obrazele brăzdate precum văile abrupte ale munților ce poartă urme de șuvoaie. Apărură ca din înălțimea altei lumi, dar deodată se plecară și îngenunchiară recunoscându-și stăpânul în numele căruia păzeau acele locuri. Iar Viezur văzu cât de blânzi și de drăgăstoși erau uriașii aceia, conduși de un bătrân ceva mai scund decât ei, dar încă mult mai înalt și mai viguros clădit decât oricare semen: cel care se desprinse din înclinare întâmpinându-l pe Zanes și sărutându-i brățara mâinii, pentru ca abia apoi să-l îmbrățișeze ca suflet apropiat ce-i era.

- Zanes, ai devenit într-adevăr strălucitorul nostru Bostes !... Fii binevenit, Saraba !

- Și tu Protos al acestor locuri – îi vorbi Zanes cătând în sus la el, cu dragoste – ai contribuit la creșterea mea, dar mai ales la creșterea acestor oameni a căror sămânță se pierduse.

- Se pierde dacă urmezi stricăciunile altor locuri ! – Vorbi asceza acelui uriaș de altă dată care știa el ce știa. Tu ai fost primul care ai călcat în stricăciunea lor după ruptura pornită de la principele desfrânat !... Ia uită-te la ei, dacă i-am ținut aici, au recrescut mai mari ca mine ! – arătă el spre cei patru care se ridicau din îngenunchere spre toată înălțimea trupurilor lor – Dacă ai fi putut să stai și tu aici, dacă ți-ar fi permis rangul !... Dar soarta a fost alta... Nu spun că n-o fi nevoie de înțelegere între regi și neamuri. De asta ai fost și tu acolo; de asta stai de vorbă cu ei aici... Dar – redeveni el aspru anahoret – nu; nu e bine... Sunt neamuri dionisiace și afrodisiace de care trebuie să ne ferim. Ba chiar să-i lovim dacă ei se bagă prea mult în sufletul nostru. De ce crezi că e nemulțumit regele ? !

- De unde știi că e nemulțumit regele ? – glumi Zanes spre a-i mai lumina înverșunarea.

- De unde știu ? !... Ehe, pădurea are zvonuri, iar vârfurile munților ne fac semne aici !

- Dar ai să-mi spui ce semne fac, nu-i așa ?

- Mai întâi gustă mâncarea noastră isihastă în care creștem.Începusem să te cresc și pe tine când te urca aici doctorul ca să te țin în aburii izvorului și... Și, uite că ți-ai păstrat curățenia, chiar dacă ai legături cu Roma !

Era a doua oară când bănuia insinuarea bătrânului. Poate prea sensibil el, poate cu prejudecăți prea accentuate celălalt. Oricum, de la șoapta pădurii sau de la semnele munților, protosul avea informații, iar insinuarea era, desigur, în legătură cu cele ce-i spusese și Viezur despre iscoade.

Dar, chiar și așa, îi era drag lui Zanes uriașul în care el studiase urmele acelor vechi hiperboreeni ce apăruseră cândva pe aici, odată cu pământurile de sub mare și se răspândiseră-n lumea în care au devenit tot mai mici. Sau, poate că tocmai așa îi era mai drag: Cu prejudecățile acelea încăpățânate, moștenind în ele tot ce-avea mai încăpățânat neamul lor și cinul lor de slujitori religioși – singurul în care se mai regăsiseră cei cu oase atât de mari.

- Ei sunt cinul care-l moștenesc pe Deceneu – îi explică lui Viezur.

- Puritatea și înțelepciunea lui Deceneu, care a înțeles că stricăciunile l-au micșorat pe om ! – proclamă protosul ca un blestem pentru ca Zanes să-ncerce iarăși o explicație de îmblânzire:

- Știința lui Deceneu și vocația lor de slujitori religioși ai marilor calendare cu datini venite din vremuri de nemăsurat.

- Din Deceneu mă trag eu; dar el se trăgea din alții mai mari și mai înțelepți. El nu voia să ne-amestecăm cu neamurile pierzaniei, prin care oamenii nu mai sunt mici numai la trup, ci și la suflet ! – își vărsă protosul îndârjita chemare venită dintr-o puritate pe care numai Zanes, ce copilărise la el, i-o descifra cu bucurie.

- Cu toate că fac parte dintre cei mărunți, aici eu trag în piept adevăratul aer al neamului nostru ! – spuse el îmbrățițându-l cu dragoste.

Dar acela îi porunci perseverent și neiertător:

- Să-i fii sprijin regelui; pentru că pornirea lui pe Domițian e adevărată !... Hai, gustă...

- Gustă și tu – îl îmbie și-i porunci Zanes însoțitorului său venind la bucatele întinse pe masa din blăni groase așezate pe picioare de piatră – lunga masă a ospețelor liniștite din taina acelei văgăuni binecuvântate la care stătuse din copilărie alături de prietenii și slujitorii tatălui său care-și făcuse un rost din a căuta urmașii acelor ființe străvechi clădindu-și din ei prieteni drepți, neclintiți și slujitori credincioși pe care nimic nu i-ar fi putut scoate din asprimea învățăturilor cu care se născuseră. Ca și atunci, toți se așezară cu sfială pe băncile din partea de jos, lăsând respectuoasă distanță până la capul mesii hărăzit întâistătătorilor

- Să mulțumim Zeului pentru cele ce avem dinaintea noastră ! – binecuvântă protosul cu convingerea că i se auzea rugăciunea acolo unde trebuia, convingere tot mai delăsată și mai nesinceră la cei din lumea de jos care rosteau aceleași vorbe dar fără adevărata înflăcărare pe care o simțeai la el. Și, în vreme ce înaltele lui ajutoare așezau la masă niște grupuri de oameni mărunți, altfel decât ei, mai degrabă oameni ai câmpiei care-i ascultaseră rugăciunea cu smerenie, dar apoi făcură un gest ciudat cu degetele la frunte și la umeri, îi pofti: Omeniți-vă; tu, Viezur, du-te la oamenii aceia, în partea cealaltă a mesii, vorbește cu ei iar pe drum ai să-i spui și stăpânului tău cine sunt; iar tu, Zanes stai cu mine aici, pe locul tatălui tău, – îl ridică el pe-o treaptă mai înaltă – apoi, dacă n-ai vrea să rămâi ca să mai vorbim...

- Voi rămâne la întoarcere, iubite protos; voi avea mai multe de vorbit cu tine după ce voi ști ce vrea regele.

- Regele vrea să nu-l calce dușmanul; asta vrea. Și să

nu-l iscodească ! – mai rosti bătrânul ca o amenințare, iar Zanes parcă-i simți din nou un fel de avertizare.

- Nu-i bine să fim suspicioși; lumea e mult mai mare decât credem noi și trăim o vreme în care trebuie să ne lărgim încrederea unii într-alții...

Dar, ca un alter-ego, ca acea parte din el ce păstra toată tradiția credințelor moștenite, bătrânul protos îi răspunse parcă știindu-i gândurile mai adânc decât permitea fugara lor întâlnire:

- Nu degeaba... nu degeaba, Zanes, tot mai multă omenire se ferește de romani, oricât ar părea ei de bogați, de pricepuți în tehnici și de născocitori în mărirea averilor. De la distanță, ei par măreți și veseli și ageri prin invențiile lor cele noi; dar cei care-i văd de-aproape le spun „*latrones gentium*" – jefuitorii popoarelor... Se trag și ei din noi; au și ei aceeași tradiție că descind din oamenii mari care de-aici s-au răspândit în locurile unde e stâncă și mare; vorbesc o limbă atât de apropiată de a noastră încât, acolo, când tatăl vostru m-a trimis, am înțeles tot și m-am înțeles cu toți !... Nu te-ai înțeles și tu, nu vorbim cu ei cam aceeași limbă ?

- Ba da. Ai dreptate. Prima dată ți se pare rostită altfel dar, pe urmă, înțelegi tot – răspunse el repede, surprins însă de altceva: Te-a trimis tata și pe tine ?

Zanes auzea pentru prima oară acest lucru de mare mirare.

- Da, dar nu în cetățile perdiției, unde vă duceați voi, nobilii ! – îi reaminti imediat acela ceea ce considera drept pată – M-a trimis peregrin, prin locuri cu stânci și insule, ca să văd pe unde mai sunt oameni cu oase mari, ca mine. Așteptam să ți-o spun; dar acum, la bătrânețe. Pentru că eu am fost mai tînăr decât tatăl tău și mie mi-a încredințat peștera în care el a strâns oasele oamenilor mari găsite în aceste locuri, iar acum tu trebuie să știi, pentru că ești mai tânăr decât mine. El a studiat, că era om învățat și venea la noi, în sihăstria unde se retrăseseră oamenii cei mari,

păstrători ai legii zeului celui vechi, pe care v-au răspîndit-o tuturor urmașii lui Zalmoxe, dar fără să se mai știe de la cine dintre cei de mai înainte a moștenit-o el, marele Zalmoxe, tocmai pentru că noi ne inițiem prin cântec, iar cântecul ne spune ce să facem, nu de la cine ni se trage învățătura.

- Și te-a trimis în numele acestei învățături ?

- De asta tatăl vostru mi-a spus „Protos"; adică să fiu primul care să aducă ceva, sau să păstreze ceva. Ăsta mi-e și rangul, dar mi-e și numele prin care el m-a deosebit de ceilalți monahi.

- Care era diferența voastră de vârstă ?

- Când eu eram încă puber, el era învățat mare, cunoscut aici sus, la oamenii ca mine care nu prea-i primesc pe alții; poate chiar poruncit lor de părintele Zalmoxe, de vreme ce ei îi ascultau poruncile cu toate că era mai scund.

- Dar zici că ți-a dat numele, ți-a fost naș.

- Eram tânăr de-abia crescut; mi-a dat numele și rangul scoțându-mă din sihăstrie, fiindcă rămăseserăm numai bărbați, chiar eu fiind făcut cu o femeie mică, și m-a învățat cum să merg să tot merg înspre „*extremum occidentis*", până am să-mi găsesc o femeie mare cu care să mă-mperechez și să refacem neamul. Și să-aduc și lui una, dacă se poate.

- Asta voia tata ?

- Nu numai că voia, ăsta era rostul lui și visul lui pe lume: Să ne refacă neamul !... Că doctor înțelept era și s-ar fi priceput la asta dacă ar fi avut cu ce.Studiase pe oasele astea mari...

- Știu că studiase. Mi-a arătat și mie. Am și harta cu exodul lor spre occident, săpată de el pe placă.Dar n-am știut că te-a trimis ca să aduci și pentru el o femeie mare.

- Nu știu dacă pentru el, dar merita ! Merita un trup mare, cu care să se iubească într-o forță mare, simțindu-se și el mare. Poate că de asta nici nu se însurase până atunci.

- Dar de unde a știut în ce locuri să te trimită pe tine ?

- Din științele lui. Doar era om foarte învățat. După cine știe ce calcule cerești făcuse harta aceea: cum s-au răspândit de-aici oamenii cei mari, spre alte maluri de mare, spre insule. Mi-a arătat tot, cum să merg până ajung la *extremum occidentis*. Dar nu știa că acela se prăbușise sub ape.

-Și tu te-ai întors ca să-i spui, nu ?

- A suferit foarte când eu m-am întors singur, fără vreo femeie mare cu care să putem reface neamul. Atunci s-a convins că nu mai sunt femei care să ni-l refacă. Fiindcă eu am căutat peste tot. Iar sihaștri ca ai noștri, sau oameni mari așezați la casa unor femei mici am mai găsit, că am fost până-n Britannia unde sunt alcătuiri de pietre uriașe ca și aici; însă femei, nu. Femeile au pierit odată cu insula cea mai mare decât Britannia și așezată-n ocean mai jos de Britannia, unde ajunseseră cele mai multe familii plecate de aici. Așa că nu i-am putut găsi femeie nici pentru mine, nici pentru ce voia să facă el, cu știința lui. Și doctorul de-abia atunci s-a însurat cu mama voastră aleasă din nobilii Bostes ai neamurilor de azi și te-a făcut mai spre bătrânețe. Iar eu m-am întors la sihăstria în care aducem copii ca ăștia, făcuți cu femeile mici, măcar să păstrăm credința dată nouă de pe muntele cel mare.

- Mă tulburi, iubite Protos; mă tulburi mult cu fapte pe care tata, cel care m-a învățat atîtea lucruri, nu mi le-a spus niciodată.

- Fiindcă s-a jurat să nu se mai gândească la ele când m-a văzut că mă-ntorceam fără să fi găsit ce trebuise să caut. S-a aplecat asupra științelor sale vindecătoare, fiindcă pe astea le putea face și avea de ce să te-nvețe și pe tine. Oase mari, ale *hiperboreenilor*, cum îi numea el, ale *pelasgilor* sau *atlanților*, cum am auzit spunându-li-se în alte părți, își dăduse seama că nu mai putea face să se nască !

- Ți-a cerut el să nu-mi spui mie asta ?

- Să nu-ți spun până la anii pe care-i ai acum, adică la

anii când te-a făcut el pe tine – îl liniști protosul văzându-i tulburarea – știi doar că te-a făcut mai spre târziul vârstei și ți-a dat toată știința lui cea folositoare. Nu voia să ai dezamăgiri și să pierzi timpul cum a pierdut el așteptându-mi întoarcerea. Când s-au născut, din femei normale, flăcăii ăștia pe care-i vezi în juru-mi, el îi pipăia, le căuta încheieturile să vadă dacă sunt aceleași cu oasele pe care ți-am spus că le-am strâns, dar gemea cu suferință spunându-mi că: nu, nu sunt acelea; nu vom mai ajunge la oamenii aceia !...

- Și tu, tu cum îl puteai ajuta ?

- Cu învățătura; doar cu învățătura – răspunse convins bătrânul – i-am spus că dacă nu mai putem face oameni atât de mari la trup, măcar să-i păstrăm mari la suflet prin legile ce ne-au fost date pe muntele nostru cel mai înalt de-aici !... Da, da: de asta-ți spun ca om ce-am bătut drumurile întregului imperiu ocupat de romanii ăștia: Ei par măreți, dar sunt mici la suflet !...

Și se bucură când Zanes adăugă:

- Chiar la gândire, ca toți împăunații pentru bani, care nu mai măsoară omul altfel, decât numai după cât cheltuiește.

- Să-ți mai spun ceva despre dezamăgirea mea de-a căuta în extremul occident, unde m-a trimis tatăl tău. Privește la oamenii ăia din partea cealaltă a mesii.

- Privesc. Sunt cam rupți, cam flămânzi...

- Fiindcă-i alungă romanii. Ăștia sunt dintre cei pe care-i prind și-i duc în circuri, cu fiarele...

- Sunt din cei de-ai lui Crestus, sau Hrestus ?

- Hristos îi spun grecii; adică cel desemnat sau cel așteptat. Iar asta ar putea însemna „*Venirea*" în care credem și noi... Nu se spune că Zalmoxe s-a dus în peștera lui așteptând *Venirea* aceeea luminată ? !... Tatăl tău nu căuta tot *Venirea* încercând să refacă neamul oamenilor celor mari ?

- Asta a moștenit tata din neamul nostru de preoți.

- Da, cu toate învățăturile dăruite de un zeu acum câteva mii de ani pe muntele nostru sfânt.

- Cântecele Kogaionului.

- Ei bine, oamenii ăștia - o să-ți spună însoțitorul tău, că de asta l-am trimis printre ei, au luat religia nouă a acestui Hristos sau Crestus, cum îi spui tu, de la un ucenic al aceluia care nu vine din occidentul unde-am căutat eu, ci din orient !

- Și ce spune ?

- Spune, exact cum spunem și noi în cântecele inițiatice ale Kogaionului, că preoților lor, pe un munte de-acolo, le-a dat Zeul porunci asemănătoare, dar scrise pe niște pietre.

- Când ?

- Tot acum câteva mii de ani, numai că, la ei, cu literă scrisă.

- Iar la noi cu cântec învățat.

- Exact. Iar Hristosul în care cred ei a venit acuma, nici cu literă scrisă, nici cu cântec inițiat, ci folosind ceea ce este miezul dintr-amândouă.

- Și care este acest miez ?

- Cuvântul ! – răspunse ca-ntr-o căutare protosul – Cuvântul pe care-l înțelege oricare; și inițiat și neinițiat !... Nu crezi că s-ar putea să aibă dreptate ?... De ce-i prigonesc romanii care umblă numai după averi ? Poate că simt că lor le lipsește averea cuvântului !...

- Acum plec ! – îl îmbrățișă Zanes – Dar voi veni să ne-afundăm în apele fierbinți descifrând asemenea taine.

Dar, apropiindu-se de Viezur, îi văzu pe acei oameni speriați de mărirea lui nobiliară și se așeză să-i liniștească. Erau vreo șase familii cu bărbați, neveste și copii, câțiva bătrâni aduși după ei și niște copilandri mai mari cărora spuneau că romanii le prinseseră părinții împingându-i în lupte cu animale sau răstignindu-i ca pe învățătorul credinței lor. Ei fuseseră oieri ce-și pășunau turmele de aici și până peste apa mare a Istrului, iar acolo îi întîlniseră

pe sfinții dintre care îl salvaseră pe propovăduitorul lor. Era printre ei: un bătrân cu fața arsă de vânturi și genunchi tăbăciți de desele-i îngenuncheri pentru rugăciune, oștean lăsat la vatră în Sciția Minor, spunând cum slujise cândva într-o legiune din Asia Anterioară și-l ascultase pe unul Pavel propovăduind în Antiohia cea plină de pierzanie. Apoi, rămânând veteran pe la Pont, întîlnise un alt propovăduitor al aceleiași credințe, pe Andrei pescarul care mărturisea că învățătorul lor era fiul Dumnezeului Celui Mare, că învinsese moartea la care-l supusese tot stăpânirea romană, că el îi fusese printre cei doisprezece discipoli pe care-i învățase *glosolalia*, adică a propovădui în toate limbile lumii, trimițându-i să răspândească noua credință.

Veteranul acela care, urmându-și apostolul pescar, slujise prin peșteri cu el bătând toată Moesia Inferioară, cum denumise Vespasian acea nouă parte a imperiului, îți explica foarte simplu în ce consta noua credință: Așezând iubirea în locul urii dintre oameni. Încolo, spunea lucruri care lui Zanes i se păreau deosebit de cunoscute, tot așa cum remarcaseră și uriașii care le dădeau adăpost și-i acceptau să se roage cu ei la masă. Învățături ce semănau mult cu inițierile pe care le primise în legătură cu Zeul său, vorbind și ei de un singur zeu aflat în cer, așa cum al lor se afla în peșteri; și de viața simplă, frățească, prin care se simțise și el legat cu neamurile lui.

- Ai dreptate – îi spuse el protosului când se ridică reîmbrățișîndu-l de plecare – au tot un munte, ca al nostru și tot un Zeu, precum al nostru, dar... – și dădu drumul întrebării care-l rodea de când aflase acele lucruri despre tatăl său – oase mari, puternice, nu au !

Din înălțimea sa, uriașul se aplecă dându-i umărul să i-l pipăie.

- Încheieturile mari ale celor de altă dată ! – rosti Zanes ca un cunoscător de anatomie, pentru a adăuga: Despre asta mi-a vorbit tata !... Oare crezi că...

Celălalt nu confirmă ci, mai degrabă, dădu liniște întrebării pe care i-o simțea:

- Pipăie și la tine; ai să vezi că-i la fel, chiar dacă ești mai scund !...

- Așadar tata...

Porni cu Viezur după el în vreme ce, înconjurat de uriașii săi și de mărunții lui Crestus, protosul dădea din capul său mare, înclinând obrazul cu trăsături adânci și fruntea mult aspră de vânturi.

- Și eu și tatăl tău și tu, chiar, suntem din osul ăsta cu încheieturi mai mari, care ne fac mai drepți și, poate, chiar mai înțelepți... – îi aduceau vânturile înaltului șoapta confirmării uriașului. Iar Zanes se simțea tulburat la gândul că bătrânul doctor așteptase ca Protosul să se întoarcă aducîndu-i o femeie din vechiul neam, cu care l-ar fi făcut pe el. Chiar pe el, dar la dimensiuni mult mai mari. De atunci, în toate întâlnirile lui cu bătrânul doctor din lumea de dincolo, întâlniri a căror taină numai ei dacii o au, știind să-ngenuncheze și să creadă într-un anume fel, Zanes discuta altfel cu tatăl său. Discuta despre această tentativă secretă, parcă uitând că avusese o mamă din familiile nobiliare ale oamenilor mici ai vremii aceleia.

CAPITOLUL PATRUSPREZECE

Pierzânduse-n astfel de gânduri față de sporovăiala nesinceră a generalului care se învârtise pe-acolo destulă vreme, spionase, provocase, atacase cetăți, răpise bunuri și oameni cum fac toate armatele de limes, iar abia atunci, din motive ce începeau să i se dezvăluie, se hotărâse să-l caute, Zanes reuși să se păstreze gazdă bună până la sfârșitul ospățului. Însă, când acela, luat de băutură, întrebă pentru a treia oară unde putea găsi oameni ce-ar fi trebuit pedepsiți pentru credințele împotriva zeilor lor, când îl auzi amestecându-l iarăși pe zeul lor înțelept cu cei denaturați

de credințele romane, mai trebui să facă încă un efort ca să nu-l jignească acuzându-i zeii de care făcea caz și disprețuindu-i Pantheonul. Așa că spuse dur:

- Eu salvez oameni; nu-i dau la fiare !

- Tu ? – râse băut Vincențius. Tu, al cărui zeu e salvatorul sufletelor ? !... Ha !... Și rosti cu tot cinismul posibil: Păi acești nefericiți și-au pierdut sufletele într-o credință strâmbă !... Dându-i la fiare, noi li le salvăm !... Ce, nu-i așa ?... Eu am studiat credința ta, care tocmai așa ceva spune !... Credința asta se înrudește cu a iudeilor. Nu uita că Titus, care a fost marele meu imperator, a trecut cu plugul peste templul lor !

- Parcă vorbeai de Titus ca de-un tâmpit !

- Vorbeam ! – proclamă Vincențius cu bețiv amuzament – cum vorbesc și despre Domitian. Dar sunt tâmpiții mei din parvenita gintă Flavia, care au străduit să termine circul tatălui lor pentru distracția romanilor !... Circul e mai important decât orice filosofie ! – proclamă el în vesela-i abureală – Ce, acolo nu se salvează suflete ? Crezi că numai zeul tău o face ?... Titus i-a alungat pe iudei. Acum eu, sub furiile lui Domitian, trebuie să le stârpesc învățăturile. Fiindcă învățăturile care pornesc de acolo clatină cel mai mult Roma !

- Să vorbim mai bine despre boala care te aduce la mine – refuză Zanes politicos subiectul de discuție – la vindecat, poate că mă pricep mai mult decât la... altele...

Și se abținu, prin acele „altele" să numească sângeroasele instincte ce ațâțau pofta generalului. Acela pricepu. Simți chiar răceala provenită fie dintr-o dezaprobare, fie din neîncrederea în declarațiile de prietenie pe care doctorul începea s-o capete; ca și cum, prin invitația la descrierea bolii, îi preciza că ăsta-i era motivul real și nu vreo prietenească dorință de a-l vedea, de vreme ce se afla prin părțile astea de mai multă vreme.

- Am vrut să te caut și anul trecut, când am călătorit spre regele vostru, dar discuția cu el nu a avut termenii cei

mai buni, ca să mă pot opri în drumul de întoarcere. Acum, da, nu trebuie să mă bănuiești de ceva, dar ai dreptate – recunoscu acela bărbătește – aș putea să mă duc să mă tratez la Roma, dar n-aș vrea să ajung acolo și să fiu reținut, când mi-am construit aici micul meu imperiu. Așa că, te rog, consultă-mă și mă dau pe mâna ta...

- Ai putea să rămâi aici, să-ncercăm o operație ? – întrebă Zanes după ce văzu despre ce era vorba.

- Nu cred că sunt pregătit – am de pus la punct multe în garnizoană la mine; n-ai putea veni tu acolo ?

- Aici am peștera cu duhurile ei de abur vindecător, am izvoarele de apă fierbinte în care se scaldă zeul nostru și izvoarele apelor cu metale din care bea el.

- Atunci zeul vostru va fi cel care-mi va reda plăcerile trupului meu – spuse Vincențu ca un nerușinat general plin de pofte în fundul lui rămas gol pentru consultația atentă a medicului.

Iar medicul, mai examinându-i umflătura neplăcută ce nu-l lăsa nici să călărească pe cal, nici să fie el călărit de trăpași mai tineri, răspunse în stilul său sobru:

- Eu sunt slujitorul lui; eu oficiez învățătura lui păstrată în memoria strămoșilor mei, ajunsă în cea a tatălui meu și transmisă mie.

- Dar și completată cu ce-ai văzut la doctorii Romei, cu sculele de argint întărit ale meșterilor aduși de noi din Levant, cu...

- Generalul nu mai ajunse, însă, a-i enumera îmbogățirea cunoștințelor sale în amintirile acelui îndepărtat timp roman, pentru că ambele canaturi ale ușilor se deschiseră din nou, încet, cu o grijă spioană, ca din partea unuia ce pândise mai de mult prin crăpătura lor.

De data aceasta, o evidentă expresie geloasă însoțea nestăpânitul gest al tânărului centurion, iar o surprindere indignată, chiar amenințătoare se îndrepta din ochii lui spre bărbatul aflat cu mâna pe fundul gol al generalului căruia, așezat în genunchi și-n coate, îi atârnau dedesubt, odată

cu organele proprii, paftalele cingătorilor de pe burtă.

- Ce este, Dulcius ? ! - întrebă generalul din acea poziție în care i se mișcau paftalele și ce mai atârna – Ce te holbezi ? ! – gâjâi neplăcut din gâtul întins altfel din pricina poziției de patruped, cu un glas tot mai amenințător: Ce este ? !

- Nimic, stăpâne – bâigui acela și nu se abținu să nu se scuze: Știi că te iubesc și nu pot lăsa să ți se întâmple ceva.

- Nu mi se-ntâmplă nimic, Dulcius ! – proclamă, tot din acea poziție generalul. Dar fără să-l convingă, tocmai pentru că poziția îi era prea intimă spre a nu trezi la tânărul posedat priviri urâcios-suspicioase față de doctorul aflat în picioare chiar lângă locul durerii generalului și poftelor aghiotantului său.

- Dar, stăpâne... – bâigui el într-o înamorată tulburare – eu... care știi că...

- Nu vreau să știu nimic, Dulcius ! – tună scremut generalul; dar cine știe ce instinct îl făcu deodată drăgăstos, pentru a-l mustra ceva mai blând: Ești un băiețel rău, care știi că n-ai voie să fii gelos !... Doctorul mă va vindeca, iar asta va fi și pentru plăcerea ta, prostule !... – și tună din nou: Închide ușile și nu uita că-n primul rând îți sunt stăpân, iar apoi, doar apoi mai e și...

Iar ușile închizându-se peste gelozia tînărului efeminat ce se-ascundea în spatele lor, el nu-și mai continuă mustrarea. Glasul i se muie într-un geamăt: geamăt și de durere, dar și fericit pentru lucrarea cu niște lumânări de ceară vindecătoare, lucrare pe care doctorul o meșteșugea abil la locul său bolnav și inflamat.

- Va trebui să faci asta o vreme; apoi abia ne dăm seama dacă are efect.

- Mulțumesc, mulțumesc... – gemea generalul fericit și de perspectiva însănătoșirii și din năravul lui pidosnic.

Dar, în vreme ce-și spăla mâinile, Zanes îi atrase cu umor atenția:

- Eu am încercat să-nvăț în special hirurgia capului, a

oaselor rupte în luptă... Nu știu dacă sunt cel mai bun...

- Ești foarte bun ! – proclamă revigorat generalul într-un gest de revenire cu picioarele pe pământ.

- Dacă nu poți rămâne aici, încercăm cu acest propolis adunat din știubeiele albinelor. E leacul lor pentru sănătatea reginei – îi vorbea Zanes profesional, conducându-l – dar de cuțit nu scapi; tot va trebui să te tai.

- Vedem asta când vei veni la mine; vei veni, nu-i așa ?...

- Trebuie să vin, dacă am început să te tratez.

- Mă și tratezi, dar nu-ți va prinde rău să guști o mică Romă ! – vorbi generalul reajuns pe picioare, în poziția sa falnică, așezându-și paftalele strălucitoare ale cingătorilor de piele roșie, pielea ținutei nobiliare.

- Apoi va fi bine să vii tu încă o dată; dar cu gândul să stai mai multe zile. Peștera mea e mai grozavă decât termele voastre.

- Termele ! – rosti generalul cu nostalgie amintindu-și pesemne, prin aventura tinereții lor, de multe alte amintiri – Eh, de câte ori, după nopți epuizante, nu mi-am recăpătat eu forțele în termele alea !...

- Aici o să-ți recapeți forțele după o întreagă viață în care te-ai epuizat, cum bine îmi dau seama că ai dus !

- Trebuie mai întâi să primesc curierii, trimit mesajele la Roma și apoi voi încerca să mă întorc – hotărâ Vincențiuss precizând: Dar nu pot lipsi mult, așa că trebuie să mă înveți scurtăturile drumurilor. Ai să poți ?... Știu că aveți niște drumuri mai scurte pe care le cunoașteți numai voi...

Nu mai primi, însă, răspunsul. Zanes nu-și ascunse un gest evaziv și se grăbi, plecându-se, să-l poftească a ieși înainte-i, precum cerea protocolul. Ajunseră astfel afară, în cercul de oșteni care săriră din tolăneala de după îmbuibare. Mai departe de ei, într-o isterică epuizare, tânărul centurion Dulcius se sprijinea cu priviri inerte, parcă răstignit, de trunchiul unui copac. În jurul lui, zăceau pe jos crengile acestuia, pe cetina căruia el se răzbunase

retezând-o cu sabia pentru a-și potoli furiile neputinței sale de a ști sau de a afla ce-i mai făcuse doctorul generalului său iubit.

Era nebun, cu ochii roșii, iar lângă el, fără să se fi remarcat până atunci, apăruse acel terapeut înțepat în statura sa măruntă, cu smocuri de păr agresive pornindu-i într-o parte și-ntr-alta a cheliei, care-i muia buzele în ceva picături cu miros de Laudanum, dându-i palme pe obrajii ajunși ca varul.

- Strălucitorule confrate al meu, bine c-am ajuns ! – rosti acela surprins când dădu cu ochii de Zanes; și-i liniști: Cunosc eforturile centurionului; e bine, e bine !...

- Nu te-am văzut la sosire – îi spuse Zanes ca și cum s-ar fi scuzat că nu-l remarcase, dar acela răspunse pregătit:

- Am venit pe alt drum. Aveam întâlnire aici cu generalul nostru și uite ce bine s-a nimerit că...

Generalul, însă, făcea eforturi să scape de tânărul centurion care, văzându-l, începuse să-i plângă pe umăr, așa că răspunse nemulțumit:

- S-a nimerit !... Acum, dac-ai venit, ai să pornești cu el înainte ! – Și făcu un semn a dorință de a scăpa de ei amândoi mai înainte ca gazdele sale să intre în prea multe amănunte. Abia apoi, citind bănuielile din privirea lui Zanes pe urmele vraciului, explică disprețuitor: Știe multe și nimic prea bine; dispare săptămâni întregi căutându-și ierburile. Bine că te am aici pe tine că, unul ca ăsta, care nu-i nici vraci nici tămăduitor... – Și dădu din mână a lehamite.

- Dar se-nțelege cu centurionul ? – întrebă Zanes ne arătând prea bine ce fel de bănuială avea.

- Ca și la meserie: Ăsta se-nțelege cu toți și cu nimeni !

- Păcat. Credeam că-l poate influența. Băiatul e bolnav.

- E foarte sensibil – încercă Vincențiuss să îndulcească lucrurile, dar primi răspunsul de-a dreptul:

- Sensibil, sau altceva... oricum, te rog: Când vii să te tai, să nu-l mai aduci ! – îi spuse Zanes fără ocoliș. Ai nevoie de liniște; iar băiatul e nebun !... Ai spus că de-abia

poți veni câteva zile, între două treceri ale curierilor voștri, așa că...

- Bine, acceptă generalul. Dar pe doctorul meu ăsta tâmpit pot să-l aduc să-nvețe ceva de la tine.

Zanes îi răspunse cu mai multe înțelesuri:

- Chiar dacă n-ai să-l aduci, el tot ajunge ! Nu știu cât e de doctor, dar a învățat drumurile către mine de mai multă vreme decât ești tu prin preajmă !...

- A făcut parte din avangardă – îl scuză Vincențiuss.

Iar Zanes nu-l mai iertă:

- Avangarda vine înaintea ta, sau are rostul să te controleze și pe tine ? Eu v-am văzut cum ascultați toți de el... Are ceva misiuni paralele ?

- Are și ranguri preoțești; e sacerdot – minți Vincențius și încheie discuția găsind un argument convingător: Ce, tu ca vindecător nu ai și rosturi sacerdotale ?

... Când Vincențius veni să se supună cuțitului său, nu-l aduse pe Dulcius; dar Zanes porunci ca acel sacerdot mărunțel înțepat, agresiv și curios să fie bine supravegheat. Ba chiar îl obligă să stea lângă el și să-i pregătească cele ale operației, dar văzu că nu se pricepea nici cât un ajutor din aceia simpli. Și i-a spus-o deschis, întrebându-l dacă, oricât de sacerdot ar fi, prin nepricepere, i-ar conveni să înrăutățească starea generalului.

A doua zi acela era dispărut, iar străjile care porniră pe urmele lui dădură de Dulcius iscodind prin jur. Îl legaseră și tocmai voiau să-l trimită la anchetele mai marilor armatei.

- Spune-le că-l iubesc; nu puteam să stau departe de el când tu îl tăiai ! – Îi strigase acela atunci lui Zanes, care l-a căinat și l-a eliberat grăbindu-se să se reîntoarcă la generalul proaspăt operat.

De-abia după aceea, strajile i-au arătat un avanpost ridicat pe teritoriu dac, a cărui construcție nu era deloc improvizată. În acel avanpost se refugiase pretinsul sacerdot tămăduitor dispărut de la căpătâiul generalului,

iar de acolo i-a fost și mai ușor să dispară. În ce direcții ? Doar fluviul și pădurea puteau ști.

Zanes se făcu a nu observa, dar trimise veste la curțile regelui prin călăreți de goană întinsă, descriind și cum arăta omul acela: „mărunt, înfipt ca un ac plin de importanță, semețind un cap mic, precum o tărtăcuță din care se zburleau în părți două ciufuri negre ce parcă i-ar fi umbrit sau i-ar fi prelungit urechile, iar pe mijlocul căreia lucea o chelie cu un îngust și clătinător smoc; un histrion spunând mereu că are alte îndeletniciri, iar generalul, care ascultă de el ca de un mai mare, zicând că-i sacerdot”...

Pe Vincențius îl îngriji și-l obloji fără alte vorbe decât constatările medicale, lăsându-l să se mire că nu-l întreba de acești oameni din propria-i suită. Se făcu a fi foarte ocupat, a da ordine în jur, a se interesa dacă pacientul său avea de toate și a se uita mai mult la rana operată, decât la om, până când îl obligă să deschidă el discuția, întrebându-l dacă va veni să-i controleze vindecarea.

- Vin peste douăzecișiuna de zile cum îmi cere meseria; dar în legătură cu faptul că ți-ai construit avanpost aici, fără ca noi să știm, va trebui să raportez la curtea regelui – răspunse Zanes generalului cu imputare, în vreme ce-i făcea ultimul pansament.

Vincențius privi puțin mirat, apoi, cu modul său de a găsi explicații prin care se delimita arătându-se nemulțumit, încercă să o dreagă:

- Dulcius ascultă prea mult de terapeutul sacerdot; cred că ăla a fost cu ideea.

- Pe pământul nostru ? !

Indignarea era acum evidentă, iar Vincențius, care se aștepta, se dovedi pregătit pentru asta, așa că îl liniști flegmatic, fără a arăta că-i pare rău, sau că recunoaște vreo minciună:

- Trebuiau s-o ridice. Face parte din regulamentul de apărare a mea. Nu uita că sunt viceregе, chiar dacă Vespasian n-a mai apucat să dea o asemenea lege. Lasă,

nu te supăra; când vii să mă declari vindecat, îți voi da și ție voie să-ți faci o tabără pe teritoriul meu. Nu de vicerege; ci chiar de rege !... Ca să încheie cu o superficială și nesinceră insinuare: Poate că vei ajunge cândva. Dacă vrei, Roma o să te sprijine !

CAPITOLUL CINCISPREZECE

Din asemenea motive, la sfârșitul decadei cu lună plină, când stabiliseră să-i întoarcă vizita spre a constata dacă se împlinise sorocul de vindecare, Zanes nu porni să treacă Istrul cu prea mare plăcere, iar toate onorurile, solemne, fastuoase și pline de destrăbălată ospeție, bucuria sinceră cu care vindecatul îl îmbrățișa, iar supușii aceluia îl venerau, nu reușeau să-l scoată dintr-o anumită precaută rezervă.

Cetatea lui Vincențius, chiar dacă mai mult drapată-n țesături cu borduri aurite după nevoia taberelor temporare ale militarilor care n-au vreme de zidărie, mai mult pictată pe lemn de geniști rapizi, decât cioplită-n piatră de meșterii construcțiilor faraonice, arăta veselă și înfloritoare, chiar dacă nu ca Roma, sau ca cetățile grecești, oricum ca Antiohia și alte așezări ale comerțului înflorit peste noapte printre țărișoarele vechi ale Asiei Proxime. Și, prin asta, avea chiar mai mult farmec fluturând pânzeturi și prapori colorați în turnurile de bârne ridicate după obiceiul locurilor, pe sub porticele pline de trandafirii târzii ai toamnei aceleia frumoase, pe spalierele cu rodul bogat al ciorchinilor de aur și zidurile năpădite de curpeni lungi de care atârnau bostani galbeni printre marile frunze verzi, pătlăgele roșii ca luciul rubinelor precum și unele mari, făloase, vânăt-albăstrii cum nu se mai văzuse culoare de fruct, aduse din grădinile palatelor Asiei.

La fel cu fructele, planturos-lascive se mișcau și trupurile învelite-n țesături colorate ale femeilor ieșite la plimbare

sau cumpărături printre militarii învoiți și negustorii aduși sau atrași ca și ele din alte părți ale imperiului, în amestecul acela de tot felul de fizionomii și porturi, deosebite de cele ale localnicilor cu femei frumos-prelungi la față, păstrând în îmbrăcăminte culorile lânii și inului și bărbați nu prea înalți dar robuști, cu cioareci strâmți și pieptare strâns încheiate, așa cum îi știa el prea bine, folosiți aici la diverse munci prin care serveau militarii sau lăsați să-și vândă acestora produsele. Ca-n toate orașele de la marginea imperiului, totul se vindea și se cumpăra în stradă, de la furctele în coșuri și pepenii în grămezi, la peștii și carnea din căruțe, la animalele din țarcuri, la băuturile și grînele din mari vase de lut, la prăzile militarilor ținute e aceștia pe umeri și la nurii veneticelor lascive ieșite în porți unde cântau histrioni levantini și chiar pitici africani. Piața era veselă, iar soldații porniți pe petrecere se îmbătau repede după ce treceau de sentinelele ce păzeau o parte a cetății, pesemne cea militară în care se simțea mai multă ordine și chiar unele mișcări secrete, spre niște porți care duceau către direcții pe unde se făcea doar venirea sau plecarea unităților organizate. Dar acestea puteau fi mai mult bănuite după movila ca un capitoliu pe care se aflau mai multe clădiri, pesemne și fortul de reședință a generalului, pe un versant al căreia urca un drum străjuit de arbori proaspăt plantați care nu aveau încă măreție imperială, iar pe celălalt, sub o lojă care se deschidea chiar din grădinile de deasupra, coborau treptele amfiteatrului după măsura căruia îți dădeai seama că pe drept se lăuda Vincențius cu dimensiunile, dar și că avea în acea zonă mai multe trupe de distrat decât ar fi numărat o simplă garnizoană. Repetate în graba de a așeza cât mai multe pentru împodobirea zidului de jos, siluete de animale turnate-n gips cam strâmb și cu trăsături ușor de confundat între fiare fioroase și câini blegi sau oi naive, împreună cu zei crăcănați și zeițe bașoldite ale căror fețe nu se prea schimbau de la bărbat la femeie, încercau un fel de alegorie ridicată de meșteri amatori cum se

putuseră găsi, de-o parte și de alta a porticului prin care se deschidea perspectiva spre altarul pe care trona, da, chiar el, Vincențius. Mai mare la trup decât era în realitate dar, din pricina unei mîini cu sabie întinsă care venea prea în față, capul care se vedea că fusese făcut cu o mască pe care o suportase pe față până la întărirea lutului, părea mai mic decât proporția cu trupul căruia i se mulase un bust fălos, pesemne tot turnat, dar pe trupul unui oștean sau gladiator mai zdravăn, așa încât cununa de lauri bătută din plumb aurit părea un fel de cipilică, iar picioarele mai mici, fiind turnate spre a primi chiar încălțăminte autentică, din sandale cu nojițe aurite împletite soldățește până sub genunchi, lăsau impresia că stătea oarecum pe vine.

Generalul, însă, era mândru de cele ce putuse face în atât de scurt timp aducându-și Roma aici prin cîteva corăbii cu gladiatori nu atât voinici cât circari și cu femei dezabuzate din portul Antiohiei, într-un amestec grosolan cu preotese din Lesbos și călugări poponari din insulele de mai sus, din îngusta mare Propontidă cu strâmtoarea de stânci a Hellespontului ce-i speriase pe argonauți, dar care se dovedea foarte prielnică pentru a ajunge repede la Pontul din care se naviga pe fluviu înspre aici. În acest mod aducea el rapid civilizația poftelor făcând un emporium unde, pentru soldații întărâtați împotriva rezistenței celor de pe asemenea locuri aspre, care-și fereau de ei și pământurile și femeile cu părul de culoarea castanei, erau bune și căzăturile din porturile mai calde, mai răsfățate, cu măsline și curmale în locul rădăcinoaselor, cu ape mai puțin limpezi, dar vinuri mai dulci. Corăbiile acestea, pe care Vespasian le făcuse pentru a deveni stăpân pe fluviu și pe teritoriile din jur, tot trebuiau să patruleze; așa că duceau prăzi și aduceau mărfuri. Și erau pline la dus ca și la întors, ca dovadă că centuriile și garnizoanele generalului nu stăteau degeaba, forțându-și tot mai spre nord incursiunile de unde aduceau prada, dar și deveneau din ce în ce mai numeroase și mai bogate-n soldă de vreme

ce emporiumul creștea, iar cererea de mărfuri era tot mai mare. Atât mărfuri curente, vândute la cântar sau la bucată, cât și mărfuri vii, mișcătoare și înfierbântătoare, vândute ca plăceri măsurate-n timp.

- Nu mai fac față, așa că încep să le dau voie să-și facă familii aici, celor care vor ca pe urmă să rămână veterani pe aceste locuri; altfel au nevoie de prea multe asiatice de consum, iar, când vin centuriile din incursiuni și trebuie să le iau roabele pe care ei le aduc, ca să le trimit la târgurile mari de unde ne câștigăm solda, vestalele lucrează la câte trei soldați de-odată... Nu te superi că îți vorbesc așa, cazon, dar ești fiziolog și înțelegi – îi dovedi generalul preocupările lui de logistică tot în direcția obsesiilor sexuale – Ești fiziolog și înțelegi că un comandant...

- Înțeleg – răspunse Zanes întărâtat spre imputările pe care i le făcuse din prima lor noapte de chef – cunosc doar nebunia dintre putință și dorință pe care-o cultivă întreaga Romă și toate spectacolele voastre bazate pe sex. La voi e ca o teamă că n-o să mai apucați ziua de mâine și vreți mai mult decât se poate azi. Vă stoarce obsesia asta și vă pierde mai devreme, o știu !...

- N-o știi tu cât de dulce e !... Pentru tine, organele sunt făcătoare de copii, nu de plăceri. Noi străduim mereu să descoperim zeci de plăceri în plus. Ai auzit tu ce-i ăla *haedonismul* ?... Pe lângă el, învățătura lui Epicur e simplă naivitate: Să trăiești unele plăceri e prea puțin; trebuie să trăiești pentru plăceri; pentru cât mai multe plăceri !... Noi ne chinuim, ne chinuim dulce să găsim mereu plăceri !

- E bine spus că „vă chinuiți". Vă chinuiți prea mult și nu vă mai rămâne loc pentru alte gânduri ! – mai adăugă Zanes oprindu-se de a-i mai spune, cum încercase odată, că dragostea-i mai mult decât un exercițiu de sex. Nu mai erau tineri, nu mai avea rost să spună lucruri pe care altul tot nu le-nțelege. Iar dezinvoltura asta nesimțită a romanului începuse mai de mult să-l intrige, stare care nu era nici politicos s-o arate dar, din unele precauții, chiar el simțea

nevoia să nu și-o dezvăluie. Pentru a se autotempera, își spunea că Vincențius era un pacient de tratat, iar învățătura lui Zalmoxis pe care tocmai el și neamul lui o continuau, arăta că trebuie tratat în același timp și corpul bolnav și psihicul. Era „un caz” la care cunoștințele lui anamnetice îi spuneau că trebuie doar să țină seama de toate antecedentele, toate influențele si toate consecințele.

- Ai să te chinui și tu în noaptea asta ! Să vezi ce prilejuri am să-ți dau ca să te chinui ! – nu demonstră Vincențius a fi capabil să deprindă altceva.

Cu toate că începuse să arate cam apăsat de vârstă sau de unele griji, era mândru și era mulțumit de cum se vedea totul de pe înălțimea fortului său în fața căruia îi trona statuia, întrebând mereu: „Nu sunt eu generalul care știe ce să-i dea oșteanului ca să-i stea alături la nevoie ? !” ... Sau: „Ce, crezi că de aici, la imperator care tot pe placul oștilor trebuie să facă, mai e vreun pas înafară de norocul de a ajunge ? !”... Sau chiar: „N-aș fi eu bun să civilizez astfel toate locurile astea ? !”.

- Fiecare, e de-ajuns să-i civilizeze pe ai lui ! – nu se putu abține Zanes. Și-i păru rău pentru că, știindu-și în sângele său dac aversiunea pentru expansiunea altora, aversiune care trezea mereu firea lor războinică de apărători bine formați în a fi gata să dea ei prima lovitură pedepsind crunt agresiunile care mereu aveau loc la hotare, pe când, meticulos ca de obicei, își făcea socotelile pornirii încoace, își propusese să nu-și manifeste acest instinct. Ba chiar, preot-medic fiind, cunoștea din învățătura zeului său și remediul pentru a nu cădea în furii: Trebuia să te obligi să nu faci altceva decât să tragi aer în piept și să-l ții mult, cât mai mult, până nu mai gândești altceva decât cum să-ți ții respirația. Asta te face să redevii liniștit, depășindu-ți starea. Așa că o dădu mai pe glumă: Tu, rege meriți să fii, dar nu peste noi !...

- Vezi, asta-i diferența: Tu nu m-ai accepta rege aici, dar eu sunt mai deschis și mai puțin vanitos spunându-ți

că nu m-ar deranja să fii tu împărat la Roma – răspunse generalul adăugând cu glumeț cinism: Decât canaliile sub care am tot servit !...

Spre a ocoli răspunsul, Zanes îi atrase atenția că, pentru a desăvârși acele construcții i-ar trebui artiști mai buni, cu știința proporțiilor mai bine învățată; dar marele general provenit din măreția Romei îl liniști:

- Crezi că în Forul roman e altfel ?... La cât se grăbesc să se arate mari, după ce s-au grăbit să-l omoare pe cel dininte ca să-i ia locul, când e nou împăratul apar statui și mai scălâmbe. Important e s-o pui să se vadă de către toți, cum o văd cei de-aici pe-a mea. S-o vadă și când se trezesc și când se culcă, și când ies din casă și când se-ntorc înapoi, ca să te știe de stăpân !... Important nu e cum arată, ci să-i vezi cum se închină la ea !... Pe urmă, dacă ai noroc să trăiești mai mult în tron și să apară un meșter ca lumea, faci și o statuie mai frumoasă; dar primul lucru e s-o ai pe altar !... Ehe, câte mutre hidoase și făcute nepriceput n-am văzut eu pe altarele Capitoliului, venerații fiind mândri de ele și așaiar mulți, grăbindu-se schimbă numai capul statuii !... Noi trebuie să dominăm, iar eu sunt hărăzit să domin aici !

- Bine, mărite vicerege, sau viceimperator, sau cum vrei tu... – o luă mai în glumă Zanes, spre a nu-i înfrunta din prima clipă marile vanități de cucerire pe care acum i le știa prea bine și se obliga să nu se vadă că-ncep să-l deranjeze – bine; hai să cercetăm acum locul pe care statuia nu ți-l arată, așa că nu pot să-mi dau seama doar după ea; trebuie să te consult.

- Mi-am făcut eu o primă consultație aseară; l-am încercat; l-am verificat bine; l-am pus la treabă până n-am mai putut... Ah ce bine a fost ! – vorbi acela cu nerușinare, fapt pentru care Zanes simți nevoia să ridice glasul poruncind profesional:

- Trebuie să te dezbraci.

- Mă dezbrac – răspunse Vincențius concupiscent, ca și

cum i-ar fi făcut un apropo trăgându-l spre încăperi, dar avu grijă să strige străjilor: Dacă vine Dulcius, să nu-l lăsați să intre. Ba nu; chiar alergați unul, căutati-l și spuneți-i că am poruncit să se ducă repede la poarta de răsărit, să inspecteze cavaleria care acum trebuie să plece. Să stea acolo controlând până la ultimul călăreț, pentru că pleacă cu misiune foarte grea !... – Și, dezbrăcându-și cam greoi trupul pe care Zanes citea acum mai clar scofâlcelile îmbătrânirii, făcu pe mironosița: Băiețelul ăsta mă iubește atât de tare, încât face mari nebunii pentru mine. Uneori, chiar își iese din țâțâni. Are o gelozie bolnăvicioasă care pe mine, să-ți spun drept, mă excită la culme... Mă excită, da; asta-i când te simți iubit !... Tu, ca fiziolog trebuie să înțelegi așa ceva !... Mă excită când îl văd că orbește de pofta mea !... Dar e și periculos. Zilele trecute a despicat cu sabia trupul unui legionar tânăr la care, dacă mă uitasem o secundă ceva mai mult. Dar el mi-a simțit privirile și a înnebunit. Se răscoală-n el niște pofte nebune care uneori mă-nnebunesc și pe mine și nu-mi mai dau seama că-s bătrân și trebuie să am chibzuința să-l liniștesc. Ești fiziolog și trebuie să înțelegi starea de exaltare: Nu-mi mai dau seama; mă incită și pe mine și asta-mi place la maximum și peste maximum ! Mă înnebunește și, din pasiv, cum e mai comod să fii la bătrânețe, că de asta simt la el iubire adevărată, mă face să mă simt bărbat; să-mi admir falusul cum se ridică în erecție sau măcar semierecție, să fiu atât de pofticios încât îmi vine să-l schimb cu o femeie. Da: să-l dau pe el înlături de la spatele meu și să aduc sub mine o femeie; că, să aduc deodată cu el și o femeie, aș vrea eu de multe ori – recunoscu asemeni unui soț sub papuc – dar nu îndrăznesc, fiindcă e atât de gelos încât ar fi în stare să o omoare; iar eu, ți-am spus: asta-i plăcerea, că mă simt covârșit de gelozia lui care mă excită la maximum și face să ne simțim foarte bine împreună !... Știi, că ne și bătem, când suntem în intimitate. Ne bătem, pentru ca apoi să ne iubim și mai frenetic... Eh, de-ale vieții aștea care, altfel,

are plăceri atât de puține !... Tu, ca fiziolog...

Ca fiziolog, ca om, ca tămăduitor, ca orice, Zanes își amintea doar de furia oarbă cu care-l văzuse pe tînărul spelb cum reteza din nebunie bradul acela puternic. Și se străduia să nu-și arate disprețul pentru o asemenea stare de nebunească invertire pe care-o constata și la gazda sa, chiar dacă se manifesta sub forma mai duioasă a unor mărturisiri, cum simt nevoia maturii trecuți, tocmai ca să se laude cu ceea ce nu mai au prea tare, sau chiar să se mintă pe ei înșiși încurajându-se. Se hotărâse: Își va face până la capăt datoria de medic, apoi va găsi un pretext ca să plece. Ca să se depărteze cât mai repede de locul acela pe care nu-l mai vedea acum la modul de surpriză cum văzuse tavernele în tinerețe, ci îi descifra esențele sordide. Era la vârsta la care nu-l mai puteau orbi strălucirile altor vieți, precum parfumurile și fardurile cu care femeile trecute își ascund decăderea din starea de iubire adevărată. Și nu voia s-ajungă să o spună pe față, cum simțea că ar fi putut reacționa față de exaltările necugetate la care el, ca vindecător de trupuri și suflete, știa prea bine că ajung întotdeauna invertiții, fiind mai labili, mai predispuși la acte neașteptate decât logica oamenilor banali, cei care urmează firescul naturii. Medicul din el își lua niște precauții, ca și cele sanitare care-ți creau reflexul de-a te spăla, de-a te curăța, de-a preveni atingerea directă cu boala. Îi era teamă, mai ales, ca nu cumva la obsedatele nerușinări ale aceluia, să nu-i spună ceea ce simțea nevoia de când se lămurise: Să nu-l porcăiască pentru că a avut nerușinarea să apară în fața regelui lor care era unul dintre cei mai sobri bărbați ai lumii, împreună cu iubitul său masculin centurionul, afișându-și dragostea care mirosea de la o poștă a rahat... Așa îi descriseseră audiența regală a lui Vincențius mai mulți nobili dintre strălucitii din jurul tronului, pileați austeri care remarcaseră relația nefirească dintre general și aghiotantul său, punând aceasta chiar pe seama sfidării din partea senatului Romei, care ar fi trebuit să știe pe cine

trimite în ambasadă la această curte de oameni aspri.

În schimb, gazda sa era tot mai excitat, ca îmbătat de fericire și, după ce îi auzi diagnosticul de vindecare, îi ascultă sfaturile pentru tratamentul de întreținere și îi obținu încă o dată confirmarea că totul era pe calea cea bună, veni fericit la el și, îmbrățișându-l, îi aplică o atît de puternică și de zemoasă sărutare de mulțumire, încât era clar că nu mai avea margine între recunoștință și poftă. Poate chiar, în eleganța acelui cubicullum roman, în exaltarea lui, cu inconștiența celor care cred că toți pot avea poftele lor, ca un maximum de recunoștință și iubire ar fi încercat să-i facă felul dacă, dintre perdele și coloane nu s-ar fi auzit un gâfâit neliniștit.

- Ce-i Dulcius ? !... Ți-am poruncit să te duci la poarta pe unde pornește cavaleria ! – scrâșni total nemulțumit, chiar derajat de surpriză, Vincențius și-i atrase atenția poruncitor: Aștept pradă multă în această toamnă bogată !

- Întrutocmai, nobile vir - gâfâi acela umil, dar cercetând înconjurul cu ochi bănuitori și neîncrezători – am alergat să-ți spun că toată plecarea s-a făcut conform ordinelor !

- Bine; lasă asta ! – îi dădu peste nas cel ce-i atrăgea atenția că-i e și comandant. Apoi găsi prilej să-l plesnească spunându-i lui Zanes pe față, fără a se gândi că putea fi vorba chiar de incursiuni împotriva satelor dace: Îl pun să-și facă datoria când pornim oștile; pentru că la întoarcerea lor cu prada, trebuie să trimit pe altul; ăsta ar fi în stare să gâtuie tocmai fetele și femeile pe care luăm banii cei mai buni la târgurile de sclavi !

Discipol zalmoxian, doctorul se obligă la acele exerciții de respirație neauzită pe care le învățase știind că, exercitate cu voință, te țineau lucid făcându-te să nu-ți pierzi cumpătul.

CAPITOLUL ŞAISPREZECE

- Eu am să plec - spuse Zanes – am cazuri grave.

- Ba n-ai să pleci nicăieri. Vom bea pentru cazul grav pe care mi l-ai rezolvat ! – făcu generalul un semn poruncitor prin care se deschideau draperiile spre săli cu militari aşteptând în ordine, cu pocalele pregătite, dezlegarea lui de a le goli.

Servii le aduseră şi lor pocale şi vase prin gâtul lung al cărora stăteau gata să li le umple din nou, iar generalul îl prezentă:

- Sunteţi în faţa celui mai mare vindecător, preot şi hirurg, doctor fiziolog... şi psiholog – adăugă el ca om ce citise istorii amintindu-şi de un accent zalmoxian care trebuia pus ca să-i flatezi pe daci – V-am chemat de la castrele şi unităţile voastre astăzi aici, ca să toastăm pentru el şi să petrecem cu el ! – Şi, oprindu-le uralele soldăţeşti, i-i prezentă: Ei sunt comandanţii şi centurionii mei, şefii garnizoanelor şi armatelor mele, adunaţi astăzi din toată Moesia mea ca să le spun pe faţă, soldăţeşte că, datorită ţie, generalul lor poate din nou să încalece... dar şi să fie încălecat ! – se răzgâie el, cu gluma grosolană, cazonă, care făcu mare plăcere provocând uralele pe care el nu le mai opri, ci le încurajă făcând semn să se toarne.

- Urmează ospăţul. Cu matroane, îţi jur, nu cu femei stricate. Alea le lăsăm pentru soldaţi, iar astea trebuie să fim convinşi că sunt matroane... Bine-nţeles, în masura în care, pe aici se găsesc matroane – glumi el spre marea veselie şi uralele ofiţerilor, proclamând: Vom petrece plăcut şi discret, fiecare când îi vin poftele şi fiecare cu poftele sale, în lojile cu perdele care se pot trage când vrem, ca pe vremea lui Nero... – şi, faţă de încă rezervata atitudine a lui Zanes, îl îmbie la accept facând apel la sentimentele camaradereşti: Nu poţi, Zanes, să le iei acestor bărbaţi aduşi de departe ca să te sărbătorească, o asemenea plăcere. Un banchet cu spectacol e rar pe-aici, iar în cinstea ta, eu vreau să fie strălucitor pentru ei toţi !

- Bine, dar după asta, imediat voi pleca.

- Treaba ta. Darurile îţi sunt pregătite; unul singur trebuie

să ți-l alegi.

- Dar nu-i nevoie.

- Ai să vezi că e; te cunosc; dar tu nu conoști gusturile lor.

- Adică ?

- Eu am strâns fiarele. O bogăție !... Ei au adus prizonierii care să se lupte cu ele.

- Nu vreau să văd așa ceva.

- Nu-i nimic; ți-am spus că ai draperii la lojă. Dar oamenii ăștia sunt ostași, educați prin sânge, prin neiertare și prin forță, iar tu meriți cadoul pe care ți-l fac lăsându-te să alegi dintre prizonieri pe cei pe care-i vrei salvați. Îți sunt prieten, Zanes. M-am gîndit că tu vei suferi pentru unii de-ai tăi. Și am chibzuit acest spectacol ca o bucurie pentru tine eliberând pe oricine ceri. Sufletul meu e cu tine, Zanes – adăugă el pe un ton categoric, ba chiar vehement, ce se cerea crezut.

Doctorul pricepu că era vorba de ceva grav, de un adevărat cadou despre care generalul nu glumea, că trebuia să fie atent și la chibzuiala aceluia:

- Ce vrei să spui ?

- Știi, doar, că au fost incursiuni și prin părțile voastre.

- Știu. Știu fiindcă eu fac parte dintre aceia care, la voia regelui, încercăm eforturi de înțelegere; dar mulți din sfetnicii tronului nu vă mai rabdă; dacă vom ajunge la război, nu va fi din vina noastră.

- Eu, ca și tine, Zanes – îl îmbrățișă mai lucid decât înainte, generalul – am misiunea înțelegerii dintre noi; de asta, dintre prizonieri, ți-i dau pe cei care sunt de la voi. De la voi. Atât. Va fi chiar și o demonstrație de loialitate între țările noastre care le va tăia din avânt celor porniți pe război – vorbi el chiar cu o anumită căldură a înțelegerii dintre ei – Dacă vrei, o fac public, luându-te pe tine drept ambasador al prieteniei noastre. Vezi, m-am gândit chiar și la această diplomație a păcii dintre noi. Și asta, încălcând multe ordine – preciză el – pentru tine o fac. Te poți duce

să cauți. Vezi dacă e vreunul de-al vostru, iar eu voi da poruncă de eliberare și se va-ntoarce cu suita ta.

Apoi, dovedindu-și neplăcerea sau teama de a fi fost atât de sincer, bău mult, pe nerăsuflate, până când, umplut cât să-și astâmpere pornirile, îi alungă pe cei cu vasele din care turnau:

- Gata ! Rămân comandanții care vor raporta și vor primi ordine. Dulcius, tu te duci cu doctorul să viziteze circul și cetatea. Apoi aduci doamnele în loji și, după consiliul militar continuăm petrecerea !...

Centurionul făcu un gest de respect față de general, de salut către ceilalți ofițeri și un gest de gazdă către Zanes conducându-l protocolar și respectându-i tăcerea prin care acela nu-și ascundea concentrarea de-a aștepta să vadă prizonierii. Dar când caii de la quadriga în care Dulcius îl conducea ca pe un oaspete de onoare se opriră agitați dând înapoi cu gesturi nărăvașe de lângă țarcul cu freamăt de lupi mulți cărora le sticleau ochii printre bârne într-un ison de gemete înfometate sfâșiat uneori de câte-un urlet solist de fiară la care neliniștea flămândă se agita în și mai amenințătoare mârâituri, în timp ce el îi descria cu laudă tehnica: „Prinși flămânzi, aduși flămânzi și ținuți flămânzi, li se atârnă carne deasupra, la mirosul căreia ei sunt în stare să sară și cât trei înălțimi de om; așa-i dresăm mai răi decât fiarele africane... „ – doctorul îi puse mâna pe braț:

- Câți lupi sunt ?

- Două sute.

- Și câți oameni ?

- Șaizeci. Minus cei pe care veți voi să vi-i dăruim. Adică ar rămâne cam un om la patru lupi.

- Va să zică ați făcut planul acesta înainte.

- Le generalul meu, totul este gândit și calculat. El nu se joacă de-a politica, așa cum fac mulți vorbăreți la Roma.

- Atunci întoarce.

- Nu mai mergem să-i vedem.

- Mă voi decide mai târziu; am nevoie de timp de

gândire. Unde mai vrei să mă duci ?

- Lăsăm caii în grija străjilor, spre-a ne putea plimba. Poftim: E cavalerul de pe munte ! – arătă Dulcius frontispiciul așezat asupra a două coloane mari cenchipuiau o intrare ca de Forum.

- Da – răspunse Zanes plăcut surprins – e cavalerul nostru cioplit pe străvechiul perete al munților care s-au ridicat când s-au ales apele.

- Al vostru ? Noi îi spunem „Cavalerul trac".

- Iar noi suntem traci.

- Traci ? – îi făcu tânărul, iarăși, o surpriză plăcută – Voi nu sunteți traci; voi sunteți „Cei mai viteji și mai drepți dintre Traci și care vă consdierați nemuritori", așa spune Herodot !

- Dacă un militar cuceritor, ca tine, l-a citit pe Herodot, atunci e lucru foarte mare ! – aprecie Zanes și, sub frontispiciul cu imaginea cavalerului, cercetând și alte pietre, cu cioplitură autentică, pe care generalul poruncise a fi aduse în capitala lui, peripatetizară răspunzându-i la întrebările despre religia lor de nemuritori. Dar Zanes ocoli ceea ce-l chinuise pomenind de traci: Gândul acela de-a refuza să aleagă doar unii dintre cei șaizeci de condamnați, așa cum apreciase, cu principiile politice ale cinismului învingător, generalul – Suntem cu toții traci ! – repetă el într-un gând ascuns – chiar dacă am avut mai mulți regi, sau mai multe regate...

- Știu - dădu centurionul dovadă de bună pregătire asupra locurilor păzite de armata sa – Hecateu scrie în „Înconjurul pământului" despre crobyzii și tirizii de la Pont pe care, după aceea, Herodot îi numește geți povestind minunile lui Zalmoxe al vostru pe care eu mult îl admir, ca și pe Deceneu care v-a tăiat via, dar v-a învățat atâtea științe cum au puține neamuri; iar, în piesa lui Sofocle se află Charnabon, regele care domnește peste acești geți, ceea ce înseamnă că erați cunoscuți ca atare.

- Cercetezi atât de mult ?

- Cât pot – dovedi tânărul mai multă modestie decât l-ai fi crezut în stare – când mă voi întoarce la Roma, aș dori să pot scrie istorie. Acum strâng pietrele astea din care voi afla mai multe. Deocamdată știu că, din geți, vi se spune acum daci, de la arma voastră pe care v-ați făcut-o la lungimea și forma îndemnării voastre. Se cheamă „*daca*", nu-i așa ?... E mai scurtă și mai curbată decât săbiile noastre; am încercat-o: se taie foarte bine cu ea; și se luptă foarte bine !... Asta înseamnă că, pe lângă luptători buni, aveți și fierari buni, acei *faberi aciari* cu care noi ne lăudăm că fac arme pentru toată lumea, dar voi îi aveți pe ai voștri așa de pricepuți că v-ați luat și numele de la arma lor. Însuși Caesar, Caius Iulius vă spune daci, iar Strabo scrie că dacii și geții sunt totuna ca limbă...

Surpriza era destul de mare pentru un cărturar, cum se considera Zanes prin însăși vocația sa și nu numai prin rangul preoțesc ce obliga asta la toți urmașii lui Deceneu care, la rându-i, le sistematizase și îmbogățise învățătura lui Zalmoxis. Dar această învățătură era inițierea lor, în vreme ce tânărul o afla din sursele libere ale unei culturi pe care se vedea că și-o însușise cu multă voință. Prima reacție, cum fusese și aceea de la vizita lui Vincențius, când văzuse la însoțitorii aceluia plăcuțe pe care-și însemnau drumurile și alte cele, fusese doar gândul de spionaj, de iscodire care trebuia anihilată. Acum, însă, își dădea seama că era vorba de o însușire intelectuală a tânărului acestuia, mai importantă decât interesele strict militare ale imperiului. Și, tocmai de asta se simți obligat să-i spună, nu ca o lecție, ci chiar cu dorința sinceră de a-i întregi cunoașterea:

- Știi de ce spune Herodot că suntem cei mai drepți ?

- De ce ?

- Pentru că dintre autohtonii care ne-am trezit dintotdeauna pe aceste pământuri, noi ne-am scos din ele traiul și n-am năvălit peste bunurile altora...

- Într-adevăr, acesta este un semn de oameni drepți. Dar, de luptat știți să vă luptați, sunteți necruțători și chiar

șireți în luptă – își dovedi buna documentare cel care se dovedea mai profund și mai priceput decât gradul său militar.

- Suntem. Fiindcă nu ne convine să vină alții aici, de vreme ce noi suntem autohtonii care nu ne-am mișcat ! – rosti Zanes, regretând imediat că depășise tonul ne rămânând la obiectivitatea strict cărturărească și, redeveni explicativ: Vorbesc de cavalerul pe care tu ai pus, sunt acum sigur că tu, sa fie reprodus pe acest frontispiciu. Știi de ce se află el acolo, la peretele de stâncă al trecătorii ?

Bine informat, dovedindu-se chiar a fi adevărat om de știință pentru vârsta lui, Dulcius răspunse sigur și glumeț:

- Cred că știu. În ori ce caz, a fost pus pentru greci, pentru perși și, cel mult, pentru satrapii lui Alexandru cel Mare. N-a fost pus pentru Romani.

Zanes se opri în ultima clipă să nu-l îmbrățișeze, doar fiindcă era conștient ce semnificație strâmbă ar fi pututu avea un gest de intimitate pentru unul ca acela. Dar o îmbrățișare normală, de înțelegere comună pe baza unor idei intelectuale, băiatul ar fi meritat pentru deșteptăciunea și cultura dovedită.

- Da – îi spuse – ai dreptate: Romanii încă nu-și începuseră invaziile, pe vremea când ne invadau alții; dar simbolul de graniță al cavalerului, au știut ai mei prea bine de ce l-au pus acolo !

- De asta ai spus că toți sunteți traci. De asta nu știi pe cine să alegi drept ai tăi dintre prizonieri, îi demonstră acela că fusese atent și-i înțelesese reacția aspră de mai înainte.

- E un lucru pe care-l discut cu generalul tău – închise Zanes butal subiectul și schimbă vorba: Cavalerul căruia voi îi spuneți trac, reprezintă tot ce, pe locurile astea, se află dinaintea venirii voastre. Foarte frumos c-ați salvat aceste pietre deasupra cărora l-ați reprodus pe el. E un act de știință.

- L-au copiat bine ? Am auzit că statuile noastre nu vă plac – se dovedi Dulcius a fi tras, cu urechea lui sau cu

urechile altora, la discuția de mai înainte cu generalul.

Asta îl înveseli oarecum pe Zanes, făcându-l să se amuze la gândul că tânărul centurion își stăpânea generalul nu numai cu apropierile trupului, ci și spionându-i de la distanță celelate mișcări. Și se obligă să-și depășească ecourile furiei dureroase, gata de luptă, pe care acela se vedea că i-o observase când opriseră trăsura militară în dreptul lupilor și a victimelor pregătite. Începu să pălăvrăgească vrute și nevrute cu el, să comenteze mărfurile prăvăliașilor pe lângă care treceau sau să vadă cam ce negustoreau soldații din prăzile care li se lăsau, să-i răspundă tânărului la întrebări curioase despre învățătura zeului lor, despre animalele pe care le sanctificau sau le sacrificau, despre obiceiurile cititorilor lor în stele și chiar despre performanțele medicale la care ajunsese el, despre trepanatul creierului și căutarea lui de a găsi acolo, sub osul capului, centrii psihici, despre neamurile din jur și urmele Mării Sarmatice, pe malurile căreia știa și acela că apăruseră hiperboreenii răspândiți apoi pe tot continentul.

Dar, pe măsură ce-l plimbă, cât îl plimbă și-l iscodi, cât îl iscodi, mai mult pentru a-i face conversație și a-i fi plăcut, decât pentru a afla lucruri despre care Zanes își dădea seama că se informase, tânărul spelb se dovedi a fi fost bine pus la învățătură de către generalul său, cu multe lucruri din istoria și filosofia lumii bine deprinse. Avea o aleasă minte speculativă prezentând cunoștințe în multe domenii, o minte a cărui inteligență înțepătoare chiar îl făcea pe doctor să deplângă faptul că, într-o singură persoană, se amestecau atâtea: Atâtea calități și atâtea inconsecvente căderi în vanități irascibile, dezlănțuiri de dorințe răzbunătoare sau cuceritoare, perfidii foarte perseverent dirijate până ajung să frizeze actul malefic, laolaltă cu deosebita eleganță în vorbire și comportament, cu inteligența dublată de cultură temeinic însușită și, uneori, chiar gândire surprizătoare, grația cu care-ți acorda un interes calin, mai presus decât respectul, exact așa cum au

fecioarele de care te îndrăgostești, dar și bogăția versurilor pe care le recita, alături de asocierile savante pe care memoria sa putea să le facă dând strălucire convorbirii și știind s-o păstreze în sfere superioare. Cu obișnuința sa provenită din formarea profesională, Zanes îi punea prin acestea un diagnostic, sau chiar mai mult decât atât, punea un diagnostic chiar relației aceluia cu bătrânul său prieten, găsind explicația comportării generalului ca un îndrăgostit fericit de modul cum i se răsplătea dragostea. Cu îngăduința dorinței de a înțelege omul, Zanes chiar îi găsea asemănări cum, de obicei, găsești doar în căsniciile în care bărbatul și femeia știu să-și trăiască și să-și aprecieze întreaga dăruire. Și, blazat, era chiar dispus la această înțelegere superioară, lăsând laoparte prejudecățile și spunându-și cu cinism: „În definitiv, poate că pentru Vincențius e mai bine, decât cu o femeie rea, ambițioasă dar pe deasupra și stricată, cum sunt mai toate cele din înaltele cercuri unde se situează generalul”... Pentru ca, după un asemenea raționament îngăduitor spre care-l îndemnau ipotezele direcționate divers pe care le deprinsese în practica sa științifică, să vină și grecească ironie pe care preabine o deprinsese, ironie care spunea: „N-ai ce găsi justificări în viața plină de instincte carnale a unuia ca Vincențius !... Ți-a spus el, cu propriu-i glas, că l-ar iubi și pe ăsta și pe-o femeie, în același timp. O fi el deștept și cavaler, dar viciul roman și-a pus asupră-i acea amprentă a nesătulului neputincios, care se simte trăind doar prin erecții, ba chiar și le omoară pe acestea înainte de vreme, tocmai obsedat mereu de teama că i se vor sfârși odată”... Iar doctorul din el conchise: „E o nebunie a necumpătării; aceeași care i-a făcut pe romani să inventeze *vomitoriumul*, adică vărsatul burdihanului ca să mai poți băga din nou în el ce nu mai ai nevoie. E psihosul, aici, care se instalează pe creier ca o pată neagră pe care tot o s-o descopăr eu cândva !”...

Nici cu femeile, tânărul centurion nu se dovedea a avea complexe, giugiulindu-se cu ele, așa cum obișnuiesc să

facă, de obicei, femeile de lume și, cel mult, trădându-și un anumit sentiment de superioritate asupra lor. Din acest motiv, desigur, purtându-l pe sub porticurile marii străzi care venea de la șoseaua emporiumului mai depărtat, marcând ca un ax de centru, conform rigorilor romane de construcție dreaptă, pentru așezarea rezidențială retrasă pe dealul de deasupra luncii fluviului, el îl invită, fără resentimente și aproape ca-n propria-i casă, în atriumul unei construcții noi, adresându-se colegial matroanelor savuroase și frumos parfumate ce se vedeau a locui acolo:

- Doamnelor, am trecut pentru o clipă cu invitatul nostru de onoare, pentru a-l vedea, a-l ști cine este și a vă gândi cum vă veți tăvăli mai frumos cu el în lojile unde astăzi, recunoașteți că sunt darnic, nu vor avea satisfacții decât femeile și invitații noștri. Eu conduc parada, mă abțin de la plăceri și sunt sclavul vostru; asta am trecut să vă anunț !...

Femeile le săriră libertine-n brațe; unele mângâind, admirând și adulmecând pletele cărunte ale încă frumosului bărbat care era doctorul, altele giugiulindu-se camaraderește cu Dulcius, căruia Zanes era bucuros că-i descifra calități care, oricum, îl mai motivau pe Vincențius ca îndrăgostit satisfăcut, dacă-i admiteai în principiu direcția și invertită și obsedată a conceptului său despre iubire.

Și nu băură mai mult decât să se simtă bine bărbătește, privind decorațiunile cu lebădoi, vieri și armăsari călărind femei bucolice, în vreme ce matroanele se coafau, se pomădau și se costumau în iatacurile lor, trecând din când în când ca-ntr-o demonstrație de lux prin care cereau asementimentul celor doi bărbați pentru modul cum se pregăteau să arate. Era ca un balet oferind avansuri pentru marea petrecere din teatru. Ca o repetiție plină de tentații, făcută acolo, în atmosfera intimă a încperii unde trona, desigur, tot prin ambițiile sale imperiale, iarăși o statuie a lui Vincențius. De data asta sub mărimea naturală, dar cu

același tipar al feței scos după masca originală, ceea ce făcea, invers decât în fața amfiteatrului, ca trupul să fie disproporționat de mic față de capul care căpăta proporții amenințătoare.

Cu imaginația înmiresmată de băutură, ceea ce-i dădea un pic de roșeață simpatică pe orazul spelb, Dulcius opri dansul luxoaselor dame ca-ntr-un tablou vivant și porunci:

- Să-i arătăm strălucitului doctor cum îl iubim noi pe stăpânul care ne-a construit această casă pentru plăcerile noastre. Haideți, aici toată lumea !...

Îmbrăcate în întregime sau pe jumătate, sau chiar dezbrăcate așa cum lăsau pregătirile venind la ordin, femeile se așezară pe două rânduri dealungul sălii cu decorațiuni excitante, între statuie și pernele pe care stăteau ei. Iar centurionul, cu ceremonioase mișcări militare înaintă spre statuie, se înclină în fața ei și, dându-i laopate scutul cu insemnele legiunii, lăsă să se vadă un falus agresiv și promițător, cu toate dimensiunile lui priapice. Îi dădu și acestui mădular același onor ca și statuii în întregime, după care se retrase făcând loc femeilor care treceau pe rând depunându-și sărutul pios pe glandul sculptat cu mai multă acuratețe și măiestrie decât întreaga statuie. Treceau pe rând, frumos, sărutau cu fervoare mimând gesturi de înfiorare cu care se depărtau manifestându-se în exces și venind în starea asta chiar să se lipească de trupurile lor. Dulcius le-ndepărta și le dirija pantomima iar, când vreuna mai destrăbălată nu se mulțumea să sărute, ci încerca să muște sau să cuprindă cu buzele, amuzat, el le izgonea strigând vesel:

- Stricatelor !... Numai eu am dreptul acesta; voi: doar sărutul !...

Spre murmurele dezamăgite, reprobatoare dar supuse, cu care femeile îi făceau plăcerea să-l recunoască a fi vioara-ntâi printre ele la mângâierile generalului, adică unul dintre ele ceva mai sus pus, cu care colegialitatea mergea doar până la un punct.

Bine regizat, demonstrându-i-se și-n cazul acesta talentele și imaginația cu care-i făcea viața plăcută generalului, spectacolul se termină cu o năvală de alintături ale femeilor la picioarele lui Zanes, de îndemnuri de a ciocni și a bea împreună.

- Nu vă supărați, strălucite, că v-am adus într-un loc mai puțin solemn, dar așa mi-a poruncit supremul. Eu, Dulcius, astăzi nu mă distrez, ci sunt în slujba voastră organizând tot !

- „Supremul" ?

- Supremul meu. Generalul e supremul meu, chiar dacă alții îl consideră suprem pe altcineva. Nu vă supărați, nu-i așa ?

- Cum să mă supăr ? Sunt și soldat, așa că iubesc petrecerile dure ale soldaților – spuse Zanes râzând cu poftă și făcând gestul puterilor dezlănțuite.

- Da, mi-a spus supremul: Sunteți un fiziolog și înțelegeți... Așadar, vă place !

- Am avut deaface și cu barbari mai răi – păstră Zanes tonul de glumă – mai decăzuți și mai grosolani decât voi, care beau ca porcii rachiuri tari și-și scuipă unu-n băutura celuilalt până-și pierd mințile.

- Și ați băut cu ei ?

- Îndatoririle de stat sunt multe. Am băut cu unul din nordul nostru răsăritean, războinic, nebun, pofticios tot ca voi, dar știind să se spele numa-n urină de cal, până când din doctor, tot venind să-l vindec, a-nceput să mă considere zeu, cerându-mi favoruri mai mari.

- Și ce v-a cerut ?

Zanes îi spuse într-atât de pe șleau ce-i ceruse barbarul din îndepărtatele lor vecinătăți, încât, vesel de prietenie centurionul, ne mai putându-și ține pântecele de râs, strigă femeilor care se aprinseseră:

- Tăceți, ascultați ce i-a cerut strălucitului doctor sălbatecul barbar de la răsărit, considerându-l zeu ! Spuneți-le și lor să-nvețe, strălucite !

- Mi-a cerut să-i refac bărbăția pe care și-o pieruse rămânând doar cu poftele ce-l răscoleau – spuse el spre femeile ce gesticulau a dispreț față de personajul din poveste – L-am întrebat cum vrea să i-o fac și mi-a jurat că-mi va aduce ofrande toată viața dacă i-o fac precum a unui armăsar care se vedea sărind nărăvaș în fața celor ce voiau să-l prindă !

- Și ?... Și i-ai făcut-o ? – întrebară femeile încurajate de intimitate.

- A fost ușor - răspunse Zanes cu înțeles, făcându-le să explodeze de bucurie – fiindcă armăsarul pe care mi l-a arătat era o iapă.

Urmă o explozie de veselie femeiască, tachinări suportate cu stoicism de centurion și chiar de îndrăzneală a matroanelor către Zanes, cu șoapte fierbinți sărutându-i urechea: „De-abia aștept să mă chemi în loja ta !”...

Fapt după care, cu eleganță bărbătească, le salutară plecând.

- Mai vrei, strălucite, să trecem pe la țarcurile circului ? – întrebă centurionul neuitând nimic din rosturile sale, după ce-i făcu loc de onoare în quadrigă.

Ceea ce, amintindu-i-se lui Zanes, îl făcu să redevină rău:

- Am spus că lucrul acesta îl discut cu generalul !

- Precum ți-e voia: eu sunt supusul vostru ! – rosti centurionul sincer, fără pic de afectare, pentru a repeta precum o mărturisire și mai sinceră, și mai caldă: Dulcius, astăzi, nu contează !... Dulcius a primit de la supremul său ordin să-ți facă cea mai plăcută ședere... Dulcius renunță pentru asta la orice plăcere a lui fiindcă stăpânul i-a poruncit o petrecere numai cu femei, așa cum ar trebui să-i placă strălucitului său invitat... Dulcius, astăzi, se jură pe Zeus că doar organizează și servește spre toate plăcerileee voaaastreee ! –mai strigă el biciuind goana cailor pe aleile întortocheate ce urcau colina.

CAPITOLUL ŞAPTESPREZECE

Ca-n faţa unei operaţii grave, ar fi avut nevoie de camera sa de chibzuinţă – acea încăpere săpată-n stânca unde se aflau şi grotele binefăcătoare, cu micul altar de rugăciune, unde tatăl său se retrăgea când simţea nevoia a se sfătui cu Zeul asupra soartei oamenilor pe care-i îngrijea cu ştiinţa moştenită. Ar fi avut nevoie de singurătate şi concentrare spre a aşeza alături, cuvânt cu cuvânt, într-o frază categorică prin care Vincenţius să înţeleagă că niciodată, când e vorba de neamul lui, el nu va umbla cu o jumătate de măsură şi că nu are de ales dintre prizonieri, ci de salvat vieţile tuturor. Ar fi avut nevoie de un mediu mai prielnic pentru întâlnirea transcendentă cu zeul care trebuia să-l sfătuiască şi de tihna convingerii că era înconjurat, chiar dacă pe departe, de suflete mai clare şi mai calme decât zurbagiii aceia războinici veniţi din lupte ca să petreacă ceasurile de plăcere disperată a unor oameni care nu ştiau ce avea să se întâmple în ziua de mâine. Ar fi avut nevoie de nemuritorii lui, în ochii liniştiţi ai cărora se putea uita altfel. De asta preferă ca măcar el să rămână singur, spunându-i centurionului care, cu comportament incitat de rolul său organizatoric, îl adusese în auritul apartament unde trebuia să se-mbăieze şi să se schimbe pentru ospăţul cu mare gală de spectacol:

- Lasă-mă cu gândurile mele; fără ajutoare. Închide uşa şi lasă-mă singur. Când generalul e gata, vii şi mă chemi.

Şi, îndepărtându-se de bazinul cu abur care i se pregătise, deschise fereastra căutând aerul unor păduri puternice, pe care să-l tragă în piept adânc, până va simţi cum un duh de oxigen îi limpezeşte creierul legându-i treptat comunicările cu infinitul înţelepciunii.

- Cum să fac, preamărite, ca un gând bun, de-o clipă doar, atâta cât se spune „da", să-l cuprindă deodată pe el ca şi pe mine, repede, înainte de-a avea vreme de îndoială sau refuz ?... Învaţă-mă cum să fac !

Rămase astfel, stană, așteptând revelația sau lucrând cu interioară voință la provocarea ei. Nu mai era făptură, nu mai era el, nu mai era nici doctorul, nici preotul, nici seniorul; era o voință imensă care se concentra asupra acelor suflete ce trebuiau salvate, asupra acelor cuvinte ce trebuiau rostite, asupra acelor fapte ce trebuiau făcute pentru ca toate alienările romane ale lui Vincențius să nu mai funcționeze alterându-i rațiunile superioare care există, desigur există, în sufletul fiecărui om.

Dar cine știe când, în vreme ce apa din bazin se răcea pierzându-și aburii care-i pluteau pe luciu, totul se nărui. Toată voința și concentrarea lui se prăbușiră la strigătele ce loveau ușa sa explodând în ecoul altor încăperi:

- Salvează-l !... Salvează-mi-l, doctore !... Salvează-l cum poți; zeii au făcut să fii aici întru salvarea noastră !... Doctore, strălucitule, salvează-l !

Disperarea lui Vincențius îl descumpăni și pe el. Alergau amândoi în direcția în care-l conducea generalul ce nu-și putea abține bocetele și își dădu seama despre ce era vorba deabia când, pe marmurele fastuosului cubiculum al comandantului general, legat imperial și stăpân al Moesiei așa cum arătau toate insemnele aurite ale mobilierului, văzu scurgându-se sângele pe lângă trupul căzut al oficialului amant, în vreme ce două gărzi țineau lângă pat, în spume și spasme, o despletită femeie aproape dezbrăcată, la picioarele căreia, un bulgăre de piatră cu aur sângera și el printre cristalele tăioase ce i se desprinseseră în căderea pe lespezile podelei.

Îi dădu laoparte pe cei ce încercau primul ajutor, poruncindu-le să-l țină nemișcat pe Dulcius iar, când văzu că lovitura era la cap, le porunci chiar să se culce pe trupul lui spre nemișcarea totală.

- E grav, doctore; mi-l salvezi, doctore ? !... – întreba atât de disperat generalul, încât ar fi trebuit și el imobilizat la fel – Are șanse ? Mi-l salvezi ?... Nebuna i-a înfipt în creier țepii pietrei !...

El folosi lavă de vulcan spre a opri cât putea din sângerare, dar asta era pentru vasele subțiri din pielea despicată; pentru creierul din spărtura care-l doborâse total pe centurion, nu avu ce face decât să-i lege gâtul pe un scut spre a rămâne nemișcat în starea aceea de adânc leșin, dacă nu chiar mai mult decât atât.

- M-au ajutat zeii să fii tu aici ! – se căina mai mult decât mulțumea generalul.

Și, fiindcă i se agăța de haine împiedicându-l, Zanes îl puse la punct deducând ceea ce era de dedus din prezența femeii aceleia ținută de gărzi:

- Mi-ai spus că e irascibil la femei; nu trebuia să-l provoci !

- Nu m-am gândit – se văicărea îmbătrânit și îndobitocit de durere dar și de viciu generalul – îmi dădea târcoale de mult isterica asta care, când a intrat la mine a știut că el lipsea...

Atunci, întorcând privirile de la figura jalnică a bătrânului posedat, Zanes văzu ochii mari ai centurionului deschiși către el și-ngenunche cu bucurie cercetându-l. Sentâmplase o mare minune, sau un act de mare voință se petrecuse cu victima care auzise ceva fiindcă, aplecându-și urechea la buzele lui, Zanes îl auzi spunând cu dureroasă încăpățânare:

- N-am fost irascibil... Dulcius v-a servit... Dulcius n-a vrut astăzi plăceri !...

Și recăzu în leșinul adânc, ceea ce doctorului îi confirmă că fusese capabil atât să audă ce se vorbea, cât și de marea concentrare de a se trezi și a rosti; deci – îi spunea știința lui – avea șanse să mai ajungă la alte etape de concentrare prin care să supraviețuiască. Așa că-i îndrumă cu ordine precise pe toți cei care-l ajutau, făcându-i treptat și targă sub trup și un fel de cască pe fețele apăsând țeasta spartă, cu fărâme de os ajunse-n creier.

- Ce-a spus ?... Zei mari, e viu; a putut vorbi !... Ce-a spus ? – nu se mai putu abține generalul depășind iarăși

rușinarea de după prima mustrare a lui Zanes – Ce-a spus, sau ce-a vrut să spună ? – se rugă el disperat.

- A vrut să spună că s-a ținut de promisiune. Că n-a fost irascibil și n-a vrut pentru el plăceri ! – îi răspunse ritos Zanes, ca și cum i-ar fi dat o lecție. Ceea ce, prin labilitatea caracteristică invertiților, pe general îl scoase din minți:

- Întrutocmai !... Eu am fost canalia și-am acceptat-o pe asta în lipsa lui... – și, înlăcrimat, simți nevoia să se mărturisească – El, sărmanul, de data asta fost cuminte și doar a întrebat uimit ce fac ?... Dar pe târfă, căreia tocmai i-a împiedicat orgasmul, a apucat-o isteria și l-a lovit... Cu bulgărele ăsta de aur al vostru, l-a lovit, când el doar o trăgea de sub mine... Mititelul !... Băiețelul meu drag !... Spune-mi, spune-mi doctore, îl poți salva ? !... Îl poți salva ?...

Se milogea, se ruga de Zanes care se scutură brutal ca să scape de el:

- Lasă-mă să văd ! – îi porunci ascultând, ciocănind, palpând și testând în diferite locuri ale trupului aceluia.

- Salvează-l !... Salvează-mi-l !... Îți dau orice !... Orice vrei ! – striga și repeta acela până când, ridicându-se încet de lângă sufletul aflat încă în trupul celui consultat, crispat, Zanes întrebă:

- Ți-l vrei sănătos, chiar și atâta cât ar mai putea ieși după lovitura aceasta ?

- Cum să nu-l vreau ! – plângea bătrânește, ca un bătrân neputincios acum, Vincențius.

- Atunci îl iau la mine și ți-l refac; dar dacă dai drumul oamenilor aduși pentru fiare ! – îi puse el neiertător condiția, ca și cum ar fi punctat faptul că orice relație sentimentală între ei nu mai avea cum să existe.

Spre a-și confirma totuși puterea, marele comandant arătă spre femeia ridicată din patul său:

- Da, îl vreau sănătos; chiar dacă asta a vrut să-mi arate că mă face ea bărbat ! – Și strigă, ca și cum ar fi cerut o sentință a Senatului: Toate nimfomanele astea din paturile

împăraților vor să înmoaie bărbații ca să aibă ele puterea !

Livid de încordare, solemn în obligația de a depăși ca și de a face să fie depășită orice reținere, Zanes perseveră cu glas netremurat:

- Are așchii de os în creier, dar poate și de la piatră. Îmi dai toți prizonierii din circ și-l iau să-l vindec.

Generalul făcu ochii mari și se îndreptă la trup pregătindu-se de înfruntare. Apoi dovedi că se-nfrunta pe sine însuși:

- Ți-i dau – scrâșni el învingându-se cu apăsare – dar să știi că vin asupra ta cu foc, dacă nu mi-l vindeci !

- Ai fi venit oricum – rosti la fel de încordat Zanes, spre a mulțumi prin aceasta zeului său care-i șoptea din înalt tocmai ceea ce rostea și el cu glas împăciuitor către fostul prieten: Roma, nu sunt romanii; cu cetățenii Romei te poți înțelege. Dar Roma a devenit ea însăși un instinct al provocării armelor.

- Nu te atinge de Roma – își făcu, totuși, Vincențius, datoria patriotică de a protesta – Roma e binefăcătoarea lumii, aducând lumii *Pax Romana*; imperatorii și cu noi facem războaiele.

- Le provocați.

- Da. Fiindcă suntem puterea care poate domina lumea – găsi Vincențius, măcar astfel, un mod de a amenința pentru înfrângerea ce-o trăise cedând prizonierii.

- Tocmai asta spuneam și eu – confirmă cu calm Zanes: Roma își găsește întotdeauna provocatorii. Iar, dacă nu și-i găsește, și-i naște ca să-și folosească armele și armatele.

- Dacă suntem pricepuți în făurirea lor, e normal să vrem să le folosim !... Le folosim, ba chiar le vindem și altora ! – răspunse generalul ca o răzbunare, redevenind cumpătatul cinic. Și, simțindu-se redresat, se dezlănțui ca-ntr-un act de demnitate: Luați târfa de-aici și duceți-o-n arenă; eu sunt om de cuvânt, așa că n-o mai avem decât pe ea pentru lupi !

CAPITOLUL OPTSPREZECE

”Și-au pierdut de fapt capacitatea de a avea alte sentimente omenești înafara obsesiilor carnale. S-au coborât atât de jos, încât și dragostea, care s-ar părea că-i preocupă, o terfelesc într-un asemenea nesaț de sex încât instinctele le covârșesc judecata. Instincte de fiare în luptă, chiar dacă folosesc armele noi; instincte de furnici în construcții, chiar dacă fac cele mai mari clădiri, instincte de soboli în afaceri, chiar dacă strâng cele mai mari averi, instincte de buhai în pat, chiar dacă au cele mai frumoase femei... Are dreptate protosul: e coborârea omului, e pierderea lui. Toată bogăția și puterea lor le ascunde micimea și nesimțirea. Nu le mai ajung bogățiile lumii și, prin asta, își distrug bogăția ființei lor !”...

Ar fi vrut să-i spună toate acestea regelui, dar se simți oprit de la a spune ceva printr-un gest ferm și prin porunca:

- Acum, Zanes, să-mi spui dacă despre cel ce ți-l voi aduce-n față era vorba în vestea pe care ne-ai trimis-o.

La semnul său, se apropie mai întîi de ei preotul-judecător întrebând prin gest dacă i se permitea să apuce cithera de la picioarele tronului, iar regele încuviință urcând și așezându-se. Atunci, gărzile din adâncul marii săli se despărțiră-n două trecând pe lături iar, prin șirul lor înaintă o escortă formând, ca semn de acuzare, gard de suliți în jurul celui ce era adus.

- El este, mărite.

Regele făcu semn spre instrumentul sacru: un fel de citheră din mâinile preotului-judecător, ale cărui degete ciupiră corzile precipitat. Ceea ce, pentru un cunoscător al sunetelor însemna că nu era vorba de nimic bun, că spiritele trebuiau să ia aminte la un pericol, o amenințare sau o mârșăvie, că, în ori ce caz, era vorba de ceva perfid și neprietenos. Pesemne că, spre a cultiva demnitatea rostirii se foloseau asemenea sunete de avertizare, cum în alte situații se foloseau sunete de îndulcire, mângâiere sau

apropiere, tocmai pentru ca glasul omenesc să nu se precipite sau să se oțărască în nedemnitate, ci să spună măsurat și fără inflexiuni:

- Mărite Doamne, în regatul tău și fără învoirea ta, acest om a fost găsit iscodind. El se declară a nu fi iscoadă ci călător cu misii ca cetățean al Romei, nu spion ci alcătuitor de hărți, nu fur de morminte ci strângător de urme, nu dușman iscoditor ci om al științelor. Însă, fiind roman, el folosea cuvinte asemănătoare vorbirii ce noi o moștenim de la Zalmoxis, dar care tot de aici au ajuns la ei pe altă cale, așa că noi le înțelegem pe ale lor, iar ei pe ale noastre. Cuvinte care, iată, le găsirăm pe tăblii ce-avea la dânsul, cu drumuri sacre pentru noi și întăriri de garnizoane, cu vaduri cărora le măsoară și adâncimi pentru piciorul omului sau al podului, cu râuri cărora le caută săpăturile de unde ies și firele de aur pe care le aduc, cu locuri locuite și nelocuite, cu granițe păzite și nepăzite... El zice că a fost într-o solie la tronul tău cu generalul Romei, dar nici de unde are însemnarea ce noi nu ne-o permitem s-o așternem pe nicăieri în scris, ci doar în suflet precum mai multă altă-nvățătură; și nici de ce acele drumuri sacre le-a însemnat făr' a avea credința noastră prin care știm unde duc ele cu adevărat și nu doar aici, pe pământ; fără voia ta și fără știința noastră, el le-a însemnat și le-a purtat cu dânsul... – Și, ridicând tonul, dând isonului său melodios inflexiuni acuzatoare, ciupind corzile într-un mod care lovea în multe direcții, trase concluzia: El nu vrea să ne spună și-o-ntoarce cu minciuni !...

Apoi, acuzator fiind prin rostul său, ridică glasul și mai mult și își revărsă baritonal gravitatea pledoariei repetând cuvintele cu alte tonuri, punând alte accente, ridicând alte acute și coborând alte pedale apăsătoare care parcă înfundau și incriminau mai mult fapta veneticului.

Cunoscător al ritualului unei asemenea judecăți, lui Zanes îi fu limpede mânia produsă nu numai lui de acel personaj nu prea înalt și înțepat care acum îi ocolea privirile

fără a i se mai adresa cu „strălucitorule confrate și coleg al meu", ci și celorlalți, cărora nu li se prezentase ca doctor, ci fie ca legat roman, ca inginer militar, ca negustător, ca vânzător de plante felurite, ca... în fine: cu zeci de identități, dintre care era curios s-o vadă acum, în fața regelui, pe care și-o va alege.

Se arăta ca un cui drept înfipt într-o poziție arogantă, îmbrăcat straniu, aproape indecent pentru modul în care își aveau ei portul muntenesc din haine aspre și, exact așa cum îl descrisese el prin mesagerul trimis să alarmeze, semețea un cap mic, precum o tărtăcuță din care se zburleau în părți două ciufuri negre ce parcă i-ar fi umbrit sau i-ar fi prelungit urechile, iar pe mijlocul căreia lucea o chelie cu un îngust și clătinător smoc pe care el și-l lipea din când în când cu scuipat pe frunte, ca și cum și-ar fi tras o palmă. Asupra acelei palme, dinspre degetul mic, parcă alungat de pe inelarul a cărui grosime n-o mai încăpea, venea strălucirea unui inel mare, lat și mult lustruit, care-și avea anumite semnificații de funcție și putere în cadrul imperiului său, de vreme ce straniul personaj cu gesturi impulsive și-l tot flutura, cu toate că acești oameni, în marea lor depărtare față de Roma, nu-i pricepeau insemnele și drepturile pe care i le dădea.

Dar ceea ce atrăgea cel mai mult atenția la acest fals sacerdot care altă dată căuta cu umilită șiretenie să-ți intre-n voie, iar acum se dovedea împuns de-un neastâmpăr prin care ar fi tot vorbit, ar fi răspuns, contrazis și protestat, era teribila mobilitate a feții sale; a buzelor subțiri și malițioase, a bărbiei îngânfate și a nasului disprețuitor, curbat asupra unor nări ce nu dădeau doi bani pe răsuflarea altuia. Un nas a cărui agresivitate se schimba în nepăsare față de alții numai din pricina privirilor strâmbe, pe cât de neastâmpărate și de iscoditoare pe atât de ironice și de atotștiutoare care, în sticlirile lor verzui, îți atrăgeau atenția că totu-i o glumă înafară de ce știe el, înafară de ce se află sub fruntea desenată între chelie și sprîncenele stufoase,

pornite tot în direcții strâmbe, ca și privirile, încercând a repeta ciufurile de deasupra urechilor. Un amestec de clovn saltimbanc și ambițios impulsiv care-și strigă caraghios ideile, dar vrea să-i și terorizeze pe alții cu ele. O față care se întindea, se deschidea și se strângea schimbându-și forma obrazului, a buzelor și a pleoapelor, parcă atacând cu ciufurile, cu sprâncenele și cu nasul; o histrionică prezență de buric al pământului, ce nu-și dădea deloc seama de gravitatea momentului și de răspunderile la care era tras în fața unor legi neiertătoare.

Inconștiența aceluia, modul cum încă mai credea că fapta-i incriminată era dovadă de deșteptăciune îl înfiorau pe Zanes care, dacă nu i-ar fi fost bine cunoscută smerenia la care obliga ritualul, cu toate instinctele care-i spuneau că răul venea de la acel Vincențius a cărui trufie publică se supunea în secret ordinelor pe care le demonstrau gesturile atotputernice ale saltimbancului, s-ar fi repezit și, cu un singur pumnal, i-ar fi luat și aceluia viața, și-ar fi luat-o și pe a sa; spre a spăla rușinea de a fi bănuit, de a putea fi bănuit de vreo înclinare spre lumea perfid-strălucitoare a dușmanului. O lume condusă la paradă de mândri detracați precum Vincențius, iar în dedesubturile intereselor ascunse de perfide stârpituri ambițioase precum acest așa zis sacerdot.

CAPITOLUL NOUĂSPREZECE

Dar ciuda lui cea mare, ciudă rușinată, ca și cum ar fi avut vreun amestec în încurajarea acelui histrion, era că nu putea transmite în nici un fel smerenie agitatului personaj care nu luase în serios rechizitoriul preotului.

Abia se stinseră ecourile corzilor dintre brațele curbate ale instrumentului sacru, că mâna cu inelul, a cărui greutate îi trăgea în jos degetul, de-ndată făcu un gest emfatic iar,

din schimonoseala buzelor lui îngânfate ieșiră vorbe de unic prețuitor:

- Îmi place ! Îmi place că faceți artă aici, în depărtările barbare !... Glorie cântărețului !... Dacă am fi la Roma i-am pune coroane de flori... Sunteți artiști ! Nero ar fi avut ce să-nvețe de la voi. Dacă ar fi știut că voi cântați legile și deciziile și soliile, ar fi făcut la Roma la fel !

- Se poate – rosti preotul-judecător după ce primi tacita încuviințare a regelui. Dar astăzi, noi ne-am rostit acuzațiile.

- Și, vreți să răspund la fel ? – se arătă personajul gata să preia instrumentul sacru, imitându-i sunetele și chiar caricaturizând:

- Mărite rege, nici nu știi ce mari bogății sunt în jurul țării tale; cu Roma le vei împărți dacă asculți solia mea !...

Dar preotul îi feri nedorita atingere cu instrumentul sacru:

- Nu le vrem pe-ale altora; vrem să răspunzi de ce le iscodești pe ale noastre !

Ne lăsându-se impresionat de lipsa instrumentului, personajul își reluă poziția de cui înfipt direct în ochii lor disprețuindu-i:

- Pe mine zeii m-au făcut să am știința bogățiilor lumii. Eu port acest inel imperial care ordonă tuturor plecăciune în fața cercetărilor mele. Cu el întorc armate și corăbii. Iar din rapoartele pe care cu el le sigilez pornesc războaiele noastre !

- Conduci armate ?

- Pentru armate sunt mulți generali !

- Atuncea ești spion, șef de iscoade.

- Sunt geograful marelui imperiu.

- Dar nu al nostru. Ce cauți la noi ?

- La voi ?... La voi eu caut nodurile lumii. Vreau Via Appia s-o leg cu drumul spre Extremul Nord ce-ncepe dincolo de Tyras, pavat cu pietre-atât de mari, că n-a fost om ca noi cel ce le-a așezat. Iar Tyrasul se varsă lângă

gurile Istrosului pe unde Vespasian a trimis flota Moesica.

- Vespasian s-a trecut ca împărat, iar tu nu bați numai drumurile spre Extremul Nord, ci drumurile munților noștri. Ai cercetat toate salinele.

El se făcu a nu auzi.

- Da, s-au schimbat pe tron Flavienii, dar inelul meu a rămas !

- Nu pe pământul nostru. Știai că nu îngăduim și, totuși, ai sfidat.

Dar el sfidă în continuare:

- În fața inelului acestuia se va deschide odată și comoara ta, mărite rege. De ce nu o arăți, dacă te simți stăpân ? !... Te laudă o lume c-ai fi cel mai bogat. Arată-ți bogăția ! – provocă el.

- Ai stat cu aurarii și-ai calculat-o. Ți-am găsit tăblia în care învățătura lui Pitagoras ți-a folosit ca să-nmulțești sutele de ani, cu miile de oameni și cu cât spală ei de la o lună la alta. Nu-i asta iscodire ?

- E știință !... Vreți să mă acuzați.

- Te-am acuzat. Vrem să răspunzi. Atât.

Cu un gest caraghios de plecăciune, dar care avea rostul de a-i plimba prin fața celorlalți inelul cu semnificații în lumea Latiumului, cel acuzat a fi iscoadă și intrus nu se arăta impresionat:

- Sunt cetățean al Romei și am fost însoțit ca sol, aici, la curtea ta, mărite rege, chiar de generalul legat al Romei. Era anul trecut pe vremea asta, îți amintești ?

Conform protocolului, regele nu făcu decât să schimbe priviri cu preotul-judecător și să încuviințeze. Iar glasul aceluia rosti:

- Noi am știut că ești însoțitorul lui.

- Însoțitor ? !... Însoțitorul acelui general era altul; era un efeb. – Făcu o aluzie necuviincioasă acela, dar nu i se dădu apă la moară.

- Aveai rang mai mic – precizează preotul.

- Mai mic ? !... Ha ! – reveni înfipt și agresiv lăudărosul

– Ce știe lumea voastră-ndepărtată de rangurile Romei ? ! Roma are zeci de generali și numai o mână ca mine ! Noi suntem ochii și mintea Romei la hotarele cu celelalte lumi, iar pacea lumii asteia, armatele Romei o asigură ! *Pax Romana* ! – proclamă nu numai sfidător, dar parcă cerând chiar supunere, caraghiosul – Vă spun asta, pentru că măritul rege trebuie să știe că numai cu armele Romei se poate înfăptui Pax Romana !... Da: generali – își aminti el de cel care, cu jignire, îi era considerat superior – generali poate vom lua și de la voi; oșteni vom lua neîndoielnic, fiindcă v-am studiat și am văzut că s-ar putea face o legiune de mari viteji dacă-i supunem instrucției așa cum știm noi s-o facem. Dar armele Romei, armele noastre perfecționate, tehnica noastră de luptă, vor fi cele ce vor întări victoria, echilibrul, alungarea temerii de alții !...

Se-ncinsese și, tocmai de asta rămase puțin uimit când își dădu seama de ecoul inert, ca o cădere a spuselor sale în fața dezinteresului total al celor de față. Toată retorica prin care ar fi smuls aplauze în senatul Romei se desumfla aici fără sunet; toată emfaza gesturilor lui producea, parcă, și mai multă blazare. Iar tăcerea care nu purta nici măcar vagi rezonanțe ale spuselor lui devenea de-a dreptul lugubră. Nu-și dădu seama de asta decât după ce, descumpănit, mai făcu în gol câteva dintre obișnuitele sale gesturi agresive. Iar nimeni nu-l opri nici de la acestea ca și cum tuturor le-ar fi fost indiferent, ca și cum nimănui nu i-ar fi putut comunica nimic.

Și, doar când consideră că timpul acordat prin legea lor spre apărare oricărei persoane se terminase, ca și cum ar fi fost purtătorul de cuvânt al tuturor celor care, în tăcerea lor, nu făcuseră altceva decât să numere secundele ce i le-ar fi respectat orice ar fi făcut, peotul-judecător rosti ca și cum cerul, doar, ar fi trebuit să preia acest adevăr:

- Ești acuzat de a fi încălcat drumurile noastre sacre.

Cerul, care tăcea și el deasupra tuturor, tăcere lungă și neprimitoare... Până când histrionul, simțindu-se împins,

apăsat, încolțit de toate acele tăceri, scăpă el un strigăt între înfruntare și sughiț:

- O să mă omorâți !... O să... Nu aveți...

Pentru ca, atunci, regele de la care se aștepta porunca finală să spună, în vreme ce ieșea ca semn că judecata era încheiată:

- Nu meriți tu să te trimitem în nemurire !

CAPITOLUL DOUĂZECI

Ca semn că nu-l socoteau părtaș la vina propriu-zisă, îi spuseră lui Zanes să se pregătească pentru că, după judecată, va primi o misiune. Ca avertisment, însă, pentru supărarea produsă prin simpla lui legătură cu oamenii acestui act perfid, îl lăsară să aștepte ca și pe acuzat, ne chemându-l printre pileații care hotărau răspunsul regesc la un asemenea afront.

Așa că atunci când se dădu semnalul readunării, el știa la fel de puține ca și cel ce se dădea drept marele geograf al și mai marelui imperiu.

- Legea noastră nu e făcută ca să condamne cercetările învățaților geografi ! – proclamă preotul-judecător trezind surprinderea în toți ce remarcaseră și ieșirea mâniată a regelui și faptul că nu mai reintrase la acest moment al sentinței – ...Așa că nu avem cum a te pedepsi pentru asta – mai adăugă el spre îmbătoșarea celui ce-și ținea inelul ca pe o pavăză; apoi adăugă un lucru care făcu la acela chiar să-i sticlească privirile de perfidă bucurie – Așa că vom cere alor tăi să te pedepsească; după legile voastre, de vreme ce și voi pedepsiți iscoadele... Pentru aceasta, însă, Roma trebuie să te recunoască, iar spusele tale despre împuternicirile pe care le ai, să ni se confirme !

- Vi se vor confirma ! – răspunse falnic acuzatul căruia-i creșteau aripile.

- Preabine. Atunci ne dai inelul să-l trimitem la Roma

să-ți fie recunoscut.

- Ce certitudine am că va fi trimis la Roma.

- Aceea că noi facem întotdeauna ce spunem. Iar, în plus, acum va pleca cu el al nostru Bostes, doctorul Zanes, să-l ducă prietenului lui care este generalul apropiatei garnizoane. Pune-l pe masă !- arătă el trunchiul marilor sacrificii.

Iar îngânfatul ce-și demonstrase puterea de care nu se putea atinge nimeni, făcu aceasta cu un gest ca de îngăduință:

- Poftim; de vreme ce tot nu-l voi folosi în țara voastră...

Preotul-judecător îl lăsă să se apropie, îi așteptă emfaticele mișcări cu care-și scotea inelul și-l așeza pe locul indicat, îi așteptă întoarcerea către locul său și luarea poziției de mai înainte și, spre uimirea tuturor care cunoșteau gestul, ridică satârul de sacrificiu lovind cu latul aceluia, spre freamătul întregii săli, spărgând inelul.

- Dar ați spart insemnele Romei !... Asta înseamnă declarație de război ! – Strigă personajul cutremurat și uitându-și accentele histrionice.

- Întrutocmai ! – confirmă preotul-judecător – Văd că studiile tale sunt adevărate și ne-ai deprins bine toate orânduielile !

- Dar ați spus că n-aveți cum a mă pedepsi – strigă acela pricepând că rămânea prizonier.

- Pe tine, nu; dar Roma care te-a trimis să iscodești poate fi pedepsită, iar cei luați prizonieri de la ea puși în lanțuri !

Atunci, deschizându-se ușile de afară, se văzură mulți oameni în lanțuri, alcătuind aproape o jumătate de centurie.

- Toți au fost prinși iscodind, mai înainte de tine sau după tine și toți fac parte din armatele romane recunoscându-te comandant. Ești comandantul atacurilor ascunse la care oștirea noastră va răspunde. Dar tu vei sta în lanțuri alături de cei cu care ne-ai invadat și nu vei mai avea cum trimite vestea asta la Roma, decât după ce îi vom lovi !

Preotul ieși, gesticulând poruncă gărzilor să-și facă datoria, în vreme ce înlănțuitul striga:

- Ai spus că trimiți inelul generalului !

- Ne vom ține de cuvânt spuse preotul-judecător luându-l pe Zanes cu el.

- Tu le-ai dat prima lovitură, salvând prizonierii, Zanes; tu le vei duce și vestea războiului !– spuse regele demonstrând că la curtea sa lucrurile fuseseră îndelung chibzuite.

- Măria ta – spuse Zanes încă smțindu-se vinovat – am luat la mine un centurion rănit, apropiat generalului. I-am vindecat o rană de pe creștet.

- Nu te-am mustrat că-i vindeci.

- Să ți-l trimit să fie aici ostatec ?

- E cel pe care l-ai luat să-l vindeci în schimbul eliberării acelor oameni ?

- El e – rosti Zanes fără a ridica privirile – credeam că-i voi descoperi în creier granițe mai mai mari dintre rău și bine.

Dar monarhul nu era atent la cele ale căutărilor lui:

- Înseamnă că ai făcut un târg.

- Întrutocmai, mărite !

Regele cumpăni rostind, fie ca și cum ar fi repetat o veche învățătură, fie ca și cum, din acea învățătură, sau prin acea învățătură, ar fi ajuns la o sentință:

- Oricum ar fi dușmanul, noi trebuie să-l învățăm că pactele se respectă. Doar astfel, după ce îi vom lovi, le vom cere o pace putând să-i obligăm să o respecte, precum și-o graniță, putând să-i obligăm să n-o încalce !

- Am înțeles, mărite ! – se plecă Zanes în fața umerilor drepți ai aceluia, cu încheieturile încă amintind suportul sufletelor mari din care se trăgeau.

- Știi, deci, ce ai de făcut.

- Știu, măria ta !

- Îl scoți pe general din cetate, pentru ca noi să i-o atacăm fulgerător.

- Lovitură dacică, măria ta !

- Noi nu iertăm. Noi tragem cu săgeți și-n cer, când nu ne e prielnic.

- Știu, măria ta !

- Ia atunci inelul sfărâmat și, după ce oastea cea mare va ajunge la malul fluviului, i-l duci aceluia pe un scut întors. Vom porni lupta contra celor care ne tot încercuie. Nici flota cea trimisă de pe vremea lui Vespasian, nici cetățile lui Titus și ale lui Domitian nu mai trebuie să semnșire la Istru. Moesia lor nu trebuie să treacă de munții Haemus, iar turmele noastre trebuie să pască nestingherite până la stânca pe care e cioplit Cavalerul !

- Am înțeles, măria ta; cer o îngăduință.

- Ascult.

- Să se ordone oștilor care intră-n cetate în vreme ce eu îl aduc pe general la mal, să nu pună foc până nu caută-n țarcurile circului. S-ar putea să fie acolo alții de-ai noștri luați prizonieri.

- Bine. Du-te !

Porni urcând pragul muntos dedesubtul căruia se deschidea valea grădiștelor lor străvechi, cu altare și fortificații făcute de regii și marii preoți al căror neam se trăgea din vremurile zeului-tată Zalmoxe, sau și mai demult.

În marile depărtări se vedeau strălucirile apei domoale a Marisului, cu verzi-albăstriile sale lunci; iar dincolo de el, munții de aur și argint, bogăția din care se-ntăreau tezaurele aceloraşi regi care recunoscuseră familiei sale stăpânirea unică, de mari tarabostes: bani cu scaun stăpânitor în țara de dincolo, dintre munții tăiați de curgerea Istrului, sau Donarisului, cum i se spunea mai nou, țară cu ape fierbinți și mine de aramă, căreia tatăl său, își amintea acum, ca un ecou al anilor copilăriei, îi spunea: „Mica noastră Hiperboree”...

Hiperboreea în care și-ar fi dorit adusă o femeie din

cele mari ale neamului puternic dinainte, cu care să facă dragoste pe măsura acelor puteri și s-o reumple de copii uriași a căror joacă să binecuvinteze plaiurile.

CAPITOLUL DOUĂZECI ȘI UNU

Ajuns la așezămintele sale, Zanes își vizită bolnavii, își ascultă asistenții, dădu ordinele necesare și, ieșind din rituala baie pentru care tatăl său spunea că își au propriul bazin fiindcă, în el, uneori vine și Zeul, se închise în camera sa de chibzuință pentru puținul timp pe care-l mai avea la dispoziție până se vor fi întors vestitorii trimiși să-l cheme pe Vincențius la malul fluviului.

- Unde-am greșit și unde-am făcut bine ? – își întrebă el Zeul, dar în locul acestuia reauzi glasul regelui său care-i amintise că ei, dacii, trag cu săgeți și-n cer, de nu le e prielnic.

- Eu n-am tras niciodată în cer; eu am fost mai cuminte și mai puțin răsculat. Eu am avut încredere-n oameni și-n tine ca Zeu al lor.

- Încredere în oameni am și eu – îi răspunse Zeul pe care-l simțea acum coborându-se asupra lui – dar nu și-n relele din ei. Roma va fi pierdută, dar poate să vă piardă pe voi înainte. Prea mult pulsează-n ea instinctul ăsta de-a fi stăpâna lumii !

- Am văzut asta la ei, Atotstăpânitorule; iar Tu îmi ești singurul martor cum am stat aici, în meditație, înainte de a trece la trepanarea centurionului. M-ai fi făcut fericit dacă mi-ai fi arătat calea prin care, în creierul său, să găsesc partea de rău, aceea pe care o știu prea bine c-o au romanii, s-o tai de-acolo și s-o arunc !

- Asta, iarăși știi prea bine că n-o vei putea afla, oricât ai ajuns tu la puterea de a umbla în creierele oamenilor.

- Știu, pentru că am mai căutat diverse părți de bine sau de rău din creierele oamenilor și, oricât M-ai ajutat Tu cu zeiasca Ta înțelepciune, n-am reușit.

- N-ai reușit, fiindcă omul e făcut și din bine și din rău. Tu n-ai cum să-i tai numai răul. Tu trebuie să afli calea să-i crești binele.

- Da, Atotstăpânitorule, dar tot Tu îmi ești martor că, atunci, când m-am întors aici cu rănitul încredințat de general, când i-am deschis destul osul ca să-i pot curăța creierul și te-am întrebat cum să fac, te-am invocat fiind vorba de un om tânăr căruia alții i-au insuflat răul; dacă nu cumva, fiind încă proaspăt în el, i-l voi putea distinge și desprinde cu lamele fine ale bisturielor mele.

- Iar eu ți-am spus că nu; așa cum îți spun și acuma, că nu ajungi tu a desprinde în creierul omului răul de bine.

- Știu, că trebuie să fac să crească binele prin învățătură și nu prin operație.

- Dar că prin operație poți distruge răul.

- Distrugându-l pe om în întregime. Numai așa; nu ?

- Numai așa. Pentru că, numai venind la mine, în această lume a nemuritorilor, se va putea alege răul de bine.

- Dar rostul meu nu e să-i distrug pe cei ce vin să-i oblojesc. Pe acest centurion puteam să-l anihilez cel mai ușor, ne mai scoțându-i așchiile din creier și trimițându-l la Tine !

- Aveai dreptul să faci asta. Erau nu numai așchii de os, ci și din piatra de aur furată de la voi, așa cum ei vor să vă fure totul.

- Dar tu m-ai învățat că uciderea o fac soldații. Rostul meu e să vindec.

- Întrutocmai !

- Atunci ?... Atunci de ce să fiu crezut că le țin partea, când eu, o știi prea bine că doar aici am venit la chibzuință cerându-Ți sfatul: mi-am făcut doar datoria de vindecător ? !

- Te vor înțelege și te vor ierta, dacă acum ți-o vei face pe cea de soldat, ajutându-i pe ai tăi să-i atace cât mai pe nepregătite, cât mai tare, cât mai fulgerător, după cum nimeni nu știe mai bine decât oastea noastră !

Zanes simți cum, binevoitor, Zeul său îl lua pe după

umeri coborând cu el în calda apă purificatoare deasupra căreia se ridica sub formă de abur, pesemne chiar duhul Aceluia.

Și ieși întărit poruncind să-i fie adus vindecatul.

- Te simți bine ? Vei ajunge acasă. Poate chiar vei ajunge la Roma ! – îi spuse el mai mult decât îl întrebă, fiindcă-l primea chiar în acel atrium unde avea reconstituite câteva dintre suvenirurile Romei care-l impresionară pe flăcăul slăbit.

- Mărire ție, strălucite, pentru ce-ai făcut cu țeasta mea și cu creierul meu și cu tot trupul meu !... Mă simt bine și nu cer mai mult de la zei, chiar dac-am rămas puțin beteag.

- Ai mușchii tineri și nervii tineri și destul timp în viață ca să-ți revii complet.

- Mulțumesc zeilor c-ai fost acolo și-ți voi rămâne recunoscător pentru toată viața.

- Atunci – întrebă Zanes cu felul lui dacic de a dori să fie drept și să nu umble cu ascunzișurile perfidiilor bine cunoscute în lumea mediteraneană amestecând levantinismul cu Mare Nostrum iar șireteniile feniciene cu lăudăroșenia latină și îmbrobodirile sofismelor grecești – atunci de ce însoțitorii tăi, cei pe care generalul ți i-a dat să te îngrijească, au spionat aici iscodind alte lucruri ? !

Băiatul îl cercetă ferit, parcă fiindu-i teamă de privirile lui drepte, până ce luă o hotărâre care-i dovedea inteligența.

- Poate că generalul nu mi i-a dat numai mie, ci și ție, tocmai ca să te spioneze ! – spuse el căpătând parcă, prin sinceritate, statura celuilalt – Ești salvatorul meu și nu te pot minți, chiar dacă îmi iubesc supremul !... Sunt legile războiului ! – își justifică el comandantul, după aceea.

- Legile războiului le cunoaștem – răspunse ferm doctorul – Le acceptăm și le practicăm pentru că în luptă câștigă cine-i mai șiret și cunoaște mai multe ! Dar legile provocării sunt altceva. Roma provoacă; provoacă tot timpul, am mai spus-o !

- Strălucite, nu mă face să-mi reneg patria; te rog ! – se

plecă acela cu demnitatea unei neașteptate poziții și educații la unul ca el – Poate că nici mie nu-mi plac unele lucruri, dar sunt roman.

- Cum o să-ți placă ? ! – îi spuse Zanes – Am să fiu sincer cu tine, tocmai în respectul înțelegerii pe care o dovedești și care mă face fericit că ți-am salvat mintea.

- Sunt recunoscător; am spus.

- Te cred, te respect și, de asta, îți spun și eu: Ce-au făcut imperatorii voștri cu Ierusalimul, e o crimă. Tocmai pentru că a fost perfidă provocare. De ani și ani legiunile voastre provoacă și tot provoacă acea mică bucată de pământ pe care se află atâtea neamuri vechi ale lumii. Dar pe voi nu vă interesează vechimea lor, ci bogățiile lor. Și-ați provocat, ați provocat mereu – se simți el înfocat știind că aceste vorbe de imputare nu i le spunea tânărului, ci generalului aceluia de la care se așteptase la mai mult – ați provocat mereu războaie așezându-vă centuriile și susținând regi clientelari vouă, tot tânjind la drumurile de cucerire ale lui Alexandru Macedon; ați nesocotit popoare și v-ați inventat dușmani provocându-i să vă dușmănească spre a putea porni război și a le pune foc !... Da: ce-ați făcut cu acest vechi popor al lui Iuda, care-și apăra Templul lui Solomon și învățătura lui străveche ? !... A venit Vespasian din lumea neînvățată și ahtiată de averi a parveniților și a provocat, a provocat acolo, la granițele orientului, numai ca să aibă el glorie la Roma. Da: Să aibă glorie printre parvenitii lui din Roma și să-l aclame din nou ca imperator, ca stăpân al lumii. Fiindcă Roma, numai ea vrea să proclame stăpânii lumii, iar Vespasian avea nevoie de voturi care să-l aclame. Acest Vespasian care a strâns bani din closete, reprezintă așezarea voastră printre cei setoși de averi care proclamă cu nerușinare că banul nu are miros !... Dar are putere; putere militară – proclamă el sigur acum că-i transmitea lui Vincețius acest oprobiu, fiindcă băiatul cu minte ageră avea să rețină tot și să-i spună – Și, pentru ca să vă aprobe pe voi și să-l proclame pe el

potentații voștri pentru care banul nu are miros, Vespasian a tot provocat această lume a celor mult mai credincioși decât voi, până i-a reușit războiul de distrugere. De ce ? Ca să taie capetele înțelepților unei vechi religii și să-l trimită pe Titus să treacă cu plugul peste templul lor în care-și păstrau de mii de ani comunicarea cu Dumnezeu !... Iar Titus ?... Titus care a venit cu foc și sabie asupra unor civilizații de mii de ani, cine a fost ? !... Un imperator, fiu de imperator al unor sălbateci care acum câteva sute de ani vă coborați din păduri îmbogățindu-vă prin jaf și omucideri, iar acum ați și căzut în perdiție. Sunteți dintre acele popoare și țări agresive și efemere care nu ajung a împlini mileniul. V-ați înfumurat astăzi prin arme și bogăție, dar purtați perdiția în voi, care vă va autodistruge !... Nu mă interesează ce faci în pat cu Vincențius; dar dacă acest general roman a avut nerușinarea să vină în ambasadă la noi aducându-te pe tine ca soț care nu-i poți dărui un urmaș, înseamnă că Roma e putredă, iar urmașii ei vor trebui să fie alții !... Ei bine, știi de ce-ți spun toate astea ? Fiindcă am convingerea că, în creierul tău astăzi vindecat, ele se vor fixa nu numai ca să le spui generalului, ci te vor roade mereu ca gândire și, poate, te vor aduce la lumină !... Fiindcă, la asemenea provocări pe care, prin slugi spioane, cum era acea piticanie ce vă dirija din umbră și se dădea când vraci, când sacerdot, împărații voștri le fac, tulburând locuri depărtate de Roma doar ca să-i aclame romanii, suntem supuși acum noi !... Iar noi avem o religie la fel de veche ca și a poporului lui Iuda; și avem mai mult aur decât templul lui Solomon. Da: aur ca bulgărele furat cu care dormea în pat Vincențius ca să se-ntărâte să ni-l ia pe tot !... Ați înaintat aici, sălbateci proaspăt parveniți, exact după ce Titus, urmaș și executant al provocărilor tatălui său, a trecut cu plugul peste străvechea Hierosolymă. Și provocați mereu, ca să înceapă și aici războiul; să ne cuceriți și să treceți cu plugul peste simbolurile învățăturii noastre celei de mii de ani. Dar nu veți reuși. Știi de ce nu

veți reuși ? !

- Te ascult, strălucite; te ascult și învăț, chiar dacă-mi iubesc generalul și cetatea !

Atunci Zanes își dezvălui frământările pentru care nu o dată se retrăsese în chibzuința sa cu zeul:

- Sărman copil stricat în necuviințele Romei !... Cât de mult aș fi vrut eu să pot, atunci când umblam în creierul tău, să-ți desfac și să arunc ceea ce e rău acolo !... Dar pentru asta, iată că și medicul e neputincios: ar fi trebuit să-ți iau viața. Or, datoria mea este să salvez viețile acestea de aici ! Dincolo, e altceva; dincolo e Zeul nostru care le salvează.

- Îți mulțumesc încă o dată, strălucite și am să-nvăț mai multe despre zeul vostru ca să-l port alături de ceilalți.

Zanes chibzui o clipă, surprins de o asemenea idee ca și de promisiunea ei făcută dintr-o naivă seriozitate, apoi spuse chiar amuzat de apropierea total antagonică:

- Nu se știe dacă Zeului meu îi va conveni să fie pus alături de cei pervertiți la voi; tot așa cum mie nu-mi convine, să-i spui asta generalului, să fiu pus alături de detracările voastre. Atât să-i spui. Cât, despre provocări, acestea le știm pe toate și, poate, mintea ta tânără îi va învăța pe romani să nu-i mai aprobe pe imperatorii care câștigă astfel aclamații la Roma și fac crime în Orient !

- Să ai încredere în mine, strălucite.

- Va trebui să am. Și, știi de ce ? – trecu Zanes de momentul gravității devenind mai prietenos și mai glumeț.

- Poate că am să deduc, dar vreau să aflu de la tine, strălucite.

- Am umblat în creierul tău – îi spuse Zanes – am cules așchiile de os, dar și așchiile din piatra aceea cu care ai fost lovit. Știi ce piatră era ?

- N-am văzut cu ce am fost lovit dar, fiindcă mi-ai mai spus, o știu.

- Era o piatră de aur. O piatră din aceea cu bulgărași și așchii subțiri de aur, furată din minele noastre, pesemne

tot de unul de-ai voștri care a spionat.

- Sunt lângă pat mai multe din astea. Femeia a apucat-o. N-am avut cum s-o văd – se justifică tânărul.

- Eu am văzut-o, însă; era ascuțită. Facă zeii să-ți fie de folos !

- Cum, strălucite ?

Un luciu de șireată speranță apăru în ochii doctorului:

- Așchiile aurului sunt foarte mici; nu știu dacă le-am putut culege pe toate, așa că ți-am cusut țeasta lăsându-ți acolo câteva fire din aurul nostru. E aurul pe care-l păzim, fiindcă Zeul nostru ni l-a dăruit aici unde suntem autohtoni. Poate că-ți dăruiește și ție înțelepciune...

Și, de-abia atunci, recunoscând cu adevărat cui îi adresase întreaga vehemență a discursului său, adăugă nici fericit, nici încântat, nici cu vreun motiv de veselie:

- Să-i spui asta „supremului" tău. Că eu nu mai am cum să-i spun. Noi nu mai suntem nici apropiați, nici tineri ca să trecem peste adevărul că n-am fost apropiați cu adevărat niciodată !...

ISTORIA EPILOGULUI ACESTOR ÎNTÂMPLĂRI

Din ceața care se ridica pe zorii ce luminau sticlos fluviul, începu să se distingă schela cea mare pe care tronau strălucitoare insemnele de limes ale fruntariilor romane. Dedesubtul lor, ca și pe țărm, primeau străluciri de la soarele ce începea să se ridice, coifurile și platoșele impresionantei suite cu care venise generalul stăpân al Moesiei, spre ale cărei depărtări se întindea iarna. Iar tot tabloul acesta de impresionantă mișcare militară, desenat în culorile mantiilor, platoșelor și cailor, se așeza pregnant în peisajul luncii înzăpezite și al copacilor albiți de chiciura ca o podoabă imperială.

De la provă, Zanes porunci cârmaciului să oprească barcazul pe mijlocul cursului făcându-i semne ușoare să-l întoarcă încet, încet, împotriva curentului: Și ca să cîștige timp și ca să-ndrepte toate steagurile dacice cu guri de lup cât mai în bătaia vântului care urla în ele. Pe schelă, romanii care le pregăteau acostarea pricepură rămânerea în limesul apelor și începură să mișune ascultând de niște ordine. Zanes urmărea, la egală distanță și în asemănată încețoșare iernatecă, mișcarea romanilor și cea a ascunșilor în lunca cestuilalt mal, care se îndreptau prin semne abia percepute spre vadul din aval. Două mișcări în zăpezile dintr-o parte și alta a fluviului, una zgomotoasă, cu ordine și uniforme imperiale, alta tăcută, abia bănuită și mascată-n blăni de jivine, ambele bruiate de urletul de crivăț al gurilor de lup care formau stindardele sonore ale barcazului, ambele

urmărite de el din singurul loc în care se puteau vedea și una și alta.

Și, tocmai pentru că le urmărea cu atenție, se făcu a nu remarca faptul că pe schelă se urcase chiar Vincențius făcându-i semne cu gestica sa impunătoare. Porunci în șoaptă semnale marinărești de invitare la bord și abia când, printre vânturi, se auziră strigătele de împingere a unei bărci, se făcu a-și da și el seama de semnele fostului său prieten, înaintă calm până lângă micul galion al vasului militar și luă poziție transmițând spre general un salut în mișcare rară, la care acela îi răspunse prompt, poate încă sincer, cu largul salut legionar. Apoi Zanes se obligă a nu mai privi deloc spre ce se petrecea în taină pe malul său, urmărindu-și frații cu altfel de simțuri încordate și tot poruncind comenzi de menținere spre amonte a barcazului pe care lopătarii îl redresau constant. Priceputele lor mișcări de împotrivire la curent, ofereau un adevărat spectacol romanilor ce-i urmăreau de pe malul lor. În felul acesta, marea mahună militară trimisă de Vincețius ajunse lângă ei ridicând, la o comandă răspicată, lopețile spre cer și începu legarea de babord.

Atunci, abia, ca și cum ar fi oficiat, preotul doctor făcu semn într-o parte de unde fu ridicat pe punte Dulcius, făcu semn într-alta de unde veni oșteanul purtând pe scutul întors inelul sfărâmat și făcu semn scribului de alfabet latin, care așeză între cei doi o ciupercă mare așteptând să cresteze pe ea ce i se va dicta.

- Dulcius, vei coborî însănătoșit la generalul tău, dar înainte de-a-l îmbrățișa îi vei da astea ! – porunci el spre tăcuta supunere a centurionului ce recunoscuse gravitatea avertismentului prin inelul spart, în vreme ce porunca se întorcea spre scrib: Iar tu, scrie adânc în carnea ciupercii: „E sfatul meu să vă întoarceți de unde ați venit”...

Apoi, îi făcu semn pacientului său să coboare în mahuna cu vâslele ridicate în semn de onor și urmări înfrigurarea cu care era așteptată la mal. Se limpezise totul: Și cerul și

întinsul apei și sentimentele cu care privea acum mișcarea de pe țărm a generalului. Înălțat, alături de galionul vasului său, el privea de aici, așa cum cel de care era legat prin tinerețea lor aștepta dincolo, făcându-i semne de mulțumire pe măsură ce-și descifra mai îndeaproape trăsăturile însănătoșite ale aghiotantului ce i se întorcea. Le urmări cu atenție mișcările tremurătoare ale momentului când neagra mahună acosta. Remarcă poziția solemnă la care se obliga Vincețius în vreme ce Dulcius era ajutat să coboare. Și îi văzu deodată reacția stupefiată, urmată de vehemența gesturilor generalului, în vreme ce tânărul centurion, neîndrăznind vreo altfel de explicație, îi punea mesajele la picioare.

Zanes nu mai avea nevoie de nimic. Ridică palma făcând barcazului semn de întoarcere și, cum manevra conducea spre o apropiere de malul vecin, dădu ochi în ochi cu Vincențius care rămăsese stană în nevoia sa de a lua urgent decizii importante.

Rămase și el stană, sprijinit de galionul ce reprezenta un simbol al armatei sale și, din înfruntarea privirilor ce li se întâlniseră, încet, calm, staturile celor doi bărbați vârstnici căpătară solemnitatea unui salut. Salut rece, ca și vremea ghețoasă ce-i înconjura; salut nesigur, fără semnificații exacte. O crispată mișcare de braț făcută instictual de fiecare, rămas însă, fiecare, cu gândurile sale. O mișcare rece din care nu-ți dădeai seama dacă mai simțeau nevoia să-și transmită ceva, sau doar să-și marcheze despărțirea rămânând cu salutul în aer.

Până când Zanes auzi din aval un chiot ce răscolea malurile cu păduri din care coborau dacii. Chiot de luptă, eliberând crisparea celor care așteptaseră ascunși ordinul de atac; chiot amenințător amestecându-se cu forfotul de derută al romanilor din fața sa și ordinele precipitate pe care le transmitea generalul prin ecourile glasurilor de centurioni. Dar ordinele acestea încă nu reușeau să domine surprinderea speriată a legionarilor și, mai ales, sforăitul

de neastâmpărat al cailor. O fierbere din ce în ce mai mare precipita, convulsiona și agita cavaleria romană.

Dinspre flăcările ce se ridicau deasupra cetății de unde Vincențius nu mai avea cum să comande Moesia, haite mari de lupi năvaleau înrăite de gonacii ce le eliberaseră, făcând mari salturi peste nămeți, atât în sperietura cu care se depărtau de foc, cât și din foamea ce le-mpingea a ajunge prin alte salturi la gâturile cailor. Gâturi însângerate spre care săreau prinzându-se feroce cu colți albi și făcând zadarnice toate ordinele de redresare sau de așezare după scuturi a armatei generalului.

Lupi flămânzi, sângeroși, pregătiți chiar de acela pentru altă pradă.

-sfârșit-

9 ianuarie 2008

CUPRINS

Legenda Prologului ..... pag. 5
Capitolul unu ..... pag. 29
Capitolul doi ..... pag. 35
Capitolul trei ..... pag. 51
Capitolul patru ..... pag. 62
Capitolul cinci ..... pag. 67
Capitolul șase ..... pag. 84
Capitolul șapte ..... pag. 87
Capitolul opt ..... pag. 97
Capitolul nouă ..... pag. 99
Capitolul zece ..... pag. 103
Capitolul unsprezece ..... pag. 110
Capitolul doisprezece ..... pag. 119
Capitolul treisprezece ..... pag. 130
Capitolul patrusprezece ..... pag. 146
Capitolul cinsprezece ..... pag. 154
Capitolul ăaisprezece ..... pag. 162
Capitolul șaptesprezece ..... pag. 175
Capitolul optsprezece pag.180
Capitolul nouăsprezece ..... pag. 183
Capitolul douăzeci ..... pag. 187
Capitolul douăzeci și unu ..... pag. 191
Epilog pag.198